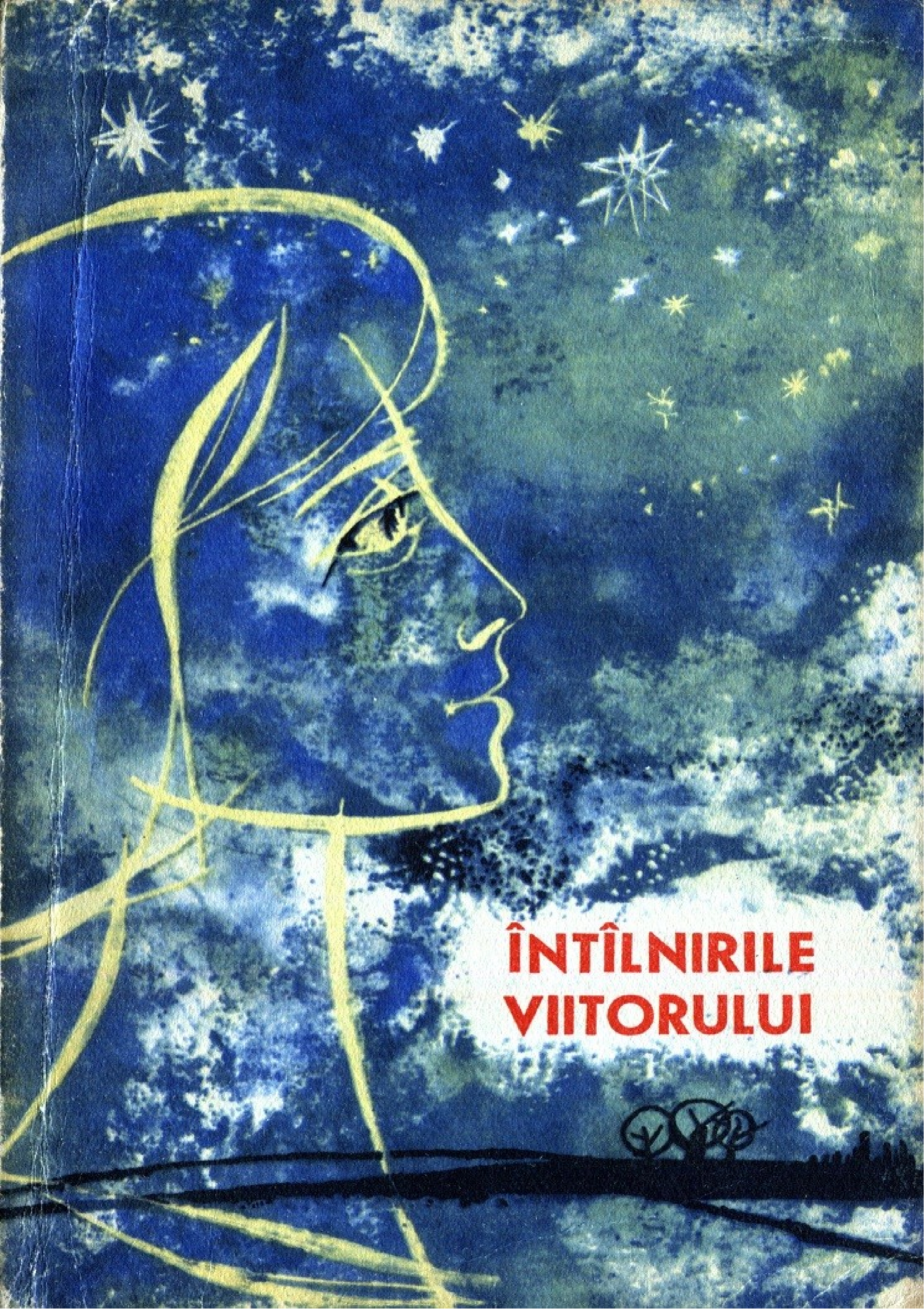

ÎNTÎLNIRILE
VIITORULUI

ÎNTÂLNIRILE VIITORULUI

Unele dintre lucrările premiate şi menţionate la etapa naţională a concursului au fost revăzute de autori după publicarea în colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”.

Din iniţiativa revistei sovietice „Tehnika Molodeji”, în primăvara anului 1962 revistele de popularizare a ştiinţei şi tehnicii din R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Polonă, R.P. Română, R.P. Ungară şi Uniunea Sovietică au organizat primul concurs internaţional din ţările socialiste pentru cele mai bune povestiri ştiinţifico-fantastice. Concursul s-a bucurat de un deosebit succes. Cei aproape 1400 de concurenţi (dintre care 120 din ţara noastră) au prezentat lucrări cu o tematică variată, străbătute însă de aceeaşi încredere în viitor care-i caracterizează pe constructorii socialismului şi comunismului.

Lucrările premiate şi menţionate la etapa naţională a concursului, precum şi cele distinse cu premii internaţionale au fost publicate, separat, de colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”. Reunindu-le într-un volum, editura noastră prezintă cititorilor o mărturie grăitoare a avântului pe care-l cunoaşte literatura ştiinţifico-fantastică din ţările socialiste.

Lucrări distinse cu Premiul I la etapa naţională şi cu Premii internaţionale.

REPUBLICA POPULARA BULGARIA

Z. Bobir

Părul Lui Mahomed

Nimeni nu poate aduce timpul înapoi, ca să trăiască într-o perioadă premergătoare naşterii sale. Ce-a fost nu se mai întoarce!

Şi totuşi, eu am văzut o epocă uitată, am trăit pe Pământul de acum sute de mii de ani.

Am văzut totul cu „ochii mei”, deşi erau ochii unui alt om, necunoscut.

Un om? Poate fi oare numit om?…

*

Într-o zi mă vizită fostul meu coleg, Straşimir Lozev. Cândva, în liceu, fusesem prieteni buni, viaţa însă ne-a despărţit; mai târziu ne-am întâlnit pe stradă şi am hotărât să ne vedem neapărat şi să ne amintim de „acele vremuri”.

După câteva tradiţionale glume prieteneşti, el scoase din buzunar un flacon mic şi-l puse pe masă în faţa mea.

— Vreau să-ţi cunosc părerea. Uită-te bine şi spune-mi din ce e făcut şi la ce poate servi.

M-am uitat întâi la prietenul meu, apoi la obiect. Era un mic cilindru transparent şi neted. În interior, aproape pe toată lungimea, se afla o baghetă subţire şi alburie. Flaconul mi s-a părut foarte greu pentru dimensiunile sale. L-am răsucit în mână şi am întrebat:

— De unde-l ai?

— Stai puţin, nu te grăbi. Lozev luă flaconul, îl desfăcu şi-mi întinse bagheta: Priveşte! Asta-i partea cea mai importantă.

Pe bagheta subţire era răsucit un fir alb. I-am căutat capătul şi am început să-l desfăşor.

Lozev aprinse un chibrit, aduse capătul firului lângă flacără, îl ţinu aşa câteva minute, apoi mi-l înapoie. L-am pipăit: era rece, nici măcar nu-şi întunecase culoarea.

Lozev m-a rugat să-i dau o foarfecă şi-mi propuse să tai o

bucată din fir. Degeaba însă am încercat. Firul cel alb se răsucea şi aluneca. Mi-am încordat toate forţele, dar n-am reuşit altceva decât să-mi strivesc puţin degetele.

— Ei, ce zici? făcu prietenul meu.

— Seamănă cu un simplu fir de mătase şi totuşi are însuşiri stranii, răspunsei eu. Cilindrul şi bagheta parcă ar fi de sticlă, dar sunt foarte grele. Cât priveşte firul… nu-mi dau seama de loc din ce material este făcut. Poate că… este o masă plastică necunoscută, cu proprietăţi neobişnuite…

— Nu, răspunse categoric Lozev, nu este o masă plastică.

— Atunci nu ştiu, spune tu.

— Bine, îţi spun. Este un fir de păr din barba lui Mahomed.

— Cum păr? Care Mahomed?

Lozev îmi povesti o întâmplare ciudată. Unchiul său, căpitanul Proinov, care comandase o companie în timpul războiului balcanic, luase acest fir de păr dintr-o moschee din micul orăşel Keşan. Asta s-a petrecut în toamna anului 1912. Firul de păr era considerat drept ceva sfânt. El avea proprietăţi miraculoase: creştea singur, se înfăşura în jurul baghetei şi conţinea, zice-se, mai multă înţelepciune decât toţi înţelepţii lumii. Căpitanul n-a păstrat la el această captură, gândindu-se la câte se pot întâmpla în timp de război. De aceea, el a trimis flaconul cu firul de păr surorii sale, mama prietenului meu. Nu mult după aceea Proinov a murit în luptă. Sora lui n-a arătat nimănui flaconul, de parcă s-ar fi temut de el, astfel încât prietenul meu l-a căpătat abia după ce i-a murit mama.

Lozev tăcu şi, atent, începu să înfăşoare din nou pe baghetă „firul de păr”.

— Sper, spusei, că nu-i nevoie să-ţi demonstrez că ăsta nu poate fi un fir de păr.

— Asta e povestea lui. Ascultă acum de ce-am venit la tine. Vreau să iei tu acest obiect bizar. Nu, nu e o superstiţie. Te rog să-l studiezi în laborator.

De fapt şi eu voiam să-l rog acelaşi lucru: doream să înţeleg ce este acest fir misterios. Colegilor mei de la Institutul de chimie tehnologică (unde lucram ca asistent la catedra de electrochimie) nu le-am spus însă nimic; înţelegeam că, de cum aş declara că „cercetez în laborator firul de păr din barba lui Mahomed”, n-aş provoca altceva decât zâmbete ironice.

Am vrut întâi să tai o bucăţică din enigmaticul fir. Insucces

total. Am încercat cu foarfeca, am trecut la topor şi am terminat cu un aparat uriaş pentru încercarea materialelor la întindere. Firul, cu o grosime aproximativă de 0,07 mm (este grosimea aproximativă a firului de păr omenesc), a rezistat la o sarcină de cinci tone. Nu s-a rupt, ci a scăpat din strânsoare. L-am supus la cele mai variate cercetări. Firul nu se rupea, nu era atacat de niciun reactiv chimic, nu se topea în flacără, era rău conducător electric, nu se magnetiza. Într-un cuvânt, aveam în mână un obiect făcut dintr-un material necunoscut ştiinţei.

După cum era de aşteptat, comunicarea pe care am făcut-o conducerii institutului în această problemă a fost primită cu neîncredere. Am insistat ca experienţele mele să fie repetate. Nici de astă dată n-am obţinut vreun rezultat. Toate s-ar fi terminat în stadiul acesta dacă nu mi s-ar fi ivit prilejul să plec în Uniunea Sovietică. M-am hotărât să cer sfatul colegilor mei sovietici în descifrarea acestei taine.

Am ajuns la Moscova şi am dus flaconul cu firul de păr la un laborator, povestind tot ce ştiam. După două săptămâni, am fost chemat de directorul institutului, un savant cu renume mondial, care dorea să stea de vorbă cu mine.

— Am reuşit să stabilim că cilindrul, bagheta şi firul sunt confecţionate din acelaşi material: silex supracompact, supus probabil la o presiune de câteva milioane de atmosfere. S-a modificat nu numai reţeaua de cristale, dar s-au micşorat şi orbitele electronilor.

Un alt savant care se afla în încăpere adăugă:

— Începutul istoriei acestui fir se pierde în vremuri îndepărtate şi e probabil că noi nu-l vom găsi niciodată. De altfel, nu asta e important.

— Principalul este, continuă directorul, că toate aceste calităţi excepţionale ale descoperirii dumneavoastră indică în mod categoric o origine nepământeană.

— Vreţi să spuneţi că… şoptii eu emoţionat.

— Da, noi considerăm că cilindrul cu fir a fost adus, nu se ştie când, de nişte fiinţe raţionale, locuitori ai altor lumi stelare, care ne-au vizitat planeta. (Academicianul pronunţă această frază dintr-o răsuflare, de parcă ideea exprimată îl emoţiona şi pe el.) Altă explicaţie nu poate fi, deoarece o asemenea substanţă nu putea fi produsă în trecut pe Pământ. Nici ştiinţa modernă n-o poate obţine şi, bineînţeles, ne punem întrebarea: care era

scopul acestui obiect?

— Poate că e scris pe el? îndrăznii eu.

— Asta e cea mai logică presupunere. Într-adevăr, am verificat şi am stabilit că pe fir este scris ceva; înregistrarea însă nu este făcută nici mecanic, nici fotochimic, nici electric sau magnetic. Firul este alcătuit din trei straturi. Sub învelişul exterior de silex se află un strat subţire, bun conducător, iar în interior, un miez termoplastic. Pe acest miez sunt imprimate, printr-o metodă termoelectrică, impulsuri alternative cu o frecvenţă foarte înaltă. Pe fiecare milimetru există circa şapte milioane de semnale.

Au trecut cinci zile de când tovarăşii noştri de la Institutul de cibernetică tehnică se ocupă de acest fir. Am cerut ajutorul lingviştilor, al psihologilor, al fiziologilor. Am încercat să descifrăm semnalele ca pe un alfabet, ca pe o vorbire. Am căutat constante fizice din tabela lui Mendeleev. Am încercat să găsim mărimi matematice generale pentru întregul Cosmos. N-am găsit însă nimic. Consiliul ştiinţific al institutului a ajuns aseară la concluzia unanimă că nu putem descifra înregistrarea.

— Poate… semnalele nu au un sens logic? propusei eu, nesigur.

— Nu, protestă categoric savantul. Ele trebuie să aibă un sens, doar că sunt mai complicate decât un text scris sau pronunţat. După forma curbelor de pe ecranul oscilografului, mi se pare că văd înregistrarea unor gânduri de ordin superior. Nu suntem însă în stare să le descifrăm.

— Am citit procesul-verbal al consiliului dumneavoastră, spuse gânditor academicianul. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mi se pare că ne înşelăm în însuşi modul de a pune problema. Noi căutăm să aflăm ce este înregistrat, şi nu de ce s-a înregistrat.

— Ce vreţi să spuneţi? făcui nedumerit.

— Mă întreb care a fost scopul acestei înregistrări. Închipuiţi-vă că noi am vizita o planetă dintr-un sistem stelar îndepărtat. Acolo nu sunt încă fiinţe raţionale cu care să putem comunica. Vreţi să lăsaţi un mesaj acelora care vor veni mai târziu şi care îl vor putea citi. Cum aţi proceda?

— Eu aş căuta o cale de transmitere a gândurilor mele care să fie înţeleasă de orice fiinţă raţională şi aş avea grijă ca acest mesaj să se conserve cât mai îndelungat.

— Exact! exclamă academicianul. Asta este cea de-a doua condiţie. Izolaţia de silex poate păstra înregistrarea milioane de ani. Asta ne dovedeşte că mesajul este adresat unor „cititori” care vor veni cu mult mai târziu. Să examinăm mai întâi cum este realizată prima condiţie. Ce înseamnă o „metodă de transmitere a gândurilor”? Cred că sunteţi de acord că nici vorbirea şi nici scrierea nu sunt bune pentru aceste scopuri; sunt extrem de convenţionale şi nu trebuie luate în considerare.

— Poate că e un film? propusei eu.

— Da. Asta e mai verosimil. Din păcate însă nu e film. Mai exact, nu este o înregistrare de imagini luminoase. Poate că pe acest fir sunt scrise nişte impresii universale, dar într-un alt mod.

— Şi pe care noi deocamdată nu-l înţelegem, continuă cel de-al doilea savant.

— Înseamnă că am descoperit „firul de păr al lui Mahomed” prea devreme, zâmbi academicianul. Cercetările trebuie totuşi continuate. Noi am găsit impulsurile de pe fir, dar cu aceasta sarcina noastră n-a luat sfârşit.

— La ce vă referiţi?

— La Institutul de neurocibernetică din Leningrad. Sper că acolo se va putea găsi o metodă de descifrare a semnalelor. Nu este exclus ca oaspeţii misterioşi să ne fi lăsat înregistratorul activităţii lor cerebrale.

— Cum?! exclamai eu. Admiteţi că firul conţine un mesaj direct al activităţii cerebrale a fiinţelor acelora?

— Ce vi se pare surprinzător? Trebuie să fiţi de acord că fixarea biocurenţilor este nu numai cea mai completă şi directă, dar şi cea mai universală metodă de transmitere a informaţiilor.

Când am ajuns la Institutul de neurocibernetică, lucrările erau deja înaintate. Cercetările arătau că sunt înregistrate unde ale creierului. Pentru a citi mesajul, trebuiau făcute transformări la unele aparate şi dispozitive.

Problema consta în următoarele: înregistrarea termoelectronică, sub forma impulsurilor electromagnetice, era amplificată şi transformată în raze omega. Generatorul omega trebuia montat pe capul unui om şi, dacă toate presupunerile erau corecte, acest om ar fi „retrăit” ceea ce transmiteau semnalele. Mi s-a propus ca experienţa să se facă asupra mea şi am fost de acord.

M-am aşezat într-un fotoliu, de care m-au legat în aşa fel încât nu mă puteam mişca şi mi-au pus pe cap casca emiţătorului omega.

Câteva minute s-au scurs într-o aşteptare încordată. Nu simţeam nimic. Poate că totul nu era altceva decât o greşeală. Deodată am fost orbit de un fulger strălucitor.

— Aţi văzut ceva? m-a întrebat o voce.

— O lumină strălucitoare, răspunsei. Dar s-a stins. Altceva nu văd nimic.

— Şi acum? întrebă aceeaşi voce. Vorbiţi, spuneţi-ne toate senzaţiile, toate simţămintele şi gândurile.

Deodată am văzut o ulicioară cu căsuţe... era orăşelul meu natal. Spre mine venea acelaşi Straşimir Lozev, care-mi adusese „părul lui Mahomed”, de data asta însă era un băieţel, elev de liceu. L-am văzut cu ochii mei; am văzut vechiul pavaj iluminat de soare, şi în acelaşi timp îmi dădeam seama că este doar o halucinaţie.

— Ce înseamnă această amintire din copilăria mea? Este oare şi ea înscrisă pe fir?

— Nu, acum reglăm aparatul, răspunse vocea.

Cercetările au durat o oră întreagă. Am simţit multe senzaţii: am auzit voci, muzică, larma străzii, am văzut tablouri uitate de mult; am simţit frig şi zăpuşeală; eram atât de convins că urcam o scară încât a trebuit să mă uit la picioarele mele pentru ca să văd că stau nemişcat.

A doua parte a experienţelor a început prin aceea că m-au înţepat în mână cu un ac. Totuşi nu se apropiase nimeni de mine: era înregistrarea senzaţiei unuia dintre salariaţii institutului. Apoi directorul institutului spuse, nu ştiu de ce: „Plasma este o substanţă într-o stare puternic ionizată”.

— Nu simţiţi nimic? mă întrebă operatorul-şef.

— Am auzit numai că Nikolai Kirilovici a spus:

„Plasma este o substanţă într-o stare puternic ionizată”... dar ce legătură are asta cu experienţa?

— Are, are! exclamă vesel directorul. Dumneata crezi că eu am spus fraza asta acum, ea însă a fost înregistrată ieri. Înregistrarea gândurilor care vă vor fi transmise acum le-am expus tovarăşului Konovalov.

Adevărata experienţă a avut loc după trei zile. Totul a început „ca de obicei”: doctorii, fotoliul, casca. Ecranele erau luminate,

acele aparatelor oscilau, beculeţele de control se aprindeau şi se stingeau. Iar eu aşteptam…

Aici însă trebuie să-mi întrerup povestirea, ca s-o înlocuiesc cu un extras dintr-un proces-verbal oficial:

„Subiectul se simte bine, este liniştit. La ora 9 şi 21 de minute este conectat la generatorul omega, în punctul notat cu lambda 0763. Toate indicaţiile tehnice corespund celor standard descrise în schema G.

Subiectul tace, nu răspunde la întrebări. Pulsul se accelerează încet, iar în minutul şase atinge valoarea maximă de 98 de bătăi. Presiunea arterială e uşor scăzută, respiraţia accelerată… Temperatura corpului oscilează în jurul celei normale cu 0,1 grade pe minut. Tonusul muscular mult crescut. Pupilele nu reacţionează la lumină. Sensibilitatea pielii mult scăzută. La sfârşitul experienţei subiectul nu mai reacţionează nici la înţepături. După 8 minute şi 18 secunde, când receptorul a ajuns la punctul de pe înregistrare notat cu fi 0,209, experienţa s-a întrerupt.

Starea cataleptică a durat trei minute după deconectarea generatorului. Subiectul se mişcă, deschide ochii, cască de câteva ori zgomotos, priveşte împrejur cu o privire rătăcită şi întreabă pe bulgăreşte: „Unde mă aflu? Cine sunteţi dumneavoastră?” Abia după câteva minute îşi revine complet şi vorbeşte ruseşte”.

Când m-am trezit, în jurul meu erau aproape toţi participanţii la experienţă. Mi s-a propus să mă duc să mă odihnesc; citeam însă pe feţele tuturora un mare interes, aşa încât am început să povestesc imediat cele trăite de mine sub influenţa razelor omega.

Imaginile au început cu fulgere orbitoare, de parcă m-aş fi aflat în nişte nori de furtună. Fulgerele erau de culoare roz, verde… de toate culorile curcubeului. Apoi totul s-a potolit.

Zburam peste o imensă câmpie înzăpezită. Cerul era acoperit cu nori cenuşii, grei. În jurul meu domnea o linişte stranie, mormântală, de parcă urechile mi-ar fi fost complet astupate. Nu simţeam nimic, nici frig, nici chiar propriul meu corp.

O turmă de animale păroase, patrupede aleargă după un ren uriaş. Eu însă zbor mai departe, nu mă impresionează drama sângeroasă care în curând se va desfăşura jos. Mai repede, mai sus, către munţii albăstrui!

Caut ceva, pe cineva!

În faţa ochilor mei, ca într-un vis încântător, apare o altă lume, frumoasă ca în poveşti. Sub lumina amestecată a doi sori, unul albastru orbitor, altul vişiniu întunecat, strălucesc monumentale clădiri metalice. În aerul cald zboară mii de obiecte ovale, strălucitoare. Acolo este o viaţă minunată, raţională. Acolo sunt cei apropiaţi mie, cei pe care eu i-am părăsit. Aici, însă, aici sunt singur!

Zbor… zbor… zbor…

Sunt în munţi. Deodată îmi încetinesc zborul. E aci, undeva pe aproape. Nu „îl“ văd, însă un simţ necunoscut îmi spune că este aici, sub mine.

Zbor foarte încet, jos, aproape ating vârfurile înzăpezite ale pomilor. Da, uite-i!

Pe pământul alunecos, înzăpezit, aleargă o fiinţă păroasă, bipedă. Ea îşi încordează toate forţele pentru ca să scape de urmăritorul ei, un urs uriaş, păros, ursul peşterilor. Dar forţele o părăsesc. Doar câţiva paşi şi ghearele îngrozitoare ale fiarei i se vor înfige în spate.

Mă uit şi ceva se cutremură în mine. Acest biped, urât, îmi este drag. Nu seamănă de loc cu mine, nici ca raţiune, nici ca înfăţişare. Şi totuşi îl simt aproape. Pe această planetă rece, neprimitoare, el este cel care are ceva comun cu mine.

Eu pot să transform fiara în cenuşă. Abia m-am gândit că ursul a şi înţepenit, ca trăsnit, apoi a căzut. N-a murit, nu e decât paralizat. Bipedul însă continuă să alerge fugărit de groază, fără măcar să se întoarcă.

Ursul nu mă mai interesează. Urmăresc fiinţe asemănătoare omului. Aleargă mai departe în pădure, mai sus, în munţi. Se poticneşte, cade, se ridică şi iar aleargă.

Bipedul mă duce la o peşteră. La intrare arde un mare foc. În jurul focului se află vreo zece făpturi umane, înfăşurate în blănuri grosolane. În adâncul peşterii se adăpostesc femeile şi copiii.

O dată cu apariţia fugarului, bărbaţii sar în picioare. Buzele lor se mişcă repede. N-aud niciun sunet, dar nici n-am nevoie. Recepţionez sentimentele lor: frica în faţa apariţiei neaşteptate a unuia din acelaşi trib, mânia, tulburarea, curiozitatea stârnită de descrierea salvării lui misterioase.

Agitaţia se potoleşte curând. Fugarul se pierde în mulţimea

confraţilor săi păroşi. Toţi tremură de frig.

Mă uit mult timp cum intră şi ies din peşteră, cum se împing, cum îşi încruntă frunţile lor înguste, cum urlă unul la celălalt. Simt milă şi durere amară. Îmi pare rău de aceste fiinţe primitive; sunt atât de neajutorate… îmi pare rău şi de mine. Mă simt cuprins de un sentiment de singurătate de parcă aş fi condamnat. Deodată, sub acţiunea unui impuls de neînţeles, mă hotărăsc să mă arăt lor.

În jurul meu se formează o sferă strălucitoare, cu o mulţime de tentacule metalice, conduse de la un tablou de comandă cu nenumărate aparate minuscule. În momentul în care fiinţele mă văd atât de aproape, înlemnesc de uimire, apoi fug şi se ascund în adâncurile peşterii. Rămâne unul singur, mic de tot, imobil şi neajutorat. Mă apropii. Tentaculele îl apucă instantaneu şi îl ridică în sus, la mine.

E la fel cu ceilalţi, însă mult mai mic.

Printre aceste biete creaturi va trebui să-mi caut aliaţii? Printre ele va trebui să-mi petrec viaţa? Nu!

Înţeleg, aproape văd cum din aceste fiinţe primitive se dezvoltă oameni raţionali, cum acumulează cunoştinţe şi înţelepciune, cum cuceresc natura. Întâi pe planeta lor, apoi pe celelalte corpuri cereşti, învecinate. Va veni vremea, deşi mai e foarte mult până atunci, când urmaşi îndepărtaţi ai acestor semianimale păroase vor trimite nave cosmice spre stele, spre planeta mea…

Eu însă nu pot să aştept dezvoltarea lor infinit de înceată. Sunt singur printre aceşti bipezi primitivi.

În momentul acela simt că sunt atacat. Spre mine zboară o ploaie de pietre grele. Tentaculele se agită; fără nicio dificultate, prind pietrele aruncate în mine şi le lasă încet pe pământ. Aş putea nimici pe cei care m-au atacat printr-un singur gând, nu vreau însă să le fac niciun rău. Las copilul jos şi plec mai departe.

Zbor cu o viteză ameţitoare deasupra pădurilor nemărginite, alerg după un vis irealizabil. Apoi totul se cufundă în fulgere multicolore, într-o mare de lumini strălucitoare…

Aşa se termină cele văzute de mine. Curând, caracterul semnalelor se schimbă brusc, şi comisia hotărî să nu le repete, cu toate insistenţele mele. Se temeau că străinului i se

întâmplase o nenorocire şi că schimbarea semnalelor era înregistrarea morţii lui. Nimeni nu va putea să prevadă dacă agonia necunoscutului n-ar fi provocat organismului meu grave traumatisme.

Ce însemnau cele trăite de mine sub influenţa razelor omega?

De ce era singur acel necunoscut? Fusese singur şi pe astronavă? E posibil să-l fi părăsit tovarăşii săi? Am simţit chinul singurătăţii lui, dorinţa de a se întoarce în patrie, speranţele deşarte în ajutorul strămoşilor noştri sălbatici, de la care nu primise altceva decât o ploaie de pietre.

Deşi am trăit sentimentele şi gândurile lui doar câteva minute, acest om din stele, care a murit cu sute de mii de ani în urmă pe planeta noastră, îmi devenise drag şi apropiat.

Unde sunteţi voi, confraţi ai celui care a pierit? Sub care stea dublă trăiţi, creaţi şi visaţi? De ce nu veniţi din nou pe Pământ? Omenirea nu vă va mai întâmpina cu pietre. Sau vă temeţi că vă va primi cu bombe atomice?

Sau vă şi aflaţi printre noi şi vă ascundeţi, invizibili, considerându-ne insuficient de copţi pentru o întâlnire cu fiinţe raţionale din alte lumi stelare?

Asta este oare taina voastră, taină ascunsă în „firul de păr din barba lui Mahomed”, mai înţelept decât mii de înţelepţi?

În româneşte de RADU TUDOR

Ivan Vâlcev

Omul Care Caută…

Raport al comandantului echipei de salvare

Semnalul „Alarmă” a fost lansat la ora 17 şi 32 de minute. După 46 de secunde, am ajuns la uşa postului central de comandă, dar oblonul de siguranţă era tras. Făcând o deschizătură cu ajutorul unui ferăstrău electric, am izbutit să intrăm. Era întuneric şi aparatele nu funcţionau. Lângă porţiunea din zidul de beton sfărâmat am dat peste profesorul Victor Gancev, care leşinase. L-am predat de urgenţă sanitarilor.

Pe pictorul Zahari Petrov l-am găsit prins între cablurile smulse de pe pupitrul principal. Până când am reuşit să-l descurcăm dintre ele, îşi veni în fire – pentru ca, până să-l predăm sanitarilor, să-şi piardă din nou cunoştinţa.

În cel de-al şaptelea minut sosi primul detaşament al

serviciului de salvare. După asta am primit ordin să plec împreună cu oamenii din grupa mea la punctul de dezactivare.

Cpt. VACLINOV

VICTOR

— Nu!… Acest lucru este cu neputinţă!…

Cuvintele rostite de mine nu i-au făcut impresia scontată. Îl priveam şi, după cuta energică de pe fruntea lui, mi-am dat seama că nu va ceda.

— Înţelege, e cu neputinţă! Facem cercetări de probă, am insistat eu. Şi pentru astăzi ne revine o experienţă riscantă. În sala de comandă voi fi numai eu… Toţi ceilalţi colaboratori vor urmări experienţa la punctul de comandă de la distanţă… Într-un cuvânt, nu se poate să asişti!…

— Să nu crezi că este vreun capriciu, răspunse calm Zahari. Îţi aminteşti de ultimul meu tablou?…

— „Culegătoarea de trandafiri”? Mi-l amintesc foarte bine. Ca fundal, silueta întunecată a muntelui, pe planul din faţă – câmpia acoperită de trandafiri, şi în mijlocul ei, o fată mlădioasă, aplecată peste o tufă de trandafiri… Mi-a plăcut.

— Sigur că ţi-a plăcut! Zahari zâmbi cu răceală. Este ultima mea creaţie plastică bună…

Tăcu. Scoase un fel de tub de lemn, smulse din el un ţigaret lung oriental şi începu să fumeze. „Acum va slobozi nori de fum şi va tăcea”, gândii eu. „Efecte!” Zahari însă începu să vorbească de îndată.

— În urmă cu trei ani am avut ideea unei noi pânze. Dacă va fi s-o realizez cândva, o voi intitula „Omul care caută”… La început am gândit c-o voi face uşor, dar nu mergea. Cu toate acestea, am perseverat să caut cu dârzenie. Nu părăseam atelierul săptămâni în şir. Desenam şi de pe pânză mă priveau figuri inexpresive… Acum înţeleg că pur şi simplu nu eram pregătit pentru un asemenea tablou, dar, pe atunci, făceam din nereuşita mea o dramă. Din fericire nu ştiu ce m-a atras spre operele vechilor maeştri. Le contemplam zile de-a rândul şi căutam în ele răspunsul la întrebările care mă frământau. Poate să-ţi pară naiv, dar tocmai atunci mi s-a relevat gândul cel mai simplu şi firesc: trebuie să pătrund printre oameni şi, acolo, să găsesc prototipul eroului meu, „omul care caută”… Şi am umblat, nu glumă! Am fost la aviatori, la marinari, am muncit într-o mină, o vară am stat printre păstori pe pajiştile de pe

platourile înalte, am cutreierat uzinele… Şi am resimţit o bucurie imensă… Acum port eroul în mine. Tu cunoşti un asemenea simţământ? Şi ştii cât de chinuitoare este aşteptarea? De aceea acum simt nevoia unui şoc, a unei trăiri intense; riscul experienţei tale mi-e necesar chiar, ca să pot vedea bine chipul căutat…

— Dar nu vei vedea nimic!… Te vei lovi de becuri colorate, de săgeţi alergând pe cadrane, iar eu voi apăsa pe butoanele pupitrului… Crede-mă că filmele de ştiinţă popularizată îţi oferă considerabil mai mult.

— Lasă asta, Victore. Să mergem.

— Să mergem, consimţii eu.

N-avea niciun sens să mai insist. Lui Zahari nu-i puteam refuza nimic şi el ştia asta… Ne-am dus în sala de comandă. L-am condus la marele sector electric, aşezat lângă pupitru.

— Faceţi cunoştinţă, Kio.

Zahari însă nu mă înţelese.

— Kio este operatorul nostru cibernetic, l-am lămurit eu şi am pornit curentul. Semnalele lămpilor verzi începură să scânteieze vesele. Vezi, Kio raportează: „Sunt gata să încep lucrul!” Astăzi va acţiona el, iar noi vom fi numai spectatori. Când făceam experienţele preliminare şi încercam acceleratorul pentru diferitele regimuri, Kio urmărea şi însemna totul, cu memoria lui electronică. Azi va da „examenul” – îl vom pune să execute singur încercarea de control. În raportul asupra experienţei, sarcina lui este înscrisă astfel: „Găsirea celui mai avantajos regim şi obţinerea de particule accelerate cu energie maximă”. Cu timpul Kio ne va înlocui de tot şi va executa singur cercetările, pentru care noi îi vom pune la dispoziţie doar programul general… Nu sunt peste măsură de complicate pentru tine toate astea? Poate că nu te interesează detaliile pe care ţi le spun…

— Continuă.

— Bine!… în discuţiile noastre este numit „optul”.

— Cine?

— Acceleratorul. Văzut de sus, el seamănă într-adevăr cu un opt uriaş. În stânga şi în dreapta noastră, dincolo de pereţii acestei săli, se află două camere inelare de accelerare. Cu ajutorul unor surse de ioni sunt produse particulele elementare. După accelerare, când particulele obţin viteza necesară, se

deconectează câmpul magnetic şi ele deviază din drumul lor circular şi, cu o viteză uriaşă, năvălesc în camera de reacţie. Energia rezultată este extraordinară… De cameră ne despart pereţii de plumb şi de beton, groşi de câţiva metri. Dar tot ce se întâmplă înăuntrul ei putem urmări pe ecranul de televiziune… Este într-adevăr o maşină minunată. Încă de la încercările experimentale noi am izbutit să obţinem tot ce se ştie până acum despre particulele încrucişate. Nu este o operaţie dificilă… Ştii că, atunci când mă aflu în faţa pupitrului, am sentimentul că desenez în spaţiu?… Dar în mână, în locul pensulelor tale îmbătrânite în deznădejdea lor, am ceva mult mai puternic – câmpuri şi şuvoaie de particule accelerate…

— Lasă pensulele mele în pace! rosti Zahari, dându-se înapoi din faţa pupitrului. Au năpârlit de mult.

Am înţeles că l-am jignit, dar n-aveam timp de explicaţii. Trebuia să începem „examinarea” lui Kio. M-am pus în legătură cu pupitrul de comandă de la distanţă şi, pricepând că şi cei de acolo sunt gata, am început experienţa, care însă nu s-a desfăşurat exact aşa cum mă aşteptam. La început, Kio mări intensitatea câmpului accelerator; apoi începu o continuă creştere a lui. Evident, Kio căuta cel mai potrivit regim de lucru.

Stam în gardă, dar nu mă amestecam. Kio continua să descătuşeze toată forţa uriaşă a acceleratorului. Ecranul de televiziune ce urmărea fenomenele din camera de reacţie rămânea însă pustiu, deşi aparatele indicau că energia particulelor este cu mult mai mare decât cea prevăzută. Acest lucru era cu totul neaşteptat!

Curând, începură să apară fenomene stranii. Se iscă o lumină albăstruie, care apoi s-a mistuit, înlocuită fiind de luminiţe imprecise. Din timp în timp, acestea creşteau, căpătau contururi neobişnuite şi dispăreau apoi cu totul. Din camera inelară a acceleratorului se degaja un bubuit îngrozitor, clădirea toată se cutremura de vibraţii puternice… Şi acum, când îmi evoc fiecare minut din acea zi hotărâtoare, mă întreb: ar fi trebuit poate ca în clipa aceea să întrerup experienţa?… Aveam însă atunci sentimentul confuz că Kio găsise ceva nou – un anume regim de lucru al acceleratorului – şi voiam să-i las posibilitatea să-l depisteze până la sfârşit. La pupitrul de comandă de la distanţă, colaboratorii mei urmăreau fiecare mişcare. Automatele înregistrau totul. Nimic din experienţa.

noastră nu va rămâne neştiut, iar eu voiam s-o ducem până la capăt. De aceea, când Kio dădu semnalul: „Am nimerit într-un regim instabil… Am nevoie de ajutor!”, nu m-am amestecat. N-am întrerupt experienţa. Adică nu consideram necesar s-o întrerupă Kio… Şi atunci în cameră ţâşni din nou lumina albăstruie. După puţin timp, ea se concentră într-o sfericitate strălucitoare, care începu să crească încet. Când umplu întreaga cameră de reacţie, norul strălucitor se sparse, împroşcând mii de particule. După aceea, sfera se mistui în peretele gros de plumb şi se ascunse într-un nor de vapori gălbui… Cel din urmă lucru pe care mi-l amintesc a fost zguduirea peretelui de beton. O bucată uriaşă se desprinse din el şi zbură peste mine. Mă cuprinse bezna…

ZAHARI

Cum s-au întâmplat toate astea? Trebuie să-mi amintesc! Ce-a fost înainte? Poate acei oameni zdraveni din echipa de salvare?… Dar, înainte de asta, mai era ceva!… Victor?!…

El nu m-ar fi dezamăgit niciodată. Nici acum n-a făcut-o. Stătea liniştit îndărătul pupitrului şi pentru mine era o adevărată satisfacţie să-i privesc chipul prelung şi expresiv, să urmăresc mişcările repezi ale mâinilor lui.

După aceea începu experimentarea şi totul se desfăşură foarte repede. Simţeam că ceva nu este în ordine. Bubuitul imprecis care străbătea prin pereţii sălii, masca severă a lui Victor şi ochii lui care scânteiau nefiresc – totul îmi arăta că se întâmplă ceva neobişnuit… Şi cu toate astea, când din perete se desprinse o bucată mare de beton, şi în deschizătura care se formase pluti sfera, eu mă găseam cu totul nepregătit pentru ceea ce surveni după câteva secunde. Imensul bolovan se prăvăli peste pupitru, şi Victor se prăbuşi la pământ… Lumina din încăpere se stinse, şi sirena începu să urle… M-am dus, şovăind, spre locul unde căzuse Victor, dar în drumul meu se interpuse sfera înconjurată de o lumină albăstruie. Se legăna uşor în aer, descriind zigzaguri plutinde şi apropiindu-se tot mai mult de mine. Începui să mă târăsc pe podea, dar sfera aceea mă urmărea. Cât a durat această stranie hăituiala?… Deodată simţii că ceva ascuţit se înfipse în umărul meu. Pipăii în jur şi înţelesei că mă aflu lângă pupitrul sfărâmat. Aici m-am împleticit în cablurile sfâşiate, sfera mă ajunse şi veni la pieptul

meu.

În clipa următoare îmi pierdui cunoştinţa…

…Când îmi revenii, zăceam pe suprafaţa verzuie de sticlă. O neputinţă inexplicabilă mă ţintuia. Îmi venea să dorm şi să nu mă gândesc la nimic, dar o putere, parcă străină, îmi porunci autoritar să mă ridic şi să pornesc. Ridicai capul şi privii în jur. Eram împrejmuit de o întindere nemărginită şi tristă, acoperită cu cristale albe ca zăpada. „O fi zăpadă?” gândii eu, cine ştie de ce. Era totuşi altceva. Deasupra mea, goniţi de vânt, pluteau nori deşi, portocalii. Fâşia sticloasă pe care ne găseam noi traversa întinderea şi se pierdea în zare. Nu mă întrebam de ce mă aflu aici. Pentru mine nu exista nimic altceva în afară de impulsul neînţeles care-mi poruncea să merg înainte. Încercai să mă ridic, şi atunci, în faţa conştiinţei mele tulburi, începură să apară viziuni stranii.

La început vedeam panglica pustie a şoselei. După aceea, deasupra ei, apăru un nouraş cenuşiu. El începu să se mărească, să se concentreze şi să ia conturul unui om… Acel om eram eu!…

Apoi imaginea se schimbă. Apăru o imensă sală de lucru. În faţa tabloului de comandă al pupitrului, pe un ecran mare luminiscent, stăteau trei tineri, foarte tulburaţi. Nu păreau să fie nişte pământeni. Erau înalţi, bine făcuţi şi supli, aveau atitudini degajate. În feţele lor subţiri şi prelungi străluceau nişte ochi imenşi, plini de o panică reţinută. Pe ecranul dinaintea lor am văzut din nou şoseaua; acolo zăcea neputincios corpul meu. Trăiam sentimentul unei ciudate dedublări. Ştiam că zac pe şosea, dar că privesc într-o parte şi într-alta ca un spectator. N-am avut timp să analizez acest sentiment. O uşă bizară s-a deschis şi în încăpere pătrunse repede un bătrân cu faţa zbârcită. Aţinti spre mine ochii lui nespus de înţelepţi… Treptat expresia lor încordată dispăru şi ei luciră prietenos şi cald. După aceea se întoarse şi, cu un gest larg, arătă spre profunzimea ecranului… Imaginea pe care mi-o făcusem se mistui şi, dinspre locul indicat de mâna lui, apărură şesuri nesfârşite, acoperite de cristale albe. Peste ele se înălţau turnuri imense; în vălul norilor portocalii se mişcau siluetele unor neobişnuite aparate de zbor. Pe urmă apărură contururile imprecise ale unui oraş, construit dintr-un material albastru. Se vedeau cupolele lui uriaşe,

orânduite în şiruri regulate. Apoi una dintre cupole se deschise şi văzui că este acoperământul unei mari aşezări subpământene. Începu o goană ciudată în încăperile şi coridoarele subterane ale acestui oraş nemaivăzut. Treceam pe lângă maşini necunoscute, pe lângă aparate complicate, îndărătul cărora stăteau încordaţi operatori, pe lângă bazine limpezi şi plutitoare, printre sere uriaşe, inundate de o lumină albăstrui-violetă. Viziunea nu dură prea mult. Mă simţeam din ce în ce mai rău, şi o ceaţă roşiatică începu să-mi împăienjenească ochii. Îndepărtai privirile de pe ecran şi nu-l mai văzui decât pe bătrânul care întindea spre mine mâinile, a rămas bun… Apoi mă cufundai undeva adânc, şi întunericul învălui totul. Mai pe urmă simţii că cineva mă zgâlţâie. Deschisei ochii şi văzui aplecate asupra mea trei făpturi îmbrăcate în scafandri.

— Tovarăşe căpitan, răcni una dintre ele, tăiaţi acest cablu şi-l vom smulge lesne!

Se auzi o uşoară ţăcănitură metalică, după care m-au smucit puternic şi-mi pierdui din nou cunoştinţa.

ZAHARI ŞI VICTOR

Stăteau întinşi pe iarbă, şi fiecare îl aştepta pe celălalt să înceapă primul.

Nisipul de pe aleea din apropiere scârţâia sub paşii convalescenţilor care-şi făceau plimbarea matinală. Printre tufele tunse drept ale gardului vegetal de tip englezesc, se zărea clădirea albă a sanatoriului. Fuseseră aduşi aici ca să-şi refacă pe deplin sănătatea. În acest timp discutaseră numai despre lucruri mărunte şi neînsemnate. Şi acum fiecare îl aştepta pe celălalt să înceapă.

— Victore!

— Te ascult!

Zahari scoase ţigaretul său oriental – semn sigur că este frământat de ceva – şi începu să fumeze. Apoi porni să povestească. La început era agitat şi nesigur, dar pe măsură ce vorbea, glasu-i devenea mai ferm, mai liniştit.

Victor asculta fără să-l întrerupă, cuprins de o teamă tot mai mare. „Frumoasă halucinaţie – gândea el – se vede că nu şi-a revenit încă de tot de pe urma contuziei. Trebuie să-l avertizez pe medic.”

— …Când m-am trezit din leşin în camera de spital şi am

văzut că dormi liniştit în patul de alături, am simţit o profundă uşurare. Cel de-al doilea gând al meu a fost: „Victor îmi va explica totul”. Şi acum aştept să aud părerea ta.

— Astea-s prostii…

— Tocmai un asemenea răspuns aşteptam. Curând nu vei mai gândi astfel… înainte de toate, spune-mi ce era cu sfera care ne-a azvârlit în acest sanatoriu?

— Nu se ştie cu certitudine. Rezultatele experienţei se mai analizează. S-ar putea să fi fost un nor de gaz ionizat, dar se poate să fi fost şi altceva.

— S-ar putea să fi fost şi altceva! Îţi voi reaminti aceste cuvinte… Ai observat, desigur, că am stat câteva zile în şir în biblioteca sanatoriului. Mă pregăteam pentru discuţia asta. Voiam ca eu singur să găsesc dinainte o explicaţie. Şi acum ascultă-mă cu răbdare… Ţi-e cunoscută, fireşte, ipoteza lui Paul Dirac asupra antiparticulelor. Ştii că orice particulă, fie încărcată, fie neutră, dispune de imaginea sa oglindită: antiparticula. În cazul protonului, există antiprotonul, a cărui sarcină electrică este inversă, adică negativă. În ce priveşte antineutronul, acesta are momentul magnetic invers. Cu ajutorul acceleratoarelor puternice, oamenii de ştiinţă au reuşit încă din anul 1954 să „obţină” o serie de antiparticule: antiprotoni, antineutroni, antihiperoni şi altele. Până aici, eşti de acord cu mine?

Victor nu răspunse, ci dădu numai din cap.

— Deci eşti de acord!… Şi acum urmează întrebarea: de ce trebuie să gândim că numai lumea noastră există? De ce n-ar putea să mai existe şi o altă lume, constituită dintr-o substanţă formată din antiparticule? Ca şi al nostru, acest univers se află în mişcare, în el se desfăşoară diferite procese, se produc transformări şi, dacă am presupune că în el timpul curge într-o direcţie contrară celei a noastre, reiese că acolo acţionează aceleaşi legi fizice, cărora li se supune şi lumea noastră.

Înţelegi, Victore, se poate ca pretutindeni în jurul nostru, se poate ca înăuntrul nostru chiar, să existe o altă lume paralelă cu a noastră. Aceste două lumi există una în alta, fără să se influenţeze, deoarece fiecare dintre ele, în raport cu cealaltă, este generată de o materie inversă. Ai vreo obiecţie? (Victor dădu din nou din cap.) Atunci să continui!… Când Kio a început să experimenteze, el a izbutit să atingă energii de câteva ori

mai mari decât aceea nominală a acceleratorului. Chiar tu mi-ai spus acest lucru. De ce să nu credem că în camera de reacţie s-a format „altceva” – o mare cantitate de antiparticule… Că sfera scânteietoare care a dărâmat încăperea este un nor de antiparticule? Când sfera s-a apropiat de mine, mi-am pierdut cunoştinţa. Halucinaţie să fi fost ceea ce a urmat? Această lume nouă care mi s-a arătat, „oamenii” aceia neobişnuiţi pe care i-am văzut acolo!?… Nu, Victore, n-a fost o halucinaţie! Gigantul proiectil negativ al sferei m-a azvârlit „dincoace”… Asta-i tot.

— Nu te-ai gândit însă şi la altă problemă? Cum te-ai întors? Şi cine anume te-a azvârlit „încoace”?

— Nu ştiu! Asta va trebui s-o explici tu.

— Nu vreau să explic nimic! Să scurtăm conversaţia asta nesăbuită…

Victor dădu să se ridice, dar Zahari îl apucă şi-l reţinu cu de-a sila. Privirile li se încrucişară şi Victor rămase uimit de siguranţa calmă pe care o citea în ochii prietenului său. „Crede oare că a trecut prin toate astea?” – gândi el. Într-adevăr, n-are aspectul unui năucit. Se va îndrepta. Pe neaşteptate, Victor simţi că teama ce-l stăpânise cedează. Se înveseli şi se prefăcu că vrea să se smulgă din mâinile lui Zahari. Se încăierară. Victor era agil şi cu mişcări repezi, dar nu se putea opune forţei prietenului său, care părea un urs. Curând se văzu la pământ; deasupra lui, Zahari îl ţinea zdravăn.

— Acum va trebui să recunoşti unele adevăruri, începu Zahari. Voi, specialiştii ăştia, sunteţi nişte conservatori incurabili. Ipoteze noi, îndrăzneţe, originale şi aşa mai departe, numai noi, diletanţii, le putem zămisli. În afară de asta, e posibil ca eu să fi aiurat în mod real. Totuşi în cele ce ţi-am spus există destulă logică, pentru ca tu să nu le desconsideri cu atâta uşurinţă. De aceea, îţi voi da drumul dacă promiţi că vei reflecta la toate astea…

— Du-te dracului! mârâi, sub apăsarea lui Zahari, Victor, apoi, printr-o mişcare neaşteptată, izbuti să se smulgă.

Cei doi prieteni se rostogoliră din nou pe pajişte. Erau plini de voioşie. Peste puţin, obosiţi de trânta lor, s-au lungit iar pe iarbă.

«S-ar putea ca ei, locuitorii acestei „antilumi” – bătrânul şi tinerii – să ne fi proiectat „încoace” – gândi deodată Zahari. Trebuie să-i spun acest lucru lui Victor.» Nu-i mai ardea însă de

vorbă…

Începu să se simtă dogoarea amiezii. Din pădurea de brazi din apropiere, vântul aducea mireasma răşinei şi un foşnet uşor. Pe cerul senin, delimitat de linia frântă a orizontului, nu se zărea niciun noruleţ. Zahari sta întins pe spate, cu privirea îndreptată în sus. „E frumos! — gândi el. Şi poieniţa asta, şi pădurea apropiată, şi neîncrezătorul Victor – totul e frumos.”

— Victore.

— Da.

— Urmăreşte profunzimea cerului… Din ea mi se arată o lume… de parcă aş fi aplecat asupra unei imense prăpăstii.

— 2 000 de kilometri.

— Ce?

— Deasupra noastră sunt 2 000 kilometri de văzduh.

„Pfu, ce prozaic!” gândi Zahari şi din nou îi pieri cheful să discute. Se întoarse în partea cealaltă şi începu să privească la un buburuz care mergea pe pământ lângă el. „Buburuzel-mititel, unde ai pornit?”

Îl atinse cu un fir de iarbă. Mica gânganie îşi desfăcu aripioarele, descrise un cerc deasupra lui şi se pierdu undeva. După asta, privirea lui Zahari se întoarse din nou spre Victor. Ceva se schimbase – în atitudinea lui nu mai rămase nicio urmă din liniştea omului care se odihnea. Părea profund gânditor. Pe cutele chipului său, adânci şi drepte, se imprima tot mai puternic pecetea unei reţinute emoţii.

Curând, acelaşi simţământ îl cuprinse şi pe Zahari. Iar el nu i se împotrivi. După puţin, deschise aproape maşinal blocnotesul său, de care nu se despărţea niciodată, şi începu să deseneze repede… Treaba mergea spornic şi uşor. Curând, contururile unei figuri cunoscute începură să prindă viaţă pe foaia albă, să capete consistenţă şi relief…

Cât a ţinut asta, Zahari nu-şi mai putu aminti după aceea. Când îşi reveni din elanul lui, de pe foaia albă îl scruta privirea încordată şi fixă a lui Victor… Zahari privi multă vreme ceea ce desenase, apoi lăsă creionul din mână şi zâmbi fericit. O bucurie fierbinte îl cuprinse, inundându-l.

Găsise în cele din urmă pe „Omul care caută”.

EPILOG

Două luni după evenimentele descrise mai sus, ziarele au

înserat următoarea scurtă informaţie:

Cu noul accelerator al Institutului balcanic de fizică experimentală, oamenii de ştiinţă vor pătrunde în tainele antisubstanţei.

La Institutul balcanic a fost pus în funcţiune un nou accelerator de energii ultraînalte. După terminarea cu succes a reglajelor, în uriaşa instalaţie au fost accelerate particule încărcate, a căror energie a atins valoarea nominală, de proiect.

La modesta solemnitate de inaugurare, constructorul-şef al acceleratorului, profesorul Victor Gancev, a vorbit despre sarcinile care revin de acum înainte colectivului ştiinţific.

— Scopul nostru principal este să obţinem antiparticule necunoscute până acum, a spus el. După desăvârşirea acceleratorului, vom ataca una dintre problemele cele mai uluitoare ale fizicii moderne, legate de studiul antisubstanţei.

În româneşte de GHEORGHE DINU

REPUBLICA SOCIALISTA CEHOSLOVACĂ

Jan Vinar

Esta

— Carnet de reporter —

L-AM VIZITAT PE SEVCOV…

— Aşadar, vrei să afli ceva despre ei…

Înainte de a-mi răspunde, nu-mi dădusem seama dacă-mi auzise întrebarea sau nu. Chiar şi acum, când vorbea, îşi ţinea ochii închişi şi stătea tot aşa, pe jumătate culcat într-un fotoliu comod.

Nu mă miram. Ceea ce îl aştepta îi cerea o perfectă concentrare şi pentru asta avea nevoie de linişte. Nu ştiam de loc dacă va vorbi cu mine şi se părea că nu ştia nici el. Până la urmă însă, evident, s-a hotărât.

— Vrei, deci, să afli ceva despre ei… De ce?

— Mi-ar plăcea să scriu despre asta, i-am răspuns.

Şi am adăugat singurul argument care mi-a venit în minte:

— Cred că oamenii ar trebui să afle acest lucru.

— În privinţa asta, sunt de acord cu dumneata. (Sevcov îşi deschisese ochii şi mă privea atent.) Dar de ce mi te-ai adresat

tocmai mie? Cele mai interesante lucruri ți le-ar povesti, pe Pământ, cei de la Institutul de biochimie sau doctorul Lee, pe care l-au trimis aici. De ce nu te duci la el?

— Ştiţi bine că esenţialul întâmplărilor nu-l constituie latura ştiinţifică…

Ştia, bineînţeles, şi ştia că şi eu ştiu. Habar n-am însă de ce voia să i-o mai spun o dată. Poate ca să fie sigur că informaţiile lui vor încăpea pe mâini bune.

— Şi vă asigur că dinadins mă adresez dumneavoastră, care i-aţi descoperit aici, pe planeta Esta; aşadar, de la bun început a fost, ca să zic aşa, întâmplarea dumneavoastră.

— Nu chiar de la bun început, a obiectat Sevcov. Întâmplarea propriu-zisă a avut loc cu o sută cincizeci de ani în urmă şi o cunoaştem numai din jurnalul lor de bord. L-ai citit şi dumneata, nu?

— Da, cel puţin o parte…

Începusem să-l citesc ieri, îndată după zbor. Era un jurnal de bord obişnuit, riguros, iar evenimentele, deşi descrise în termeni seci, erau redate uimitor de plastic, încât le vedeam aproape ca un participant direct.

…CA SĂ-MI POVESTEASCĂ…

— Patru săptămâni, spuse Ross şi se întoarse de la maşina automată de calculat, care amuţise. Zgomotul furtunii negre, neacoperit acum de ţăcănitul maşinii, se auzea iar în reproductor.

Cel dintâi răspunse, bineînţeles, Grandi – doar el era căpitanul acestei prime expediţii cu oameni pe planeta Esta:

— Toţi?

— Toţi, confirmă Ross.

Acum era cu desăvârşire liniştit, ca şi ceilalţi. „Ciudat, îşi spuse el, nu ne mai gândeam că naufragiasem la treizeci de parseci de Pământ, pe o planetă străină, necercetată, înăuntrul unei rachete deteriorate, care nu va mai putea niciodată decola. Dacă ne-ar fi văzut atunci un străin, n-ar fi putut spune că ne-au mai rămas doar patru săptămâni de viaţă. Fiecare dintre noi ştia acest lucru, dar nu lăsam să se vadă că-l ştiam.”

…CUM S-A ÎMBOLNĂVIT NINA…

Cele ce urmează s-au întâmplat cu patrusprezece zile în

urmă, când Nina a venit la Ross.

— E teribil de ciudat, Nina! a spus el şi a strâns-o încă o dată de antebraţ. Aici te doare? Şi acum?…

A rămas pe gânduri: lichidul reconfortant ar fi trebuit să acţioneze. Nu părea să fie o febră musculară. Atunci?… A rostit tare:

— Nu cred să fie ceva serios. Arată-mi totuşi mâna. Are să te doară puţin…

A luat unul dintre aparatele împrăştiate pe masă, l-a pus pe antebraţul fetei şi a apăsat pe un buton. A îndepărtat aparatul şi a badijonat mica rană care sângera uşor.

— Asta-i tot, Nina. Şi, deocamdată, lasă mâna liniştită.

Abia s-a închis uşa în urma fetei, că a luat din nou aparatul. A scos din el cu o pensetă un ac mic şi subţire, pe care l-a pus la microscop. Apoi a reglat micromanipulatorul. Infima probă de ţesut muscular, pe care acul o prinsese şi o extrăsese, trebuia preparată special pentru a fi cercetată la microscopul electronic. Aşa că Ross s-a pus zorit pe treabă…

Toate acestea avuseseră loc cu paisprezece zile în urmă… Iar astăzi?

O căuta din ochi pe Nina. Ea şedea pe canapeaua de lângă uşă şi se ghemuise la pieptul lui Pierre. În clipa aceea s-au întors unul spre celălalt, amândoi în acelaşi timp şi şi-au zâmbit; era un zâmbet trist.

Ce întâmplare nefericită pentru ei. Se cunoşteau abia de două luni. La toate astea s-a gândit Ross atunci când i-a chemat în cabina lui de lucru atât pe Grandi, cât şi pe Pierre, ca să le aducă la cunoştinţă starea sănătăţii Ninei.

Pe atunci însă nu ştiau totul.

…APOI ȘI CEILALȚI…

— A durat destul de mult până le-am studiat.

Ross arătă cu o mişcare a capului grămada de clişee cercetate la microscopul electronic.

— Trebuiau folosite unele metode speciale… dar asta n-are nicio însemnătate. Mai important este ceea ce am văzut.

Încetă să mai umble prin camera de lucru. Reflecta. Asemenea lucruri nu puteau fi exprimate lesne, mai ales fiindcă era şi Pierre de faţă.

— De fapt, nu sunt bacterii patogene şi de altfel nici nu sunt

bacterii, ci nişte viruşi specifici acestei planete, care, în cazul nostru, s-ar spune că îndeplinesc rolul unor bacterii de putrefacţie. Pur şi simplu descompun organismele moarte, în care nu mai acţionează anticorpii de apărare. Bineînţeles că pământenii, oamenii în genere, n-au asemenea anticorpi. Şi dacă aceşti viruşi ajung în organism, omul începe să se descompună de viu – deşi din punct de vedere chimic problema pare altceva decât o putrefacţie obişnuită. Acest proces e dureros numai atât timp cât sunt atinse extremităţile nervoase; apoi durerea dispare, ceea ce înseamnă că maladia a progresat într-atât încât nu mai poate fi oprită. Ei, şi pe urmă…

Tăcu. Apoi, după ce spusese ceea ce ştia, adevărul îl îngrozi, ca şi pe ceilalţi doi bărbaţi din expediţie. Abia după câteva clipe vorbi Pierre, care făcea impresia că tot nu înţelesese:

— Aşadar, Nina…?!

— Stai, Pierre! îl întrerupse calm Grandi; apoi, întorcându-se spre Ross: Şi cum au pătruns în corpul ei? Doar protecţia biologică…

— M-am gândit şi eu, răspunse obosit Ross. Pesemne a călcat regulile protecţiei biologice…

— Cu neputinţă! (Grandi îşi păstra mereu calmul, dar se vedea că luptă cu ceva mai presus de forţele sale.) Şi nu-i posibil, Ross, ca protecţia noastră biologică să n-aibă niciun efect împotriva acestor „viruşi”?

— Păi, asta ar însemna… (Ross înţelesese aproape pe moment, căci, la urma urmei, era medic şi mai devreme sau mai târziu ar fi ajuns la concluzia asta şi singur)… atunci şi noi…

— Tocmai, tocmai, încuviinţă Grandi, la fel de calm.

Vorbind, îşi suflecă mâneca dreaptă şi-şi întinse mâna spre Ross. Acesta deschise dulapul cu instrumente…

…apoi se întoarse şi apăsă, butonul videofonului. Pe ecran apăru chipul Ninei.

— Ross, strigă ea îndată ce-l văzu, totul e în ordine, mâna nu mă mai doare!

— Bravo, Nina! (Îi fusese greu să spună asta, dar se stăpânise.) Vino, te rog, până la mine.

Şi închise videofonul, înainte ca ea să mai poată întreba ceva.

…NU MAI ERA TIMP PENTRU DEZNĂDEJDE…

„Aşa, acum au aflat, gândea Ross. Nu mai e timp pentru

deznădejde, trebuie să găsim o ieşire.”

— Să găsim o ieşire.

Nici nu şi-a dat seama că-şi repetase gândul cu glas tare. Şi, aceste condiţii prin soluţii nutritive şi printr-o temperatură scăzută – în jurul a zero grade. Lucrul acesta tot nu-ţi spune nimic?

— În jurul a zero grade… o clipă! Asta-i temperatura la care viruşii aceia… Adică vă gândiţi că s-au instalat în hibernatoare şi au aşteptat!…

— De cum au ajuns la această idee, totul s-a limpezit. Au trimis spre Pământ racheta-sondă miniaturală cu radioinformaţii despre situaţia în care se găseau. Astăzi totul pare simplu, dar cu metodele de astronavigaţie din vremea aceea era o adevărată minune… Apoi nu le mai rămânea decât să se instaleze în hibernatoare şi să aştepte. Esenţialul era să oprească înmulţirea bacteriilor. Ei credeau că oamenii vor găsi mijlocul prin care să-i lecuiască – numai de aceea avuseseră curajul să ia o asemenea hotărâre. Hibernatoarele au fost luate din rachetă şi instalate în apropierea peşterii. Şi apoi…

— Staţi, obiectai eu. Pe vremea când pe bordul rachetelor erau folosite hibernatoare, rămânea afară câte unul dintre membrii echipajului – şi nu numai ca să conducă racheta! Trebuia să-i instaleze pe ceilalţi şi să-i trezească, fiindcă singuri n-o puteau face.

— Aşa-i! încuviinţă Sevcov. Şi ei şi-au dat seama. Or, tocmai asta era problema…

…NUMAI CONDUCĂTORUL AVEA DE FĂCUT OBIECŢII…

— Fireşte că Pierre şi Nina nu mai intră în discuţie.

Cu un gest de nerăbdare, Grandi îl opri pe Pierre să ia cuvântul, apoi continuă:

— Au înaintea lor toată viaţa şi… aşa, în genere, pe scurt, nu intră în discuţie. Nu rămânem deci decât noi doi.

Se întoarse spre Ross şi o clipă tăcu; dar tocmai în momentul în care acesta îşi recăpătase graiul şi voia să-i răspundă, Grandi reluă:

— Tu, Ross, eşti medic. Vor avea nevoie de tine. În ce mă priveşte…

— Iar tu ai în cap programul întregii expediţii. În plus, ceea ce-

i tot atât de important, ai elaborat, pe baza observaţiilor noastre, noua teorie a gravitaţiei. În schimb, pe mine mă pot înlocui însemnările experienţelor.

— Şi pe mine, spuse Grandi. Uite, Ross, ştiu că n-am procedat corect. Am încercat să găsesc motive, dar mai bine m-aş folosi de dreptul meu de comandant. Ştiu că nu-i corect, avem amândoi acelaşi drept omenesc, dar ce să facem? Cum să hotărăsc?

…APOI GĂSIRĂ MIJLOCUL…

— Există un mijloc! Ross îşi privi îngândurat mâna, care ciocănea pe masă un ritm ciudat: Să tragem la sorţi!

— La sorţi? începu să râdă Grandi. Asta-i comic; despre tragerea la sorţi am citit numai în vechile romane şi niciodată n-am înţeles prea bine de ce o făceau…

— Şi totuşi e grozav de simplu!

Ross îşi plimbă privirea prin odaia de lucru.

— Se iau de pildă două chibrituri…

— …de pildă, două chibrituri, îl întrerupse prompt Grandi. Ultima oară le-am văzut acum doi ani. La muzeu.

— Nu face nimic.

Ross nu se lăsă tulburat. Luă de pe masă un petic de hârtie şi-l rupse în două bucăţele identice. Pe una dintre ele desenă un punct mare, negru: apoi le împături de câteva ori.

— Acum ar trebui puse într-o pălărie… spuse el, îngândurat. Cel puţin aşa am citit, îmi plac romanele istorice…

Se uită iscoditor în jur, până ce zări un mojar de sticlă. Îl luă şi aruncă înăuntru amândouă bucăţile de hârtie. Clătină mojarul de câteva ori, apoi, întorcându-se spre Grandi, îi spuse:

— Închide ochii şi scoate un bileţel! E vorba de-al treilea hibernator. Dacă găseşti punctul, rămâi afară tu. Dacă nu, rămân eu. Hai, trage! se răsti el la căpitanul care şovăia. Crezi că pentru mine e atât de uşor? Ia-l şi desfă-l!

Încet, fără să se grăbească, Grandi desfăcu bucăţica de hârtie.

Hârtia era curată…

…AM CITIT ÎN JURNALUL LUI ROSS…

— …cam aşa scria mai târziu Ross. (Sevcov s-a uitat la ceas

şi, convingându-se că mai are timp, a continuat): în notele sale, care de fapt erau o continuare a jurnalului de bord, relata precis faptele, fără să mai adauge nimic. Dar dumneata poate că le-ai şi citit?…

— Nu, încă n-am apucat. Vă rog să-mi povestiţi.

— De fapt, prea multe n-aş mai avea să-ţi spun. După ce i-a instalat pe toţi în hibernatoare, Ross a notat toate evenimentele. Apoi notele devin foarte concise şi sunt interesante mai degrabă pentru un medic. Dar totuşi… şi mai ales sfârşitul…

Lui Ross îi venea tot mai greu să se mişte în fotoliu. Şi, deşi îşi pregătise totul la îndemână – pe tablou vedea indicaţiile aparatelor care îi măsurau tensiunea arterială, temperatura, pulsul – aceste operaţii îi cereau acum eforturi imense.

Magnetofonul era şi el gata să între în funcţiune. Aştepta ultimele cuvinte ale lui Ross. Ce să spună? Ce putea să spună? Mult timp nu mai rămăsese – şi totuşi voia să comunice oamenilor ceva – dar ce să le spună!?

„Aproape nu mă mai pot mişca“ – şi-a auzit el propriul glas în reproducător. „Dar trăiesc încă. Viruşii îmi vor ataca probabil abia la urmă sistemul nervos central şi inima, deoarece aceste organe sunt deosebit de rezistente. Ţineţi seama de acest lucru!”

Dar organele vorbirii…? Nu, nu mai avea prea mult timp. Aşa încât trebuia să rostească repede, repede, tot ce se mai putea spune:

„Temperatura 37,1, pulsul mai mult sau mai puţin normal. După rezultatele experienţelor, socotesc că a fost contaminat tot organismul. Nu simt nimic. Contaminarea începe pretutindeni de la periferia nervilor; se pare că regiunile acelea nu sunt atât de rezistente. Aproape nu mă mai pot mişca. Respir cu greutate. Cu siguranţă că în momentul acesta viruşii se înmulţesc într-un ritm uluitor”.

Pauză. Ce mai transmite Ross? Sau poate a murit, iar banda de magnetofon se învârteşte în mod inutil?… Aşa…

„În niciun caz nu ridicaţi temperatura până nu găsiţi un antidot! Culturile de experienţă se află în frigiderul laboratorului.”

Urmă o nouă clipă de tăcere… apoi glasul nesigur şopti încet:

„… şi salutaţi din partea mea pe Nina, Pierre şi pe căpitan…”

…FIINDCĂ AU CREZUT ÎN OAMENI…

— De fapt, lucrul era foarte simplu.

Stăteam la marginea cosmodromului şi Sevcov observa „Arca“ în jurul căreia se agita încă lumea.

— Am mai spus-o: ei aveau încredere în oameni. Dacă n-ar fi crezut cu tărie că oamenii vor fi într-o zi capabili să-i vindece, s-ar fi putut resemna să moară.

Oamenii îşi terminaseră munca de pe cosmodrom şi se întorceau la clădiri. Unul dintre ei s-a îndreptat spre noi.

— Şi acum, a continuat Sevcov, îi vom duce pe Pământ. Mai departe e treaba Institutului de biochimie. Cei de acolo studiază de un an viruşii ale căror culturi au fost preparate de Ross acum o jumătate de veac. Tot la Institut vei afla sfârşitul acestei întâmplări.

Mecanicul a ajuns la noi. Sevcov mi-a mai strâns o dată mâna şi a plecat.

Am rămas pe gânduri, în încăperea unde stătusem până atunci. M-am aşezat în fotoliul lui Sevcov.

De afară venea zvon de glasuri.

„Arca“ fusese lansată.

Într-o clipă, la o depărtare suficientă de Esta, nava îşi va pune în funcţiune generatoarele superlambda şi va zbura cu o viteză superioară luminii spre Pământ. Am dat la o parte magnetofonul.

Mi-am scos carnetul din buzunar şi, cu creionul meu preferat, de modă veche, am început să scriu…

În româneşte de
ADRIAN ROGOZ şi MARGA IONESCU-NIŞCOV

Vaclav Kaidos

Încercarea

1

Me Fi şi-a închis ochii, lăsându-se în voia unui fior plăcut.

Nava cosmică îl proiectase în spaţiu şi dispăruse printre stele, şi acum, îmbrăcat în costumul cosmic, singur în cabina argintată, urma să zboare în eterul rece, alunecând pe raza invizibilă.

Un disc verde-albastru acoperea mai mult de două treimi din

cerul negru: era turtit la mijloc şi părea că radiază o lumină rece, sidefie. Deasupra oceanelor se mişca vata scămoasă a norilor.

*

…Acum nici nu mai era un disc, ci un cerc imens, uşor oval către margini şi nu de mult deasupra lui plutea un val de nori. Me Fi începuse să simtă o uşoară căldură. Era atmosfera.

După ce a restabilit răcoarea, a intrat în nori cu viteză. La început l-au îmbrăţişat cocoloşii alb-cenuşii, apoi traiectoria de raze îl conducea către o negură opacă. Se gândea emoţionat ce se va întâmpla.

Specialiştii de pe Kora îi spuseseră că stratul de aer ce înconjură planeta spre care se îndrepta conţinea o cantitate apreciabilă de oxigen, dar se părea că asta nu-i va pricinui niciun neajuns. În mod surprinzător însă, cele mai mari dificultăţi le creau în primul rând istoricii, căci ei nu acceptau noutatea sub nicio formă, nu voiau să admită posibilitatea salturilor în evoluţie. Me Fi îşi repeta punctul lor de vedere: „O specie prea tânără: nici nu s-a împlinit o sută de bali de când abia s-au ridicat în poziţie verticală şi abia articulează o limbă inteligibilă… Evoluţia socială n-a atins nici prima treaptă.

a Conştiinţei. Diferitele seminţii se împart în multe grupe şi subgrupe…”

„Cel mai înalt nivel a fost atins pe continentul nordic, unde locuiesc într-un fel de colibe construite din materiale adunate de prin împrejurimi…”

(Aşadar, ei nu cunosc materialele plastice, îşi spusese Me Fi, răsuflând uşurat; în sfârşit sunt nişte fiinţe cu adevărat primitive…)

„În general sunt făpturi mult sub nivelul fiinţelor gânditoare, afară de câţiva indivizi (aci se pronunţau câteva nume greu de înţeles, deformate până la nerecunoaştere, aşa cum le pronunţă automatele) – capabili de contact…” Şi aşa mai departe, şi aşa mai departe…

Me Fi îşi amintea că în informaţii se vorbea şi despre lupte sângeroase, despre boli şi despre o ciudată organizaţie, care în mod vădit avea o influenţă preponderentă şi în fruntea căreia se găsea un ins numit Papă.

Cei de pe Kora nu-i aprobau ideea, dar ca bio-psiholog nu-şi avea pereche, şi astfel toţi au cedat. Succesul fantastic cu

insecta solitară baoli, purtătoare de miere, pe care a reuşit să o înmulţească în roiuri mari, încât să se poată trage foloase din mierea ei, i-a dat o mare autoritate de care avea nevoie pentru realizarea invenţiilor.

— A încerca să accelerezi evoluţia acestor animale, spunea învăţatul E Fir, în timpul furtunoasei discuţii din Sala Ideilor, aflată sub scuturile albastre ale masivului Sal Ban Tu, e ca şi cum ai voi să schimbi printr-o lovitură de picior cursul unei avalanşe. Vor mai trece mulţi bali până vor putea înţelege Ştiinţa şi Frumosul… Şi-i păcat să riscăm viaţa învăţatului nostru coleg Me Fi pentru un scop atât de zadarnic…

Spunând acestea, E Fir s-a şi bâlbâit puţin. Me Fi a râs, căci uscatul E Fir arăta poate pentru prima dată ce simte…

*

Acum stelele se vedeau sus, puncte uimitor de strălucitoare pe fundalul întunecat. Jos, în adâncuri, plutea suprafaţa planetei pe care nu descinsese încă nicio fiinţă din Kora. Ţinut primejdios!

Me Fi a atins de câteva ori butoanele de pe centura lată ce-i înconjura trupul, şi i-au răspuns câteva zguduituri uşoare. Acum zbura într-o direcţie puţin schimbată. Pe emisfera aceea a planetei era noapte. El cădea în întuneric, aluneca pe raza invizibilă, condus în mod automat acolo unde era cea mai mare nădejde de succes, căci drumul lui Me Fi ducea spre cel mai învăţat bărbat al planetei.

În partea unde a aterizat, pământenii măsurau timpul, socotind că sunt în anul 1347.

2

Tavanul arcuit al încăperii era acoperit de pânze de păianjeni şi de beznă, şi pe draperia sidefie a păienjenişului se întreţeseau motive cenuşii. La ora aceea din noapte, întunericul nu-şi afla odihnă în acel refugiu al ştiinţei. Din când în când îl speriau străfulgerări galbene, albastre-verzui sau purpurii, ţâşnituri de lumini deasupra focului în faţa căruia, printre creuzete şi aparate de distilat, un bătrân se agita cu paşi mărunţi.

Umbra îi imita comic acţiunile, răsfrângându-le în numeroasele colţuri şi ieşituri ale încăperii. Mirosea a fum şi duhnea pielea de porc veche şi mucegăită în care erau legate uriaşele cărţi zvârlite pretutindeni pe podeaua de cărămizi tocite. Pătrundeau în nări vaporii, emanaţiile de sulf, miresmele

de şofran şi lemn dulce.

Bătrânul când mesteca în lichidul ce fierbea deasupra focului, când sărea să cerceteze cartea deschisă şi să presare în fiertură praf dintr-o cutie de pe masă. Uneori se încrunta şi-şi freca fruntea, alteori adulmeca spre balsamul din creuzet, apoi se uita în treacăt la clepsidră şi din nou se întorcea la carte.

— Arcană, tu, dătătoare de tinereţe! şoptea el. Esenţă a celor patru elemente, picurată o dată cu rouă dimineţii în flori, din Luna cea palidă sau din astrele verzi, tu îmi vei da viaţa… viaţa, tinereţea, frumuseţea! şoptea el, iar gura lui ştirbă repeta cu patimă cuvintele invocaţiei zadarnice, fiindcă nicio înţelepciune din filele cărţilor nu ştia să întoarcă mersul vremii.

Ochii lui erau obosiţi, bătrâni, aveau la colţuri un evantai de riduri. Câte nu studiase, câte nu cunoştea, câte nu cuprindea neţărmurita lui memorie: vechea ştiinţă a caldeenilor, descoperirile cutezătoare ale lui Albert Magnus, adâncurile nebuloase ale misticilor, dorinţa deznădăjduită a învăţaţilor mauri după minunatul bezoar – piatra înţelepţilor.

— Ah, spunea el, clătinând din cap, toate acestea sunt numai visuri. Şi la ce bun dacă viaţa alunecă peste putinţă de oprit, ca nisipul prin orificiul clepsidrei mele?… Wagner! şi-a strigat el deodată ajutorul, ascultându-şi ecoul în tăcerea nopţii. A mai strigat de trei ori, dar nimeni nu i-a răspuns. Doarme ca un animal, ţărănoiul, încurcă ştiinţa cu băcănia! mormăia bătrânul, îndreptându-se spre uşă…

*

Deodată uşa s-a deschis şi un fulger orbitor a săgetat, preschimbând bolta obscură într-un cristal luminos, în al cărui centru apăruse o ceaţă fosforescentă. Bătrânul clipea mirat, din ochi, dar lumina s-a stins. Bătrânul se ţinea de masă tremurând tot.

— Apage[1]… Murmurau buzele lui palide.

Şi deodată reflexul focului a prins a dansa pe silueta unui necunoscut înalt, apărut în mijlocul încăperii. Veşmintele lui sclipeau ca mercurul revărsat. Faţa lui stranie era de culoare măslinie, preschimbată de strălucirea focului într-o suprafaţă cenuşie întunecată, şi ochii îi erau verzui, de formă triunghiulară. Faţa fără buze şi nas părea mută, iar dintr-un disc de pe piept îi ieşea un sunet metalic, fosforescent şi tremura în

---

[1] Piei ! (în l. latină). (n. r.)

el o ceaţă trandafirie.

— Salve, doctor illustrissimus… şi-a rostit salutul, în limba latină. Glasul părea monoton, nefiresc între pereţii întunecaţi.

— Salve… a răspuns bătrânul, şi a amuţit, dar numaidecât a strigat: Apage, Satana! Şi-a făcut semnul crucii. Dar năluca sta în faţa lui, neclintită…

— Iată-mă, am venit! a reluat necunoscutul. Am venit la timp, ca un învăţat la alt învăţat. Vreau să mă asculţi. E în interesul tău. Al tău şi al altora…

Revenindu-şi puţin din spaimă, bătrânul şi-a ridicat ochii spre chipul ciudat, inform al străinului. Da, nu era nicio îndoială căci după felul cum intrase şi după cum se uita, şi după cum vorbea… el era, el, al cărui nume nu poate fi rostit fără pedeapsă…

Şi spaima bătrânului se transforma încet într-un ce mângâietor, ca şi cum ar fi auzit de undeva de departe chemarea unui dor pierdut. În sfârşit, în sfârşit venise cel căutat şi chemat atât, şi care rămăsese până acum surd la toate invocaţiile…

Glasul metalic al necunoscutului vibra prin încăpere şi cutremura pânzele de păianjeni. Parcă torcea un mare motan. Deşi acest glas vorbea clar şi inteligibil latina învăţaţilor, bătrânul nu înţelegea prea multe… Spunea necunoscutul că venise să dea ştiinţa lui oamenilor acestui Pământ şi să le şteargă sângele de pe mâini şi ura din inimi, şi că bucuros ar fi să le împrăştie întunericul din gânduri…

— Da, da, încuviinţa bătrânul şi aşa de tare se temea, şi atât de mare îi era entuziasmul, că în sfârşit i se afla în faţă cel ce putea să-i îndeplinească bucuros cea mai tainică dorinţă…

— Iar tu ai să mă ajuţi, şi-a sfârşit cuvântul necunoscutul. Discul de pe piept i s-a învârtit şi s-a acoperit de o culoare cenuşie.

— Redă-mi tinereţea! a izbucnit bătrânul. Căci tinereţea îmi dă tot ce nu mi-a dat ştiinţa…

Ochii verzui ai necunoscutului s-au aţintit asupra lui.

— Redă-mi tinereţea, căci vreau să trăiesc, încă o dată, să iau de la început totul…

— Valoarea, i-a răspuns glasul metalic, valoarea lucrurilor e ştiinţa! Îţi dau cunoştinţă despre înlăturarea unor boli şi a sângelui rău, căci aşa veţi trăi ca oamenii.

Bătrânul i s-a aruncat în genunchi. Ochii îi erau podidiţi de lacrimile unei dorinţi nespus de mari.

— Redă-mi tinereţea, stăpâne, iar eu… în schimb mă vând ţie…

Ochii triunghiulari îl scrutau aspri. Me Fi, necunoscutul, nu pricepea ce voia Faust. Cei de pe Kora preţuiau viaţa în funcţie de fapte, nu după durata timpului, şi grupul U Ban, care verificase înregistrările automatelor, după întoarcerea lor din cercetarea acestei planete, desigur greşise, căci nu se putea ca nebunul acesta bâlbâit, cufundat în propriul său egoism, să fie fiinţa cea mai înţeleaptă de pe Pământ…

— Tinereţea? Ce să faci cu ea? l-a întrebat Me Fi.

Bătrânul şi-a holbat ochii:

— Tu întrebi asta, stăpâne? Tinereţea e primăvară, e clocotul sângelui, viitorul… tinereţea e câmpul fertil în care cade sămânţa cunoaşterii… a adăugat el, cu patimă. Şi tu mă întrebi de ce vreau tinereţea?

— Nu pot opri timpul! a răspuns Me Fi. Pot însă să dau trupului tău vigoare, cu ajutorul unor substanţe. Dacă ai vrea, le-ai putea cunoaşte.

Dar bătrânul nu mai asculta. Ţopăia prin încăpere, împiedicându-se de cărţile mucegăite. Chicotea, bătea din palme şi se învârtea beat de bucurie.

S-a oprit însă deodată în tăcerea lăsată. S-a întors brusc.

Străinul sta acum în conul de raze, iar instalaţiile pentru comunicaţiile zborului cosmic aflate pe casca lui aveau scânteieri violete. Ochii nu mai luminau şi păreau închişi. Bătrânul tăcea înspăimântat.

După o clipă, Me Fi şi-a deschis iar ochii.

— Dă-mi sângele tău! a spus deodată, şi bătrânul s-a oprit o clipă. Gândul apropiatei fericiri i-a împrăştiat orice şovăire şi îndoială…

— Pentru semnarea contractului, stăpâne?

De fapt Me Fi avea nevoie de sângele lui Faust pentru examinare, dar i-a răspuns că da, pentru semnare are nevoie, şi printr-o înţepătură i-a tras sânge într-o seringă strălucitoare.

3

Lui Me Fi nu-i plăcea Pământul. Faţă de Kora, clima lui era prea aspră. Călduri înăbuşitoare alternau cu ploi de toamnă, iar când zăpada acoperea ţinuturile cu tăcerea ei albă, totul

semăna cu un mormânt rece. Din păduri ieşeau haite de fiare şi-i atacau pe cei ce nu se păzeau; de altfel, nici ei nu se deosebeau de fiare decât doar la înfăţişare, căci altminteri se aruncau unii asupra altora din cele mai ciudate cauze.

La început Me Fi a rămas surprins, constatând că cei mai puţin războinici sunt cei ce sufăr cel mai mult de foame, iar conducătorii lor, lacomi de sânge, incendiau sate şi oraşe, asupreau pe cei ce le munceau şi îi chinuiau în mii de feluri. Din punct de vedere tehnic, lumea lor era foarte interesantă, dacă ţinem seama că cei ce conduceau nu erau cu nimic mai înţelepţi decât ceilalţi sau, mai degrabă, dimpotrivă. Sunt bolnavi, gândea Me Fi, şi încet-încet îl cuprindea un fel de desperare, gândindu-se la greaua lui misiune.

Totuşi, ici-colo mai întâlnea semne de cuminţenie, ba chiar de frumuseţe. Deasupra gunoaielor rău-mirositoare şi colibelor pe jumătate dărăpănate, pline de mizerie şi boală, se înălţau spre cer construcţii de catedrale cu măreţe turnuri. Deşi depăşeau prin frumuseţe alte clădiri, lăcaşurile erau goale, nimeni nu locuia în ele.

Me Fi a cerut lămuriri prietenului său, dacă cel ce se uită la tine cu teamă şi cu neîncredere poate fi numit prieten. Doctorul Faust i-a răspuns însă şovăielnic, şi se uita la el ca şi cum l-ar fi bănuit că joacă necinstit.

*

Faust se schimbă. Bioanalizatorii terminaseră experienţele complicate cu secreţiile corpului său, iar sintetizatorii procuraseră substanţele care să-i stimuleze metabolismul. Me Fi, a cărui specialitate era mai degrabă psihologia şi pedagogia, simţi fără să vrea un respect faţă de colegii lui din grupul U Ban. În locul bătrânului de ieri, cu trup stăpânit de tremurături, stătea acum un bărbat curajos, plin de sănătate şi energie. „Acum – îşi spunea Me Fi – a sosit vremea să mă asculte…”

— Lumea dumitale e rea, illustrissime, i-a spus el. Împăraţii, regii şi prinţii vă asupresc amarnic. Se poartă cu voi ca şi cum aţi fi nişte vite de povară. Oamenii muncesc până la epuizare, şi câştigul lor se prăpădeşte în războaie şi distrugeri. Ardeţi în focul propriei voastre ignoranţe, şi din toate rămâne doar fum şi cenuşă…

— Aşa e porunca Domnului… a răspuns bătrânul, potrivindu-şi barba sub boneta elegantă. O sabie lungă şi uşoară cu mâner

aurit îi atârna de eşarfa roşie. Un bun creştin nu se preocupă de viaţa de pe Pământ, ci de mântuirea veşnică de dincolo…

— Cred că ai făcut o mare prostie când te-ai depărtat de această mântuire, i-a spus încet Me Fi, arătând spre mica seringă şi spre celelalte instrumente.

Faust a schiţat un semn de apărare.

— Sunt un păcătos, ştiu, a răspuns cu glas plângător; am dorit tinereţea pentru că vreau să pătrund adânc în miezul lucrurilor…

— Deocamdată pătrunzi adânc în inima femeilor, i-a răspuns Me Fi, râzând. Şi-ţi merge mai bine. Dar nu-i bine totuşi. Ai spus, doctissime, că fratele Margaretei nu e tocmai mulţumit de darurile şi atenţiile cu care i-ai câştigat favorurile. Cel înţelept ocoleşte primejdiile, pe când tu le cauţi…

Doctorul îşi lovi mânerul sabiei:

— Nu mi-e frică, a răspuns Faust, arătându-şi spada. Asta mă apără…

— Dar ştiinţa? De ce nu-ţi dăruieşti forţele spre a lupta împotriva morţii?

— Mai târziu… a răspuns Faust, ridicând din umeri.

După ce uşa s-a închis în urmă-i, Me Fi şi-a plimbat degetele pe claviatura centurii. Calea prin tunelul spaţiului-zero durase cât o clipire din ochi. Substanţa, zidurile, depărtarea se perindau în faţa uriaşului câmp electromagnetic, iscat cu ajutorul aparatelor făurite de cei de pe planeta Kora. Era un dar din partea colectivului de muncă al lui E Fir.

*

Me Fi îşi stabilise, provizoriu, laboratorul într-o peşteră inaccesibilă, tocmai în adâncul văii unei păduri virgine, unde nu se auzea decât strigătul vulturilor şi urletele lupilor. Culegea informaţii de la teleautomatele ai căror ochi invizibili se ridicau deasupra oraşelor şi satelor, clipeau în nişte ochiuri magice şi huruiau prin cristalele de înregistrare. Zi de zi îşi dădea seama de temeiul scepticismului lui E Fir, numai că perseverenţa era parte integrantă din caracterul lui Me Fi, iar el nu voia să renunţe la încercare.

Oare unde avea să-l ducă şederea lui pe această cumplită planetă?

Ochiul magic central s-a aprins deodată şi luminiţa de control scăpăra în reflexe purpurii. Se vede că în laboratorul doctorului

se întâmpla ceva primejdios.

Peste câteva clipe, vedea în clarobscurul încăperii scânteierea roşie a focului, cărţile împrăştiate, iar în mijlocul lor sta Faust, palid, cu hainele sfâşiate şi murdare şi cu sabia ruptă, plină de sânge.

— Stăpâne! striga el căzând în genunchi.

Me Fi s-a tras înapoi dezgustat.

— Stăpâne, apără-mă, ai milă… se milogea Faust, se târa la picioarele lui, ca un vierme strivit, şi lacrimile îi curgeau pe obrajii şi pe mustăţile îngrijite. Me Fi sta cu ochii holbaţi la sabia însângerată:

— Tu l-ai ucis?!

— Da, dar n-am vrut, stăpâne. M-a insultat şi m-a ameninţat. N-am vrut să-l ucid, Crede-mă. Singur a intrat în ascuţişul sabiei…

„Dezgustător!” îşi spunea Me Fi, uitându-se la fratele Margaretei, al cărui trup zăcea pe jos.

— Ce sământă de ucigaşi! Nu trebuia să ucizi…

— Oh, scapă-mă! îl ruga Faust, privindu-l şi faţa lui în străfulgerarea flăcărilor părea o mască a groazei. Teama îi era atât de adevărată, încât Me Fi şi-a ridicat mâna, în semn de înţelegere şi îmblânzire.

Dar pe sală s-au auzit deodată paşi şi zăngănit de fiare. Uşa de deasupra scărilor a sărit în lături şi s-a lovit cu zgomot de peretele întunecat, din plăci de piatră. Câteva umbre dansau în para torţelor. Pe plăcile strălucitoare, lumina flăcărilor curgea în dâre sângerii. Se vedeau chipuri bărboase, ochi întunecaţi şi încruntaţi.

— Asasinule! a strigat o femeie, şi Furia, cu o aureolă de păr blond despletit şi cu ochi de nebună, s-a aruncat asupra cadavrului din mijlocul încăperii. Apoi ea s-a ridicat şi a zgâriat faţa doctorului cu unghiile până a ţâşnit sângele…

Cuvintele exprimate atunci n-au putut fi tălmăcite, oricât de perfect era aparatul de pe pieptul lui Me Fi! Lovit de Margareta, care îşi ieşise din fire, Faust gemea şi striga de durere, negând, dar sabia de pe podea, cu urmele de sânge, spunea totul… Mercenarii priveau din uşă, încruntaţi.

— Pax! a strigat atunci Me Fi, ieşind din umbră. Pace vouă…

Aparatul tălmăcea conştiincios, dar fata nu înţelegea cuvintele latineşti. Cu toate acestea, oamenii de la uşă

tremurau. Urlau de groază, se împingeau unii pe alţii, să iasă pe uşă cât mai repede… După câteva clipe, nu rămăseseră decât armele şi unul sau două coifuri, care se rostogoleau uşor pe scări, spărgând cu lovituri dure tăcerea.

— Pax… a mai spus o dată Me Fi.

Fata s-a ridicat, acoperindu-şi încet gura cu palma. Focul mâniei din ochi i se transformase într-o groază de gheaţă. Se retrăgea încet, pas cu pas, gata să se împiedice de un coif uitat, dar mai apoi şi-a venit în fire, apucând la goană pe scări, şi – ca o nălucă albă – şi-a ridicat deodată braţele şi a strigat cu glas puternic:

— Diavolul… Asasinul fratelui meu e în puterea diavolului… Diavolul!

Faţa ei avea un rânjet de nebunie.

*

— Stăpâne, m-ai scăpat… de spânzurătoare…

— Şi de viaţa veşnică, a adăugat Me Fi ironic, făcând o plecăciune pioasă.

— Nu putem rămâne aci, a adăugat Faust, cutremurându-se. Dacă nu mă târăşte călăul la stâlpul spânzurătorii, mă vor arde pe rug…

— Bine, a reluat Me Fi. Te voi salva, dar acum e rândul tău să-mi dai o mână de ajutor… Ascultă…

Me Fi ştia ce vrea, căci pe Pământ bântuia ciuma.

5

Groparii l-au purtat prin gropi cu cadavre galbene şi osoase, sluţite de boală.

Nori de corbi l-au purtat către grămezile de morţi neîngropaţi, prin locul unde dangătul funebru al clopotelor însoţea danţul înspăimântător al molimei.

Uşile baricadate erau însemnate cu cruci albe şi de pretutindeni se ridica duhoarea. Groază arătau chipurile secătuite, iar preoţii slujeau recviemuri în tăcerea lipsită de Dumnezeu, în bisericile pe jumătate goale.

*

Doi trecători treceau poarta părăsită, sub privirile stinse ale străjii, care murise la postul său şi-şi ţinea şi acum lancea în mâinile încremenite…

— Nu merg mai departe, a spus unul din cei doi, cel înalt, cutremurat de scârbă. Ştii ce ai de făcut şi ştii cum să mă

găseşti…

Faust a făcut un semn din cap. Nu-l înspăimânta priveliştea morţii. Mergea mai departe, prin uliţele tăcute, ocolea băltoacele şi se ferea de câinii flămânzi.

După ce a bătut la poarta palatului, mult timp nu i-a răspuns decât ecoul, apoi a sărit zăvorul şi poarta s-a întredeschis.

— Sunt medic… a rostit Faust.

— Aici numai moartea e mântuitoare, a răspuns sluga, cu glas repezit. Fiica principelui s-a îmbolnăvit şi el nu primeşte pe nimeni. Vezi-ţi de drum…

— Spune-i stăpânului că am leac împotriva ciumei…

Poarta s-a deschis mai tare. S-a arătat o mutră ciufulită, cu nas ascuţit. Îl privea pe Faust cu neîncredere.

— Eşti nebun, sau…

A fulgerat un pumnal…

Doctorul a sărit în lături, dar nu s-a dat bătut:

— Am crezut că principele nu vrea să-i moară fata, a adăugat, gata să plece.

Sluga s-a uitat o clipă în urma lui nehotărât. A strigat:

— Aşteaptă, mă duc să te anunţ…

*

Principele era un moşneag obosit, îmbrăcat cu o lungă haină de brocart, brodată cu fir de aur. Pe masa grea se afla o cupă cu vin aburind. Pe frunte, principele avea o legătură umedă duhnind a oţet.

— Dacă spui adevărul, a început el, încet, îţi dau ce vrei! Dacă nu, corbii te vor mânca în vârful spânzurătorii. Ei?!

— Nu mă tem… a râs Faust.

Principele se uita la el, mângâindu-şi agale barba. Din când în când mirosea un burete îmbibat în oţet.

— Fata mea a căzut bolnavă înainte de amiază. Arde ca focul şi aiurează. Pater Angelicus i-a făcut maslul… Vrei să încerci?

— Condu-mă la ea, a răspuns Faust.

*

Acul seringii pătrundea uşor în pielea de ceară, şi, pe măsură ce lichidul argintiu dispărea din seringă, sub piele creştea o ridicătură ovală. Apoi Faust s-a întors spre principe:

— Acum are să adoarmă. Cam peste un ceas nu va mai avea febră, şi va dormi până seara. Se va însănătoşi…

Ochii celor de faţă îl urmăreau cu teamă.

Toţi se încredeau în el, şi el se încredea în Me Fi, dar paşii străjii de lângă încăperea zăvorâtă, unde-l conduseseră, îl neliniştea. La urma-urmelor, Satana are mii de posibilităţi şi gândurile îi sunt totdeauna perfide. Cu cât vremea trecea, îi creştea şi frica. Răsucea neliniştit cutia ovală, făcută dintr-un material strălucitor albăstrui. Prin apăsarea butonului roşu, de la vârful ei, putea fi chemat Cel Temut, dar Faust nu îndrăznea să apese pe buton…

Cineva a răsucit cheia în broască abia când se întuneca. Servitorii aduceau platouri cu mâncări aburind. Aduceau şi o sticlă cu băutură rece. I s-au ploconit. Faust a mâncat şi a băut bine şi acum îi venea să cânte…

Şi l-au condus în faţa principelui, şi a văzut că nu mai avea nici legătură la frunte, nici burete. Râdea şi-i făcea semn să se aşeze.

— Iartă-mă, nepreţuitul meu prieten. Te-ai plictisit, poate… Fata mea doarme şi fruntea ei e rece.

— Desigur că Atotputernicul ni te-a trimis, a spus preotul aflat acolo. Doctorul se înfioră.

— Ah nu, nu, luminat principe… Fiecare creştin şi medic e dator să ajute pe cei ce sufăr…

— Cu siguranţă că muncitorul e demn de simbria sa, a adăugat preotul.

— Eşti un om mare, doctore… a reluat principele. Foţi însă să împiedici îmbolnăvirea? Ai vreun mijloc să preîntâmpini boala? Oamenii îmi mor şi ogoarele se pustiesc!

— Şi cine va plăti dijma? a adăugat preotul, petrecându-şi boabele mătăniilor printre degetele osoase.

— Ai vreun mijloc? stăruia principele.

— Am, a răspuns doctorul. Dar cu o condiţie…

— E dinainte îndeplinită, a strigat principele.

— Ce fel de condiţie, fiule? a întrebat popa.

— Să instauraţi o lume a dreptăţii…

S-a lăsat tăcere. Popa şi principele s-au uitat unul la altul lingându-şi buzele.

— Asta doar o încercăm şi noi, fiule, a spus principele.

Doctorul a apăsat butonul de la cutia ovală. Apoi a pus-o pe masă.

— Cel ce va lua leacul meu va uita de toate câte au fost… Cugetul lui va fi curat ca pergamentul nescris. Cel ce va folosi

leacul meu nu va cunoaşte boala, iar gura lui nu va rosti niciun neadevăr…

— Când ne ameninţă moartea, asta nu-i o condiţie grea, a spus principele.

Dar preotul a adăugat cu ochii subţiaţi:

— Numai Dumnezeu atotputernicul are drept să hotărască măsura suferinţei prin care păcătoşii îşi răscumpără partea lor din împărăţia cerurilor! Şi nu-i e dat omului să schimbe căile lui. În numele cui vorbeşti, doctore?

Doctorul înţepenise. În ce treabă îl târâse misteriosul necunoscut? Câteodată nu se îndoia că era diavolul însuşi, dar alteori, dimpotrivă, cuvintele lui Me Fi răsunau ca o muzică din rai. Dar oare Satana nu se preface berbec, spre a-şi ascunde rânjetul de lup?

Principele a reluat:

— Spui că oamenii vor uita! Asta înseamnă că vor uita şi cine e stăpân şi cine e slugă; vor uita de dări, de dăjdii şi de snopii de în…?

— Da. Vor fi ca un pergament nescris pe care îl vor umple cu faptele lor, afară doar dacă…

— …dacă?

— …dacă înălţimea ta vei refuza să le dai leacul. În cazul acesta, numai tu ai fi cel ce ar scrie vieţile lor…

Principele prinse a-şi linge buzele uscate, ca orbit de splendoarea viziunii acestei puteri suprapământene. L-a liniştit însă privirea rece a papei. Pater Angelicus nu-i era numai duhovnic, ci şi prim-inchizitor…

— Numai Domnul poate conduce destinele oamenilor, spunea cu severitate Angelicus, cu privirea înfiptă în ochii principelui. Şi cel ce de bună-voie vrea să schimbe rânduielile Domnului în flăcările iadului va sfârşi şi-n bălţi de smoală aprinsă… Şi apoi dacă oamenii vor uita, cine te va mai sluji, o Albrecht? a şoptit el batjocoritor prinţului. Cine te va apăra de răzbunarea duşmanilor? Şi ai fi tu mulţumit ca ei să uite?

Batjocura îi schimonosea chipul de ascet. Principele se chircise ca sub şfichiuirea unui bici. Preotul îl fixa acum pe Faust.

— Iar pe tine te-au trimis puterile întunericului. O spun aci, în locul acesta şi în numele Domnului, că mai bine las să piară de ciumă toţi locuitorii cetăţii decât să stau de-a curmezişul

mântuirii lor…

Prinţul şi-a plecat ochii, a aprobare…

Doctorul tremura grozav, retrăgându-se încet către uşă, dar braţe puternice l-au apucat şi l-au târât înapoi spre masă… Chipul întunecat al preotului nu arăta nimic bun:

— Şi în numele cui ai vorbit? Cine ţi-a dat leacul fermecat? Cine ţi-a poruncit să-i tulburi pe bunii creştini?

Cu toată înfăţişarea lui tânără, doctorul simţea acum cât era de bătrân. Crima, fuga cu tovarăşul său îngrozitor, groaza de rug, prea multe erau! Ştia că cel cercetat de către inchizitor aşa nu mai are scăpare.

S-a aruncat spre masă, unde scânteia cutia ovală, dar preotul i-o luase înainte…

— Aha! striga el. Aşadar acesta e gajul diavolului!? Apoi, rânjea, izbind de piatră aparatul, sfărâmându-l în mii de bucăţi. Prin încăpere trecea, ca o vibrare, un acord al unei muzici depărtate…

Doctorul se făcuse alb ca o bucată de cretă. Ştia că e pierdut. Se prăbuşise într-un fotoliu.

— Nu eu, nu eu am voit-o! bolborosea el, şi pe obraji îi curgeau lacrimile. Diavolul m-a împins, diavolul… Mi-a redat tinereţea în schimb… Ştiam că e viclenie, şi totuşi am cedat… M-a condus în vârful muntelui, apoi m-a împins în prăpastie…

În glasul lui Faust era o durere atât de adevărată, încât preotul şi principele schimbau priviri întrebătoare.

— Bucuria domnului nostru Isus Christos e mai mare pentru întoarcerea unui rătăcit decât pentru ruga a o mie de drepţi… a rostit preotul, îndepărtând garda. Se pare că te căieşti de fapta ta… iar biserica nu e rea, biserica e mama copiilor ascultători…

Preotul a reluat, în timp ce Faust sta holbat, fără să înţeleagă nimic:

— Ai salvat-o pe fata luminăţiei sale şi, deşi ai făcut-o cu măiestria diavolului, totuşi se pare că uneori însăşi Satana, împotriva voinţei sale, poate face binele. De altfel acest lucru e consemnat şi de unii din părinţii noştri bisericeşti.

— Binele?! bolborosea Faust.

— Ai spus doar că ai leacul vindecător de ciumă! a adăugat principele.

— Îl am…

— Câţi bolnavi poţi salva?

— Doi, trei, nu ştiu, stăpâne… Dar aş putea să…
Preotul l-a întrerupt printr-o mişcare a mâinii.
S-a întors spre el:
— Dă-ne leacul… şi ei… voi uita…
— Ei, ce spui? l-a întrebat şi principele. În vârful spânzurătorii n-ai o societate prea bună şi e şi frig…
— Rugul e prea fierbinte, prietene, i-a şoptit preotul.
— Da… vă dau… a spus Faust, şi a scos leacurile. Preotul le-a oprit. A ieşit pe sală. S-a întors cu o pungă sunătoare:
— Asta ţi-i despăgubirea…

*

A ieşit apoi împleticindu-se, fără să ştie cum, şi nu-i venea să creadă că mai trăieşte, că e liber. Mergea clătinându-se prin sălile palatului şi deodată l-au apucat nişte mâini puternice. L-au aruncat într-o hrubă.
Şi căzând pe paiele putrede, auzea din toate colţurile celulei chiţcăiturile şobolanilor.

6

L-a deşteptat o lumină verzuie. L-a văzut pe Me Fi, îmbrăcat în costumul cosmic, transparent, stând în afara temniţei, lângă gratiile ferestrei. Doc torul s-a ridicat şi s-a proptit într-un cot, gemând de durere.
— Nu din vina mea. Iartă-mă, stăpâne. M-au înşelat într-un chip ruşinos…
Ochii verzi ai lui Me Fi se întunecaseră.
— Am auzit! Am auzit când omul în sutană a spus că preferă să-i jertfească pe toţi.
Me Fi şi-a întors faţa. Tăcea.
— Dar eu ştiam că aci există viaţă – o viaţă aspră, puternică, a reluat el. I-am văzut pe cei apăsaţi de dări, de războaie, de boli şi spaimă. Trăiesc în bârloguri şi construiesc catedrale, şi cândva vor trăi în palate şi vor construi ştiinţa. Sunt puternici şi sunt mulţi. Mai târziu mă vor primi altfel decât te-au primit pe tine. Mă voi întoarce fără nicio îndoială. Tu eşti slab, illustrissime. Ai vrut tinereţe şi dragoste şi ai primit moarte. Ai vrut să-ţi salvezi viaţa şi ai primit aur. Acum aici ţi-i sfârşitul…
— Salvează-mă, stăpâne! O, salvează-mă, căci n-am să mai greşesc…
Me Fi s-a uitat o clipă la pereţii tari ai închisorii. Apoi a râs, spunând:

— Ţine!

I-a dat o unealtă rotundă.

— Când vei ţinti cu ea peretele, apăsând astfel de rotiţa asta, calea ţi se va deschide. După aceea aruncă unealta, căci e o jucărie primejdioasă. Te aştept în faţa porţii…

Apoi Me Fi a dispărut într-un nor verzui. În urma lui nu rămăsese decât întunericul.

Faust şi-a strâns unealta în pumn. A ţintit. S-a văzut un fulger orbitor. S-a auzit o uruială de zidărie dărâmată. Străjile înnebunite se uitau cu groază cum Faust iese din hruba cu pereţii crăpaţi…

*

— Diavolul l-a luat, şoptea preotul, făcându-şi încet semnul crucii.

— Curat necuratul! i-a întărit principele cuvântul.

Şi dacă încă mulţi ani oamenii mai credeau că preaînvăţatul doctor Faust a încheiat un contract cu Cel Rău, asta s-a întâmplat numai fiindcă tagma stăpânitorilor avea nevoie să-i sperie pe însetaţii de cunoaştere…

În româneşte de EUSEBIU CAMILAR şi MARGA IONESCU-NIŞCOV

REPUBLICA POPULARA POLONA

Kor Bit

Dreptul De A Alege

Automatul închise trapa camerei de ecluzare, astfel încât interiorul ei nu se mai putea vedea decât pe ecran. Un trup omenesc, alb, dreptunghiular, era întins pe masa de operaţie, sub lumina unei lămpi puternice, albăstrui. Şarpele negru manipulat de dispozitivul medicului automat aluneca pe bolnav, vindecându-i rănile superficiale.

— …A căzut în timpul aterizării, spuse Tolev. A deconectat autopilotul pentru a se elibera de acţiunea controlului acestuia şi a căzut într-o pădure. A pierdut prea repede viteza, explică el.

Far se întoarse cu spatele la ecran.

— Zbura singur? întrebă.

— Singur. Ca un căţeluş prost. A audiat conferinţa „Conduceţi

fără autopilot” şi a încercat să aplice în mod practic cele auzite.

„Va scăpa oare?” gândi Far, în timp ce se îndreptă spre tabloul de comandă al sălii de operaţie. În se şi afla lângă homotron.

— Ce noutăţi, Esculap? întrebă ea.

— Un flăcău; şi-a distrus racheta la aterizare.

— Ei, ce să-i faci, o să-l reparăm, şi-i zâmbi lui Far, în felul ei, numai din ochi.

— E grav…

— Dă-mi datele despre starea lui.

Far se apropie de tabloul de comandă al medicului automat şi apăsă pe un buton sub care sta scris „Informaţii”. Întotdeauna îl uimea puţinul timp de care avea nevoie homotronul pentru a da datele despre starea bolnavului. Aparatul de auto-modelare obţinea în 10–15 secunde toate datele necesare.

— Dacă aş fi homotron, aş termina studiul în cinci minute, îi spusese el cândva lui În.

— Şi ar fi neinteresant, ca o specializare îngustă. N-aş suporta să-mi petrec zilnic cu un automat cele patru ore de lucru.

— Aş fi fost un automat genial…

Da, această discuţie avusese loc în timp ce se întorceau acasă pe ploaie. Probabil că era primăvară, căci frunzele pomilor erau mici şi de un verde crud.

Se întoarseră pe terasa largă, cenuşie a virobuzelor, ce strălucea în ploaie. Erau amândoi uzi şi tremurau de frig, deşi, mergând prin mijlocul drumului, soarele îi încălzea tot timpul. Pe margini erau înşirate automatele ude, cele care furnizau informaţii sau dintre acelea care dădeau bomboane copiilor. Automatele însă nu simţeau ploaia, nu simţeau frigul şi, ca întotdeauna, clipeau, reacţionând când te apropiai de ele. Atunci spusese Far că ar vrea să fie automat, chiar şi un homotron. Apoi s-au urcat într-un virobuz şi şi-au uscat costumele de scafandru în raze infraroşii.

*

Beculeţul de sub „Informaţii” se stinse şi apoi se auzi soneria. Homotronul aflase deja totul. Acolo, în adâncuri, în spatele tabloului de comandă, în micile cristale albe înfăşurate într-o plasă încâlcită de conductori, circulau impulsuri a căror configuraţie modela funcţionarea inimii, a plămânilor, a ficatului, trecerea corpilor sanguini prin capilare şi oscilaţiile diafragmei în

timpul respiraţiei. Acum era suficient să întrebe automatul cum va reacţiona organismul la o transfuzie de sânge sau orice altceva, iar el, Far, va şti din timp ce i se va întâmpla bolnavului când va folosi vreo anumită metodă.

— Pulsul? se adresă lui În.

— 160 pe minut.

— Tensiunea arterială?

— 40 de milimetri coloană de mercur. Far, nu mai respiră.

— Văd, dar respiră pentru el autopulmomatul. „Doar nu crezi că sunt orb?” adăugă în gând.

— Temperatura scade, spuse În.

— Cu ce viteză?

— Nu ştiu.

— Verifică, te rog, automatul de prim-ajutor, spuse Far ceva mai liniştit.

— Totul e în regulă, funcţionează normal, spuse ea, coborând vocea.

Ştia lucrul acesta numai după indicaţiile luminoase care se aprindeau pe tabloul de comandă. Numai Far putea vedea interiorul cabinei şi pe tânărul de pe masa de operaţie. El însă nu se uita pe ecran. Îi era teamă că dacă îl va privi pe tânăr acesta va muri.

„N-a murit, gândi, are deci un organism minunat. Nu trebuie să moară.” Far îşi muşcă limba. De câte ori era nervos îşi muşca limba.

— Determină momentul aproximativ de deranjare a circulaţiei sângelui. Spusese „deranjarea circulaţiei sângelui”, dar gândise „moarte”.

În se aştepta la această întrebare. Ştia că Far o va întreba dacă nu va rosti ea însăşi acest lucru şi ştia, de asemenea, că lui nu-i place să întrebe.

— Aproximativ patru ore, spuse ea şi-i surâse în felul ei. Far nu era în stare să-şi imagineze că altcineva mai ştia să surâdă ca ea: nu cu toată figura, ci doar din ochi.

Odată, de mult, se supăraseră. Nu fusese o operaţie serioasă, ci doar un picior fracturat sau aşa ceva, o operaţie pe care medicul automat o rezolva singur, aproape fără să ceară sfatul vreunui doctor. În timp ce-i dădea diferite date, În spuse deodată:

— Far, hai să zburăm după operaţie la Petron!

El nu răspunse.
— Într-adevăr nu vrei? întrebă ea.
— Ocupă-te mai întâi de ceea ce trebuie…
— Hm… ştii… Doar şi aşa dau toate cifrele necesare. De altfel, medicul automat face totul singur.
Se simţea în mod evident jignită.
— Spune-mi, o întrebă el mai târziu, pe când ieşeau din clinică, totdeauna te simţi lângă homotron ca la practică?
— Ce practică?
— Mi-ai povestit odată că, atunci când ai învăţat teoria homotronului, reglai aparatul în aşa fel încât să-ţi dea un caz grav, deşi nu exista niciun bolnav…
— Da. Ei şi?
— Dar aci, în sala de operaţie… începu el, dar nu termină.
— Sigur că nu! Niciodată nu uit că acolo este un om şi fac totul cât pot mai bine.
— Da, dar tu…
— Nu sunt atât de emoţionată ca tine?
— Da.
— Uite ce e, începu ea foarte serios. Dacă aceasta ar putea ajuta cu ceva celui care e culcat acolo pe masa de operaţie, aş fi emoţionată şi nervoasă cât aş putea. Lui însă nu-i ajută. Aşa că de ce să fac ceva care n-are niciun sens?
Far nu-i răspunse. Privea în jos, la scara de piatră ce ducea de la clinică la heliodrom. „Tot aşa ar putea argumenta şi automatul”, gândi el.
— Ei, spune-mi, zburăm? În nu ceda.
— Mi-e totuna. Hai să zburăm la Petron.
Petron era un deal singuratic care se înălţa în mijlocul unei câmpii. Sus era o mică platformă pentru aterizarea elicopterelor, iar ceva mai jos erau ruinele unui vechi observator astronomic. Chiar pe creastă erau câteva stânci mari, şi În, care-şi amintea din copilărie nişte basme uimitoare, afirma că aci se adunau cândva vrăjitoarele. Când ajunseră acolo, văzură pe cineva stând pe o stâncă.
— E una dintre vrăjitoarele tale, spuse Far. A zburat pe-o mătură, pentru că nu văd niciun elicopter.
Era însă un tânăr într-un costum obişnuit, cenuşiu, de scafandru. Mesteca un fir de iarbă şi se uita la soare, care se şi învăpăiase de crepuscul. Se aşezară pe o altă stâncă. Câtva

timp tânărul îi privi de la locul său, apoi se ridică şi se apropie de ei.

— Pot să stau cu dumneavoastră? Scuzaţi-mă, dar nu mă pot de loc obişnui cu gândul că sunt atât de mulţi oameni aci şi că poţi şedea pur şi simplu pe pietre…

În izbucni în râs. Far se uita împrejur, dar nu mai era nimeni afară de ei. Tânărul se intimidase complet.

— Ştiu că nu suntem decât noi trei, dar eu m-am întors din Marte abia alaltăieri.

*

Far îşi desprinse privirea de pe indicatorul de transfuzii de sânge şi se uita peste umăr la În.

— Ai rezultatele diagnosticului prealabil?

— Da. Craniul îi este sfărâmat. Aşchie de os la intersecţia nervilor optici…

— Trebuie urgent scoasă!

— …Trei coaste rupte, piciorul stâng sfărâmat… în plus, nu poate respira independent.

— Stai puţin, ce temperatură are?

— Nu fii neliniştit, se ridică.

— Deci nu-i atât de grav, răsuflă el uşurat şi o privi pe În pentru prima oară direct în faţă. Încălzire! spuse el.

Ea dădu afirmativ din cap:

— Da, încălzire… Asta-i tot ce a făcut automatul până acum? se uită la Far.

— Posibil. Poţi însă să-mi explici de ce faci toate astea? E clar că bolnavul a ieşit din starea de şoc.

— Nu bombăni! Nu poţi de loc să te dezobişnuieşti de asta. De altfel, totdeauna ai fost aşa, adăugă ea, iluminată parcă de o ciudată inspiraţie. Omul care din principiu are totdeauna dreptate…

Far nu sesiză dacă ea vorbeşte serios. De când se cunoşteau, el nu-şi putea da seama de acest lucru. Chiar când vorbea aşa, ca acum, În avea o aşa privire de parcă era gata să izbucnească în râs. Far se mulţumi să ridice din umeri:

— Termină-ţi, în sfârşit, probele la homotron! Ea încuviinţă din cap, dar îşi continuă gândurile:

— …pentru că tu trebuia să te naşti cu câteva secole mai devreme, când medicul avea neapărat dreptate. Ea apăsă pe butonul „deconectare”, şi curbele de pe ecranul homotronului

deveniră mai precise. În vremurile acelea examina bolnavul, punea diagnosticul şi totdeauna avea dreptate… doar dacă un alt medic nu punea un alt diagnostic.

— Prin asta medicina avea ceva comun cu arta. Zâmbi Far. Apoi au apărut matematicienii, ciberneticienii şi s-au construit maşini, ca medicul automat sau homotronul. Şi adio artă! Nu-i aşa, În?

— Mai mult sau mai puţin. Acum însă, datorită homotronului, îţi pot spune că bolnavul a ieşit din starea de şoc.

— Asta ştiam şi singur.

— Te-nşeli. Presupuneai, ca acei medici străvechi. De ştiut, ştii abia acum… Spune-mi, Far, adăugă ea pe alt ton, o să scape?

— Nu ştiu. Nu e decât prima etapă. Îl vom opera.

— Poate ar fi bine să ne consultăm cu profesorul şi să transmitem informaţii complete grupei lui Ron; cred că el este cel care ne va schimba…

— Nu, începem noi acum.

În tăcea, privind drept înainte. „Ce i s-a întâmplat? gândi Far. De ce nu vrea să opereze? Nu. Nu cred… Totdeauna doar, chiar şi după aceea, a lucrat cum nu se poate mai bine. În general este o fată minunată, şi eu am fost un prost… cu adevărat un prost…”

— Aşteaptă-mă. Un moment. În se ridică de la tabloul de comandă şi se duse la videotelefon.

— Informare locală, spuse ea şi aşteptă până când informatorul apăru pe ecran.

— Când soseşte nava de pe satelitul 6?

— Are o întârziere de 20 de minute, răspunse informatorul.

— Bine, mulţumesc.

„Satelitul 6. Pe satelitul 6 se găsea tabăra de antrenare a tânărului aceluia care se întorsese din Marte”, gândi Far. Aflase întâmplător, aşa cum afla el despre toate… E adevărat că observase că În e cam stranie, dar matematicienii sunt întotdeauna oameni curioşi. Doar atunci, în acea dimineaţă de serviciu…

Era încă întuneric când coborâse pe heliodrom. A ieşit din cabină şi a privit ceaţa dimineţii. Nu auzea decât zgomotul motorului, iar când acesta se oprea se lăsa o linişte totală. Stelele dispăruseră. Numai luminile clinicii străbăteau ferestrele

albăstrui, dreptunghiulare. Far o aştepta pe În. Trecu mult timp, când deodată auzi din înălţimi un zumzet neclar. Un elicopter ateriză în mijlocul heliodromului. În cabină erau două persoane. „Nu-i elicopterul acela”, gândi el; apoi însă, când văzu părul lung al femeii, îşi dădu seama că se înşelase. Puţine femei, afară de În, purtau părul lung, după moda de demult. Cei doi pasageri săriră din cabină şi se sărutară scurt, ca la despărţire. Apoi o văzu pe În alergând pe treptele pe care se aşezau ei uneori vara… Far înainta încet pe heliodrom. Tânărul îl observă.

— Îmi pare rău că s-a întâmplat aşa, spuse el.

Far nu răspunse nimic, dar nu se simţea de loc bine.

— A fost atât de neaşteptat, încât n-am mai ajuns să mai vorbim cu tine, continuă tânărul. Ea voia astăzi să-ţi destăinuiască totul.

— Nu te supăra pe mine, Far. Ar fi trebuit să vin la tine mai devreme. Dar eu nu pot părăsi satelitul 6 decât pentru câteva ore. Sunt într-o tabără de antrenament, explică el. Va fi o discuţie foarte penibilă pentru ea. Ajut-o într-un fel. Te iubeşte foarte mult.

— Nu te nelinişti, o să se descurce ea. Far trecu pe lângă tânăr şi se îndreptă spre scară. Se şi luminase.

*

La tabloul de comandă se auzea un zumzet insistent. Ecranul, care fusese până atunci de un cenuşiu monoton, fu brăzdat de fulgere.

— Şi-a revenit, spuse În.

— Conectează câmpul anesteziant.

— E conectat.

„La ce s-o fi gândind băiatul ăsta? îşi spuse Far. Poate că-şi aduce aminte de ultima secundă înainte de catastrofă şi vede vârful pomilor care se apropie”.

— Eşti sigură că a orbit? întrebă Far.

— Sigură. O aşchie de os presează pe intersecţia nervilor optici. Gândeşte-te, Far, o singură mişcare inexactă a volanului, şi totul s-a petrecut brusc.

— Ai deja toate datele? o întrerupse el.

— Morfologia, nivelul hemoglobinei, rezerva alcalină…

— În regulă. Începem…

Se apropie de tabloul de comandă şi întinse mâna drept spre conducerea centrală a automatului. Făcu câteva mişcări rapide

cu degetele până când pe ecran apăru craniul. Reglă emiţătorul de radiaţii în aşa fel încât să crească frecvenţa.

— Treci pe control, îi dădu lui În comanda.

Verifică încă o dată totul şi conectă releul automat de siguranţă. Nu lucră decât câteva secunde. Fără greş, cum numai un automat o poate face, despărţi cu ajutorul vibratorului oasele de ţesut, extrase aşchia de os. Atunci se aprinse un beculeţ verde, ceea ce însemna că sarcina a fost îndeplinită.

Far întrerupse lucrul pentru un moment şi-şi dădu la o parte părul de pe frunte.

— Controlul? întrebă el.

— Da.

— Voi extrage şi restul de frânturi de os.

Medicul automat funcţiona ireproşabil. În cele din urmă îndreptă şi arcada spartă.

— Să facem o scurtă pauză, zise Far. Îi zâmbi lui În, căci era mulţumit că totul decursese atât de bine. Se uită la descărcările alburii de pe ecran. Bolnavul îşi recăpătase cunoştinţa.

— Verifică dacă vede, o rugă Far.

— Verifică singur. Scuză-mă, te rog, un moment. Din nou se duse la videofon.

— A aterizat nava? Chiar acum?… Mulţumesc.

Far conectă un beculeţ galben sclipitor din sala de operaţie. Scânteile de pe ecran alergau mai repede. Probabil că bolnavul vedea.

„Ce aşteaptă? gândi Far. Doar nu s-o fi înţeles cu el tocmai pentru ora asta!”

— Verifică la homotron ce mai trebuie făcut!

— Trebuie amputat piciorul, răspunse ea prompt.

Operaţia era de tipul celor pe care medicul automat le executa singur, după comanda-program internă. După aproape un minut. „În sfârşit pot să mă ridic şi să fac câţiva paşi”, gândi Far. Simţea cum îi amorţise picioarele.

— Pulsul se accelerează, spuse deodată În.

— Cât?

— Peste 160.

— Ritmicitatea?

— Nu prea corectă. De altfel, uită-te şi tu. Ea arătă spre cardioscop.

Da, pulsul nu era ritmic, ba chiar, mai mult, tindea să se

oprească.

„Circulaţia sângelui insuficientă”, gândi Far.

Se uită la ecran. Curbele se frângeau, uneori se avântau în sus, în vârfuri albe de impulsuri. „Un haos total”, gândi el.

— În!

— Da!

— Conectează inima artificială. Deocamdată cea exterioară.

Nu văzu când medicul automat desfăcu toracele tânărului. Conectarea inimii dură câteva secunde. Apoi pulsul şi tensiunea redeveniră normale.

— Pune-i inima artificială cu alimentare de la baterie, propuse În. Se pare că în sistemul solar există deja câteva sute de oameni cu asemenea inimi şi toţi trăiesc.

— E greu de trăit cu o astfel de inimă. De altfel, nici nu mai respiră.

— Ce-ai să-i faci?

— Nu ştiu. Nu pot decât să aştept şi să verific la homotron ce şanse are. Are o hemoragie în centrul respirator al creierului.

— Ce poveste prostească, spuse În.

Cândva mai vorbise aşa... Se întorceau de la clinică. Era în ziua în care-i văzuse dimineaţa la heliodrom. În virobuz mai erau doi studenţi, care discutau aprins despre câmpurile fără rotori.

Fata s-a uitat câtva timp la părul Inei, cu curiozitate şi respect, aşa cum priveşti un exponat de muzeu.

— Îţi tai părul? a întrebat-o atunci Far.

— Îl tai, răspunse ea.

— Şi când el va zbura pe satelitul lui Saturn tu vei avea nişte bucle scurte şi blonde ca ale fetei aceleia?

Ea dădu din nou din cap.

— În general, e o poveste prostească acest zbor al lui, spuse ea. Matematicienii de specialitatea mea nu sunt necesari acolo. Mi-am ales o profesiune nu prea cosmică.

Pulsul tânărului era acum normal, aşa încât Far putea, în sfârşit, să se ridice. Trecu pe lângă automate, privi pe fereastră, bătea vântul. Din cer, sub norii joşi şi cenuşii, cobora un elicopter mic, roşu.

— Far, o auzi el pe În în spatele lui, nu iese nimic.

— Mai încearcă o dată. Totdeauna există posibilitatea să înceapă să respire singur.

— Bine, încerc, spuse ea.

Far simţi însă că sunt puţine speranţe. Se întoarse brusc de la fereastră şi se apropie de ea.

— Mai verifică o dată, spuse el dur. Verifică de zece ori, aici nu e glumă. Dacă nu începe să respire singur, nu vom reuşi niciodată să-l deconectăm de la automat, şi asta înseamnă sfârşitul…

Stătea în picioare şi se uita la ea cum apasă pe butoane, cum apar şi apoi se stâng curbele pe ecran.

— Nu, nu există nicio şansă. Priveşte, spuse ea, arătându-i unul dintre ecrane. Acest vârf neînsemnat, abia sesizabil, de pe curbă reprezintă şansa de vindecare a bolnavului. Această şansă este atât de mică încât ea este practic aproape egală cu zero. Înţelegi, poate, că nici nu-i o şansă a lui, ci o eroare infimă a automatului.

— Şi atunci?

— Nu ştiu, într-adevăr nu ştiu. Nu mai pot să-l ajut cu nimic. Calculele arată că nu va trăi, că nu poate respira…

„Oare totul a fost inutil? N-are şanse?” Far îşi muşca limba. „Un căţeluş prost care a vrut să aterizeze fără pilot automat”…

„Băiatul e conştient… probabil că ştie că este în cabina medicului automat şi crede că a şi trecut peste tot ce a fost mai greu.”

Din nou se apropie de fereastră. Afară nu se mai vedea nimic. Ploua.

„Poate, totuşi, încercăm… De fapt, de la început m-am gândit la asta, dar m-am temut. Deşi dacă comenzile de la centrii nervoşi către toate organele sunt asemănătoare unor serii de impulsuri bine determinate, atunci se poate introduce în centrul care a suferit traumatismul un electrod dinafară, de unde să se transmită impulsuri; aşa judecam atunci când am stat de vorbă cu Ron. Ar fi ceva asemănător cu o respiraţie artificială.”

— În!…

Ea vorbea din nou la videofon.

— …da, spuneţi-i să aştepte. Operaţia se termină curând şi plec. Un moment numai!

Termină convorbirea şi se uită la Far.

— Ce vrei să faci?

— Vreau să-i stimulez centrul respirator printr-o comandă-program exterioară.

Ea se întoarse la el şi-l privi foarte serioasă.

— Tu? întrebă ea în cele din urmă.
— Da.
— Este absurd… N-ai voie să rişti! N-ai dreptul!
— Dacă nu intervin, moare.
— N-ai ce să-i faci. Nu e vina noastră. Am făcut tot ce se putea face.
— N-are importanţă de ce s-a prăbuşit. Sunt medic, În.
Ea nu se mai uita la el. Se uita la ecranele pe care curbele se împleteau între ele.
— Cine va lucra? întrebă ea.
— Eu.
— Singur?
— Da, singur.
„Crede ea oare, într-adevăr, că eu nu voi putea opera cu acest electrod în creier? În general, electrozii doar nu se simt.”
— Îţi pregătesc medicul automat, spuse ea.
— În! strigă Tolev de pe ecranul videofonului. În, băiatul acela n-a mai putut să aştepte şi a zburat înapoi pe satelitul 6. M-a rugat să-ţi comunic că veţi zbura în Marte. Conducerea şi-a dat acordul…
„Asta aştepta ea”, gândi Far.
— Bine, mulţumesc, spuse În, fără măcar să se uite la Tolev. Se ridică şi se apropie de automat.
— Pregătesc medicul automat şi putem începe. L-am chemat şi pe Ron. El îţi va monta electrodul.
„Ea apasă pe butonul de alarmă, şi Ron va veni acum în fugă, gândi Far. Aşa se întâmplă întotdeauna. Niciodată nu reuşesc să prevăd ce va face ea… Ron, probabil, aleargă acum pe coridorul din celălalt capăt al clinicii, întrebându-se ce s-o fi întâmplat.”
Ron intră în fugă în cabinet. În însă nu-l lăsă să spună niciun cuvânt.
— Montează-i lui Far un electrod în centrul respirator, te-am chemat pentru că e foarte urgent, spuse ea.
— Un electrod? Lui Far? Dar ce i s-a întâmplat?
— O transmisie neuronică exterioară, excitarea centrului paralizat, folosind impulsuri de la un centru sănătos. Ca în experienţele voastre.
— Dar Far…
— Nu discuta cu el, Ron. Am discutat destul. Montează-i electrodul.

Far dădu din cap.

— Montează-l, confirmă el.

— Cum vrei, ştii însă…

— Ştiu. Am cumpănit totul.

Ron se uită din nou la În.

— Bine, spuse el. Du-te în sala de operaţie, Far. N-o să te doară, adăugă el, de parcă stătea de vorbă cu un bolnav.

Sala era mică. „De câte ori am privit-o dinafară şi nu mi-am dat seama că e atât de strâmt aci”, gândi Far. Masa de operaţie, dreptunghiulară, albă, la fel cu cea pe care zăcea tânărul; o lampă mare şi puternică şi loc doar atât cât să te poţi întinde pe masă.

Se culcă, şi automatul îl presă uşor pe cap.

„Electrodul de anesteziere”, mai gândi el, apoi urmă o pierdere de scurtă durată a memoriei. Scurtă numai pentru el, căci practic trecură câteva minute până când operaţia se efectuă.

Ieşi din cabină şi se apropie de tabloul de comandă.

— Ce zici, o fac eu? propuse Ron.

— Nu! Far se aşeză în faţa ecranului, privind drept înainte.

— Far, ce-i cu tine? În îi puse mâna pe umăr.

— Nimic. Du-te la homotron şi treci pe control. Începem imediat.

Ea se îndreptă spre medicul automat.

„Pe urmă el va zbura în Marte, gândi Far. Voi primi ilustrate de Anul nou, ilustrate din Pustiul Roşu de pe Marte, când la noi va fi frig şi va ninge. Apoi nu voi mai primi nimic, pentru că ilustratele se trimit pentru vecie.”

— Gata controlul, zise În de la tabloul de comandă.

Far deconectă plămânul artificial şi nu se mai gândea decât la pânzele cenuşii de pe ecran, deplasate de capetele electrozilor.

— Se mişcă… muşchii se mişcă, spuse În.

„Am nimerit deci. Centrul lui reacţionează, muşchii se mişcă, gândi Far. Încă o mică corecţie.”

Deplasă electrodul cu o fracţiune de milimetru.

— Mai bine… acum e mai bine. În se ridică şi se apropie de el. Cum te simţi?

— Întoarce-te la tabloul de comandă, zise el scurt.

Da, muşchii se mişcau, volumul cavităţii toracice a tânărului creştea sensibil.

— Uită-te pe ecran la redistribuirea tensiunilor…

— Au fost câteva străluciri… stai puţin… Ea se aplecă spre ecran. A şi scăzut!

Far desfăcu conturul, şi impulsurile creierului său nu mai mergeau pe conducte.

— Respiră, pronunţă el.

— Respiră, într-adevăr respiră! repetă În, uitându-se la ecran ca şi cum pentru prima oară ar fi văzut acest fenomen. Va trăi, Far.

— Te felicit. Ai reuşit! spuse Ron. În, trebuie să-i transmiţi acum noii parametri ai homoţesutului, iar tu, Far, întoarce-te în sala de operaţie.

Din nou Far stătea culcat pe masa albă din strâmta cabină sub lampa aceea enormă.

Privi din nou la În şi la Ron, care stăteau aplecaţi peste tabloul de comandă, apoi ieşi din cabină.

Coborî scările de piatră spre heliodrom. Ploaia se oprise. Pe pistă străluceau băltoacele. „A fost o operaţie grea pentru colectivul nostru, gândi el. Păcat că e ultima…”

Se întoarse spre clădire şi o văzu pe În. Sărind peste băltoace, ea fugea spre el pe pista cenuşie a heliodromului.

În româneşte de RADU TUDOR

I. Bialeţki

Jurnalul Bucătăraşului

Povestire ştiinţifico-fantastică umoristică

3 ianuarie 1977

NUMAI DESPRE BUCĂTĂRIE

Bucătăraşul – aşa îmi spun tovarăşii mei. Bucătăraş? Fie şi-aşa, deşi funcţiunea mea oficială se numeşte altfel: dietetician-şef al rachetei cosmice.

Este o diferenţă, nu? Dar, ca să fiu sincer, prima titulatură nu-i numai pe gustul tovarăşilor mei. E şi pe-al meu. E mult mai simplă, mai scurtă, şi parcă, într-un fel, mai apetisantă.

Problemele stomacului sunt – chiar şi pentru pasagerii unei rachete cosmice – nu mai puţin importante decât pentru consumatorii obişnuiţi ai pâinii terestre. Sunt pe deplin conştient de importanţa rolului meu. „Prin stomac spre inima bărbatului” –

aşa se spunea încă în vremurile vechi. În ceea ce priveşte partea masculină a echipajului, aş prefera să ajung prin stomac la creier – să-i pot convinge să ia virajele cât mai lin.

Iar zicătoarea „Prin stomac la inimă” aş fi vrut s-o aplic mai curând frumoasei Liselotte, dar – taci inimă! — am jurat că acesta va fi numai „jurnalul bucătăraşului”. Despre toate celelalte câte s-au întâmplat pe rachetă veţi afla mai bine din comunicările speciale ale celorlalţi membri ai echipajului.

Însă în legătură directă cu bucătăria mea este „Gravitatorul artificial”. Aşadar câteva cuvinte despre el. N-a fost încă pus în funcţiune din motive cunoscute numai de preasavanţii mei colegi pe linie tehnică. Din această cauză ne aflăm în stare de imponderabilitate şi această situaţie se va mai prelungi încă două zile. Această împrejurare îşi are laturile sale pozitive. În primul rând, o să mă.

pot ocupa două zile cu experienţe interesante de preparare a bucatelor într-o situaţie în care nu s-a aflat nici cel mai chefliu bucătar din lume. În al doilea rând, în cazul în care starea de imponderabilitate o să se dovedească că-mi dă prea multă bătaie de cap la îndeplinirea obligaţiilor mele (în curând o să aflu asta şi o să vă comunic), aceste plictiseli or să dispară în momentul declanşării „Gravitatorului artificial”.

4 ianuarie 1977

NUMAI DESPRE IMPONDERABILITATE

Când o să se pună în sfârşit în funcţiune acest „Gravitator”, ca să scap din situaţia supradificilă din bucătărie? Până atunci, făcând abstracţie de lipsa gravitaţiei, îl ocărăsc cu vorbele cele mai grele ce-mi vin în gură. Dar, probabil, până şi cuvintele şi-au pierdut aici greutatea, deoarece ele nu fac asupra nimănui nici cea mai mică impresie. Pur şi simplu toţi au obosit din cauza stării de imponderabilitate care se prelungeşte. N-aş putea spune că la început n-a fost chiar plăcut, dar acum toţi aruncă priviri melancolice spre corpul masiv al „Gravitatorului artificial”.

Carneţelul mi-a scăpat din mână şi a dănţuit prin întreaga cabină. Eu pe urmele lui. În sfârşit, după nu ştiu câte graţioase piruete, nu am reuşit să-l prind şi să notez în el numai unul din episoadele nenumăratelor mele neplăceri.

Am vrut să manifest iniţiativă şi să marchez „aniversarea”

existenţei noastre în Cosmos. Am scos o sticlă de vin, am destupat-o şi din ea n-a curs nicio picătură!

— Ce-i cu glumele astea proaste? Cine-a dat pe gât vinul fără permisiunea mea? am întrebat eu ameninţător, aruncând o privire vigilentă asupra cosmonauţilor.

Vigilenţa s-a dovedit cu totul inutilă în această situaţie, în care toţi zburau într-un mod suspect dintr-un colţ în altul şi de la podea în plafon şi înapoi. Aici – în starea aceasta de imponderabilitate – chiar şi cineva care n-a pus în viaţa lui o picătură de alcool în gură nu şi-ar fi putut păstra echilibrul!…

— Nimeni dintre noi n-a băut nicio picătură, mi-a răspuns profesorul Oscar Wood. După cum nici dumneata, scumpul nostru bucătăraş, nu prea te-ai adăpat la izvoarele ştiinţei, ca să ai suficiente noţiuni asupra comportării lichidelor în stare de imponderabilitate. Vinul, tinere, n-o să curgă de la sine, trebuie scos prin scuturare, aşa cum scoţi un sirop gros.

M-am revoltat: o băutură atât de distinsă să fie comparată cu un sirop! Cu o furie pe care nu mi-o puteam revărsa asupra cui trebuia am lovit în fundul sticlei. Din gâtul ei s-a ivit un balonaş cât un pepene mic. Am început să bănuiesc că, în locul vinului, în sticlă se introdusese cine ştie ce altceva, dar profesorul Ivo Ivanovici m-a lămurit:

— În stare de imponderabilitate, lichidul, sub acţiunea forţelor sale interne intermoleculare, ia forma unei sfere. Te sfătuiesc să ne cinsteşti numai după ce va fi pus în funcţiune „Gravitatorul artificial”. Până atunci să ridicăm un toast… cu tuburile noastre.

Aşa am şi făcut. Dar ce ne mai aşteaptă de-acum înainte?

5 ianuarie 1977

AGRICULTORUL FĂRĂ PĂMÂNT (ADICĂ EU)

Ura! Scumpul, iubitul nostru „Gravitator artificial” a început să funcţioneze! Acum înţeleg de ce savanţii îl scriu cu literă mare şi subliniat, de parcă ar fi vorba de o persoană extrem de importantă. Şi de ce „parcă”? Este într-adevăr o persoană foarte importantă! Datorită lui mă simt de parcă mi s-ar fi luat o piatră de pe inimă, în ciuda faptului că tocmai acum am căpătat greutate şi „Gravitatorul artificial” parcă ne-a pus pietre-n cârcă prin forţa gravitaţională pe care o exercită.

Eu mă simt în apele mele. Apele mele sunt reprezentate, se înţelege, de ferma hidroponică. Da, da, sunt primul fermier

cosmic, însă dacă veţi spune oricărui agricultor de felul meu: „Aş vrea să ştiu cât pământ ai, fermierule?” – răspunsul ar suna totdeauna la fel: „Nicio palmă de pământ”.

Nu-i glumă. E „creşterea fără pământ a plantelor”. Trebuie să subliniez de la început că nu cultiv nici grâne, nici legume şi în general niciun fel de plante dintre cele pe care v-aţi obişnuit să le aveţi la masă. Eu m-am specializat în creşterea algelor care poartă numele sonor de „clorela”. E grozav, nu?! Colegul nostru, profesorul Iamamoto de la Universitatea din Tokio, v-ar putea comunica mai pe larg ce este asta, deoarece în ţara lui încă de mult, chiar înainte de naşterea primului cosmonaut, Iuri Gagarin, s-a observat că alga clorela are un conţinut bogat de proteine, zaharuri şi chiar grăsimi. Când e gătită în mod corespunzător, e chiar gustoasă.

Şi de ce sunt agricultor fără pământ? Pentru că recolta mea creşte în bazine cu apă. Şi ce grozav creşte! Într-o zi îşi măreşte greutatea de zece ori.

6 ianuarie 1977

O AVENTURĂ COSMICA

Astăzi s-a produs un mic accident. Profesorul Antonio Borgheze este nu numai un mare astrobotanist, ci şi un… mâncău tot atât de mare. Ce-i drept, algele mele se înmulţesc foarte repede, dar nu atât de repede ca să nu protestez atunci când profesorul mâncău cere a treia porţie.

— Scumpul meu bucătăraş – a tunat expansivul italian, lovit acolo unde îl durea mai tare – dacă o să fii atât de zgârcit, o să-ţi fac o bucată că n-o să rămâie piatră pe piatră din toată ferma ta!

— Sunt curios cum anume?

— Foarte simplu: declar grevă şi încetez să respir. În felul acesta, o să pierzi 500 de litri de bioxid de carbon pe zi. Dacă o să reuşesc să-i conving şi pe colegii mei să facă la fel, vreau să ştiu cu ce-o să se mai hrănească preastimatele dumitale alge? Pentru procesul de fotosinteză, ele au nevoie nu numai de apă, săruri minerale şi raze solare, ci şi de ce-o-doi!

Am zâmbit cu un sentiment de superioritate.

— Gluma-i bună. Dar sunt convins că n-o să vă jertfiţi respiraţia – şi la o adică viaţa – numai în scopul de a-mi distruge mie ferma.

Drept răspuns, impetuosul meu italian s-a ridicat de pe scaun şi, cu un gest dramatic, a arătat spre una din camerele salonului.

— Pentru ca să te conving – a spus el – o să mă duc îndată în camera anabiotică şi o să rămân acolo până când o să încetezi să te mai încăpăţânezi să ne distrugi prin înfometare cu acest „regim de austeritate” al tău.

Profesorul Petru Constantinescu m-a luat de braţ şi m-a sfătuit prieteneşte:

— E grozav de impulsiv! mai bine dă-i încă o porţie… Dacă se duce şi se congelează o să trăiască latent şi n-o să-ţi mai procure zilnic cei 500 de litri de bioxid de carbon. E un agitator grozav, o să-i convertească şi pe ceilalţi. Şi ce-o să te faci pe urmă cu fotosinteză?…

După astfel de explicaţii, am depus armele şi i-am servit în tăcere profesorului Borgheze o porţie enormă de clorela, care-i aminteşte atât de mult italianului nostru iubitele sale spaghetti.

Nostimă glumă din partea naturii mame alianţa pe viaţă şi pe moarte încheiată între oameni şi aceste „buruieni insipide” (cum au început de pe acum să le numească unii din clienţii mei mai năzuroşi). Căci într-adevăr aşa se-ntâmplă: dacă n-ar exista bioxidul de carbon expirat de noi în fiecare clipă, algele nu ar avea ce mânca. Şi dacă n-ar exista algele, atunci n-am avea nici noi ce respira, deoarece în condiţiile noastre locale, când la un om revin 100 de metri cubi de volum de rachetă, încă din primele douăzeci şi patru de ore conţinutul de bioxid de carbon în atmosfera navei ar ajunge la cincizeci la sută, ceea ce ar fi periculos. Din fericire algele noastre… şi aşa mai departe.

Sună într-adevăr paradoxal: secolul tehnicii atomice şi… una dintre cele mai primitive reprezentante ale florei terestre.

Dacă n-ar exista acest „sistem închis”, pentru fiecare membru al echipajului expediţiei noastre ar fi trebuit să iau aproape o tonă de provizii (350 kilograme de hrană uscată şi o cantitate de două ori mai mare de apă), fără a mai pune la socoteală baloanele de oxigen şi aparatura de epurare a aerului de surplusul de bioxid de carbon.

14 mai 1977

NUMAI DESPRE MONOTONIE

Vă cer iertare pentru întreruperea îndelungată a însemnărilor

mele. Însă ce puteam face? N-am avut nicio secundă liberă, să aştern măcar câteva cuvinte. Clienţii mei s-au răzvrătit încă de la începutul lui februarie.

— Nu mai pot să văd aceste execrabile alge! striga mai tare decât toţi nimeni altcineva decât profesorul Borgheze. Dacă acest neisprăvit de bucătar (poftim – ăsta sunt eu!) nu schimbă meniul, zbor afară din rachetă! De ce-i nevoie aici de un astrobotanist? Trebuie să colecţionăm de pe planete exemplare ale vegetaţiei lor. Mă rog, unde sunt?

Toate experienţele noastre de transplantare a vegetalelor pe planete au dat rezultate neînsemnate, ca să nu zicem nule. Profesorul Oparin presupunea încă în deceniul al cincilea că pe maximum una dintr-un miliard de planete pot exista condiţii pentru apariţia vieţii organice. Ipoteza lui nu s-a dovedit de loc a fi prea pesimistă… După o mulţime de încercări nereuşite de a obţine hrană cosmică, conducătorul principal al expediţiei a renunţat la alte escale pe planete, având în vedere pierderile colosale de combustibil.

Din zi în zi îmi venea tot mai greu să mă descurc cu stomacurile cosmonauţilor. N-a ajutat nici măcar adăugarea în bucatele gătite din alge a „substanţelor gustiferice”. Luasem cu mine câteva cutiuţe din aceste substanţe cu cele mai variate nuanţe de gusturi de mâncare, astfel încât puteam să propun cosmonauţilor următoarele delicatese: zacuscă (alge asezonate cu substanţele gustiferice corespunzătoare), supă de broaşte ţestoase (vezi mai sus), antricoate (vezi mai sus), curcan cu afine (vezi mai sus), biftec (vezi mai sus), vin, îngheţată, prăjituri (vezi mai sus).

Vai, ceva nu era „în regulă“ în aceste foarte variate meniuri. Clienţii mei vociferau tot mai des: curcanul cu afine n-ar fi curcan, ci clorela, şampania n-ar fi şampanie, ci clorelă pură, prăjiturile n-ar fi din făină şi ciocolată, ci din clorela… Am verificat inscripţia de pe cutiuţele cu gustiferice: garanţia era până la sfârşitul anului 1977 (aşa cel puţin pretindea fabrica respectivă de produse concentrate alimentare). De garantat garantau, dar ce folos? Le-aş fi trimis cu plăcere o reclamaţie din Cosmos, dar mi-era ruşine de ceilalţi tovarăşi şi în general de lumea întreagă: transmisiile de pe nava noastră erau recepţionate de staţiile de pe întreg Pământul…

Pe lângă toate, persecutorul meu principal (am evident în

vedere pe profesorul Borgheze) s-a folosit de tot felul de şiretlicuri ca să descopere taina pe care o ascundeam cu grijă şi care se numeşte „circuitul apei”. Vă scutesc de enumerarea tuturor amabilităţilor cu care m-a gratificat profesorul Borgheze după descoperirea sa. Prefer să vă explic despre ce e vorba.

Aşadar, ar fi fost o greşeală de neiertat să se piardă loc în rachetă, luând cu noi cantitatea de apă necesară pentru fiecare membru al echipajului pe întreg anul. Aceasta ar fi reprezentat aproximativ o tonă pe cap de om, incluzând nu numai apa necesară potolirii setei timp de un an de zile, ci şi folosirea unei anumite cantităţi în scopuri igienice şi tehnice (dar aceasta nu intră – după cum v-am mai spus – în domeniul meu). În loc de aceasta, avem pe rachetă „circuitul apei”. Aceasta înseamnă pur şi simplu că apa eliminată de organismele noastre se epurează şi devine din nou „bună pentru a fi utilizată”. Cine-i deştept pricepe din două vorbe, mai mult nu-i cazul să insist.

— Dacă aş fi ştiut că voi fi nevoit să beau aşa ceva – mormăia profesorul Borgheze, n-aş fi pus piciorul nici măcar pe prima treaptă a scării care duce la rachetă!

În timpul acestui discurs i s-a uscat gâtlejul şi după obişnuinţa tuturor oratorilor din lume, a golit repede paharul cu apă epurată în „sistemul închis”, pe care i l-am pus serviabil la îndemână.

7 iulie 1977

„TABLETELE IMAGINATIVE“

Am recitit jurnalul. Am constatat că n-am spus încă niciun cuvânt despre al doilea participant polonez la expediţia noastră, profesorul Carol Grineţki. Nu-i de mirare: până acum s-a remarcat prea puţin la masă. Întotdeauna mânca politicos algele, mereu gânditor, adâncit în proiectele sale.

Dar aseară a venit la mine zâmbind maliţios şi mi-a spus:

— Am reuşit să obţin o substanţă cu ajutorul căreia o să „domesticeşti” chiar şi pe profesorul Borgheze, care nu ştie să se poarte la masă!

Nu l-am crezut, dar pe urmă m-am convins repede că este aşa. Minunea aceasta poartă numele de „pilule imaginative”. O să-ncerc să vă dau o idee despre ele: e de-ajuns să înghiţi o mică tabletă insipidă, „intitulată în mod corespunzător – de exemplu: „cotlet de porc”, „salată de legume”, „şliboviţă”,

„colţunaşi”, „ţuică” – ca să ţi se pară că ai mâncat într-adevăr ceea ce scrie pe etichetă. Iei o astfel de tabletă şi, în timp ce discuţi liber cu comesenii despre cibernetică, îţi simţi olfactiv şi gustativ gura plină de bucatele comandate”. Nu-i necesar niciun fel de adaus din algele mele ca să mănânci pe săturate şi după pofta inimii.

În timp ce tocmai mă îndopăm cu „sărmăluţe în foi de viţă”, profesorul m-a întrebat pe neaşteptate:

— Ei, cum e? Îţi plac?

N-am putut să răspund îndată: limba îmi era ocupată cu degustarea acestui excelent fel de mâncare a bucătăriei vechi româneşti.

Am pus într-un pahar de ceai servit italianului meu cel nesuferit o astfel de tabletă din seria „spaghetti cu sos de roşii”. După întâia înghiţitură, a sărit pur şi simplu de pe scaun strigând:

— Unde mă aflu? În racheta cosmică, lăsată de soartă pe mâna acestui bucătar sau în scumpul meu Neapole, în restaurantul „La Piza”?

Am schimbat priviri victorioase cu profesorul Grineţki. Profesorul Borgheze m-a strâns atât de tare în braţe încât m-am temut pentru soarta sărmăluţelor cu care era plin stomacul meu. Din fericire, mi-am amintit la timp că tubul meu digestiv e plin numai cu „imaginaţie”.

Domeniul de aplicare al „pilulelor imaginative” ale profesorului polonez nu s-a limitat numai la problemele de gastronomie. De exemplu, profesorul George Kennet, de la Universitatea din California, a cerut o pilulă numită „O supraproducţie cinematografică cu Gary Copper în rolul cowboyului neînfricat”. Iar profesorul Michel Serrou… Dar am promis să nu scriu despre lucrurile care nu au o legătură directă cu gastronomia (pe curioşi îi trimit la volumul trei al „însemnărilor participanţilor la expediţia cosmică”, p. 324, Editura Microfilmelor).

30 august 1977

ÎNCHEIERE, DAR NU SFÂRŞIT

Călătoria noastră s-a terminat în mod fericit, adică pe Pământ. Sunt din nou un pământean care ia masa în punctele de alimentaţie publică. Numai uneori, când mi se întâmplă să

aştept prea mult ospătarul automat (şuruburile de reglare se mai dereglează uneori, din care cauză se produc dese întârzieri în servirea clienţilor) pentru a-mi scurta chinurile aşteptării înghit câte o „pilulă imaginativă” preparată de profesorul Grineţki, după comanda mea specială: „fierberea în smoală şi alte cazne ale iadului pentru cei care confecţionează şuruburi de reglare rebutate”.

Asta-i de fapt totul, dar cu asta n-am terminat. Pentru cei care se interesează de alte aspecte ale expediţiei noastre şi nu numai de „problemele culinare”, fac trimiteri la bogata literatură de specialitate: *Lion Fock,* „Apărarea împotriva radiaţiilor cosmice” (Aufbau Verlag, p. 659 4 anexe, bogat ilustrată, 1977); *E. Dinu,* „Psihoterapia oboselii cosmice” (1978); *Igor Streliţki,* „Motoare noi de rachete” (Moscova, Kosmoghiz, 1977); *Lajos Nagy* (conducătorul principal al expediţiei noastre), „Sarcinile expediţiei cosmice” (Budapesta, 1978).

Se pot citi şi alte opere. Poftă bună la citit.

În româneşte de RADU TUDOR

REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ

Karl Böhm

Să Nu Bei Din Sticlă! sau Reportaj Din Anul 1990

„Eu, personal, nu am o părere prea bună despre utopii. Ca să fiu sincer, ele îmi par foarte puţin probabile şi prea depărtate, atât în timp cât şi în spaţiu. Ce folos am eu, de pildă, dacă în anul 2962, o rachetă cosmică ultraconfortabilă descoperă undeva în univers o civilizaţie tot atât de confortabilă, care a creat fiinţe ciudate, cu un uluitor metabolism pe bază de siliciu şi sânge albastru sau verde?... N-am nimic din toate astea. Şi nici nu-mi pasă. E foarte normal. Asta nu înseamnă că aş avea ceva împotriva altor lumi frumoase şi ciudate – sau, în general, împotriva fantasticului. Dar, după cum am mai spus, totul mi se pare prea depărtat în timp şi spaţiu. Îmi place nespus bătrânul şi iubitul nostru Pământ, în ciuda tuturor lipsurilor lui, pe care reuşim să le înlăturăm din ce în ce mai mult! Şi-mi place epoca noastră, care îşi are şi ea desigur greşelile – dar numai dintre cele pe care le ştim şi cu puţină osteneală le putem îndepărta!

Să facem din toate acestea o utopie reală – dacă îmi este îngăduită expresia – asta e cu adevărat o treabă pentru noi, şi sunt sigur că am putea-o realiza mai repede şi mai bine decât ne închipuim…”

Lungă introducere, fără îndoială! Dar trebuia să-mi spun părerea, părerea mea de atunci. Fiindcă între timp mi-am schimbat-o.

Despre utopii n-am nici acum o părere bună. Dar de când am nimerit într-una din ele, mi-am schimbat totuşi punctul de vedere, în ceea ce priveşte realizarea lor.

Totul a început cu faptul că am băut prea mult. Nu, nu alcool! Eu nici nu beau, nici nu fumez; altfel nici n-aş fi fost bun pentru experienţa aceea. Am sorbit o înghiţitură dintr-o sticlă – în loc să sorb dintr-o eprubetă, cum era normal – şi am sorbit prea mult datorită faptului că experienţa n-o făceam în cadrul serviciului, ci, ca să zic aşa, pe cont propriu. Şi era legată de o divergenţă de păreri, răsunătoare şi violentă. Pur şi simplu nu aveam încredere în „Fuga timpului”. Inventatorul lichidului cu acest nume suportă neîncrederea mea cu o aparentă demnitate, dar cu o furie abia stăpânită.

— Numai cincizeci de grame – şi te-ai dus! îmi spuse el.

Am pus sticla la gură şi am supt cam de trei ori pe-atâta. Avea gustul unei licori amare.

Când m-am trezit, băiatul meu stătea aplecat peste mine… De altfel, nici nu era băiatul meu, aşa cum s-a dovedit mai apoi, fiindcă acesta, îmbătrânit între timp cu douăzeci şi cinci de ani, era plecat să inspecteze nişte bancuri de peşte în Mările Sudului. Lângă mine se afla fiul său, pe care încă nu-l cunoşteam, deci nepotul meu. El îmi luă de pe frunte o compresă rece şi mă întrebă în şoaptă:

— Cum te simţi, bunicuţule?

Pentru un om care se consideră încă tânăr, nu există dezamăgire sufletească mai mare decât acest cuvânt: „Bunicuţule”.

Am închis ochii, amărât, şi am hotărât să nu-i mai deschid până când nu mă voi afla din nou în vremea mea. Din această hotărâre însă nu s-a ales nimic. Un reporter înnăscut, ca mine, este plin de curiozitate. Cu atât mai mult într-o astfel de situaţie e în stare de orice, dar nu să stea cu ochii închişi.

— Peter, i-am spus eu nepotului meu, care, deşi semăna cu

fiul meu, nu se numea Peter, ci Manfred (dar pentru atâta lucru nu se face gaură în cer), Peter, cum sunt locurile pe aici? Şi cum arată ele?

Urmarea acestei întrebări imprudente a fost, între altele, că zile întregi n-am mai izbutit să închid ochii.

O PRIVIRE DIN TURN

Maşina cu pupitrul ei înalt, străveziu, semănând cu jumătatea unei picături de apă, se opri cu un fâşâit uşor la poarta fabricii. Poarta fabricii?… La drept vorbind, nu se vedea nici poartă, nici gard, niciuna din acele tradiţionale cabine de portar. Nu zăream decât o arcadă înaltă, îmbrăcată în trandafiri, care se înălţa veselă în stradă, printre tufişuri înflorite.

— E departe fabrica voastră, aşa-i? întrebai eu.

— Nu-i nimic, mergem pe roate, răspunse Manfred calm, trăgându-mă pe o fâşie dungată ca o zebră, care se întindea de-a lungul străzii.

Fireşte, m-am poticnit – dar, din fericire, am căzut pe un soi de banchetă elastică. „Plastic!” mi-am zis eu. Aşa ceva aveam şi noi odinioară, pentru găleţi de apă şi pentru păpuşi.

— Nu văd niciun coş de fabrică, îmi continuai ideea, şi nici fum nu se vede. Parc-am fi într-o grădină publică.

— „Sură, prietene, fu vechea industrie.

Dar de un verde fraged cea de azi”, declamă Manfred.

— Mi se pare ceva cunoscut. E de Goethe, nu?

— Nu, e de mine, mă corectă el, cu o blajină modestie. De altfel, de unde ar putea proveni fumul? Noi nu ardem nimic. Nici măcar gaz metan.

— Aha, energie atomică! presupusei eu pe dată.

— Ba de loc! Electroenergie. Chiar şi centralele de energie atomică aprovizionează marea reţea care alimentează regiunea dintre Oceanul Atlantic şi Munţii Urali.

N-am apucat să întreb mai departe. Ici şi colo apăreau construcţii de forme neobişnuite şi policrome. Dintr-o mişcare, Manfred sări peste banda transportoare, iar eu l-am urmat.

Clubul spaţios în care am intrat mi s-a părut, cel puţin la început, asemănător celor mai frumoase şi mai moderne case din vremurile noastre. Existau multe încăperi mari şi luminoase, mobilate cu gust, până în cele mai mici amănunte. Pretutindeni domnea confortul. Până la noi ajungeau frânturi de conversaţii,

uşoare acorduri de muzică. În spatele marii terase, un bazin de înot de dimensiuni uimitoare, pe jumătate acoperit cu sticlă şi tufişuri înalte, lângă care se aflau şezlonguri. De undeva se auzea clip-clapul monoton al unei partide de tenis.

Ne-am urcat într-un lift.

— De-acolo, de sus, îţi pot arăta mai bine totul, a fost de părere Manfred.

Avea dreptate. Platforma din vârful turnului deschidea perspective mult mai vaste. Ceea ce se înfăţişa privirilor mele n-avea într-adevăr nicio asemănare cu o fabrică. Pe o suprafaţă ca a unui stadion de mărime mijlocie se zărea o reţea de ţevi multicolore, aflată la un stat de om de pământ. La distanţe inegale, erau înşirate „perle” de forme ciudate, greu de descris. Păreau broaşte ţestoase uriaşe sau dulapuri supradimensionate, sau căsuţele fără ferestre ale unui bloc de comandă, sau figuri de şah uriaşe, acoperite cu învelitori de plastic strălucitor şi străveziu ca sticla, aidoma figurinelor de ciocolată. Nu eram în stare să găsesc termeni de comparaţie prea exacţi. Aceste construcţii făceau probabil parte dintr-un complex arhitectonic în mijlocul căruia se înălţa semeţ un bloc cu o cupolă transparentă, parcă turnat dintr-o bucată.

— Aceia-i centrala, îmi explică însoţitorul meu, ca şi cum ar fi văzut încotro îmi îndreptasem privirile. Acolo se află toţi cei care posedă două picioare: directorul, inginerul-şef, chimistul principal, dispecerul, matematicianul – împreună cu colaboratorii lor. Şi cu Arhimede, adăugă el.

— Impozant hidrocefal! constatai eu. Dar cine e cu producţia?

— Ei, fireşte, răspunse nepotul meu. Împreună cu maşinile astea de jos. Capul nu-i chiar atât de plin de apă cum arată. Nici măcar o sută de oameni nu lucrează aici, în fiecare schimb. Toate celelalte le face Arhimede – creierul nostru electronic.

— Minunat! am spus eu. Aşadar, numai capete. Probabil că mâini nici nu mai există…

— Ba da, dar nu mai există mâini fără capete. De pildă, colegul de acolo îşi foloseşte adesea mâinile.

Arătă spre un bărbat care mergea de-a lungul unei instalaţii de ţevi, pe un drum drept, ca tras cu linia, într-un soi de maşină electrică de lux.

— Acesta este inginerul electrotehnic de serviciu. Dacă o instalaţie, un contact, sau un schimbător automat se

defectează, mai este încă necesară folosirea şurubelniţei şi a altor asemenea instrumente arhaice. În cazuri dificile, omul mai trebuie să învârtească uneori manivela. Chiar şi în laboratoarele şi atelierele noastre treaba nu merge fără operaţiuni manuale.

— Şi ce rezultate obţine această colecţie de inteligenţe superioare?

— Ce rezultate obţineaţi voi?

— Ei! am răspuns, nu fără mândrie, în industria chimică, de pildă, de la cele 12 000 mărci, cât era înainte de război producţia anuală pe cap de om, am ajuns la peste 30000. Iar la combinatul petrolifer Schwedt, care se afla în construcţie, voiam să ajungem chiar la un milion!

— Frumoase salturi! se miră Manfred. E limpede însă că am ajuns ceva mai departe: la peste cinci milioane.

Acum era rândul meu să mă minunez.

— Dar asta înseamnă o producţie anuală nemaipomenită pentru o „prăvălie” aşa de mică!

— „Prăvălie mică”?! Nu uita că asta-i una dintre uzinele noastre cele mai noi; complet automatizată. Nu avem hale înalte şi mari, şi niciun metru cub de spaţiu nefolosit. Şi apoi, majoritatea maşinilor şi instalaţiilor se află sub pământ. E ca la un aisberg. „Prăvălia” e mai mare decât crezi!

Era clar.

— De altfel, continuă Manfred, ne aflăm în inima unui întreg complex de fabrici, în centrul lor comun culturalo-gastronomic, ca să zic aşa. În clădirea cea mai mare, se produce materia primă: cuarţan, cea mai nouă substanţă sintetică pe bază de silicaţi şi chinol, un liant. Prin conducte subterane, ele sunt pompate mai departe. Uzina de colo preface cuarţanul în fire pe care le răsuceşte, transformându-le în sârme, ţevi şi benzi, ba chiar şi în fulgi. Noi, care reprezentăm staţiunea următoare, ţesem, presăm, producem plăci şi corpuri de ţeavă. Iar mai încolo e staţiunea finală, care se ocupă exclusiv cu ceea ce se fabrică în totalitate sau în cea mai mare parte din ambele substanţe.

— Într-adevăr, aceasta e calea cea bună! Odinioară, transportul singur înghiţea mai mult decât costa toată producţia… Pretutindeni este acum ca aici?

— Fireşte că nu. Întotdeauna a fost aşa: noul n-a pătruns peste tot în acelaşi timp. Dar, în esenţă, uzinele conducătoare

din toate ramurile marii industrii sunt cam toate pe acelaşi plan. Astăzi ele furnizează majoritatea producţiei.

Am dat doar din cap. Stăteam în vârful acelui turn, privind peisajul înfloritor, ciudat de liniştit, aproape idilic, cu edificiile lui atât de viu colorate – în care pulsa nevăzut uriaşul ritm de muncă al industriei, şi cu blocurile lui de plastic în care oamenii gândeau, cercetau, învăţau şi creau. Jos, în adânc, zăream lumea din care veneam, republica noastră, înfăptuind un salt gigantic din ziua de ieri în cea de mâine… şi uzinele ei vechi, rămase din trecut… şi cele noi, făurite cu atâtea sacrificii… şi ultimele, cele mai recente, coloşii încă în construcţie… Şi vedeam oamenii a căror hărnicie, înţelepciune şi curaj au creat acest minunat utilaj tehnic al epocii moderne, de multe ori cu mijloace cu totul insuficiente.

Şi deodată am recunoscut drumul ce ducea de la noi în lumea cea nouă şi am început să mă simt acasă în lumea pe care ieri o socotisem utopică, dar care nu mai era de loc o utopie.

EXCURSIE ÎN MĂRILE SUDULUI

Era cât pe-aci să nu mă bărbieresc. Dintr-o veche obişnuinţă. Când cutreieri păduri şi câmpii, nu eşti niciodată destul de bărbos. Cel puţin aşa mi se părea altădată.

În minunata „lume de mâine”, care se întindea acum în jurul meu, se părea că această regulă capitală nu e respectată. Când eu, reprezentant al unei lumi învechite, am coborât treptele hotelului, toţi oamenii pe care i-am întâlnit arătau proaspăt bărbieriţi. M-am retras ruşinat în frizerie. Frizerul m-a privit, clătinând din cap şi suflându-mi aer parfumat în jurul urechilor. Şi barba mi s-a dus!

— Când mai poftiţi pe la noi, vă vom sufla barba şi mustăţile definitiv!

Am vrut să plătesc şi m-am cotrobăit prin buzunare după o monedă de două mărci, din vremea mea. Frizerul mi-a aruncat o privire jignită. Când s-a uitat însă la monedă, a plescăit din limbă:

— Comică, dar drăguţă!

Am considerat că zâmbetul lui era destul de scump. Dar asta probabil din cauza diferenţei de epocă…

În hol se afla Peter – nu, Manfred! — şi privea ultimele ştiri de dimineaţă. Adică se uita la un ecran de mărimea unei jumătăţi

de perete, pe care imaginile lumii se succedau, în măsura în care erau mai interesante în dimineaţa aceea. Totuşi, bunicul era şi el destul de interesant, aşa că nepotul se rupse de lângă ecran. Nici n-a fost nevoie să-i dau un pumn energic între umeri, cum făceam cu tatăl său, adică cu băiatul meu absent, în anii de demult.

— Încotro? strigă Manfred, ca un ghid destoinic.

— Acolo unde e ceva frumos de văzut! i-am răspuns eu, şi m-am aşezat la o masă care, la apăsarea unui buton, se acoperea cu tot ce pofteai la micul dejun, tot ce-mi servea de obicei respectabila mea nevastă – ajunsă între timp bunică, fără ştirea ei. Dacă ai timp suficient, mi-ar face plăcere să mă văd cu tatăl tău, am mai spus, în timp ce mestecam o cremă de fructe ce nu mă îndoiesc că era originară din Olimp.

— Ce înseamnă timp, dragă bunicuţule? spuse nepotul meu, cu un calm iritant. Dacă vrem să zburăm departe, vom zbura repede.

— Zece sau cincisprezece mii de kilometri – mulţumesc! spusei eu. Şi apoi, trebuie să fim şi siguri că-l găsim.

Nepotul meu zâmbi şi i-aş fi ars una, dacă nu mi-ar fi fost atât de simpatic. Acum se dovedi însă cât eram de demodat.

— Distanţele nu mai joacă la noi niciun rol, bunicuţule. Important e doar mijlocul de locomoţie…

Am capitulat şi, după o călătorie necrezut de scurtă cu un taxi automat, m-am pomenit într-o maşină care nu era doar spaţioasă, dar şi atât de drăguţă, încât m-aş fi însurat numaidecât cu ea, dacă aşa ceva ar fi fost posibil. Alături de ea, cel mai frumos avion din vremea noastră ar fi arătat ca o cioară zgribulită. Manfred, care, în calitatea lui de fizician, îmi punea mai multe întrebări decât eu lui, în calitatea mea de ziarist, voia tocmai să afle ce face cu totul necunoscuta lui bunică. În momentul acela însă, am descins cu un şuierat uşor pe pista de aterizare a unui mare aeroport. Câteva minute mai târziu ne aflam pe cheiul unui soi de port. Acolo am coborât într-o barcă cu motor, care vibra plină de ardoare. Tânărul, folosindu-se de muşchii săi, sări ca un acrobat jos în cabină.

— Am fost chiar acum la radiotelegraf. Tata e în regiunea Carolinelor. Putem să ne întâlnim cu el în două ore, dacă între timp nu mai vrei să faci şi alte drumuri.

Am renunţat la precizări şi la alte drumuri. Manfred îi dădu

pilotului, în şoaptă, câteva instrucţiuni şi acesta învârti plictisit câteva butoane. Deodată, în spaţiu răsună un glas pe care-l cunoşteam mai bine decât pe-al meu. Era ca şi cum Peter m-ar fi bătut pe umăr, cum îi plăcea când era băieţel.

— Trebuie să vă grăbiţi! strigă el. Nu prea avem timp. Primele bancuri de crapi în apă de mare – asta-i ceva important. Şi palpitant!

Cred că am mers repede. Cel puţin pentru noţiunile noastre. De la aeroportul insulei din Mările Sudului până la punctul de plecare al grupului de exploratori ne-au trebuit doar câteva minute. Mie mi s-au părut multe minute. Dar în niciun caz ore. Pe fiul meu, totuşi, nu l-am văzut. Sau, în orice caz, nu mai aproape sau mai direct decât, să zicem, pe un cosmonaut. Pe ţărm, sub un cort minunat de frumos şi de colorat, care strălucea în lumina soarelui, stătea un om pe jumătate gol, care privea liniştit la un televizor supradimensionai.

Departe, în larg, pe marea extraordinar de azurie, se zăreau valurile spumegânde. Dar puteau spumega şi din pricina rechinilor!… Când m-am uitat cu binoclul, l-am văzut pe Manfred – ba nu, de data aceasta era Peter. Îmi era fireşte familiar, ca întotdeauna, deşi devenise ciudat de matur. Şedea într-un fel de şalupă şi purta un coif străveziu. În jurul său se aflau o mulţime de instrumente, aproape ca în cabina unui avion din zilele noastre. În preajma vehiculului transparent, apa clocotea. El îmi făcu bucuros semn cu o mănuşă, care, la fiecare deget, avea mai multe unelte decât câţi nervi are pielea.

— Ne vedem mai târziu, tată! îmi strigă el. Am descoperit, printre crapii de apă sărată, primii peşti de cinci pfunzi. Comandă salata de cartofi!

Mi-a fost de-ajuns. Am hotărât să mă trezesc. Dar asta nu mi-a ajutat la nimic, fiindcă viitorul rămâne în picioare, viitorul care nu mai este o utopie.

În româneşte de EUSEBIU CAMILAR
şi IUDIT COMAN

R. O. Weidlich

Mcfp Intră În Acţiune

Deasupra Mării Negre soarele se afla încă jos la orizont, dar cu toate acestea aerul era insuportabil de fierbinte şi apăsător.

Cenuşie şi nemişcată era întinderea apei, iar zarea dispăruse undeva, într-o pâclă tremurătoare.

Se auzea duduitul înfundat al turbinelor cu gaz de la o navă rapidă ce gonea pe suprafaţa apei.

Jens Thorn îşi strânse puţin pleoapele dureroase şi se întoarse îngrijorat spre vecinul său:

— Acolo se pregăteşte o furtună serioasă. Dacă ne prinde în larg, coaja asta de nucă nu mai face două parale!

Omul de lângă el mormăi ceva şi, cu sprâncenele ridicate, scrută flegmatic peretele de nori care se înălţa la orizont, plumburiu ca apa mării şi cu margini gălbui dinţate. „Acolo trebuie să fie Batumi”, îşi spuse el.

Dând din umeri, Jens Thorn se îndreptă spre pupa navei, la umbra ocrotitoare a cabinelor de pe punte. Trăgea cu urechea la şuieratul ascuţit cu care aripile submarine ale navei sfâşiau suprafaţa apei, şi privea gânditor învolburarea sălbatică a valurilor de la provă.

Nu mai departe decât ieri, el, corespondentul unor importante ziare germane, se afla încă la Moscova, în biroul lui cu atmosferă condiţionată. Tocmai primise o invitaţie din partea Centrului internaţional care se ocupa cu explorarea străfundurilor terestre. Era chemat să ia parte la o experienţă interesantă. Plecă numaidecât la Sevastopol. În invitaţia aceea era vorba despre unele metode de forare cu totul noi, şi iată că acum goneau pe Marea Neagră de mai bine de p oră. Să aibă oare loc forările chiar aici? Asta ar fi ceva senzaţional. Un strigăt dinspre prova îl trezi din gânduri. Tovarăşul său de drum, atât de zgârcit la vorbă, îi arătă îngrămădirea de nori. Acolo se dezlănţuise un adevărat infern. Flăcări lungi goneau spre cer, asemănătoare unor panglici luminoase, brăzdând cărări de foc de-a lungul peretelui de nori. Fulgere zvâcniră şi masele întunecate se puseră în mişcare, ca şi când ar fi fost gata să facă explozie.

— Rachete de furtună, remarcă tovarăşul lui Thorn. Vor dispărea curând. Se pare că au făurit o barieră împotriva furtunii… şi, dacă nu mă înşel, am ajuns la ţinta călătoriei noastre, adăugă el, arătând înainte cu o mişcare a capului.

Lui Jens Thorn îi trebui un timp până să se descurce în învălmăşagul de catarge şi de schelării care se iviseră înaintea provei şi creşteau cu repeziciune. Era un grup de nave late, cu

punţi întinse mult în afară, aşezate în formă de stea.

Corpurile navelor erau legate între ele prin punţile lor care se sprijineau pe nişte pontoane ancorate. Spaţiile libere dintre punţi erau acoperite cu scânduri late. Astfel se formase o platformă circulară, asemănătoare unui disc, în al cărui centru rămăsese liberă o porţiune din suprafaţa apei. În acest spaţiu, macarale şi pârghii îşi întindeau braţele puternice. Bărci micuţe zburau grăbite încolo şi încoace. Când intrară la punctul de sprijin al „Expediţiei speciale IV“, Jens Thorn fu salutat de dr. Borisov, asistentul conducătorului expediţiei.

— Sper că aţi avut o traversare plăcută, îi zise, scuturându-i energic mâna.

— În afară de arşiţă, da, răspunse Jens Thorn.

Dr. Borisov zâmbi înţelegător:

— Asta se va schimba în curând. De vină este această furtună ameninţătoare, dar bariera împotriva furtunii a şi pus-o pe goană.

Borisov arătă cu mâna spre firmament. Peretele de nori, până atunci omogen, nu se mai zărea. Se destrămase în petice multe şi mărunte, din care se pornise o ploaie zdravănă.

Cu o limonadă rece înainte, Jens Thorn începu să pună primele întrebări.

— Aşadar, începu el, vreţi să foraţi fundul mării?

— Întocmai, confirmă dr. Borisov. Forăm scoarţa pământului, din adâncul mării până la o adâncime de 2200 m.

— Dacă vă înţeleg bine, întrebă în continuare Jens Thorn, în principiu, vreţi să puneţi în aplicare Proiectul Mohoro al S.U.A.?

Dr. Borisov clătină din cap.

— Nu! îngăduiţi-mi să vă dau câteva lămuriri suplimentare!

Ziaristul încuviinţă din privire.

— În anul 1958, savanţii americani au elaborat proiectul Mohoro, pornind de la ideea să foreze scoarţa terestră pentru a ajunge la stratul Mohorovičić. Acolo ei se aşteaptă să întâlnească o stare de agregare cum nu există nicăieri pe Pământ în condiţii normale. Discontinuitatea Mohorovičić este un strat nestabil care se află între litosferă şi masa suberustală terestră. Presiunea ajunge acolo la nu mai puţin de 1900 kgf/cm^2 şi undele cutremurelor cu ajutorul cărora se cercetează structura pământului indică un salt brusc în componenţa materiei terestre. Se presupune că în asemenea condiţii toate

substanţele se prezintă la fel, adică toate se găsesc sub formă de metale.

Discontinuitatea Mohorovičić începe într-o regiune sub scoarţa continentelor, la o adâncime de 25 până la 35 km. Cu posibilităţile şi mijloacele existente de forare, care ajung până la 8–10 km, o asemenea adâncime nu poate fi atinsă. Singurul drum care pare practicabil este de a efectua forarea scoarţei terestre începând din fundul oceanului. Există, de pildă, în regiunea centrală ecuatorială a Oceanului Pacific, porţiuni unde scoarţa este de 7–8 km grosime. La o adâncime de peste 3000–4000 m trebuia deci forat. Despre o reuşită în această direcţie nu s-a auzit încă.

După o scurtă pauză, dr. Borisov îşi continuă explicaţiile:

— Se înţelege că şi noi suntem interesaţi în problema obţinerii de cunoştinţe despre interiorul planetei. Numai că noi pornim de la alte considerente. Eforturile noastre se îmbină cu prospectarea sistematică a bogăţiilor subsolului care ne sunt necesare pentru construirea comunismului.

Aici, de pildă, sub noi, bănuim zăcăminte bogate în petrol, în scoarţa din fundul mării. Mai rămâne să răspundem la întrebarea cum putem ajunge la aceste bogăţii. Drumul ales de americani nu mi s-a părut suficient de sigur, aşa că a trebuit să căutăm altă posibilitate.

Dr. Borisov tăcu şi sorbi şi el băutura rece şi înviorătoare. Jens Thorn, care nota cu înfrigurare declaraţiile, îşi ridică privirea nedumerit şi spuse:

— Dacă nu se forează conform proiectului Mohoro, atunci, sincer vorbind, nu văd altă posibilitate de a ajunge la bogăţiile terestre din fundul mării.

Dr. Borisov răspunse, zâmbind uşor:

— Desigur că vom fora şi noi, dar nu prin metodele tradiţionale şi nu de aici, ci chiar de pe fundul mării. Fără îndoială că aţi şi auzit despre MCFP?

Văzând că ziaristul dă din cap şovăielnic, dr. Borisov îl ajută să iasă din încurcătură:

— MCFP sau maşina de cercetat şi forat pământul, aşa cum îi sună numele întreg, este o maşină care forează şi, în acelaşi timp, înaintează singură în pământ: n-are nevoie de un punct fix, de sonde, pârghii şi altele asemenea. „Cârtiţa”, cum o numim noi pe scurt, e condusă de la distanţă şi are o

televideocameră de câmp vizual circular şi o aparatură complexă pentru diferite analize. În felul acesta devine de prisos extracţia unei probe de foraj adânc, pentru stabilirea naturii stratului de pământ. Dar să trecem dincolo. Plecarea „cârtiţei“ e aşteptată din moment în moment! îşi termină savantul expunerea.

La suprafaţa apei din mijlocul platformei circulare, situaţia se liniştise. Macaralele – în afară de trei braţe puternice de gruie, ale căror cabluri groase, încordate la maximum, pătrundeau în apă – se dăduseră înapoi.

La centrala de comandă, unde intraseră cei doi, de ambele părţi ale încăperii se vedeau mai multe tablouri electrice. În centru strălucea peretele argintiu al unui ecran de televiziune.

Dedesubt, aşezate în acelaşi rând, se aflau patru ecrane de proiecţie mai mici. Acestea din urmă aparţineau videofoanelor prin care se stabilea legătura cu navele însoţitoare. Acum, pe suprafaţa de proiecţie se zărea o imagine. Experienţa începea!

— Dar ăsta-i un batiscaf! strigă reporterul.

Cunoştea foarte bine acest tip de nave, al căror strămoş fusese creat de celebrul Piccard.

În planul secund al imaginii televizate se zăreau acum alte două asemenea vehicule. Ele se scufundau încet în adâncul mării, învârtindu-se domol în jurul unui corp metalic, de mărimea unui camion mijlociu, ţinut de cabluri puternice.

Părea corpul unei rachete. Era agregatul numit MCFP. Botul „cârtiţei” avea forma unei pâlnii, ale cărei buze erau încrustate cu dinţi de titaniu întărit cu diamant. Exteriorul acestui uriaş obuz prezenta crestături adânci şi ridicături foarte pronunţate, care se răsuceau în jurul său asemenea unui şurub.

Profesorul Kalovski, conducătorul expediţiei speciale, după ce îl salutase pe ziarist, se aşezase în faţa ecranelor de proiecţie şi urmărea scufundarea „cârtiţei”. Apoi se întoarse către oaspete său:

— Acum avem timp câteva minute. Desigur că aţi dori să aflaţi câte ceva despre modul de desfăşurare a experienţei plănuite.

După plecarea „cârtiţei”, batiscaful pe care-l vedeţi pe ecran va porni şi el spre fundul mării, unde va servi ca punct de comandă. De acolo se va efectua conducerea de la distanţă a lui MCFP. La suprafaţa pământului am efectuat unele probe cu

agregatul nostru şi am obţinut succese practice. Aşa, de pildă, s-au făcut mai multe puţuri de forare pentru extracţia petrolului, după ce MCFP, a stabilit şi a cercetat prezenţa zăcămintelor de petrol, la peste 2000 m adâncime…

— Dar asta-i formidabil! exclamă entuziasmat Jens Thorn, întrerupând expunerea profesorului. Asta răstoarnă toată geofizica aplicată până acum! Aşadar „cârtiţa” îşi croieşte drum prin straturile terestre şi, ca un câine de vânătoare, adulmecă petrolul sau alte zăcăminte. Când găseşte ceva, ne semnalează, iar extracţia poate începe!

— Ei, nu este totuşi chiar atât de simplu, îi domoli puţin entuziasmul profesorul Kalovski. Prin existenţa ei, „cârtiţa” nu răstoarnă geofizica aplicată până acum, ci, dimpotrivă, îi completează în chip ingenios metodele.

În timp ce explica, zbârnâi un semnal şi ecranul unui videofon se lumină. Apăru imaginea unui tânăr îmbrăcat într-un fel de pulover. Privea în cabină grav şi concentrat.

— Tovarăşe profesor, MCFP a atins fundul mării. Punctul de contact este deviat cu 5–6 metri. Batiscaful nostru B3 a rămas la locul stabilit. Aştept în continuare dispoziţii.

Suprafaţa de proiecţie arăta acum agregatul MCFP care plutea deasupra fundului mării. Conducătorul expediţiei se aşeză din nou în faţa pupitrului de comandă şi controlă cu atenţie starea instrumentelor. Cu o mişcare scurtă a mâinii deschise videofonul.

— Rămâi cu B3 deasupra locului stabilit. Măreşte sectorul punctului de contact pe imaginea televizată şi controlează mişcarea lui MCFP. Legătura vizuală rămâne permanentă!

Profesorul Kalovski manipula instrumentele şi ţinea sub observaţie imaginea televizată care arăta sectorul punctului de contact puternic mărit. Pe această imagine încadra o porţiune cu o reţea de sârmă. Astfel avea posibilitatea stabilirii precise a poziţiei.

— Sectorul macarale, atenţiune! Treci pe mărimea 12–1! Vârful de sondaj al lui MCFP se află în pătratul K9 pe 3. Fă o mişcare în direcţia P9, sectorul 2!

Conul trunchiat al agregatului se deplasă încet în pătratul alăturat. Din nou conducătorul expediţiei comandă:

— Păstraţi direcţia! mai departe spre pătratul S10 mijloc! Fiţi gata pentru lansare!

„Cârtiţa“ îşi schimba treptat locul, gâtlejul ei dinţat plutea atât de aproape de fundul mării, încât spaţiul intermediar abia se vedea pe ecran.

— Atenţiune! B3 şi sectorul macarale, încep să număr! Atenţiune – 10… 9… 8… 7… 6… 5…

Imaginea se însufleţi. Blindajul exterior al „cârtiţei“ începu să se mişte.

— Întocmai ca un tirbuşon care se răsuceşte! exclamă Jens Thorn.

Deodată, în clipa când profesorul îşi terminase număratul până la zero, cablurile puternic încordate zvâcniră lateral în sus şi dispărură din câmpul vizual. Acolo unde atârnase MCFP, clocoteau şuvoaie de noroi. Când începură să se mai risipească, devenind ca un văl transparent, doar o pâlnie învârtejită mai marca locul pe unde „cârtiţa“ dispăruse în străfunduri. Un batiscaf împinse o placă de metal până acolo şi astupă cu ea orificiul.

— Pentru ca apa, dar mai ales presiunea apei să nu împiedice sau să nu stânjenească forarea, comentă profesorul cele petrecute.

„Cârtiţa” înainta rapid prin stratul moale de rocă sedimentară, iar dinţii ei neobosiţi deschideau un drum fără sfârşit. Aparatele de analiză stabileau componenţa stratului şi transmiteau rezultatele la punctul de comandă, la batiscaful B3. În acelaşi timp, drumul croit de MCFP şi straturile de rocă ce o înconjurau erau proiectate pe ecranul punctului de comandă, şi de acolo, pe ecranul centralei de comandă. Blindajul exterior al maşinii care se rotea încontinuu presa masele de pământ lateral şi înapoi. La pupa, patru perechi de picioare telescopice din oţel, se înfigeau cu rândul, adânc în sol, împingând agregatul înainte. Stratul de sediment părea în acest loc să fie foarte slab. Pe ecran, profilul păturilor străpunse se schimba destul de repede. Ici şi colo apăreau bolovani şi bucăţi mai mari de stâncă, pe care MCFP trebuia să-i ocolească. Deodată, trecu printr-un strat nisipos, străbătut de numeroase depozite calcaroase. Când ajunse apoi la un strat închis de argilă, încordarea la centrala de comandă ajunsese la maximum. Dacă acolo exista petrol, el trebuia să se afle ascuns dedesubtul stratului de argilă.

— Alo, centrala de comandă! MCFP a străpuns stratul de argilă! Analistul anunţă nisip purtător de petrol. Concentraţia de

petrol creşte: corespunde aproximativ tabelei 4 din nomenclatori!

Profesorul Kalovski ordonă oprirea imediată a „cârtiţei” şi dădu celor din batiscaf nişte dispoziţii. Aceştia înlocuiră placa de închidere a orificiului de forare cu o placă cu ventile. De ea erau fixate ţevi din material plastic, foarte rezistente, care duceau, într-o curbă uşoară, la suprafaţa mării. La distanţa de 50 m instalaţia era întreruptă de staţii de stabilizare, care-i echilibrau mişcările şi ajutau la extracţia petrolului. Capătul de ţeavă de la suprafaţa mării era flexibil. Valurile violente nu puteau împiedica munca.

Din direcţia Krasnodar se apropia de platforma circulară un tanc petrolier. După ce ancoră, ridică până la el porţiunea terminală a ţevii. Acum MCFP pătrundea tot mai adânc în stratul nisipos purtător de petrol. De la punctul de comandă se anunţă ştirea:

— Viteza „cârtiţei” scade simţitor. Rezistenţa creşte şi o supraveghere clară nu mai este posibilă. Presiunea stratului de petrol este foarte puternică!

— Întoarceţi agregatul ca să ajungă ocolit la canalul forat, în straturile de pământ mai dense, ordonă profesorul.

Imaginea televizată se tulbură, şi începu să tremure cu putere. Presiunea stratului de zăcământ făcea ca MCFP să oscileze, să se clatine. Cu multă caznă reuşiră să scoată „cârtiţa” din stratul nisipos şi s-o aducă înapoi la canalul forat. În urma ei se învolbura petrolul, izbindu-se năvalnic de pereţii canalului, de unde apoi ţâşni departe în sus.

Între timp, pe platforma circulară se strânseseră toţi colaboratorii şi priveau ţintă la tancul petrolier. Un val de petrol negru-cafeniu izbucni deodată din ţevile submarine şi se scurse în tanc. Urale pe toate vocile se rostogoliră pe suprafaţa mării. Şi de astă dată spiritul creator al omului câştigase o victorie asupra naturii, spre binele omenirii, spre binele comunismului.

În româneşte de *EUSEBIU CAMILAR*
şi IUDIT COMAN

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

Sorin Stănescu

Lumini În Adâncuri

N-aveam nici cea mai vagă presimţire că voi trăi zile atât de ciudate, pe când coboram cu bunii mei prieteni panta ce despărţea crângul în care se afla pavilionul nostru de micul golf unde ne făceam scufundările obişnuite.

Terminasem tocmai un curs de perfecţionare la Institutul mondial de biocibernetică şi fusesem trimişi să încheiem anul printr-un stagiu la unul dintre centrele auxiliare de cercetări. Urma să studiem ultimele sisteme de profilaxie sintetică descoperite de profesorul indian dr. Anand Rao, unul dintre cei mai distinşi savanţi ai institutului.

Insula subtropicală pe care ne aflam de patru zile era o rezervaţie ce-i fusese pusă în întregime la dispoziţie pentru cercetări. Eram în aclimatizare, ca să zic aşa, şi încă nu dădusem ochii cu el şi nici nu începuseră experienţele demonstrative. Eram fermecat în special de măreţul lanţ de munţi vulcanici, cu vârfurile sclipind în albul unor zăpezi veşnice.

Cum spuneam, nimic nu lăsa să se întrevadă peripeţiile neobişnuite prin care aveam să trecem. Mergeam toţi trei, mai bine zis alergam spre mare, ca nişte copii, cu ochelarii de scufundători într-o mână şi labele de cauciuc în cealaltă. Soarele argintea feeric oceanul. Eram plin de entuziasm şi capul îmi vâjâia de proiecte. Mă pasionam după o serie întreagă de probleme legate de electrobiologie şi nutream, ca şi ceata numeroasă de tineri care veniseră la stagiu, o dorinţă grozavă de a crea lucruri deosebite.

Despre cercetările profesorului Rao auzisem lucruri vagi. De curând umblase zvonul că pune la punct cu colaboratorii săi o metodă cu totul nouă de tratament, pe care n-o răspândea încă, deoarece nu depăşise faza experimentală. Ca să spun drept, aspectul acesta de inedit, de mister, mă fascina.

Eram fericit ca într-o vacanţă şi gustam acest răgaz de relaxare după examene. Mă bucuram deopotrivă de tovărăşia celor mai buni prieteni ai mei. Îi priveam cum îşi puneau tălpile de cauciuc, aşezaţi pe câte un colţ de stâncă. Serghei Vasilievici Alexeev – un băiat vesel şi bine legat, ars de soare şi cu o barbă scurtă, care-i făcea un cap ce amintea de Stenka Razin – venise din Leningrad. Aducea cu el ceva din energia tenace a rusului

siberian, de unde era originară familia lui. Lingvist remarcabil, devenise cunoscut prin câteva descoperiri răsunătoare în orientalistică şi foniatrie, ramură a medicinii care tratează tulburările vocii. O fire cu totul opusă era dr. Percy O'Kelly. Înalt, rigid în aparenţă, cu tot numele său cu rezonanţă aristocratică era descendentul unei generaţii de mineri săraci din nordul Scoţiei, purtând în sânge toată mândria unei îndeletniciri aspre, moştenită din tată în fiu de-a lungul a trei generaţii. Pe cât era de comunicativ Serghei, folosind un limbaj viu şi colorat, pe atât era de zgârcit la vorbă Percy, mulţumindu-se de obicei cu câteva mormăieli îmbibate de un umor sec. Biolog şi specialist în teoria informaţiei, fusese chemat la finisarea unui creier electronic cu o destinaţie specială, pe care prof. Dr. Anand Rao îl punea la punct de vreo câţiva ani.

Curând furăm cu toţii echipaţi pentru o mică plimbare submarină. Cu cilindrii de oxigen pe spate, am început să înaintăm agale cu apa până la brâu.

— Aş propune să mergem până la al doilea recif de mărgean, cel din dreapta, zise Percy, întinzând mâna spre nişte stânci roşietice împrăştiate pe întinderea mării.

— Trebuie să fie o faună straşnică! strigă Serghei Sepii, languste, dorade aurii…

— Rechini albaştri, mormăi Percy.

— Fleacuri! râse Serghei. Suntem la trei paşi de coastă!

— De ce n-am vizita mai degrabă insula? am întrebat eu. Ard de nerăbdare s-o cunosc! De scufundări mai avem timp…

— Ai uitat de program, fiule? zise Serghei. Suntem deja puşi în porţia de antrenament şi acum gustăm primul „sandviş” de dimineaţă. Cei de la centrul de investigaţii mi-au găsit cică o respiraţie uşor „deritmată”. Mi-au şi fixat o lună de exerciţii.

— Eu unul scurtez la întoarcere prin pădurea aceea deasă din vale, cum i-o fi zicând…

— Jungla Amazoanelor, întregi Percy, binevoitor.

Într-adevăr golful se termina la poalele unui deal încins de un brâu de pădure seculară.

— E în „zona tăcerii”, unde accesul este interzis, mă lămuri Serghei. Un sfert de insulă e rezervat sectorului administrativ, energetic şi de transport, celelalte trei sunt „împărăţia” institutului de cercetări, ale cărui clădiri sunt risipite în mijlocul unei vegetaţii luxuriante. Acolo au acces exclusiv cercetătorii.

— Bătrânul Rao e un fel de Robinson, întregi scoţianul.

— Asta e institut modern sau mănăstire de benedictini? făcu Serghei.

— Tu, cu barba ta, ai să fii la preţ!

— Nu te lega de barbă! Richard Inimă de Leu…

— Iar aţi început? exclamai eu. Mai bine puneţi-vă ochelarii şi…

— De acord! strigă Serghei. Scufundarea! După mine! Vperiod!

Şi dispăru.

Îl urmam unul după altul, la câţiva metri distanţă, prin masa verzuie a apei. Alunecam ca într-un vis. Sub noi se întindea auriul nisipului. Serghei comandă cu un gest abordarea fundului. Coboram foarte încet, lunecând pe lângă nişte stânci pline de alge şi bureţi. O puzderie de peştişori albăstrui treceau în pâlcuri, tăindu-ne calea. Regăseam spectacolul de basm care ne fermeca de fiecare dată.

Am înotat fără grabă vreo zece minute. Ne apropiam de recif, căci ici şi colo apăreau tufe arborescente de corali portocalii. N-aş putea spune când m-am îndepărtat de prietenii mei. Rămâneam încet în urmă urmărind cu privirea câte o vietate. Mi-am pipăit aparatul fotografic de adâncime, gândind că poate surprind vreo specie rară şi am continuat să înaintez fără grabă. M-am uitat la manometru. Mai aveam oxigen pentru vreo jumătate de oră. În clipa aceea, am zărit o stea de mare imensă, care înainta repede pe nisip cu ondulări graţioase. Cu o zvâcnitură a mâinilor, m-am luat după ea aproape ras cu fundul, curios să văd unde se grăbeşte. N-am observat că pe lângă mine puzderia de peştişori de toate mărimile ţâşneau ca săgeata, gonind care încotro.

Steaua de mare coti spre dreapta şi dispăru într-o pădurice de alge. M-am luat după ea, distrându-mă să o necăjesc din când în când cu degetul. Cred că, fără să bag de seamă, făcusem un drum în semicerc îndepărtându-mă de reciful de corali şi de cei doi prieteni ai mei şi apropiindu-mă de ţărm. Deodată, desişul de alge se desfăcu într-un luminiş pe care mă pregăteam să-l străbat, când am înmărmurit. Prin lumina verzuie, am zărit deasupra mea o umbră argintie, lunguiaţă, care se rotea încet, revenind necontenit spre acelaşi loc. Am recunoscut plin de spaimă un uriaş rechin-ciocan, una dintre cele mai fioroase fiare

de pradă ale mării. În aceeaşi clipă, am văzut cu groază că prada pe care o pândea era un om gol, numai în slip, întins fără viaţă pe nisip. Capul îi era băgat într-un fel de cască de scafandru. Am crezut că era mort – şi rechinul la fel, căci nu se hotăra să-l atace. Eu însă eram pentru el o pradă vie, căci de-abia m-am repezit spre scufundător ca să-i dau ajutor, că şi porni spre mine ca o săgeată. Am sărit înapoi, încovoindu-mă într-o scobitură a stâncii, de unde nu mă putea apuca. S-a îndepărtat puţin şi iar s-a întors. Nu ştiam ce să fac. Acul manometrului cobora încet şi curând nu mai aveam oxigen. Singura mea speranţă era că, la întoarcere, Serghei şi Percy trebuiau să treacă prin apropiere. Toţi trei poate l-am fi gonit. Am încercat să mă strecor lipit de stâncă spre corpul care zăcea nemişcat. În felul ăsta am izbutit să mă apropii puţin şi am văzut un mic şuvoi de băşicuţe de aer ieşindu-i din cască. Deci trăia! Era probabil într-o stare de comă, fiindcă aerul expirat apărea foarte rar. Am început să strig printre dinţi. Ştiam că rechinii se sperie de zgomote mari. Am cotit tocmai colţul, cu ochii la rechin, când, privind iar fundul, am rămas încremenit. De-a lungul stâncii zăceau înşiraţi unul lângă altul mai mulţi oameni culcaţi toţi pe spate şi având pe piept câte două mici butelii de oxigen. La strigătul meu înăbuşit de apă şi-au răsucit uşor capetele către mine. Nemaiţinând seamă de rechin, m-am avântat spre cel dintâi, apucându-l de mână. În clipa aceea, s-a petrecut un fenomen extraordinar. Am simţit un fel de amorţeală şi, ca sub o vrajă, apa întunecată a mării a început să se lumineze treptat. Apa a devenit de un verde strălucitor. M-am clătinat şi am apucat să văd fundul mării iluminat ca de soare. Zăream până departe cele mai mici amănunte şi am observat cum din căştile fiecăruia dintre cei care stăteau culcaţi pornea câte un cablu subţire şi alb care se pierdea în desişul de alge. Misterioşii scafandri stăteau cu spatele pe un fel de fâşie circulară ce mi s-a părut făcută dintr-un plastic metalizat. Totul în jurul meu era scăldat într-o lumină atât de strălucitoare, că m-am simţit orbit. Aveam senzaţia ameţitoare a omului care iese dintr-o grotă întunecată la lumina zilei. Am expirat cu putere şi, în aceeaşi clipă, am auzit un vacarm infernal. Mi-am dat seama că-l făceau bulele de aer care se ridicau din casca mea. Din dreapta se auzi un fel de şuierat şi zării apărând pe Serghei şi Percy, care se opriră uimiţi la vederea scufundătorilor

lungiţi pe fund. Chiar lângă mine, rechinul încremenise la fel de uluit de această iluminaţie miraculoasă. De frică am scăpat aparatul fotografic. În cădere, acesta se izbi de stânci cu o bubuitură atât de grozavă, că am avut impresia unui trăsnet care îmi cade la picioare. Am mai apucat să văd cum rechinul a ţâşnit cu un zgomot înspăimântător drept spre mine, răsturnându-mă. În clipa următoare, îmi pierdui cunoştinţa. Când mi-am venit în fire eram întins pe plajă. Serghei şi O'Kelly stăteau aplecaţi asupra mea, alături, un om înalt, ars de soare, cam de vreo cincizeci de ani, îmbrăcat într-un halat alb, scurt, îmi lua pulsul.

— Hai, tinere, scoală-te! rosti necunoscutul. N-ai păţit nimic. Izbitura a fost puternică, deoarece rechinul a fost mai speriat decât dumneata…

M-am ridicat anevoie. Mă resimţeam de lovitura primită, dar mai ales uimirea, provocată de strania întâmplare din mare îmi dădea o adevărată ameţeală. M-am clătinat puţin şi Serghei mă sprijini.

— Nu face pe viteazul! zise, bătându-mă pe umăr.

— Eşti, mi se pare, doctorul Florin Beleş? îmi surâse necunoscutul în alb, întinzându-mi mâna. Îmi pare bine de cunoştinţă. Eu sunt Anand Rao, „căpitanul” echipei… Am avut plăcerea să-i cunosc şi pe colegii dumitale.

— Sunt dezolat. Un accident stupid, răspunsei jenat. Un asemenea rechin lângă coastă!

— Lasă, lasă, nu face nimic, îmi răspunse profesorul. Poţi merge?

— Desigur. Sunt complet buimăcit de ce-am văzut! Ce-au fost toate astea? Oamenii întinşi… lumina… zgomotele… Lămuriţi-mă, vă rog!

— Erai să-mi strici o experienţă interesantă! Ai picat exact într-un moment pe care-l aşteptam de foarte multă vreme… Vizita unui rechin.

— Bine, dar lumina aceea orbitoare, tunetul?

— Ce lumină? întrebă uimit Serghei.

— Cum ce lumină? Doar tocmai veneaţi amândoi!

— N-am văzut nici cea mai slabă licărire! protestă Serghei.

— Şi zgomotele? Bubuitul făcut de aparat când l-am scăpat?

— Florine, prietene, vino-ţi în fire! N-am văzut şi n-am auzit nimic!

— Beţia adâncurilor, hotărî Percy.

— La zece metri? strigai, întorcându-mă spre profesor.

Acesta mă privi gânditor un moment, apoi spuse:

— Dr. Beleş n-a greşit. Marea era într-adevăr luminoasă. Tunetul s-a auzit de asemenea. Dar numai pentru el… şi pentru încă vreo câţiva. Şi pentru rechin… Toţi cei care erau deci aproape, unul lângă altul. Pentru ceilalţi, pentru dumneavoastră doi, fenomenul n-a fost posibil.

Uimirea noastră era la culme. Profesorul zâmbi:

— Răbdare! în curând veţi înţelege totul. Experimentăm de câtăva vreme într-un mediu acvatic marin, singurul favorabil deocamdată… Acum mă iertaţi, trebuie să revizuiesc programul demonstraţiilor. Veţi avea ocazia să vedeţi ce dezvoltare poate da fiziologiei cibernetica. Cu bine!

I-am urmărit mersul suplu până dispăru în pădurea care se întindea în vale. Ne privirăm toţi trei.

— Nostim, nu? zise Serghei. Aş vrea să cunosc echipa asta de scufundători. Ce curaj să nu se clintească la apariţia monstrului! A, uite-i pe Toyama. Hei, suntem aici! strigă el către silueta subţire a japonezului, care apăruse la marginea golfului. E unul dintre asistenţii principali.

— N-am fost punctuali, iartă-ne, îl întâmpinai eu. Mi s-a întâmplat o chestie teribilă!

Şi-i povestii de-a fir-a-păr toată întâmplarea.

— Profesorul s-a angajat într-o serie de experienţe pasionante, zise gânditor Toyama. A dat o extensie uriaşă nervismului pavlovist şi, prin perspectiva ciberneticii, speră să înzecească virtuţile minunate ale creierului omenesc. Nouă, ca asiatici, problema ni se pare interesantă şi pentru faptul că unele descoperiri ale profesorului se bazează pe străvechea noastră medicină tradiţională.

— Cum adică? se miră Percy.

— Din bezna veacurilor au ajuns până la noi unele manuscrise-crâmpeie din ceea ce civilizaţiile Indiei, Chinei, Egiptului, Mesopotamiei au dat ştiinţei medicinei. Arheologii şi orientaliştii au descifrat şi au tradus aceste texte străvechi, din păcate extrem de puţine, care vădeau cunoştinţe destul de întinse de botanică, chimie, astronomie, medicină…

— Bine, dar pentru noi, modernii, nu mai au decât o valoare istorică! îl întrerupse Percy. Simple curiozităţi!

— Pe ici pe colo putem găsi uneori lucruri surprinzătoare, intuiţii strălucite, rod al unei experienţe milenare, interveni Serghei. Sunt şi eu orientalist şi o spun din experienţă.

— Orientalist? se miră Toyama. Vă ştiam foniatru!

— Serghei Vasilievici Alexeev a descoperit în Asia Centrală un manuscris în limba tokhariană care a făcut senzaţie, zise, zâmbind, Percy. Chipul doctorului Toyama Suzuki se lumină. Se înclină adânc şi zise:

— Lucrarea dumneavoastră a fost pentru mine ca o rază de lună printre crengi umbroase…

Serghei se înroşi, scărpinându-se încurcat în barbă.

— Îngăduiţi unei umile umbre să vă spună cât e ceasul? murmură scoţianul.

— Nu vă agitaţi, ne linişti Toyama. Suntem aproape. Aici graba e strict interzisă!

— Ne vorbeai despre medicina asiatică, i-am amintit eu.

— Aşa e. Cum am spus, prin textele străvechi, îmbibate de fantezii naive, superstiţii şi mitologie, apar ici şi colo idei şi intuiţii ştiinţifice. Eliberate de simbolismul lor arhaic, au fost „recodificate”, ca să zic aşa, în noţiuni moderne, cu perspective şi rezultate valoroase. Profesorul Anand Rao şi cu mine am muncit vreo zece ani ca să clasăm toate manuscrisele antice care ar fi putut prezenta o importanţă cât de mică pentru medicină.

— Nu prea înţeleg, făcu Percy. Eu nu sunt orientalist. Aş vrea ceva mai concret.

— Fie, răspunse Toyama. Eu sunt fiziolog şi medic. Cunoaşteţi teoriile actuale. Tot ceea ce funcţionează în corpul nostru: secreţiile glandelor, mişcările stomacului, ale intestinelor, pulsaţia arterelor şi bătăile inimii, căldura, somnul, toate astea sunt dirijate – fără să ne dăm seama şi fără voia noastră – de jocul antagonist a două componente nervoase vegetative, „simpaticul” şi „parasimpaticul”, aflate sub diriguirea scoarţei cerebrale, a creierului. Fiecare organ chiar – stomacul, intestinul, inima – posedă grupuri de ganglioni nervoşi vegetativi, cum sunt plexurile lui Auerbach şi Meisner de exemplu, care suplinesc autonom dirijarea de la centru, preluând uneori conducerea organului. Acum o sută de ani, habar n-avea nimeni de toate astea. Savanţii şi medicii nu cunoşteau asemenea plexuri. Dar iată că medicul şi alchimistul

flamand Van Helmont susţinea, cu secole în urmă, că fiecare organ este guvernat de un fel de entitate denumită de el „archeus”. Fiecare organ are, zicea el, un astfel de „archeus” şi toţi aceştia ascultă de un „archeus” suprem. Ei, ce ziceţi?… Iată cum a intuit el plexurile nervoase ale organelor şi dirijarea lor centrală!

După cum ştiţi, nervii sistemului „simpatic” accelerează inima, contractă arterele, micşorează secreţia glandelor, iar cel „parasimpatic”, dimpotrivă, dilată arterele, măreşte secreţia şi aşa mai departe. Ei bine, dacă vă va cădea în mână un străvechi tratat chinez de acupunctură, veţi avea surpriza să vedeţi că „simpaticul” şi „parasimpaticul” erau strălucit intuiţi şi purtau denumirea de „yin” şi „yang”. Acupunctura slăbea sau tonifica unul sau altul dintre cele două sisteme nervoase, după cum era cazul, şi obţinea vindecarea. „Yin” şi „yang” păreau nişte fantezii arhaice celor de acum o sută de ani! Azi, graţie studierii creierului şi nervilor vegetativi, acupunctura s-a răspândit în toată lumea.

În străvechile texte tantrice ale hinduşilor, scrise în limba sanscrită, „simpaticul” şi „parasimpaticul” erau denumite când „ha“ şi „ţha“ („lună” şi „soare”), când „Ida“ şi „Pingala” (forţă masculină şi feminină) şi erau desenaţi pe vechile iconografii ca doi şerpi încolăciţi cu capetele faţă în faţă şi aşezaţi pe şira spinării!…

— Dar ăsta e caduceul lui Hermes-Mercur! observă Percy.

— Întocmai! Şi fiindcă veni vorba despre textele tantrice, adăugă Serghei, vechii hinduşi credeau că energiile vitale ale corpului omenesc sunt fixate în şapte centre de forţă, perpendiculare, unul sub altul, numite „chakras”. Pe iconografiile respective se putea vedea clar că aceste centre de energie, desenate sub formă de lotuşi, erau plasate exact în dreptul fiecărei glande endocrine!

— Uimitor! exclamă Percy.

— De tehnicile yoga aţi uitat? am întrebat eu. După un antrenament îndelungat şi drastic al respiraţiei, în anumite poziţii fixe ale corpului, un yogin poate, după voinţă, să-şi rărească bătăile inimii, să între într-o autohibernare artificială, în care anestezia este completă. Uneori îşi poate opri curgerea sângelui dintr-o rană. Ce n-ar da chirurgii să aibă la îndemână asemenea mijloace!… Vechii hinduşi practicau yoga încă de

acum două mii de ani. Aici îşi au baza performanţele aparent miraculoase ale fakirilor. Tratamentul psihoterapie ultramodern prin relaxare al lui Schultz denumit „autogene-trainning” nu este decât o simplificare a tehnicienilor yoga!…

— Ia te uită! făcu Serghei. De asta m-au pus să fac gimnastică în fiecare dimineaţă!

— Mă întreb ce-ar zice nevestele noastre dacă ne-am face fakiri? rânji O’Kelly.

Toyama părea entuziasmat de curiozitatea noastră.

— Alexandru cel Mare, întâlnindu-i pe yogini la trecerea fluviului Indus, i-a numit „gymnosofişti”. Unde mai puneţi că procedeul stimulării centrilor nervoşi respiratori prin tracţiunea limbii la cei asfixiaţi este identic cu acela folosit acum două mii de ani de yogini în „poziţia leului”!

Discuţia era atât de încinsă şi pasionată, încât nu ne-am dat seama când am ajuns în pădure. La picioare mi se deschise deodată o poiană înverzită, în mijlocul căreia se aflau o serie de pavilioane albe, fără etaj, risipite la distanţe mari unul de altul, semănând mai mult a cabane turistice.

— Laboratoarele şi locuinţele, zise Toyama. În cea din fund stă profesorul.

Împrejurul nostru, îmbrăcaţi în halate albe, se plimbau cercetători şi studenţi de toate vârstele şi din mai toate naţiile.

— Florine, râse Percy, ţin-te bine! Văd o mulţime de fete drăguţe.

— Dragii mei fakiri, regulamentul; nu prevede atari îndeletniciri profane, şopti Serghei.

— Pe mine, fraţilor, zisei eu revenind la gândurile care mă frământau, mă chinuie deocamdată întâmplarea din mare. Şi nu atât ce am văzut, cât de ce n-aţi văzut şi voi…

În clipa aceea, dintr-un pavilion apăru profesorul Rao cu un numeros grup de asistenţi. Văzându-ne, ne făcu semn să ne apropiem. Ne aşezarăm cu toţii pe iarbă, în semicerc.

— Dragii mei prieteni, să vorbim despre scopul cercetărilor de aici, începu Rao. Vă voi arăta cât mai pe scurt spre ce vă sfătuiesc să vă îndreptaţi forţele, dacă veţi simţi atracţie pentru asta. Vă voi demonstra şi de ce. Vedeţi cum fluviul uriaş al omenirii descătuşate de sărăcie, exploatare şi ignoranţă îşi făureşte un viitor grandios. Dacă vom proceda dialectic şi vom continua să păşim cum trebuie, acest viitor va fi mai curând al

nostru! Accentuez, dacă vom păşi cum trebuie!… Trebuie, aşadar, să ne lărgim cunoaşterea spre limitele ei infinite. Cunoaşterea omenească atârnă însă de creier, materia cea mai superior şi mai complex organizată. Creierul e un vast sistem cibernetic. Saltul calitativ care a marcat intrarea omului în istorie a fost cooperarea creierilor umani în procesul muncii. Între aceşti creieri există un reciproc transport de informaţii care s-a dezvoltat treptat. Desigur, nu putem simplifica legile psihicului reducându-le la legi cibernetice. Vă amintesc ce a spus Leontiev mai demult: capacităţile noastre psihice nu sunt direct determinate de însuşirile moştenite biologic! Marile virtuţi ale omului nu se găsesc de-a gata în creierul său!…

Gândul meu s-a îndreptat spre omul viitorului, spre creierul acestui om. După mine, „corticalizarea“ este o unealtă perfectă în dezvoltarea de simţuri noi. Cum ajungem la ea? Prin antrenament. Prin el punem stăpânire pe „substanţa reticulată“ a creierului. Călirea, ritmul, toate acestea aparţin eternului proces al muncii şi luptei prin care omul s-a smuls din beznă.

Ce seceră, deocamdată, biologic vorbind, cu precădere omenirea? Faptul că nu prevenim şi descoperim la timp bolile. La o extremitate, bolnavii înfrânţi de dezechilibrul lor nervos, la cealaltă extremitate, yoginul antrenat care comandă nervilor, somnului, digestiei. De ce vă spun toate acestea? Pentru că ele fac parte din arsenalul de cruţare şi dezvoltare a creierului în viitor. Să folosim metoda sintetică ultrarapidă de „corticalizare“ şi medicina va face un salt nemaivăzut! Umanitatea de mâine, splendidă şi puternică, atârnă şi de dezvoltarea creierului. Oamenii trebuie să se pregătească din vreme să facă faţă grandioaselor sarcini pe care vor avea să le înfăptuiască. Ca biologi, trebuie să recunoaştem că deocamdată domeniul nostru a rămas în urma altora, de pildă în urma electronicii. Să înlăturăm această întârziere! Viitorul măreţ pe care-l întrevedem nu este o fatalitate, un plocon pe care-l vom primi oricum şi în orice caz.

Printr-o luptă îndârjită, am izbutit să extirpăm de pe pământ exploatarea, să lichidăm mizeria şi ignoranţa. Acum, oamenilor le este mai uşor să lupte împotriva naturii, împotriva slăbiciunilor propriei lor naturi. Ei trebuie să ajungă stăpânii corpului, ai nervilor şi ai creierului lor! În ce fel? Supunând centrii nervoşi vegetativi vitali! Prin ce mijloc? Dominând

scoarţa cerebrală, gândurile, ajungând la „corticalizarea vegetativului”. Vom dobândi astfel o armă decisivă în contra bolii şi suferinţei! Vă voi lămuri metoda noastră când veţi parcurge fiecare secţie în parte. Vă las cu bine!

— Extraordinar lucru sistemul acesta de psihosinteză al profesorului, zisei eu către Suzuki. Mă întreb de ce nu-l extinde, de ce nu se grăbeşte să-l propună oficial?

Japonezul se opri şi mă privi îngândurat:

— Aşa voise să facă, dar o întâmplare tragică i-a schimbat intenţiile. Unica lui fiică, Svati, care îi era şi asistentă, a murit pe neaşteptate când împlinea nouăsprezece ani, experimentând imprudent, fără ştirea tatălui ei, metoda lui de autohibernare. Moartea fetei a însemnat pentru bătrânul Rao o lovitură năprasnică. De atunci a devenit aspru, tăcut, exigent. A abandonat o mare parte dintre lucrări şi pare preocupat de ceva. De un timp, pleacă mereu la munte şi stă singur într-o cabană două, trei luni. M-a rugat chiar ieri să alcătuiesc o mică echipă pentru o expediţie de cercetări botanice. Rao ia de multe ori cu el pe doctorul Vicol, un specialist în farmacologie şi botanică.

*

Am trăit câteva săptămâni de adaptare la o viaţă cu totul neobişnuită pentru noi. O linişte desăvârşită, respectată în cele mai infime amănunte. Încălţaţi cu pantofi cu tălpi de crep, mergeam în vârful picioarelor şi vorbeam în şoaptă. La început am fost amuzat şi chiar puţin enervat, dar cu timpul m-am obişnuit. Credeam că voi ajunge în vaste laboratoare ultramoderne, trepidante şi agitate, şi când colo locuiam rustic în mijlocul pădurii. Rustic în aparenţă, căci confortul cel mai modern, deşi inteligent simplificat, ne stătea la dispoziţie. Cu Serghei şi Percy mă vedeam rar, amândoi fiind extrem de ocupaţi.

Într-o seară însă, mergând pe gânduri spre „chilia” mea, mă ciocnii de Serghei. Ochii albaştri îi sclipeau de bucurie.

— Dacă ai vedea ce năzdrăvănie punem la punct, ai rămâne cu gura căscată! Lucrez la un aparat care vede şi traduce mişcările fine, neauzibile, ale coardelor vocale provocate de gânduri, în anumite stări intermediare între somn şi veghe! Putem astfel auzi gândurile!

— Extraordinar! Acum înţeleg de ce ai fost invitat şi tu aici.

Probabil că Rao vrea să urmărească desfăşurarea haotică a gândurilor în somn.

— Nu numai asta. Mă ajută la un lucru şi mai important.

— Adică?

— Lasă că ai să vezi.

— Nu mai face pe misteriosul cu mine!

Serghei se bucura ca un copil văzându-mi stârnită vechea mea meteahnă, curiozitatea. În clipa aceea, silueta prelungă a lui Percy apăru pe cărare. Între dinţi ţinea o pipă veche şi tocită, stinsă.

— N-am voie să fumez trei luni, suspină el.

— De când te ocupi de arheologie? râse Serghei, cu ochii la pipă.

— Oh, nu râde, e într-adevăr foarte veche.

— Nici vorbă. Da’ una mai pricopsită nu puteai găsi?

— Amintire de familie. E din colecţia unui unchi de al meu.

— Care o avea de la bunicul său…

— De la străbunicul!

Obiceiul lui Serghei şi Percy de a se înţepa într-una devenise legendar încă de pe băncile facultăţii – lucru care nu-i împiedica să rămână prieteni nedespărţiţi.

— Şi dacă vrei să ştii, are şi o oarecare valoare istorică, continuă Percy.

Serghei luă pipa, privind-o cu gravitate pe toate părţile.

— E de pe vremea Stuarţilor, hotărî el scurt.

— Ai ghicit, rosti cu mândrie Percy. Şi unchiul meu zicea la fel. Serghei începu să râdă cu hohote.

— Ce găseşti de râs? făcu Percy, jignit.

— O, sfântă lăudăroşenie scoţiană!… Pe vremea Stuarţilor nu fuma nimeni pentru simplul motiv că tutunul a fost adus cu mult mai târziu din America!

— Voi, ruşii, nu vă simţiţi bine până n-o daţi puţin şi prin istorie…

— Prinde bine, old boy, prinde bine! spuse Serghei. Ştii că atunci când Richard Inimă de Leu…

— Oh, please, făcu Percy plictisit, slăbeşte-mă cu Richard ăsta al tău!

— Nu e al meu, e al tău!

— Cel puţin nu făcea ca Ivan cel Groaznic, care…

— Voi v-aţi zăpăcit de tot? bombănii eu. De când staţi încuiaţi

în laboratoare şi faceţi pe misterioşii cu mine, aţi început să bateţi câmpii!

— Din cauza lui m-am prostit, mârâi Percy, arătând cu pipa spre Serghei.

— Ce mai e şi asta?

— Fiindcă dumnealui şi Rao mă zoresc să le fac un creier electronic care să dezlege cuvinte încrucişate!

— Cuvinte încrucişate?

— Nu chiar aşa, dar cam tot pe-acolo ar veni.

— Şi ai reuşit?

— Gata! mormăi satisfăcut Percy.

— Bine, bandit bătrân, de-abia acuma spui? sări Serghei ca ars. Băieţi, uite ce, acum e târziu. Mâine dimineaţă, înainte de scufundări, intraţi direct în laboratorul lui Percy. Vin cu o surpriză.

— Ah, în sfârşit, am înţeles, spusei. Triumful tău de care-mi vorbeai!

— Răbdare, copii, răbdare! Pe mâine!

Auzi, răbdare!…

A doua zi dis-de-dimineaţă eram în cabana doctorului O’Kelly. Tot felul de aparate electronice de toate mărimile erau aranjate într-o ordine anumită, iar între ele un uriaş păienjeniş de fire. La un pupitru, Percy apăsa mereu o mulţime de butoane cu un calm care nu reuşea să ascundă bucuria cu care mărea aprinderea zecilor de beculeţe colorate.

— Ce-i asta? l-am întrebat.

— Creierul meu electronic. Aşteaptă puţin.

Se aplecă şi deconectă câteva fire.

— A terminat şcoala cu bine. E premiant…

— Ştii că ai haz?

— Da, da, am terminat să-l învăţ. I-am dat toţi algoritmii. Acuma poate să se descurce şi singur. Vezi cutia asta mare, cu o fereastră rotundă? E un „perceptron”, adică un aparat care poate să „perceapă” şi să „recunoască” anumite forme, anumite semne. În cazul de faţă, poate „traduce” cărei consoane sau vocale îi corespund o anumită ondulare a coardelor vocale. Iar consoana sau vocala respectivă apare „scrisă” pe ecranul televizorului ăla mare de lângă tine care se numeşte „caractron”.

— Splendid! în felul ăsta le poţi citi!

— Stai uşor! Literele apar şi dispar cu prea mare viteză şi n-ai timp să le recunoşti. Pentru asta le cinematografiam şi apoi le rulam cu încetinitorul.

— De ce vorbeşti la trecut?

Percy mă privi cu ochi râzători şi-şi mută cu satisfacţie pipa din dreapta în stânga.

— Pentru că am renunţat, dragul meu. E prea greoi, Am făcut altceva. Vezi dulăpiorul ăsta drăguţ şi plin de fire?

— Care naiba nu-i plin de fire!

— Ei bine, dulăpiorul-minune este producătorul unei „voci electronice” care răsună în difuzorul cel mare de deasupra. Fiecare consoană şi vocală e tradusă acustic şi inteligibil într-o înşiruire de cuvinte, propoziţiuni şi fraze!

— Bine, frate, dar coardele vocale sunt mici, vibrează repede şi sunt şi în fundul gâtului!

— Asta e treaba mea, puiule! rosti Serghei triumfător, intrând cu un aparat sub braţ.

În urma lui păşea flegmatic şi zâmbitor Toyama.

— Vrem să vedem şi noi scamatorii cu telepatie, zise el, înclinându-se.

Serghei ne arătă la toţi un tub subţire, cam cât un stilou.

— Acesta, amicii mei, este un apărat cu care observăm laringele, un laringosoop special. Iată, Toyama îl va ţine acuma în gură, cu vârful care are un mic periscop către fundul gâtului. Aşa! Observaţi că tot acolo are un beculeţ extrem de luminos. Priviţi acum la ecranul de pe perete!

Serghei apăsă pe un buton şi în faţa noastră zărirăm proiectată imaginea enorm de mărită a coardelor vocale ale lui Toyama.

— Freamătă mult prea repede! am exclamat eu.

— Dar acuma? zise Serghei, apăsând un buton.

Brusc, mişcările deveniră extrem de lente, ca văzute cu încetinitorul.

— Asta fiindcă folosesc lumina stroboscopică, adică întreruptă de nenumărate ori pe secundă, ceea ce provoacă un efect optic special. Vibrarea apare acum lentă şi cu claritate. Descifrarea şi traducerea e treaba creierului electronic!… Noi nu suntem în stare, aşa cum nu putem înţelege nici banda de sonorizare de pe o peliculă cinematografică! Totul e aproape gata. Mai avem câteva relee de aranjat pentru a da „vocii electronice” viteza de

redare necesară. Două, trei săptămâni şi vom avea o victorie cu mari consecinţe. Acum haideţi repede spre golf, altfel pierdem antrenamentul de dimineaţă. Vă spun eu pe drum totul!

Cum aveam echipamentul asupra noastră, pornirăm îndată în şir indian spre ţărmul mării. Treceam printr-un crâng des, presărat cu stânci roşietice, abrupte, pline de scobituri şi peşteri, care anunţa apropierea ţărmului mării. Soarele începuse să arunce asupra noastră razele-i fierbinţi.

— Să stăm aici la umbră până ne echipăm, propuse Toyama, arătând deschizătura unei grote.

— Drăguţă grotă, remarcai eu în treacăt.

— Nu e o grotă naturală, gâfâi Serghei, căznindu-se să-şi scoată maioul.

— Da' ce e?

— Aici a pierdut odată Percy un penny, şi tot căutându-l…

— Mai întâi eu nu sunt chiar scoţian, bombăni Percy. Familia mea e de origină irlandeză. Chiar numele îl arătă…

— Nu te lepăda de neamul tău! Mi-au spus mie băieţii că la antrenamentul de duminică preferai să înoţi încins cu „sporranul“[2] decât să-ţi cumperi un slip!…

— E lucru frumos şi-nălţător să porţi din când în când costumul tradiţional al strămoşilor tăi, schimbă timid vorba Suzuki, crezând că cei doi se ceartă cu adevărat.

— Păi asta şi făcea! râse Serghei.

— Ia mai lăsaţi moda! intervenii eu. Serghei, vorbeai de perspective nebănuite. Dă drumul la vise!

Serghei nu se lăsă mult rugat:

— Primo: vorbire fără cheltuială de energie, fără oboseală, fără folosirea respiraţiei.

Secundo: datorită sistemului Rao, se vor putea da, aşadar, comunicări şi comenzi din starea de hibernare artificială. Se ştie de mult că în muşchi apar biocurenţi foarte slabi, simultan cu o comandă gândită. Fie că vrei sau nu, şi fără să ştii, biocurenţii apar în muşchii membrului la care te gândeşti în clipa aceea! Au fost amplificaţi şi astfel au apărut, după cum vă amintiţi, vestitele noastre proteze mecanice care înlocuiau o mână sau un picior lipsă. Şi tot de mult se ştie că şi coardele vocale intră

---

[2] „Sporran” este o podoabă vestimentară din lire lungi de lână pe care scoţienii o pun în faţă peste fustanela naţională cadrilată.

în aceeaşi categorie. Acestea freamătă imperceptibil, „rostesc” tăcut cuvinte. Şi nu numai coardele, ci întreg laringele, limba, toată musculatura care participă la actul vorbirii. Bineînţeles, fenomenul apare în grade diferite la persoane diferite şi se amplifică în somn sau hipnoză. Înţelegeţi? Vorbeşti fără să fie nevoie să vorbeşti, sau mai bine zis vorbeşte „vocea electronică” în locul tău!

— Cei care nu mai pot vorbi sau care sunt muţi, paralizaţi, cei grav bolnavi şi mulţi alţii îţi vor fi recunoscători…

— Nu numai atât! zise Serghei, sărind vesel în picioare şi punându-şi şi buteliile de oxigen pe spate. Vom rezolva una din cele mai grele probleme de navigaţie cosmică: problema uriaşului stoc de alimente şi a marilor rezerve de oxigen necesare unui zbor îndelungat. Un cosmonaut special antrenat va putea călători în stare de hibernare artificială, stare care-i permite un consum infim de oxigen şi de calorii. Legătura cu exteriorul şi comenzile vor fi îndeplinite graţie dispozitivului nostru!

— Mă ofer să fiu eu primul cu care să încerci treaba asta! hotărî entuziasmat Percy.

— Nu-i chiar aşa de simplu. Antrenamentul e îndelungat, dificil şi periculos. Şi nu oricui îi reuşeşte. Trebuie să ajungi să dormi tun, la comandă, să zaci într-un fel de letargie şi totuşi o parte a scoarţei creierului să rămână trează şi să vegheze.

— Pentru asta, profesorul Rao s-a folosit printre altele de yoga, întregi Toyama. Asta e denumirea arhaică dată de hinduşi mănunchiului de tehnici tradiţionale folosind antrenarea respiraţiei şi concentrarea atenţiei în anumite poziţii şi exerciţii de gimnastică.

— După câte îmi amintesc, Titov a folosit adormirea la comandă în timpul celebrului său zbor orbital.

— Da, dar aici e nevoie de un stadiu şi mai avansat, zise Serghei. Sunteţi gata? Eu zic să pornim că-i târziu.

Ieşirăm din mica grotă şi pornirăm spre plajă.

— Numai de nu ne-am trezi iar cu rechinul pe cap, zisei eu.

— Foarte puţin probabil, răspunse Toyama.

— În orice caz, dacă am înţeles la ce-i trebuie lui Serghei creierul electronic construit de Percy, nu prea ştiu la ce vrea să-l folosească, Anand Rao, am continuat eu.

— Acesta este marele mister!

Iarăşi mister. Mereu mister. Ei drăcie! Curiozitatea începea să mă roadă. Să fie acest mister atât de nepătruns, sau…

Într-o zi, am fost chemat de profesor.

— Şezi, dragă doctore, îmi zise amabil. Mai întâi vreau să-ţi lămuresc taina luminii de pe fundul mării. Iată ce s-a întâmplat. Oamenii pe care i-ai văzut acolo erau antrenaţi să-şi provoace o auto-hipnoză de un tip special. Stimulii nervoşi ai creierului lor se înmănunchiau şi se amplificau, ajungând să se propage sub formă de unde până la zece metri prin apa mării, a cărei compoziţie este asemănătoare serului fiziologic. Astfel, printr-un fel de rezonanţă, aceşti stimuli pot provoca altor creieri o extremă ascuţire a tuturor simţurilor. Antrenamentul meu respirator ne permite să rămânem conştienţi şi să păstrăm controlul unor „puncte de veghe” de pe scoarţa cerebrală!

Nici marea nu s-a luminat şi nici aparatul n-a bubuit în cădere, dar acuitatea dumitale senzorială, vizuală şi auditivă s-a amplificat enorm. Atât dumneata cât şi rechinul aţi pătruns în zona unde colaboratorii mei experimentau propagarea stimulilor nervoşi prin apa mării. Neputându-se mişca, nu te-au putut salva altfel decât lansând simultan un uriaş front de unde. La dumneata efectul a fost însă neaşteptat de puternic. Ai deci o structură a creierului neobişnuit de favorabilă experienţelor noastre. Îţi voi indica un antrenament special superrapid descoperit de mine. Mi-au trebuit câţiva ani de muncă intensă ca să-l pun la punct.

— Voi fi bucuros să vă ajut, i-am spus.

— Atunci ne-am înţeles. Tinereţea şi entuziasmul dumitale prezintă în cazul de faţă un mare avantaj!

Apăsând un buton, profesorul scoase dintr-un dulap, care se deschise fără zgomot, un caiet legat:

— Iată programul pentru antrenarea respiraţiei, a circulaţiei şi a scoarţei cerebrale. Ai timp o lună ca să-l studiezi practic. Trebuie să-ţi obişnuieşti treptat centrii nervoşi cu un debit sărac de oxigen. Printr-o rărire şi ritmare a respiraţiei. Trebuie să fii cât mai relaxat, iar marea performanţă, marele salt ce trebuie să-l faci, este ca în autohipnoză să rămâi perfect treaz, conştient, „imun“ la amnezie, ca să zic aşa. Această etapă de pregătire, de „dresare” a creierului necesită condiţii esenţiale şi obligatorii de izolare, linişte şi calm. Ce spui?

— Mă ispiteşte foarte mult, trebuie să recunosc. În special

ascuţirea însutită a simţurilor deschide cred, perspective nebănuite.

Anand Rao zâmbi:

— Da. E un salt. O condiţie cu totul nouă pe care omenirea repetând-o timp îndelungat, în proporţii de masă şi din generaţie în generaţie, o va câştiga. Filogenetic definitiv.

— Va fi cred o nouă şi mai perfectă adaptare la mediu.

— Desigur. Numai că, dragul meu, îţi trebuie mult timp şi mult calm. De asta rezervaţia insulei noastre este o imensă „cameră Pavlov” în care cei supuşi experienţelor sunt păziţi cu străşnicie de cele mai mici perturbaţii, lipsite de importanţă la omul obişnuit sau la cel antrenat, dar periculoase pentru cel în curs de pregătire… Dar să nu uit… Eu plec mâine în zori într-o mică expediţie în munţi, în căutarea unei plante cu proprietăţi farmacologice foarte preţioase studiilor mele. Această căutare are legătură cu ceea ce voiam să-ţi spun… Aş vrea să faci parte şi dumneata din mica mea expediţie. Să ştii că locurile sunt minunate!

În zori, am găsit la marginea pădurii pe Rao, Toyama şi… Da, „Botanistul” era o tânără fată blondă, care mă privea uşor ironic dindărătul unei perechi de ochelari! Părea că se amuză de uimirea mea. Rao făcu prezentările:

— Doctor Florin Beleş, doctor Lucia Vicol… Ne-am strâns în tăcere mâinile şi atunci… Afurisită fie cibernetica! Am simţit mesaje „calorice” trecându-mi prin braţ, până la inimă! Ceva din fata asta m-a atras din prima clipă. Prospeţimea, calmul ei, discreţia gesturilor, totul trăda o fiinţă deosebită.

Merserăm toată ziua fără întrerupere. Rao dădea dovadă de o vigoare neaşteptată la vârsta lui.

— Antrenamentul! ne lămuri el. Economisirea energiei! Cei mai mulţi oameni nu ştiu să mănânce, respiră prost, nu-şi stăpânesc nervii, nu ştiu să doarmă, n-au deprins încă marea artă a ritmului şi a relaxării!

— Puţini sunt în stare de-o asemenea stăpânire, am remarcat eu cu regret în glas.

— Avantajul metodei mele este tocmai tehnica scurtării extreme a timpului şi uşurinţa de a obţine rezultate la îndemâna tuturora! Corpul omului este un adevărat microunivers. O gigantică, o vastă complexitate care formează o unitate armonică ce-şi desfăşoară dialectic în timp energia materială

biologică. Mă credeţi probabil un fel de bătrân scrântit care vă bate capul cu teorii, dar pe mine mă entuziasmează ideea că putem deveni posesorii unui procedeu în acelaşi timp de cunoaştere şi de acţiune. Parcă aş fi Aladin care a dat peste lampa fermecată!…

Aerul se răcise şi noaptea se lăsa încet. Deasupra noastră sclipeau feeric piscuri semeţe, de o măreţie stranie. Într-un târziu, am dat într-o poieniţă de cabana profesorului.

— Fiţi bine veniţi în „coliba” mea, zise Rao. Simţiţi-vă ca la dumneavoastră acasă! Iată camerele pe care le veţi ocupa.

Deschizând uşa, ne pofti în încăperea lui. Un pat sobru de fier, o măsuţă, un dulap. Atât. Pe perete zărirăm portretul unei fete de-o rară frumuseţe. Spre uimirea mea, m-a izbit marea asemănare dintre această fată şi Lucia Vicol!

— Fiica mea, Svati, rosti cu glas stins profesorul.

Fata avea un păr lung de culoarea abanosului, ochii mari şi negri, în timp ce Lucia era blondă şi cu ochii verzi. Eram foarte mirat, ce motiv neînţeles îl făcea pe profesor s-o ia cu el în expediţii pe această fată?…

Şi iarăşi mă cuprinse curiozitatea. Ce studia de fapt profesorul? La ce lucra cu atâta râvnă?…

Mergeam cu Rao şi Lucia în căutarea misterioaselor ierburi, când, după câteva ore, ne-am dat seama că ne rătăcisem. Din nefericire, ningea des şi nu ne-am mai găsit urmele pe zăpadă. Se şi lăsa noaptea. Eram obosit, profesorul posomorât, iar Lucia se simţea chiar rău. Şi atunci am făcut o imprudenţă fatală. Am vrut să dau de veste lui Toyama, aflat în vale şi am tras în aer un foc de revolver. Rao a sărit să mă oprească, dar era prea târziu. Întâi se auzi un uruit slab, apoi un muget asurzitor. O uriaşă avalanşă de zăpadă porni la vale şi, într-o clipă, astupă unica vâlcea prin care ne mai puteam întoarce.

— Afurisită treabă! mormăi Rao.

Ne-am adăpostit toţi trei într-o mică grotă.

— Mi-e rău, gemu Lucia.

Într-adevăr, faţa îi era cenuşie şi avea febră.

— Întinde-te aici, zise profesorul, aranjându-i un culcuş din ramuri de jnepen.

I-am luat mâna într-a mea, încercând să-mi alung neliniştea. Anand o examină atent. Când îşi ridică ochii, văzui privirea lui îngrozită. Mă apucă de umeri, privindu-mă ţintă.

— Are o apendicită supraacută cu peritonită! zise el în şoaptă. Dacă n-o operăm în două ore, e pierdută! N-avem nimic asupra noastră! Nici măcar un briceag. Nu putem ajunge cu ea noaptea la cabană. Înţelegi?

Îl priveam ca hipnotizat, uluit de privirea lui îndurerată.

— Aşa cum zace în umbră, parcă o văd pe fetiţa mea, murmură el. Acum ai să mă înţelegi. Prezenţa ei a fost pentru un biet bătrân ca mine o mângâiere. Mi se părea că n-am pierdut-o pe Svati. Am să încerc ceva… trebuie s-o fac! E foarte primejdios, dar n-am încotro! N-avem timp de pierdut. N-am încercat niciodată, înţelegi? Dumneata caută să te strecori prin vâlcea. Găseşte-l pe Toyama. Coborâţi imediat şi întoarceţi-vă cât mai curând cu elicopterul! Acum, ajută-mă!

Rao scoase din rucsac o mică trusă. Luă o fiolă cu un lichid verzui şi făcu o injecţie intravenoasă fetei. Scoase apoi o cutie, desprinse din ea câteva fire şi le conectă la un fel de colier metalic, cu care încinse fruntea Luciei. Îşi puse şi el un asemenea colier şi se întinse la pământ.

— Amplificatorul de neurostimuli, îmi explică el. Acum injectează-mi în venă restul fiolei!… Mulţumesc, doctore! E momentul să pleci. Curaj! Nu pierde timpul…

I-am făcut un semn de adio şi am pornit într-un suflet prin noapte. Nu prea ştiu bine cum am ajuns la cabană. M-am oprit să-mi trag răsuflarea. Ce să fac? Cum să ajung la vale?… Fiecare minut, fiecare secundă era preţioasă. Îmi veni o idee. Ce-ar fi să profit de antrenamentul la care mă supuneam? Ce-ar fi să fac ca acei alergători tibetani, acei legendari „lung-gom-pa“ care aleargă într-o transă hipnotică zeci de kilometri fără să obosească?…

M-am aşezat rezemat de un pin şi am început exerciţiul de concentrare pe respiraţie. Mi-am relaxat complet corpul cu excepţia picioarelor. Deodată m-am simţit calm şi plin de forţă. Cu ochii întredeschişi şi cu respiraţia ritmată, m-am sculat ca prin vis şi am pornit. Nu-mi amintesc prea bine cum am ajuns la vale. Spre dimineaţă, am sosit cu Toyama la primul pavilion, de unde am dat alarma. Într-o oră zburam înapoi spre munţi, cu elicopterul pregătit special. Serghei mă însoţea cu o echipă de ajutor. Zborul ne era îngreunat de un viscol puternic. Am aterizat anevoie, chiar la o sută de metri de grotă. Am intrat în fugă. Focul era aproape stins. Lucia dormea adânc. În timp ce o

transportam, deschise ochii mari.

— Stai liniştită, vei fi operată imediat! îi spuse Toyama. Unde e profesorul?

— M-a părăsit, spunându-mi că aleargă la cabană după medicamente, zise Lucia.

— Nu e nici acolo, şopti Toyama în culmea neliniştii. N-a ajuns!

— Serghei, zisei eu, zburaţi cu Lucia la clinică! Eu rămân să-l caut. Vă întoarceţi să ne luaţi.

M-am apropiat de grotă, dar n-am făcut nici zece paşi că rămăsei împietrit. Drept înaintea mea, în vale, văzui capul profesorului Rao ieşind din zăpadă! Era îngropat până la gât. Pesemne fusese luat de o avalanşă.

Profesorul părea îngheţat. Bătăile inimii nu i se auzeau. Era într-o comă profundă, totuşi pielea nu-i era rece. Probabil îşi provocase o autohibernare artificială ca să reziste, altminteri ar fi degerat stând toată noaptea în zăpadă. L-am tras cu greu până la grotă. Deodată, pe când îl examinam, dădui cu mâna de ceva tare între cămaşă şi piele. Am tras afară un caiet, udat în parte de zăpada topită. Era jurnalul profesorului! În clipa aceea auzii bâzâitul elicopterului. Am alergat spre el, strigând. Peste un sfert de oră, zburam spre „zona tăcerii”…

Profesorul a fost transportat de urgenţă în camera de reanimare, iar eu am alergat cu caietul profesorului în chilia mea. Pe masă era un bilet de la Percy: „Minune! Lucia a fost operată, dar apendicele îl avea complet vindecat, fără urmă de peritonită! Complet vindecată! Fără antibiotice! Ai priceput!? Mâine vizitarea permisă”.

Am luat înfrigurat caietul şi, ceasuri întregi, l-am citit şi răscitit. Pe ici, pe colo, cerneala era ştearsă de zăpada topită şi mi-a fost foarte greu să-l descifrez. Redau mai jos câteva pagini:

18 februarie. „Să poţi vedea înăuntrul corpului omenesc! Să vezi la fel de clar ca la cercetarea abdomenului prin operaţie, ca la o laparotomie!… Lucrez de un an la o aplicaţie a „corticalizării” mele. Este vorba de un procedeu de a cerceta interiorul corpului omenesc pe o cale cu totul nouă. Radiologia nu este în stare să ne arate decât foarte puţine lucruri din interiorul nostru, şi asta numai sub forma unor biete umbre cenuşii! Cu razele X vedem prea puţin! Cele mai multe ţesături sunt invizibile. Majoritatea leziunilor ne scapă. Ce imperioasă

nevoie am avea, mai ales la urgenţe, să vedem înăuntrul bolnavului cele mai infime structuri! Şi ce imensă valoare profilactică, preventivă ar avea aplicarea acestei metode! Am putea sesiza la timp începutul bolii!

Ce vis frumos! De o lună îmi tot bat capul, dar fără rezultat. Nu sunt destul de bun fizician! Am apelat la diverşi electronişti de seamă. Au ridicat din umeri, neputincioşi. S-a putut fotografia faţa invizibilă a Lunii. De ce n-am izbuti să pătrundem înăuntrul corpului omenesc? Radiologia este insuficientă şi învechită.

21 februarie… Ideea mi-a venit pe negândite. Cugetam la tot felul de soluţii absurde. Azi, în bibliotecă, răsfoiam distrat o istorie a medicinei. Parcurgeam fără chef câteva pagini traduse din latineşte ale unui alchimist, nu-i mai ţin minte numele, care explica criptografic obscurele lui simboluri. Privirea mi s-a oprit la cuvântul „V.I.T.R.I.O.L.U.M.”, misteriosul element al cărui nume a fost dat mai târziu acidului sulfuric, şi la semnificaţia separată a literelor care, zicea autorul, formau aritmogriful: „VISITA INTERIORE TERRAE RECTIFICANDO INVENIENS“… M-am oprit brusc. „Vizitează interiorul Pământului îndreptând alcătuirile”… „Visita Interiore Terrae”… „Interiore Terrae”, „Terrae”… element, elementul „Pământul”… corp… da, corp. Corpul omenesc. „Visita Interiore”… „Vizitează pe dinăuntru corpul omenesc”… „Rectificando”… „îndreptându-l”. Şi ce idee grozavă mi-a venit! Să „pătrund” singur în corpul meu şi să „văd” ce se petrece acolo, îndreptând ce e stricat! Asta-i curată nebunie – mi-am zis. Ajuns acasă, am răsfoit totuşi o grămadă de tratate de neurologie. Şi-a „văzut” cineva corpul pe dinăuntru? Da. Există dezechilibraţi cu halucinaţii autoscopice cărora li se pare că sunt de sticlă şi că-şi văd inima, ficatul… Halucinaţii fără niciun interes practic. Dar dacă…?

25 februarie. Am studiat majoritatea comunicărilor privind halucinaţiile autoscopice. Nicio concluzie clară. Creierul, scoarţa inhibată elaborează imagini anormale. Propriile organe. Dar cum? Cum?

Am ridicat obosit ochii şi privirea mi s-a oprit pe tabloul din faţa mea. Îl înfăţişa pe Pavlov tânăr. Îmi plăcea adesea să contemplez chipul din tinereţe al marelui savant. Deodată, o idee mi-a străfulgerat mintea: „interceptorii”! Ce simplu! Ce clar! Fiecare părticică de ţesut, cât de infimă, cuprinde nenumărate terminaţii nervoase, martorii microscopici care stau

permanent de veghe, transmiţând creierului mesaje informative. Astfel, de pe această uriaşă arie tisulară, creierul culege informaţii despre starea chimică, temperatură, presiune prin interceptorii specializaţi, respectiv prin chemoreceptori, termoreceptori, mecano şi baroreceptori. Nu există arteră, muşchi, cartilagiu sau glandă să nu pătrundă filete nervoase. Dar nu tot acest fluviu de informaţii ajunge la scoarţă. Pe drum se face un filtraj cibernetic, o selecţie. Deci iată calea: organ – păienjenişul vast al filetelor nervoase – aria corticală terminală a analizatorului intern. Omul sănătos nu-şi „simte“ inima sau ficatul. Numai când sunt bolnave sau în hipnoză şi le poate „simţi”. Dar această „simţire” este totuşi nediferenţiată, insuficientă. Mie îmi trebuie precizie, claritate. Vreau să şi „văd”, nu numai să simt.

28 februarie. Cum să ajung să „văd” ceea ce „simt”? Scoarţa occipitală traduce în imagini elaborarea datelor culese de fotoreceptorii retinei ochiului. Asta se cheamă „a vedea”. Cum să „oblig” scoarţa să „traducă” din codul „senzitiv” în cel „optic”? Să stabilesc legături temporare, interferenţe între aria senzitivă internă şi aria analizatorului optic? Dar cum? Trebuie să găsesc o substanţă chimică, un narcotic sau aşa ceva. Mi-am bătut multă vreme capul, răsfoind nenumărate tomuri.

Mă va ajuta oare „payote“ sau mescalina, alcaloidul unui cactus fără spini numit „Lophophora Williamsi”, care produce „beţia colorată”? Celor intoxicaţi cu mescalină sunetele le provoacă halucinaţii geometrice colorate! Experienţa e simplă, dar rezultatele sunt de-a dreptul uluitoare. Înghiţi câteva miligrame de mescalină şi aştepţi. Nimic deosebit. Într-un târziu, apare o uşoară stare de beţie. Cât timp stai cu ochii deschişi totul e bine. Cum închizi însă ochii, fiecare zgomot, fiece sunet, provoacă o explozie luminoasă, feerică, o broderie colorată de imagini geometrice, stele, culori, o panoramă de halucinaţii instantanee, simultane sunetelor şi în directă legătură cu structura lor. Deci acest drog creează conexiuni temporare între aria analizatorului „acustic” şi aria analizatorului „optic”, îmi permite să „văd“ ceea ce „aud”! Bine, dar eu vreau să „văd” ceea ce „simt”, nu ceea ce „aud”! Poate exista un alcaloid asemănător. Vreo altă plantă înrudită cu „Lophophora Williamsi”…

6 martie. Primele încercări cu mescalină. Rezultate

descurajatoare. O toropeală oribilă. Halucinaţii optice inconstante. Renunţ. Speranţa mi-e în ceilalţi cactuşi sau într-o plantă alpină din Tibet, pe care mi-a recomandat-o Lucia Vicol.

7 martie. Discut cu dr. Suzuki. Crede că pot obţine aceleaşi efecte printr-un ritm respirator lent, saturând sângele cu bioxid de carbon. „E ceea ce obţin la voi, în India, yoginii prin «pranayama» – mi-a spus el.

10 aprilie. Mă antrenez intens. Relaxarea musculară mi-a dat de furcă.

22 mai. Mi-am făcut educaţia atenţiei. Scoarţa mea cerebrală ascultă prompt de „mesajele-comandă” ce i le dau. Mă străduiesc progresiv să mă cufund în autohipnoză printr-o inhibiţie dirijată, pe care mi-am condiţionat-o de câteva formule stereotipe din cel de al doilea sistem de semnalizare. Din păcate, adorm frecvent.

29 mai. Lupt cu marea piedică a „amneziei retrograde”.

31 mai. Am ajuns să-mi „simt” toate organele, însă uit subit la ieşirea din autohipnoză. Am reuşit să obţin o autohipnoză de un tip special care face ariile frontale ale creierului permeabile la mesagii interceptive, care în starea obişnuită de veghe nu ajung la scoarţă, nu ajung conştiente.

1 iunie. Am lucrat la metoda mea zile întregi fără zăbavă. Ceea ce e nou în ea este scurtarea extraordinară a timpului ce-l cere antrenamentul.

20 august. Mâine în zori încerc să intru în hibernaţia artificială, în „moarte aparentă”. Numai în această stare pot stabili voluntar legături temporare reversibile între aria corticală senzitivă, cea optică şi cea acustică. Am descoperit procedeul tehnic! Odată efectuată această performanţă rămâne definitiv câştigată şi în cazul unei autohipnoze mai superficiale. Am emoţii. Dacă nu mă mai „întorc”?

21 august. Victorie! O victorie uluitoare, deplină. Am…”

De aici, paginile erau şterse complet de apă, până la sfârşitul caietului.

M-a cuprins o neînchipuită emoţie. Dacă profesorul Anand moare, se pierde un extraordinar mijloc de cercetare în biologie şi în medicină! Mă frământam şi nu ştiam ce să fac.

În clipa aceea, l-am văzut pe Serghei venind. I-am povestit totul pe nerăsuflate şi…

— Serghei Vasilievici, repede, spune-mi în ce stadiu vă aflaţi

cu laringostroboscopul vostru?

Serghei mă privi ţintă, ghicindu-mi gândul.

— În stadiul final. Freamătul provocat de gânduri involuntar şi simultan cu ele îl putem auzi într-un difuzor! Am putea încerca şi cu Rao, dar e pe moarte! Nu va rezista! Cum te poţi gândi la una ca asta?

— Trebuie, Serghei! Anand însuşi ar fi de acord cu mine. Trebuie! Cu orice risc!

— Bine. În cincisprezece minute suntem gata!

Ne-am strâns cu toţii la căpătâiul profesorului. Palid, acesta zăcea într-un „plămân artificial” sub un cort de oxigen. Respira atât de rar, atât de încet, că-l puteai crede mort. Ajutat de medicul de gardă, Serghei introduse în gura bolnavului un tub metalic subţire, la vârful căruia se zărea un aparat minuscul foarte luminos. Percy conectă tubul la câteva mese portabile pline de fire. În stânga, un difuzor uriaş bâzâia uşor. Minutele se scurgeau încet.

— Acceleraţi reanimarea! comandă Serghei. Porneşte! rosti el calm către Percy.

Acesta răsuci două butoane şi în difuzor se auziră nişte şuierături ciudate. Orele treceau fără să se întâmple nimic. Deodată, răsună o voce, o voce stranie, metalică, vocea „electronică”! „Perceptronul“ descifra instantaneu freamătul infim al coardelor vocale, ce corespundea asociaţiilor corticale, adică gândurilor profesorului! La început se auziră nişte vocale fără şir. Apoi cuvinte răzleţe: „Aer”… „mi-e frig”… Apoi, deodată, un şir de cuvinte clare, care ne făcură să încremenim: „Unde sunt? Ce-i asta? Sunt în transă? În gură am un gust metalic! Îmi simt amândouă buzele arcuite de ceva rotund. Acum simt căldură în fundul gâtului. Ce poate fi? Halucinaţii? Cald în gât, cald în gât, cald în gât” – şoptea vocea. „A! E becul unui aparat! E laringostroboscopul lui Alexeev! Doctore, mă auzi? Nu mă pot mişca! Aria motorie mi-e inhibată! Nu-mi pot dirija decât respiraţia! Băieţi, mă auziţi? Dacă da, curentaţi-mi braţul stâng!”

Tremurând de emoţie, Percy curentă uşor braţul lui Rao.

— Am simţit! urmă vocea. Corpul mi-e în comă, dar mă simt calm şi lucid. Asta este efectul antrenării creierului! Sunteţi lângă mine! Mă auziţi! Chiar dacă mor… Doctore Beleş, fii atent la ce-ţi transmit! Am pornit alaltăieri în cea mai halucinantă

călătorie! Am explorat lumea necunoscută a somnului. Un tărâm vast şi obscur, abia întrevăzut de ştiinţă, plin de neprevăzut şi de primejdii.

O lume de energii dinamice asemănătoare unui straniu fund de mare.

Primele experienţe au fost haotice. Mesajele interne senzorialo-optice se interferau la început cu cele acustice. Am fost pradă unor halucinoze uluitoare. Fiecare ţesut emitea o gamă complexă de vibraţii foarte subtile... Părea cântecul în surdină ăl unei orgi electronice. O întreagă lume sonoră se răsfrângea din adâncurile fiinţei mele. Am ajuns astfel să recunosc, treptat aceste „armonice” asemănătoare unei imense cascade de tonuri. Orice proces patologic emitea un „sunet” disonant, care contrasta clar cu „timbrul” normal. Am fost într-o zi martorul unei congestionări trecătoare, pe care mi-am constatat-o la plămânul drept. M-am concentrat, căutând să reţin succesiunea semnalelor „melodice” pe care le „emitea” ţesutul meu afectat de această circulaţie a sângelui. După un număr de experienţe, am reuşit să memorez ceva care aducea cu o melopee orientală scurtă. A doua zi, mi-am aşezat picioarele în câte un pletismograf care indică modificările de circulaţie ale sângelui în membre, apoi m-am cufundat în letargie. Mi-am concentrat gândul asupra piciorului drept şi am invocat în minte melopeea, „formula” sonoră a ţesutului congestionat. Când mi-am revenit, am constatat bucuros că pletismograma piciorului meu drept înregistrase o vasodilataţie bruscă şi netă! Era deci suficient să „cânt” un anumit mozaic de sunete, pentru ca, în câteva minute, organul ţintit de mintea mea să fie supus unei congestionări puternice. Schimbam puţin ritmul, prelungindu-l, şi iată, congestionarea se transformă curând într-un focar de inflamaţie persistentă, cu mobilizare de leucocite. Dacă reuşeam să descopăr formula declanşării masive de gamaglobuline nimicitoare de microorganisme, eram stăpânul vindecării rapide a oricărei infecţii microbiene sau virotice! Azi am încercat, într-o autohipnoză profundă, să obţin cu orice preţ „văzul autoscopic”. După două ore, pe neaşteptate, am izbutit! Văd! Văd clar, ca şi când aş fi cufundat în apa unei mări însorite! Văd cu o limpezime uluitoare! Sunt înconjurat de imagini luminoase şi colorate, asemănătoare unor halucinaţii hipnagogice. Corpul meu întreg îmi apare asemenea

omului invizibil a lui Wells când îşi recăpătă forma. Parcă aş fi „omul de sticlă”! Undeva, în creier, se află imaginea tuturor oaselor, muşchilor, arterelor, glandelor, organelor, iar eu desluşesc fiecare modificare, cât de mică. E de ajuns să mă gândesc la o parte a corpului şi îi văd instantaneu interiorul în toată complexitatea, până în cea mai intimă părticică a lui. La început, totul se desena numai în alb-negru, în nuanţe cenuşii. Apoi, treptat, am izbutit să trezesc mecanismul reprezentării cromatice.

Fiecare organ străluceşte în nenumărate nuanţe feerice, care aduc doar pe departe cu culoarea lui naturală, anatomică. În clipa asta „mă plimb” sub ficat, pe faţa lui inferioară. Străluceşte într-o culoare rubinie. Mă opresc şi trec pe lângă vezicula biliară care sclipeşte într-o lumină castanie, şi observ o uşoară sclerozare a pereţilor.

Sângele apare într-un trandafiriu violent. Zăresc imensul păienjeniş al arterelor şi al vinelor dispărând departe la „orizont”. Pot „merge” de-a lungul oricăreia dintre ele. Dar inima! Inima pare din aur topit – un soare strălucitor, care la fiecare pulsaţie aruncă un snop de fulgere incandescente prin întregul arbore stufos al arterelor. „Coborând” pe şira spinării, am văzut zgârciturile, cartilajele intervertebrale, ca şi cum ar fi fost pudrate cu piper. Mi-am dat seama că sunt depuneri de calciu. Mă gândesc amuzat că sunt primul doctor din lume care pune un diagnostic de spondiloză în felul ăsta!…

Mare, imensă bucurie a fost când am reuşit să blochez stimulii propriilor mei interoceptori şi să mă „acordez”, prin intermediul microbiocurenţilor amplificaţi, cu stimulii interoceptorilor unui alt om.

Prilejul mi l-a dat apendicita Luciei Vicol. Trebuia s-o salvez! I-am injectat extractul plantei alpine şi, după ce am cufundat-o într-o hipnoză profundă, am repetat cu mine aceleaşi operaţii. Am reuşit şi de data asta să-mi păstrez luciditatea. La început a fost un haos cumplit. Mesajele interoceptorilor noştri se intercalau, se „bruiau”, mă asalta un amestec încâlcit de viziuni din care nu înţelegeam nimic. Mi-a venit atunci o idee. Mi-am rărit şi mai mult respiraţia şi bătăile inimii, apoi mi-am provocat prin concentrare o autoanestezie totală a corpului. În felul acesta, mi-am inhibat proprii mei interoceptori, lăsând „mână liberă” interoceptorilor fetei. Concentrându-mi atenţia asupra

undelor de microstimuli care veneau dinspre creierul Luciei, am reuşit, după câteva sforţări, să mă pun în „rezonanţă” şi, spre marea mea uimire şi bucurie, „vedeam” şi „simţeam” înăuntrul corpului ei ca într-al meu! Am profitat şi i-am făcut o investigaţie completă. Ajuns în dreptul cecului, am văzut că îşi schimbase culoarea. În jurul său plutea o lumină portocalie murdară, care părea că fierbe într-o agitaţie extremă. Am văzut un enorm apendice congestionat, iar peritoneul părea ciuruit de pete mici violete…

Mi-am stăpânit cu greu emoţia. Lucia avea într-adevăr o apendicită supraacută! În trei-patru ceasuri, fata era pierdută! Cugetam febril. Trebuie să încerc totuşi, chiar acum! Voi folosi acelaşi vast sistem de telecomunicaţii care este sistemul nervos şi care nu numai primeşte, ci şi transmite mesaje efectuate la nivelul formaţiilor terminale, la nivelul aceloraşi „interoceptori” nervoşi microscopici. Poate pe aceeaşi cale a „reacţiei” cibernetice, care asigură interdependenţa dintre „informaţie” şi sistemul „efector” de răspuns, să acţionez asupra organelor Luciei, ca şi asupra propriilor mele organe! Curaj! Să încerc! Totuşi explorarea asta fantastică n-a fost până la urmă chiar atât de simplă şi lipsită de primejdii…

Pe când încercam să cuprind întinderea părţii bolnave a organului, imaginile, până atunci de o claritate de cristal, începeau pe ici pe colo să se şteargă într-o ceaţă alburie şi densă. Mi-am dat seama că violenţa îmbolnăvirii ţesuturilor nimicise într-o bună măsură terminaţiile nervoase ale interoceptorilor, scoţându-i din circulaţie. Era ca şi cum aş fi fost pe cale să-mi pierd mâinile şi ochii. Însemna că nu mai puteam recepţiona şi nici acţiona!

În faţa acestui obstacol neaşteptat, m-am hotărât să aştept şi să reflectez. Timp nu prea aveam şi asta fiindcă nu puteam aprecia exact scurgerea lui. În starea în care mă aflam, noţiunea de timp e complet schimbată. Orele ţi se par minute şi minutele ore. După impresia mea, experienţa dura de vreun ceas. Dar dacă între timp trecuseră mai multe ore sau chiar o zi întreagă? Aveam doar de-a face cu o apendicită unde orele costă viaţa! Încercarea mea era o adevărată nebunie! E drept că nici nu puteam aştepta ajutor dinafară. Ar fi ajuns prea târziu.

Cum vă spuneam, lucrurile n-au mers chiar atât de simplu. Funcţionarea interoceptorilor începea să sufere. O întâmplare

sau mai bine zis un accident uluitor şi neaşteptat mi-a venit într-ajutor. Tocmai priveam fierberea de care părea cuprinsă întreaga regiune din jurul apendicelui când, nu ştiu de ce, am pierdut subit controlul asupra respiraţiei mele. Oricât mă sforţam, nu mai puteam trage în piept niciun strop de aer! Noroc că aveam creierul antrenat la lipsa de oxigen! Brusc, am avut impresia unei căderi de la mare înălţime şi totul s-a întunecat în jurul meu. Un timp, nu ştiu cât, am „plutit” în această stare. Apoi, treptat, „spaţiul” din jurul meu a început să se lumineze şi, spre uimirea mea, m-am trezit în mijlocul unor imagini stranii, având forme extraordinar de ciudate şi care se mişcau în jurul meu într-un fel de dans. Sfere de diverse mărimi alergau, veneau sau dispăreau la orizont, unele ciocnindu-se, altele contopindu-se în tot felul de grupări ordonate în cele mai felurite chipuri.

Am stat un timp dezorientat. Nu ştiam ce reprezintă toate formele curioase în mijlocul cărora pluteam. Încordându-mi atenţia, am observat în jurul, meu, dedesubt şi deasupra, un număr nesfârşit de sfere uriaşe şi turtite care păreau animate de un freamăt imperceptibil. În mijlocul fiecăreia distingeam un fel de punct incandescent. Deodată, o idee grozavă mi-a străbătut mintea. Oprirea respiraţiei mă aruncase într-o letargie şi mai adâncă. Probabil că ceea ce observam acuma erau imaginile mintale simbolice care traduceau înregistrări şi mai subtile, dintr-un spaţiu microscopic, iar uriaşele sfere turtite nu erau altceva decât celulele unui ţesut! Curând mi-am dat seama de un lucru şi mai extraordinar. Conştiinţa mea era informată printr-un singur „canal”, ca să zic aşa, şi primeam infimele mesagii informative bioelectrochimice de la o singură celulă cu care mă aflam „în rezonanţă”! Pentru un scurt timp am fost în situaţia absurdă de a fi una cu celula pe a cărei „undă” nimerisem! Organismul uman are deci mijloace de a-şi informa creierul şi de pe acest plan!

Nu mai zăream deci organe, ci ţesuturi şi celule! Nu mai zăream apendicele, ci structura lui microscopică tradusă într-o iconografie stranie, în imagini care aduceau foarte de departe cu cele pe care le vedeam la microscop. Vă închipuiţi uimirea şi curiozitatea mea, cu toată situaţia precară în care mă aflam! Păcat că această viziune n-a ţinut mult, sau noroc că n-a ţinut, căci nu m-aş mai fi aflat acum în viaţă, dacă pot numi astfel

starea în care mă aflu! Dar asta nu-i totul. Pe când eram purtat de celula cu care eram „acordat” prin spaţiile lumii microscopice, m-am pomenit târât într-o luptă la care am asistat mut de uimire. Dintr-un fel de tunel argintiu aflat lângă şirul sferelor turtite care reprezentau celulele, am văzut deodată apărând o formă lunguiaţă ce se târa până în apropierea uneia din sfere. Deodată, forma lunguiaţă aruncă un fel de scânteie spre celulă, apoi prin milioane de pori împroşcă jur-împrejur un fel de lichid care începu să se întindă în lături „îmbibând“ fiecare celulă la care ajungea. Iar fiecare sferă-celulă „mânjită” astfel, pălea văzând cu ochii.

Am înţeles. Forma lunguiaţă era o bacterie, un microb, iar lichidul vâscos era toxina care distrugea celulele ţesutului. Şi bacteria porni mai departe, către „mine”! Către celula care eram „eu”!... O fracţiune infimă de secundă m-a cuprins o frică asemănătoare aceleia pe care o simţi când eşti atacat de o fiară sălbatică. Şi asta nu era totul! În spatele microbului apăru în fundul „tunelului” încă unul şi încă unul! Primul se apropia încet de mine, ca o râmă gigantică şi fioroasă... Şi atunci s-a întâmplat fenomenul salvator! M-am gândit cu putere că trebuie să-l nimicesc. Şi deodată tunelul începu să se lărgească, să se dilate, şi din pereţi izbucniră nişte fiinţe sferice de un albăstrui incandescent care înaintau ca nişte meduze uriaşe. Microbul nu mai apucă să mă atace. Prima „meduză” pluti încet deasupra lui, se desfăcu în două văluri care cuprinseră apoi întregul corp al microbului, paralizându-l complet. Apoi, încet, încet, îl dizolvă bucată cu bucată. „Meduzele “ salvatoare nu erau decât leucocite, globule albe. Datorită lărgirii tunelului, care era de fapt un vas capilar, ele pătrunseră în număr mare pe câmpul de luptă microscopic îndeplinindu-şi opera de fagocitare, de nimicire a microbilor. Rostisem în gând, în mod reflex, „formula” sonoră a congestionării şi provocasem fără să vreau o intensă vasodilataţie capilară. Apoi deodată n-am mai ştiut ce-i cu mine. Am simţit că începusem din nou să respir şi asta m-a readus la starea de dinainte, pomenindu-mă iarăşi în faţa panoramei feerice a organelor vii. Iată iar aici intestinul, apendicele congestionat, peritoneul în stare de „fierbere”! Câteva secunde fusesem cufundat în lumea microscopică a ţesutului acestuia, asistând la uluitorul proces al infectării lui cu microbi şi la încercarea disperată de a-i opri. Acum cunoşteam însă şi

metoda de a-i nimici cu o viteză uluitoare, „polarizând”, obligând prin puterea gândirii mase uriaşe de leucocite să se arunce în luptă. Fără să mai pierd nicio secundă, am pornit la acţiune. Mi-am concentrat cu putere atenţia asupra apendicelui şi ceasuri întregi am aruncat asupra lui torente de stimuli vasodilatatori. Apoi am provocat printr-o intensă concentrare mintală generală o stimulare masivă a formării de gamaglobuline.

Duceam de ceasuri întregi o luptă tăcută şi halucinantă cu moartea, făcând cu ajutorul reflexelor vegetative o uluitoare operaţie de apendicită! La sfârşit, am declanşat, printr-o concentrare puternică, o accelerare a procesului de reparaţie şi de vindecare a ţesuturilor, creând împrejur un câmp puternic de raze mitogenetice şi o zonă de concentraţie leucocitară intensă.

Încet, încet, priveam calm şi cu o bucurie fără margini cum apendicele şi peritoneul îşi recăpătau culorile obişnuite. Lucia – anesteziată, complet neştiutoare – era salvată prin cel mai fantastic procedeu folosit vreodată de chirurgie. Am început apoi tehnica trezirii mele din transă. M-am ridicat. Lucia dormea adânc, palidă dar liniştită. Pulsul îi bătea normal. Nicio urmă de temperatură. Mă cuprinse o bucurie fără margini. Să fi izbutit într-adevăr s-o vindec? Să fi reuşit într-un timp atât de scurt? Dar dacă era o iluzie? Mi-am amintit deodată că în cabana mea aveam un mic stoc de antibiotice. Să-i administrez măcar doza de care dispuneam...

M-am hotărât să merg să le aduc. Mi-am luat din rucsac jurnalul meu zilnic, amplificatorul de micro-stimuli şi un cuţit de vânătoare şi m-am avântat spre muntele de zăpadă care astupase valea. Dar n-am făcut decât câţiva paşi şi am simţit o greaţă violentă. Începui să simt o durere vie în abdomen şi o ameţeală cumplită. Înlemnisem. Asta mai lipsea! Aveam exact simptomele unui bolnav de apendicită! Deodată mi-a venit o idee teribilă! Nu eu eram cel bolnav! În mine se declanşase numai „remanenţa“ stimulilor patologici ai Luciei, preluasem oarecum, ca să zic aşa, asupra mea „formula vibratorie” a apendicitei! Şi probabil Lucia, viceversa! Textura vibratorie a organismului sănătos care-i „polarizase” întregul organism! Splendidă metodă! Extraordinară! Ce studiu s-ar putea face! Dar n-am apucat bine să-mi termin gândul, când m-am pomenit alunecând într-o spărtură. Am scos un strigăt de spaimă, dar

asta a fost fatal. O masă compactă de zăpadă, oprită pe coama abruptă a văii deasupra mea, începu să lunece în avalanşă şi trecu drept peste mine îngropându-mă complet afară de cap. Eram prins într-un giulgiu îngheţat. Am făcut atunci singurul lucru pe care-l puteam face. Am reintrat în autohipnoză, provocându-mi o hibernare artificială. Trebuia să rezist cu orice preţ. Aveam atâtea să vă spun! Bănuiam, speram, că până la urmă veţi da peste mine…

Vocea se stinse. Apoi continuă:

— Peste zece ore îmi voi reveni complet. Sper să scap teafăr până la urmă!

……………………………………………………………………

Au trecut câţiva ani buni de la aceste întâmplări extraordinare. Când l-am revăzut pe profesorul Anand Rao, părea aproape neschimbat. Ne-am plimbat mult timp pe plajă. Într-un târziu, se uită la mine gânditor şi zise:

— Dragă doctore Beleş, am izbutit să înfăptuiesc visul! Am terminat, împreună cu prietenii noştri, montarea „bioendoscopului”, „ochiul” perfect care „zăreşte” înăuntrul nostru fără greş! E un biopercepton care descifrează şi redă în imagini optice, cu o viteză aproape instantanee, gama uriaşă a stimulilor interoceptivi. Dar asta nu-i totul. Dispozitivul este înzestrat cu un „bioreactron” inventat de mine care, pe calea „reacţiei” cibernetice, trimite biostimuli „normali”, asemănători celor ai organului sănătos, această „formulă prototipală” fiind păstrată în memoria magnetică a aparatului. În felul acesta, maşina mea struneşte, reechilibrează, dă vigoare ţesuturilor şi organelor.

Ai fost de faţă, dragul meu, la epoca eroică a creării acestui „bioendoscop”. Îţi aminteşti? Ce experienţe grele! Nu mai aveam încredere în procedeul care-mi nimicise copila! Mă hotărâsem să reîncerc această „acordare” a creierilor, atât de periculoasă pe atunci, întâi pe animale marine…

— O, îmi amintesc prea bine! i-am spus eu, scuturat de un fior.

— Dădeam târcoale unei probleme atât de arzătoare, urmă Rao, şi nu-ndrăzneam să mă urnesc. Dar cum se întâmplă adesea, am fost silit pe neaşteptate să atac frontal problema care mă frământa atât. Am găsit drumul cel bun şi Lucia a scăpat. Explorând o lume necunoscută, am „învăţat” odată

pentru totdeauna acest creier electronic să „recunoască” organele corpului omenesc, „descifrând” stimulii trimişi de „interoceptori”.

— Consecinţele vor fi, cred, extraordinare.

— Desigur. Această operaţie, nu uita, se face cu o viteză ameţitoare, aşa că un număr uriaş de bolnavi pot trece „pe bandă rulantă ca să zic aşa, prin faţa acestui ochi atotvăzător. E necesar numai ca, acasă sau la centrele medicale, omul să-şi pună pe frunte un colier metalic pe care stă prinsă o cutiuţă ce nu-i decât un microemiţător cu transistori. Iar centrala bioendoscopului face automat trierea şi dă alarma, când e cazul…

Vezi, dragul meu, mitul pesimist al înfrângerii omului de către maşină se spulberă… Omul nu va mai fi prizonierul corpului său, al emoţiilor sale. Aceasta va fi o întoarcere inteligentă la natură şi la ritmurile ei ancestrale. Să mă ierte tinerii noştri ingineri, dar cred că oamenii viitorului nu vor fi simpli apăsători de butoane, fascinaţi exclusiv de ultramecanisme, superrachete şi supratehnică, aşa cum îi văd unii scriitori de anticipaţie… Omul va avea de stăpânit automatizarea producţiei, maşini, creiere electronice, rachete, planificări, organizări, munci de conducere… Dar, mai presus de orice, va trebui să se stăpânească pe sine. Înarmând savantul cu această tehnică a „corticalizării vegetativului”, cruţându-i creierul, vom genera un uriaş salt calitativ, un gigantic salt cantitativ de intuiţii, invenţii şi descoperiri. Vom scurta timpul, vom lua apa de la moara bătrânului Cronos, lărgind puterea de creaţie şi de muncă, ascuţind, rafinând însutit simţurile, mărind viteza operaţiilor de sinteză logică!

Îţi aminteşti călătoria mea în micul dar vastul univers al corpului omenesc? Vechii alchimişti îl numeau „microcosmos”… Mai are încă taine multe… Şi câte frumuseţi mai ascunde încă! Ce zici? Aş mai porni în căutarea acestor frumuseţi… Aş mai face o călătorie în adâncurile micului univers! „Microcosmos”…

Vezi, prietene, arta de a „corticaliza” viaţa vegetativă a organismului devine o realitate, marea cucerire a viitorului. Pentru tine, Svati, fetiţa mea, am făcut asta… Şi pentru toţi oamenii Pământului, ca să fie cât mai puţine Svati care pleacă fără întoarcere…

Şi zicând aceasta, Anand Rao privi undeva, departe, acolo

unde marea se întâlnea cu cerul…

Gheorghe Săsărman

Cătălina

— Poem din secolul al XXII-lea —

„Porni Luceafărul.
Creşteau în cer a lui aripe,
Şi căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe...”
(M. EMINESCU)

Mie mi-e drag pământul. Mi-s dragi muşuroaiele lui şi crenguţele strâmbe, spicele coapte, plecate sfios şi tremurul vesel al florilor. Îmi plac munţii, turlele ofilite ale schiturilor şi verdele umed al ierbii.

N-am putut pricepe pe atunci ce te atrăgea pe tine acolo sus, spre bolta netedă a cerului, pe care stelele bizare par puncte risipite în grabă. Pentru mine toate aveau acelaşi nume şi erau la fel de departe toate. Tu le-ai botezat cu nume ciudat sunătoare, stârnite de undeva din epopeile vechii Elade şi te străduiai să mă înveţi şi pe mine.

Acum ai plecat şi mi-ai spus că o să culegi stele să mi le prinzi pe umeri şi te-am crezut. Şi mi-ai mai spus că o să te întorci târziu, şi nu înţeleg de ce, căci, uite, eu pot să ating stelele cu mâna.

Dacă veneai cu mine, te-aş fi dus pe cărări ascunse către vremea vrăjită a baladelor, şi mai departe, pe sub bolţi afumate, până în vârful străjuit de furtuni al cetăţilor de piatră. Şi-ţi închideam pleoapele, să vezi şi tu lumina neagră cum curge în peşteri peste morminte rămase de cine ştie când. Ţi-aş fi arătat comoara regilor vizigoţi şi bârlogul ursului care o păzeşte de zeci de veacuri. Te-aş fi purtat de mână pe străzile pavate cu lespezi fierbinţi ale Romei sau prin labirintul vechiului Bizanţ, să auzi vorba domoală a strămoşilor noştri.

Ai plecat. Mirajele mele te-au ispitit mai puţin decât calea încă neumblată a laptelui. Se vede că te atrăgeau spre ea tainice promisiuni ale vreunui Statu-Palmă-Barbă-Cot…

Când te-am cunoscut mi-ai spus poveşti frumoase şi mi-au plăcut. Dar le-ai luat cu tine. Credeam că le-am învăţat pe de rost. Şi m-am înşelat. Când vii să-mi spui din nou poveştile tale?

Îţi aminteşti cum ne plimbam pe sub bolţi de frunziş, ţinându-ne de mână? Cum ne luam la harţă pentru fiecare firicel de nisip de pe alee, pentru fiecare petală? Şi parcul bătrân, în care ne ascundeam de lume, şi covorul fermecat al ierbii, şi trunchiurile noduroase, de basm, ale castanilor? Şi băncile, eternele lui bănci, pe care nu e loc niciodată?

Multă vreme n-am ştiut cine eşti şi cu ce te ocupi. Pe atunci studiam încă, iniţiindu-mă în tainele pietrelor vechi şi ale inscripţiilor, ale bănuţilor înnegriţi de vreme şi ale cioburilor pictate. De câte ori te întâlneam, aveam grijă să port sub braţ un volum gros, cu scoarţe roase, să par mai serioasă. Şi tu îmi admirai silinţa şi râdeam în sinea mea de mirarea ta naivă. Te-am învăţat să deosebeşti un capitel doric de unul egiptean sau o coloană ionică de una persană. Tu te munceai să reţii că cetăţile dace aveau ziduri alcătuite după meşteşuguri celte. Iar când te întrebam dacă sunt mai frumoasă, decât Nefertiti, tăceai încurcat, neştiind ce să-mi răspunzi ca să-mi placă.

Mi-ai spus apoi că vei lipsi câtva timp. Nu te-am întrebat unde te duci. Lacul era atât de încărcat de visare, că nu mă mai gândeam la nimic. Îţi simţeam mâna lunecându-mi prin păr şi priveam la unda care rămânea în urmă, trecând verzuie pe lângă vâslele nemişcate. Ştiam că apa lină a lacului ascunde în ea privirile oglindite ale multor luntraşi şi aşteptam înserarea ca să desluşesc şoapta plânsă a sălciilor.

În seara aceea eram pământ şi apă şi n-a avut când să mă mire purtarea ta ciudată. Mi-am amintit-o abia a doua zi, citindu-ţi întâmplător numele pe lista membrilor expediţiei „Saturn 10“.

Multă vreme nu mi-a venit să cred că tu erai acela. Nu mi-ai pomenit niciodată că ţi-ai împletit viaţa cu razele toarse ale stelelor. Şi nu puteam bănui că paşii tăi se îndreaptă atât de nemăsurat de departe.

Apoi am primit primul tău mesaj. Am priceput, în sfârşit, că ne despărţeau milioane de kilometri. M-am supărat. M-am supărat pe cer şi pe astre, pe gângăniile acelea argintii, care mi te-au răpit, şi pe lumina Soarelui, care te întovărăşea în lunga ta călătorie. Eram, poate, geloasă…

Nu ţi-am răspuns. Nici la mesajul următor, nici la celelalte. Aş fi vrut să te uit. Ştiam că aştepţi de la mine un semn de viaţă, că ţi-e dor şi ţie de cerul nostru albastru, dar eram supărată. Aş

fi vrut să te uit. M-am cufundat în cercetarea răbdătoare a vestigiilor unor civilizaţii apuse. Făceam o lucrare despre statuile din Insula Paştelui şi mă pierdusem cu totul printre tratate, istorii ale artelor, jurnale de călătorie şi albume.

Nu puteam să-ţi iert că nu mi-ai spus şi mie, să ştiu, care sunt cărările tale. Nu puteam să-ţi iert că ai plecat aşa, fără să-mi spui nimic. Nu puteam să-mi iert că, de vraja lacului cuprinsă, nu ţi-am desluşit în privire dorinţa de a-mi vorbi. Ai tăcut. Abia apoi am înţeles ce te oprea să-mi vorbeşti despre tine. Te cunoştea o lume întreagă, o lume întreagă te admira, iar eu nu ştiam nimic. Şi te arunca în abisurile Universului, la întrecere cu mintea înaripată a visătorilor strămoşi. Viaţa pământeană e prea strâmtă pentru tine, tu te-ai născut pentru orizonturi neţărmurite şi drumuri neîncepute, pentru împlinirea năzuinţelor semeţe ale semenilor tăi.

De aceea ţi-e greu a înţelege ce mă leagă pe mine de acest Pământ. Pentru cât ai de umblat nu-ţi ajunge o viaţă de om şi n-ai timp să priveşti în urmă. Dar să ştii că vederea cărării străbătute este şi ea măreaţă şi plină de mută satisfacţie.

Eu nu cunosc spectacol mai de mirare minţii ca valea prăpăstioasă a urcuşului ce ţi se aşterne la picioare, privind din vârful cucerit al unui munte. Şi veacurile sunt un urcuş, sunt cel mai greu urcuş pe care l-au învins oamenii. De la înălţimea celui din urmă admir cu înlăcrimată mândrie drumul, de la primul pas făcut pe două picioare, în chip de nouă şi de neînvinsă vietate, şi până la zborul tău, care nu se poate măsura cu nimic încă.

Acolo, în vâlcelele şi poienile acoperite de ceaţă ale văilor, s-a hotărât soarta noastră, a tuturora. Acolo prima creangă frântă, prima piatră au folosit drept armă şi unealtă, acolo a fost îmblânzită energia dătătoare de viaţă a focului, acolo a început natura să simtă că are stăpân.

Am îndrăgit copilăria aceasta fără grai a omenirii, jucăriile ei stângace, strâmbate de vreme. Am îndrăgit taina pietrelor cioplite şi a oaselor sfărâmate şi vraja primului zid adăpostitor de viaţă, mărturii tăcute ale unor întâmplări de demult, care vor rămâne mereu necunoscute. Am îndrăgit cetăţile greoaie ale hitiţilor, masivele zigurrate asiriene şi ruinele de marmură ale însoritei Acropole.

Tu nu ştii fiorii pe care urmele reci ale paşilor lui Caesar ţi-i dau şi nici ciudatul tremur la vederea locurilor de petrecere şi

judeţ ale teribililor ţari. O nebănuită-ncântare îţi învăluie ochii în faţa dantelăriilor migăloase ale cioplitorilor în piatră şi lemn. Umbre măreţe îţi însoţesc plimbarea pe sub inscripţii vechi, cu litere chirilice încrustate în calcar. Şi parcă auzi sunet de pinteni şi armuri, strigăte de luptă şi ropot de copite.

Îmi ascultai visarea şi zâmbeai cu bunătate. Nu m-ai contrazis niciodată. Dar ghiceam după privirile tale că alte minuni au preţ în ochii tăi, şi mi-era ciudă. Şi-mi spuneai, într-un târziu, că urcuşul de care-ţi vorbesc e udat cu lacrimi şi sânge, că sub frunza codrilor albesc oase. Îmi spuneai că străvechile piramide sunt tăcute gropi comune ale unor popoare de robi.

În ziua când am împlinit douăzeci de ani mi-ai dăruit o carte. O păstrez. O carte despre prima călătorie în Lună. Am citit-o şi mi-a plăcut. Şi drept erou mi te închipuiam pe tine. Nu mi-ai scris nimic pe copertă. Aş fi dorit, poate, să-mi scrii ceva. Ceva din suflet, care să-mi amintească mereu de tine.

Ziua mea de naştere… împlineam douăzeci de ani…

A venit lume multă la noi, mai multă ca niciodată. Ai venit şi tu. Era primăvară, şi în răcoarea serii stăteam toţi pe terasă. M-aţi rugat să dansez. Mi-aţi făcut loc şi, împlinindu-vă voia, am dansat. Un dans vechi, din vremea celor dintâi expediţii. Un dans care povesteşte despre oameni şi despre iubire. Şi, legănându-mi uşor trupul în ritmul melodiei, când trist şi neted, ca un amurg de toamnă, când înfocat, trăiam o indefinibilă mândrie. Poate mândria de a fi om, de a fi întruparea perfecţiunii. În dansul meu îşi uneau glasul şi munca aspră a vechilor truditori, şi duioasa veghe a mamei, şi versul slobod al poetului. Tu mă priveai mereu în ochi, voind să-mi dai curaj. Iar când am isprăvit, tata m-a îmbrăţişat cu dragoste, ca pe vremea când aveam zece ani şi m-a sărutat pe frunte.

Apoi fiecare a povestit, furând din timp, câte-o întâmplare din viaţa lui. Lumea a râs, a petrecut, a cântat şi a dansat. Târziu, după ce toţi plecaseră la casele lor, te-ai dus şi tu şi te-am petrecut până departe.

În noaptea aceea n-am putut să adorm. Viaţa îmi părea atât de frumoasă, încât pluteam, cu gândul uşurat de greutatea trupului şi liber să se întreacă în zbor cu caii năzdrăvani din poveste.

Şi iar au trecut la rând zile multe şi mi-ai spus într-o seară că vei pleca din nou. Mi-ai spus că te duci departe, tare departe,

dincolo de hotarele noastre, spre stele, să mi le aduci în dar. Şi la întrebarea mea speriată mi-ai răspuns că drumul tău va ţine un an, şi încă unul, şi încă... Credeam că glumeşti şi am râs. Era însă adevărat. Dar eu nu voiam să cred.

Apoi am auzit de pregătirea expediţiei „Alfa Centauri”. Pentru prima dată, oamenii urmau să părăsească ospitaliera familie a Soarelui, aşternându-se la drum lung. Un drum lung, a cărui măsură numai lumina o cunoaşte şi o numără în ani. Un drum lung şi plin de primejdii imprevizibile, păzit, ca în basmele copilăriei, de zmei şi vrăjitoare. Iar temerarii feţi-frumoşi aveau să moară şi să învie iar, trăgând pe sfoară o babă-cloanţă ce se cheamă supraacceleraţie. De multă vreme se pregăteau ei s-o înfrunte, încălecând năzdrăvani armăsari cu şapte trepte. De multă vreme învăţau să moară sau, mai bine zis, să trăiască cufundaţi în somnul protector al temperaturilor joase. Şi cum să bea apă moartă şi apă vie, redobândind putere. Erai şi tu printre ei. Din ziua aceea, râsul mi s-a ofilit. Seară de seară, înainte de a aţipi, udam cu lacrimi perna încălzită de obraji. Te-ai gândit oare tu, atunci, la mine?

Lunile de pregătire au trecut. Eu terminasem institutul şi în febra examenelor nu-mi rămânea vreme tânguirii. Cunoscuţii care ştiau de plecarea ta au început să-mi arate un ciudat respect. Nu ştiu dacă bănuiau ce se petrece în sufletul meu. Poate credeau că trebuie să fiu mândră că mă despart de omul meu drag. Dar eu eram o fiinţă ca oricare alta.

A venit clipa despărţirii. Şi, după ce tăcusem atâtea zile, am izbucnit în vorbe fără şir. Nu voiam să te dau. Tu erai al meu, şi nimeni n-avea dreptul să mi te răpească. Te-am prins de braţ şi m-am lipit de tine. Aş fi preferat să plec şi eu. Să te însoţesc pretutindeni, să-ţi mângâi, descreţindu-le, cutele oboselii de pe frunte, să-ţi înseninez gândul şi zâmbetul... Ştiam că nu se poate. Armura voastră e prea grea pentru făptura mea slabă, clădită unei lumi în care balaurii trăiesc doar în poveste. Şi, oricât curaj, oricâtă putere mi-ar fi dat apropierea ta, tot ar fi fost prea puţin.

Tu mi-ai spus vorbe blânde şi înţelepte, să mă linişteşti. Am tăcut. Vorbele tale îmi treceau prin trup fără să le aud. Le simţeam durerea numai şi am reţinut că îmi repetai mereu, ca unui copil, că te vei reîntoarce. Şi am înţeles atunci că pleci cu adevărat. M-ai strâns la piept. Era ultima ta atingere. Am privit

multă vreme în urma ta.

În ziua plecării am fost invitată şi eu la Centrul de navigaţie. Amfiteatrul era plin. Cunoscuţii îmi strângeau mâna, unii în tăcere, unii cu un zâmbet bun şi cei mai mulţi cu admiraţie. Se făcu linişte. Pe ecranul uriaş începuse să se contureze inelul argintiu al staţiei-satelit, pe care vârful navei o străpungea ca un ax. O punte cilindrică lega racheta de corpul staţiei. Se făceau ultimele pregătiri în vederea plecării. În josul ecranului apărură cei şapte membri ai echipajului, în costume de un roşii aprins, cu reflexe metalice. În sală răsunau acordurile maiestuoase ale imnului frăţiei.

Nu se ţinu niciun discurs. Preşedintele Uniunii pentru navigaţia interastrală făcu tradiţionalul apel şi ură drum bun astronauţilor.

Eu priveam indiferentă şi rece, parcă fără a pricepe ce se petrece sub ochii mei. N-am tresărit nicicând ţi-ai luat rămas bun, la rândul tău, de la noi toţi, nicicând, împreună cu ceilalţi membri ai echipajului, ţi-ai potrivit calota transparentă. Apoi imaginea voastră a pierit şi nu m-am întrebat unde eşti. Dar bănuiam că undeva, în interiorul fusului argintiu care se profila pe negrul rece al bolţii, inima ta bate în acelaşi ritm cu inima mea speriată.

Beculeţe verzi s-au aprins, şi puntea telescopică se retrase încet, despărţindu-ne definitiv. Tu îţi ocupai probabil locul în cabină, pregătindu-te pentru pornire. Şi nu peste mult nava începu să străbată inelul strălucitor al staţiei. Pe măsură ce se îndepărta, o dâră luminoasă creştea în urma ei. Nava se micşoră lin, apoi dispăru cu totul, şi ecranul se stinse. Am rămas multă vreme cu ochii aţintiţi în gol, nemişcată şi fără să mă gândesc la nimic. N-am auzit nici aplauzele, n-am văzut nici când s-a golit sala. M-am trezit singură şi m-am ridicat grăbită.

Apoi…

Dar ce-are a face ce-a mai fost apoi?

Acum perioada de acomodare se apropie de sfârşit. În curând, pleoapele voastre vă vor ascunde lumea şi veţi adormi, puţin câte puţin, până aproape de moarte. Apoi vor intra în funcţiune motoarele ionice, şi abia atunci va începe adevărata călătorie. Iar timpul, îmblânzit de somnul vostru, îşi va domoli pasul şi, luându-vă în şa, vă va purta către împărăţii necunoscute.

Şi iată, aştept clipa când te voi vedea din nou, poate pentru

ultima dată. Stau în faţa stereoului nostru şi din clipă în clipă trebuie să mi se dea legătura cu nava. E ultima emisiune.

Să-ţi spun că mâine plec într-o expediţie arheologică în Valea Nilului? Că timp de două luni mă voi îngropa acolo între coloşii de piatră ai mormintelor faraonilor sau că în fiecare zi mă voi strecura prin tainele-mpietritului Tut-Ank-Amon? Că voi aştepta pe malul fluviului „sfânt“ să treacă barca lui Osiris, cel fără de moarte? Dar pe urmă, pe urmă, zile, luni, ani la rând ce voi face?

Să-ţi spun că la noi e soare, că cerul e albastru şi vara pe sfârşite, că iarba e verde şi lacurile limpezi? Tu cauţi acum alte lumi, pline de mister, unde, poate, soarele e roşu, cerul violet, vara veşnică, iar iarba albastră. Unde trupul, zdrobit de propria lui greutate, se târăşte neputincios printre stâncile aride ori poate unde o apă tulbure acoperă globul întreg al astrului amorţit. Lumi stranii, cu sori dubli sau stinşi şi cu taine care aşteaptă să fie lămurite.

Ce să-ţi spun?

Că oamenii vor fi mereu alături de tine?

Poate că şi în lumea pe care o cauţi trăiesc oameni care-ţi aşteaptă sosirea şi te vor înconjura cu iubirea lor. Poate că oamenii de acolo au nevoie de sprijinul tău, de sprijinul nostru, al tuturora. Ori poate că oamenii de acolo sunt răi şi cruzi, şi vor voi să te piardă. Ori poate nici nu sunt oameni acolo…

Ce să-ţi spun?

Dar iată că mi s-a dat legătura. Apăs pe butonul acesta şi aştept.

Iată-te şi pe tine. Zâmbeşti. Ca acum câteva zile când ne-am despărţit. Doar ochii mari, albaştri, par mai obosiţi. Făptura ta e aici, lângă mine, tridimensională şi vie, dar iluzorie. Întind mâna, şi degetele îţi străbat substanţa diafană a trupului, fără să te atingă.

Ce să-ţi spun?

Clipele trec preţioase şi stau fără grai. Şi am atâtea să-ţi spun! Şi, ridicând mâinile împreunate, rostesc, întâi abia şoptit, apoi tare, încă o dată şi încă o dată:

— Te voi aştepta!…

Nu mai aud glasul crainicului, care îmi anunţă sfârşitul convorbirii. Sfârşitul unei mult prea scurte convorbiri, pe care o urmează tăcerea neîndurată.

Te voi aştepta. Da, orice s-ar întâmpla, să ştii că aici, pe Pământ, în mijlocul marii noastre familii, fiinţa mea, umila şi mândra mea fiinţă, te va aştepta, chiar o viaţă întreagă te va aştepta, cu credinţa nestrămutată că te vei întoarce.

*

Undeva, pe bolta netedă a cerului, printre punctele sclipitoare ale stelelor, un atom de viaţă, legând ştiinţa de imaginaţie, s-a desprins de pe orbitele lui sedentare şi a luat-o razna prin spaţiu să-şi caute menire nouă în alte sfere. Şapte inimi, înfrăţite într-o coajă cosmică de nucă, sunt un mic univers viu, la fel de necuprins ca acela pe care îl răsfrânge, oglindindu-l. Bătaia lor înceată, abia perceptibilă, împinge cunoaşterea pe căi drepte, spre desăvârşire.

Iar aici, în inima omenirii, inimile oamenilor ritmează năvalnic un cântec nou, de biruinţă.

REPUBLICA POPULARĂ UNGARĂ

J. Rádnai

Marele Spectacol

O linişte adâncă domnea în laboratorul uriaş. Max aproape că se pierdea în fotoliul comod, aşezat într-un colţ. La câţiva paşi de el atârna o imitaţie perfectă a unui braţ drept. Din când în când, braţul se îndoia din cot şi îşi mişca degetele: imita mişcările lui Max. De braţul drept al fizicianului era legat un mecanism complicat. Părea o mănuşă specială care-i ajungea până la umăr.

Liniile sinuoase de pe ecranul electronic vibrau la cele mai uşoare mişcări ale braţului lui Max şi ale protezei. Cercetându-le cu atenţie, Max corecta deviaţiile şi intensitatea mişcărilor.

În laborator intră matematicianul Krishna Ramakaja.

— Salutare, prietene Max! Când vin artiştii?

— Aşază o hârtie şi un creion în faţa protezei şi vei afla.

Krishna făcu întocmai. Fizicianul începu să-şi mişte mâna dreaptă, ca şi cum ar fi avut în mână un creion şi ar fi scris. Proteza imită fidel mişcarea. Luă creionul şi scrise pe hârtie: „Peste 15 minute”.

Krishna citi textul.

— Mulţumesc. Ai pregătit totul?

Proteza scrise un nou cuvânt: „Da”.

Aşteptară în linişte.

Peste 15 minute, din difuzorul instalat în perete se auzi un glas:

— Au sosit oaspeţii.

— Mulţumesc. Îndrumaţi-i spre laborator, răspunse Max.

Curând, în cameră intrară câţiva bărbaţi şi o femeie. Ramakaja le ieşi în întâmpinare.

— Fiţi bineveniţi! Suntem foarte bucuroşi că aţi primit invitaţia noastră!… Vă prezint pe prietenul meu, fizicianul Max Schmidt. Am vrea să vă facem cunoscute rezultatele cercetărilor noastre. Luaţi loc, vă rog!

Oaspeţii – pictorul Pu-Yi, compozitoarea Olga Kralovsky, poetul Iosif Karadici Jadov şi prozatorul Ali Fez – se aşezară.

— Ni se pare puţin cam ciudat că ne-aţi invitat tocmai pe noi în laboratorul dumneavoastră, spuse Jadov.

— Veţi înţelege îndată. Dumneavoastră sunteţi artişti şi, datorită inspiraţiei, puteţi crea lucruri nemuritoare. Eu şi prietenul meu Max suntem oameni ai cifrelor reci. Putem doar să vă copiem inspiraţia, să o influenţăm şi să o dirijăm…

— Vă cer iertare pentru îndoiala mea – spuse Ali Fez – dar nu s-o fi strecurat cumva o greşeală în calculele dumneavoastră?

— Deşi am toată stima faţă de oamenii de ştiinţă, care pot realiza lucruri de-a dreptul fantastice, mi se pare că inspiraţia se deosebeşte prea mult de calculele rigide – adăugă Pu-Yi.

— Să nu ne înţelegeţi greşit! interveni Max, care tăcuse până atunci. Nu avem de gând să creăm o artă artificială!… Suntem însă în stare să interpretăm ideile, care apar ca nişte bioradiaţii, să le transmitem de la om la om. În trecut, telepatia nu a fost o ştiinţă, ci o şarlatanie îmbibată cu misticism. Pe deasupra preoţii tuturor religiilor se străduiau să învăluie totul într-o ceaţă deasă…

Noi smulgem pânza care acoperă statuia Necunoscutului. Ideile pot fi reprezentate pe ecranul electronic. Chiar şi simbolurile… înainte de a se forma ideea concretă, ia fiinţă simbolul – cu alte cuvinte, sâmburele ideii. Propoziţia însăşi este instrumentul de exprimare. Dacă oamenii ar putea să „vadă“ ideile semenilor lor, n-ar mai fi nevoie de vorbire. Am putea să ne transmitem gândurile fără propoziţii, fără sunete… Trebuie

să creăm doar instrumentul de transmitere şi atunci va lua naştere comunicarea despre care vă vorbesc. Ca să înţelegeţi toate acestea, s-o luăm de la început. La sfârşitul experienţei veţi afla şi rolul dumneavoastră.

Iată, am în faţă o proteză care execută exact aceleaşi mişcări ca şi mine. Nu vă explic în amănunt principiul funcţionării ei. De altfel, nici nu l-aţi putea înţelege, fără cunoştinţe temeinice de electricitate, fizică electronică şi matematici. Vă spun doar că mecanismul de comandă se află în mănuşa specială trasă pe mâna mea. De fiecare încheietură a degetelor mele este prinsă o unitate electronică în miniatură, care indică variaţia mişcării. Semnalele mişcării mele sunt interceptate de o instalaţie centrală şi transmise protezei.

Poate aţi auzit că, odinioară, un grup de cercetători au construit o proteză cu biocurenţi. Acest mecanism este perfecţionarea celui de atunci. Am eliminat firele de legătură şi le-am înlocuit printr-un aparat de emisie-recepţie. În timp ce eu execut mişcări omeneşti dezvoltate în perioade de milioane de ani, unităţile minuscule de semnalizare ale instalaţiei de comandă intră în funcţiune corespunzător mişcării respective. Astfel, mişcarea se află sub controlul emiţătorului electronic, care captează semnalele şi le transmite. Se poate întâmpla ca eu să nu mişc mâna – şi totuşi proteza să funcţioneze. Învăţ maşina să repete un anumit proces de mişcare în mod raţional. Priviţi, vă rog! Schimb legătura – proteza rămâne nemişcată. Mişcările pe care le execut acum sunt interceptate şi înmagazinate de memoria electronică. Iau un creion şi scriu: „De la începutul erei noastre au trecut 2162 de ani”.

Max Schmidt se ridică de la locul său. Scoase mâna din mănuşă şi o rugă pe Olga să apese pe butonul roşu de comandă. Fata făcu întocmai. În acel moment, proteza adineauri nemişcată se ridică, luă creionul şi scrise, repetând fraza: „De la începutul erei noastre au trecut 2162 de ani”.

Oaspeţii se apropiară de proteză şi compararară cele două texte. Asemănarea era uluitoare. Parcă priveau o fotocopie.

— Suntem într-un laborator de alchimie! spuse uluit Ali Fez.

— Nici vorbă! zâmbi Ramakaja. Priviţi, vă rog, în camera cealaltă. În faţa dumneavoastră nu se află un om viu, ci „copilul” laboratorului. Mecanismul său interior face posibilă executarea unor mişcări „învăţate” în prealabil. Problema cea

mai dificilă a fost construcţia capului. Trebuia să-l facem puţin mai mare, ca să poată cuprinde unităţile memoriei şi ale logicii. A învăţat să umble, să vorbească şi, pe baza senzaţiilor sale, să decidă independent sau să acţioneze. Cunoştinţele adunate astfel, le păstrează. Dacă i-aş suprima sursa de curent, ar uita totul şi n-ar fi altceva decât o îngrămădire de mecanisme neputincioase. Atunci am putea să reîncepem instruirea lui… Labor! Vino aici şi prezintă-te! spuse Ramakaja în microfonul său de buzunar.

Automatul se ridică prompt de pe scaunul său şi porni. Părea că e mereu gata să se prăbuşească. În ultimul moment însă, îşi regăsea echilibrul. Nesiguranţa paşilor era mascată parţial de haina care-i acoperea trupul. Ochelarii fumurii îi acopereau privirea fixă. Era mai înalt de doi metri şi dădea o senzaţie neplăcută musafirilor care ştiau că sub înfăţişarea omenească se ascunde o maşină insensibilă. Spre surprinderea tuturor, automatul păşi în faţa singurei femei din societate – Olga – şi se aplecă într-o reverenţă, spunând cu o voce metalică:

— Labor 2162.

— Du-te îndărăt şi închide uşa, îi porunci Ramakaja.

Labor dispăru. Oaspeţii nu pridideau să se mire.

— Să mergem mai departe cu un pas, reluă Max.

Vă rog, potriviţi-vă bine pe cap aceste mecanisme în formă de pălărie. Şi acum, priviţi ecranul aşezat pe perete. Veţi vedea tabloul analitic al funcţionării creierului unuia dintre dumneavoastră.

Voi conecta la ecran pălăria lui Jadov… Vedeţi? Se pot distinge bine variaţiile de culori!… Acesta este semnul mirării. Din când în când apare câte un ton mai închis; se vede că ceea ce s-a petrecut până acum v-a creat un sentiment de nelinişte…

Curbele acelea mobile sunt înregistrări ale gândirii. Am interceptat deci funcţionarea creierului poetului Jadov. Toate acestea le putem reprezenta pe ecran şi, dacă vrem, le putem transpune în conştiinţa altui om. Să facem o probă. Cine dintre dumneavoastră nu se pricepe de loc la desen?

— Eu, spuse Olga.

— Potriviţi-vă celălalt mecanism în formă de pălărie. Îl rog de asemenea pe pictorul Pu-Yi să schimbe pălăria cu cealaltă. Şi acum voi pune în funcţiune radioelectronica… Aşa. Sunteţi în legătură unul eu altul. Dumneavoastră poftiţi aici. Staţi cu

spatele spre Olga şi închipuiţi-vă un peisaj pe care-l pictaţi. Din câteva trăsături, aşterneţi-vă pe hârtie fantezia – iar Olga să deseneze pe tablă ceea ce simte.

Cu mişcări dibace, Olga desenă în prezenţa celorlalţi un peisaj foarte reuşit. Cele două desene fură comparate: erau identice, cu toate că cei doi nu se văzuseră.

Olga îşi scoase pălăria, apoi o puse din nou.

— Interesant! Parcă se cristalizează ceva în mine cât timp am pălăria pe cap. Când o scot, acest *ceva* dispare.

Repetară experienţa invers. Olga şi Pu-Yi schimbară pălăriile. Compozitoarea se transpuse în lumea muzicii. Se concentră îndeosebi asupra operelor lui Bartók. Ceilalţi priveau tăcuţi.

Faţa lui Pu-Yi se însenină. La sfârşitul experienţei, pictorul îşi scoase pălăria, întocmai cum făcuse Olga. Spuse că, atunci când are pălăria pe cap, înţelege şi simte altfel muzica.

Fizicianul îi lămuri că, cu ajutorul aparatului de emisie şi recepţie, au intrat în contact nu numai raţional, ci şi afectiv. De fapt, se transplantează nu numai sâmburele de gândire, ci şi senzaţia.

— Să mergem mai departe, spuse Ramakaja. Acum vom conecta pălăriile lui Jadov, Ali şi Olga. Ei împreună formează emiţătorul, iar noi ne vom pune pălării de recepţie. Ali să se gândească la o întâmplare, Olga să-i găsească acompaniamentul potrivit, iar Jadov să retrăiască toate acestea şi, ca poet, să adauge sentimentele sale. Ca un fel de dirijor al impresiilor, să impună celorlalţi starea lui emoţională. Acest ansamblu este deci emiţătorul. Ceea ce trăiesc ei, emit spre noi. Aparatele noastre vor intercepta semnalele emise şi ni le vor face inteligibile. Şi acum, să începem!

Se aşezară în formă de cerc, cu spatele spre centru, nevăzându-se unul pe altul.

În laborator era o tăcere impresionantă.

Ali Fez se gândea la patria lui de acum câteva secole… La poarta unei cetăţi a sosit o ceată de călăreţi. Înăuntrul zidurilor se înalţă moschei şi minarete strălucitoare. Armele călăreţilor joacă şi lucesc în lumina soarelui. Cei din cetate nu-i lasă să între. Călăreţii se îndepărtează puţin. Dintre ei se desprinde, cu paşi uşori, un soldat înalt. Ţine în mână un iatagan. Se apropie de cetate. Soarele luminează peisajul într-o culoare ideală. De undeva, răzbate parcă „Dansul săbiilor”.

— Gata! spuse Ramakaja. Rog pe cei trei emiţători să noteze fiecare contribuţia sa pe un bilet.

Artiştii emiţători se conformară şi predară hârtiile.

— Înainte de a citi biletele, vă voi spune ce am văzut. În timpuri de mult apuse, o ceată de arabi voiau să între în cetate. Au discutat cu cei dinăuntru, apoi din ambele părţi s-a desprins câte un braţ şi au început să lupte… A fost cam dureroasă privirea în trecut şi am simţit parcă o nostalgie. Lumina aurie a soarelui mi-a făcut o deosebită impresie. Toate astea au fost accentuate de minunatul „Dans al săbiilor” de Haciaturian…

Şi acum, biletele:

Ali Fez: „Lupta fiilor patriei mele vechi cu cetatea vecină”.

Olga: „Dansul săbiilor” de Haciaturian.

Jadov: „O natură minunat înflorită. Mă cuprinde o stare de fericire ciudată.”

Cuvintele lui Ramakaja au fost ascultate într-o tăcere adâncă. Toţi ştiau, fără niciun fel de explicaţie, că au trăit aceeaşi întâmplare, aceleaşi sentimente. Asta-i mare lucru. Până acum, senzaţia nu s-a putut transmite altuia decât denaturată. Fără această transmitere nealterată a sentimentelor, arta umblă încă în cârje.

Ramakaja întrerupse liniştea:

— Vrem să ţinem o conferinţă despre noua noastră metodă în faţa câtorva mii de oameni, într-o sală uriaşă. Îl rugăm pe Jadov să fie dirijorul senzaţiilor noastre. Muzica o va furniza Olga, după placul ei. Imaginile îi vor aparţine lui Pu-Yi, iar construcţia narativă lui Ali Fez…

— S-a născut o nouă ramură a artei! se entuziasmă Jadov.

— E mai mult decât romanul, muzica, pictura, poezia. E mai interesant decât filmul pentru că le cuprinde pe toate într-o unitate şi pentru că exprimă nemijlocit starea emoţională a artiştilor creatori.

— Niciodată n-am simţit însă aşa ceva, spuse cu o faţă transfigurată Pu-Yi. M-am contopit cu acest spectacol, cu muzica, cu sentimentele adânci. Am trăit profund totul. Nu pot să descriu în cuvinte ceea ce am simţit. A fost o trăire splendidă!… Inspiraţia mă cuprindea şi până acum în timpul creaţiei. Mă simţeam obligat să-mi exprim impresiile. Acum pot să spun doar că această armonie a frumuseţilor, izvorâtă din adâncimi necunoscute, a fost mai frumoasă decât oricând.

Fizicianul Max Schmidt se apropie şi spuse gânditor:

— Până acum n-am vorbit despre un anume lucru. E vorba despre exagerări. Înainte de a începe experienţa, ați considerat constatările noastre referitoare la orientarea inspiraţiei ca o exagerare. Acum văd că, fără nicio rezervă, v-aţi avântat în noul gen de artă. Atenţie la sentimente! Să nu cădem în exagerări! E nevoie de control. Senzaţiile prea puternice periclitează sănătatea. Trebuie să stăvilim exagerările. Cine ar fi mai potrivit pentru aceasta decât un cunoscător al anatomiei sufletului? Vi-l prezint pe psihologul Nagy Károly, care şi până acum, invizibil, a fost prezentat la experienţele noastre şi a corectat activ devierile, prin influenţa sa. A orientat cu aparatul său armonia şi a avut grijă ca totul să se desfăşoare în sensul dorit.

Max trase o perdea şi Nagy Károly apăru zâmbind. Mai purta încă pe cap aparatul de emisie-recepţie.

*

Peste o lună, a avut loc primul spectacol de câteva ore. Dirijorul a fost Jadov, care şi-a jucat rolul cu trup şi suflet. Colaboratorii săi artişti au dăruit publicului tot ce aveau mai bun. Iar spectatorii au trăit farmecul noutăţii într-o linişte deplină. Multă vreme după terminarea spectacolului, nimeni nu s-a mişcat de pe loc.

— Am trecut prima probă, spuse Jadov, dar mă simt foarte obosit. Văd că spectacolul i-a obosit şi pe ceilalţi membri ai „orchestrei”…

— Nu-i nimic grav, îl linişti psihologul Nagy Károly. Peste câteva zile vei fi iar „saturat” de inspiraţie.

— De altfel, nu trebuie să te oboseşti cu repetarea spectacolului, interveni Ramakaja. „Labor 2162“ este printre spectatori. Priveşte! Chiar acum părăseşte sala cu paşi clătinaţi. În unităţile sale de memorie e înregistrat întregul spectacol. Nu a adăugat şi nu a uitat nimic. E adevărat, îi lipseşte personalitatea şi originalitatea inspiraţiei, dar ceea ce a auzit va reda fidel oricând. Mâine va sta el singur pe podiumul artiştilor şi va reproduce întregul spectacol, iar adevăraţii artişti, cei vii, odihnindu-se în acest timp, se vor pregăti pentru a dărui semenilor lor bucurii asemănătoare celei de azi.

În româneşte de H. IVAN şi ALEX. MAROSI

Toth Janos

Trezirea

Era în noaptea de revelion. Bătrânul profesor, izolat de grupul invitaţilor, îi povestea bunei sale prietene – o renumită specialistă în astronomie – despre acel tânăr care, primul în lume, experimentase „viaţa întreruptă”.

— S-a născut acum şaptezeci de ani, adică în 1932, iar azi, în anul 2002, după un somn artificial, fără vise, lung de trei decenii şi ceva, el e de numai 35 de ani! De la deşteptarea lui a trecut o lună. De atunci face cunoştinţă cu uriaşele transformări ale lumii noastre. În noile condiţii, sub influenţa impresiilor care îl împresoară, acest om inteligent a şi început să-şi dea seama de esenţialele prefaceri din jurul său. Cu metodele noastre pedagogice perfecţionate îi venim continuu în ajutor şi astfel sperăm că în scurt timp se va încadra perfect în societatea noastră.

Am reuşit aşadar ca pe baza bioelectronicii să-l menţinem în viaţă pe acest om curajos şi, în sfârşit, să-l trezim treptat, după program. E bine că nu suntem siliţi să studiem o fiinţă nenorocită, cu funcţiunile cerebrale alterate.

Iată dar, draga mea, că poţi admite şi tu fără nicio grijă să te supui unui tratament asemănător pentru câteva luni. Munca ta este importantă – o ştiu – dar te afli într-o stare foarte proastă. Ar trebui să te odihneşti total. Nu-ţi este permis să-ţi suprasoliciţi organismul.

Bătrânul medic şi prietena sa se apropiară apoi de tânărul trezit, care, de la locul său retras, privea mulţimea oaspeţilor ce se distra. Atent, el căuta în atitudinea lor atmosfera vechilor revelioane. „Viaţa lor e mai disciplinată, dar mai plină de conţinut”, medita el şi, privind dansul graţios, ritmic şi antrenant, zâmbea; îşi adusese aminte de unele sumbre prevestiri de odinioară cu privire la decadenţa morală a oamenilor din veacul XXI.

Întrerupându-l din meditaţie, profesorul îl prezentă prietenei sale. Ceasul bătu miezul nopţii. Cupele fură ciocnite. În mijlocul toasturilor anul 2003 începu… Peste câteva minute însă, invitaţii, stupefiaţi, o văzură pe bătrâna savantă clătinându-se şi pierzându-şi brusc cunoştinţa. Era numai o sincopă sau chiar moartea? Spre surpriza tuturora, doctorul asistă la tragedia vechii sale prietene fără nicio emoţie. Ba mai mult: constată pur

şi simplu decesul, comandă o brancardă şi, împreună cu doi bărbaţi din grup, duse trupul neînsufleţit al astronoamei până la poartă. Între timp dădu dispoziţie să se telefoneze undeva, apoi ieşi în stradă. Intrigat, tânărul care experimentase „viaţa întreruptă” îl urmă.

După câteva minute se opri în faţa porţii o bizară maşină neagră. Trei bărbaţi în halate albe coborâră din ea, puseră trupul savantei pe o targă ciudată, închisă ca o cutie, şi îl vârâră în maşină. Profesorul dădu instrucţiunile cuvenite unuia dintre cei de faţă, îi înmână actele decedatei şi deîndată vehiculul demară.

— Vino, prietene, dacă te interesează ce se va mai întâmpla, îl invită atunci profesorul pe tânărul care, şocat de ciudata întâmplare, se oprise lângă el.

Urcară amândoi în maşina medicului, care porni iute după ambulanţă.

— Văd că nu prea înţelegi multe din cele petrecute, spuse bătrânul om de ştiinţă. Eşti surprins că nu m-am arătat impresionat de moartea prietenei mele. În realitate, aparenta mea nepăsare se datoreşte faptului că în cinci-şase minute vom ajunge într-un mediu potrivit, unde cu siguranţă că o vom putea salva şi o vom vindeca de boala pe care ea a neglijat-o total.

— Cum aşa? Ştiinţa a şi ajuns să reanimeze oamenii nu numai dintr-un somn artificial, ci chiar din moarte?

Profesorul dădu din cap.

— Da! În timpul îndelungatului dumitale somn, tânărul meu prieten, s-a întâmplat câte ceva în marea luptă pentru înfrângerea morţii. Cu ajutorul diferitelor discipline noi ale ştiinţei am reuşit să cunoaştem bine natura morţii clinice[3]. Graţie unor procedee bioelectronice, sensibilele noastre instrumente fac perfect vizibilă fiecare etapă a acestei morţi şi ne ajută să-i salvăm pe toţi cei ce mai au asemenea posibilităţi. Tot astfel putem observa în adâncime procesul provocat de moartea biologică, atunci când nu mai putem interveni în interesul individului respectiv.

---

[3] Moartea biologică este ireversibilă, deoarece e cauzată de leziuni organice ireparabile, în special ale centrilor nervoşi care comandă bătăile inimii şi respiraţia. Spre deosebire de această moarte definitivă, moartea clinică este reversibilă în intervalul de 5–6 minute de la oprirea inimii şi a respiraţiei. (n. r.)

Poate cel mai însemnat rezultat este că am descoperit ce fel de metodă a terapiei prin frig trebuie să folosim la o anumită vârstă, în scopul prelungirii maxime a proceselor vitale. Înţelegi ce important este acest fapt?

— Să presupunem că înţeleg… Dar mai departe?

— Cunoaşterea funcţionării electronice a creierului şi a celorlalte organe a pus capăt discuţiei cu privire la „lumea de apoi“ şi la „nemurirea sufletului”. Aici nu mai are ce căuta misticismul. Când survine moartea, desăvârşita complexitate a organismului se destramă, iar omul ajunge în stadiul existenţei pur chimice. „Trăieşte” – dar bineînţeles fără niciun soi de conştiinţă de sine – numai ca o anumită cantitate de săruri, de apă sau de alte substanţe. Noi n-am descoperit niciun fel de „elixir” de viaţă veşnică, nu acesta e scopul nostru – şi nici nu poate fi – dar ne preocupă prelungirea vieţii. Da! Vârsta medie, în scurt timp va fi de 120–140 de ani; vom prelungi capacitatea funcţională de muncă a omului până la 100–110 ani, pentru că numai viaţa activă este cheia fericirii individului şi a progresului colectivităţii. Iată „marele secret” la care am ajuns.

Între timp ambulanţa oprise în faţa unei case cu grădină şi luă de aici un alt trup neînsufleţit. Tânărul observă că era o fată blondă, de vreo 20 de ani. Privi crispat faţa minunată a fetei. Părinţii, bătrâni, aplecaţi unul pe umărul celuilalt plângeau în faţa porţii.

Apoi cele două maşini porniră din nou. Treceau lin pe lângă grupuri vesele, pe lângă oamenii ce admirau frumuseţea cerului scânteietor al nopţii de revelion.

— Poate că şi această fată va gusta împreună cu ai ei din purcelul de Anul nou, continuă profesorul. Dacă undeva moare cineva, astăzi există speranţa să fie reanimat. Dacă nu este vorba de un organism absolut distrus, se telefonează la Centrul frigoterapeutic care îşi avizează imediat ambulanţa prin radio. Fiecare clipă e scumpă… În clipa morţii oamenii au încă resurse vitale, încât, dacă sunt „conservaţi” la timp, ei pot supravieţui ore întregi fără ca moartea clinică să le dăuneze. Mediul hipotermic al aparatului prelungeşte perioada de tranziţie dintre viaţă şi moartea propriu-zisă, biologică. Câştigăm timp, deci putem salva vieţi. Readucem aşadar în viaţă pe acei care, în trecut, ar fi fost fără doar şi poate sortiţi pieirii imediate. Pe urmă, la Centrul frigoterapeutic unde ajung cadavrele, sau mai

bine spus corpurile adâncite în starea de încetinire a vieţii, se poate opri dezagregarea celulară, cam la şaptezeci-şaptezeci şi cinci la sută din cazuri. Utilizăm metoda de trezire cea mai potrivită cu fiecare caz în parte. Desigur că proporţia procentuală – şi fiecare procent înseamnă mii şi mii de oameni – se va ameliora tot mai mult în viitor.

— Extraordinar! se entuziasmă tânărul a cărui imaginaţie îşi luase avânt.

— Am ajuns, spuse profesorul. Greul abia de acum începe. Reanimatorii trebuie să-şi dea toată strădania, dacă nu vor ca „pacienţii” lor să devină rapid doar sediul unei existenţe chimice, mase inconştiente, adică, de fapt, cadavre.

Ambulanţa neagră pătrunse în marea clădire a Centrului frigoterapeutic. Uşa se închise în urma ei. De aici trupurile ajunseră în camera menţinerii stării normale a metabolismului celulei vii, apoi în rezervele clinicii, sub controlul diferiţilor medici de specialitate. Fiecare caz, fiecare „mort“ îşi avea fişa sa specială.

Profesorul îl conduse pe tânăr într-o sală unde aşteptau disperate rudele morţilor din noaptea de revelion. Se aşezară într-un colţ.

— Desigur, sunt încă unii oameni care nu-şi dau seama de marele bine ce li se face, spuse încet medicul. Unii zic: „Ei, şi dacă mă salvează la 80 de ani şi nu la 120, la ce-mi foloseşte asta?” Ce cuvinte nesăbuite!

Se întâmplă adesea ca vreun om să aibă nevoie doar de câteva săptămâni sau de luni ca să conceapă o invenţie ori să perfecţioneze o descoperire, când intervine deodată moartea. Noi îl readucem la viaţă, şi astfel el îşi poate continua munca. Dar copiii? Odinioară piereau fără vină cu milioanele, deşi ar fi putut trăi. Nimănui nu-i este indiferent dacă trăieşte ori nu. De aceea noi ne luptăm cu „soarta”, ne străduim să-i redăm vieţii chiar şi pe aceia care au depăşit străvechiul hotar al morţii…

Vorbind astfel, profesorul căuta să-şi stăpânească îngrijorarea cu privire la cele ce se întâmplă prietenei sale, dar privea mereu către sala de operaţie.

— Omul este fiinţa cea mai frumoasă, cea mai tragică şi cea mai limitată în acelaşi timp – spunea bătrânul medic. Pentru că el însuşi e conştient de paradoxala lui îngrădire şi nelimitare. Viaţa sa e dinainte limitată şi totuşi el creează pentru o epocă la

care poate că nici amintirea nu-i va mai supravieţui. Pentru că mereu se războieşte cu posibilităţi infinite şi cu capacităţi finite. N-a fost lipsit de şovăieli şi eşecuri nici măcar acest drum pe care s-a mers pentru a înlătura moartea survenită înainte de epuizarea totală a resurselor umane.

— Dar oamenii vor putea suporta o viaţă atât de lungă?

Bătrânul medic zâmbi:

— Printre pagubele cele mai dureroase este şi aceea că adesea cineva dispare înainte de a se fi putut realiza integral. Scopul omenirii nu este o viaţă care se prelungeşte fără folos secole de-a rândul, ci o viaţă creatoare, plină de conţinut.

....

După două ore de când stăteau discutând în sala de aşteptare, se apropie de ei o infirmieră. Le comunică voioasă că bătrâna savantă e dincolo de orice primejdie şi că urmează să i se facă un tratament pentru a-şi reveni complet.

Profesorul îşi întoarse faţa, ca nimeni să nu-l surprindă lăcrămând de bucurie.

Câteva minute mai târziu intră la braţul unei asistente medicale şi fata blondă care, cu trei ore înainte, fusese socotită moartă. Părinţii ei o întâmpinară cu braţele deschise. Fata era încă uşor ameţită.

Profesorul îl apucă de braţ pe tânărul ce o privea lung:

— Vezi? Ţi-am spus eu: totuşi purcelul de revelion îl va mânca printre ai săi!

În româneşte de VIORICA HUBER
şi ALEX MAROSI

UNIUNEA SOVIETICA

V. Jukov

Întâlnirile Viitorului

Zilele curg ca un ropot de ape,
Orice *azi* e mai bun, mai senin decât ieri.
Generaţia mea, eşti mereu mai aproape
De hotarul splendidelor noi primăveri.

Nu cu suflet trudit, nu cu pensii pe viaţă

Pentru merite vechi, lâncezind pe cuptor,
Ci cu braţe-nsetate de-o muncă măreaţă
Și în ritmuri de marş, vom păşi-n viitor.

Anii gonesc pe-ale vremii abacuri
Dar viaţa-i mai lungă, de ştii s-o-nţelegi:
O eră-n trecut număra multe veacuri –
Azi veacul numără ere întregi.

Strângi mâini de prieteni, cuprinzi umeri largi,
Îîncleştatele braţe încep să te doară.
E grea despărţirea de-acei ce ţi-s dragi –
Poate-i vezi pentru ultima oară…

Racheta se-nalţă.
Pe trupu-i mlădiu,
Reflectoarele-şi ţes coloratele salbe.
A pierit – dar mai zboară-n văzduhul pustiu
Pescăruşii batistelor albe.

Pe cosmodrom, mulţimea se-mprăştia, mergând
Spre-oraş, pe sub arcada palmierilor înalţi.
Se-napoiau la treburi, cuprinşi de-un singur gând
Și el mergea-mpreună cu ceilalţi.

Multe-am schimbat pe lume şi multe am supus,
Norocul însă-i pururi ne-mblânzit:
Prietenul cel norocos e „sus”,
Iar el… pe el să plece l-au oprit.

Se-apropie de chioşcul cu ziare
Şi, din obişnuinţă, c-un aer serios,
Se căută de bani prin buzunare —
Şi, din obişnuinţă, zâmbi: „Sunt caraghios!”

Foşniră-ncet prin aer mari, colorate pagini,
Iar mâna se lăsă-ncet pe genunchi.
De pe pământul vesel roiau ştiri şi imagini.
Cotidiene fapte în mănunchi.

La Rostov, tropicalele esenţe
Vor năpădi înmiresmatul parc.
În Antarctida, noi experienţe:
Balene uriaşe cresc în ţarc.

Record: ocolul lumii-n opt minute.
Descoperiţi, ai ciumei viruşi pier.
Cei din Alaska spun: „Vrem ierni mai scurte!”
Cei din Tahiti vor un pic de ger.

S-au scurs doar câţiva ani şi nu milenii
De când bătea uscatul vânt zălud,
Iar azi Biroul de Comandă-a Vremii
Împinge ploaia din Urali spre sud.

În pagina a treia, cu verzale:
Sahara irigată e deplin.
Chicago-Pekin, cea mai lungă cale,
Va trece prin tunelul submarin.

Privirea se opreşte-o clipă doară
Pe pagina a patra, la sfârşit:
„Republica Oceania. De-aseară,
La nuci de cocos planu-i depăşit”.

Şi-o veste rea, pe una dintre file:
Din lipsă de mijloace de transport,
A-ntârziat din nou, cu şase zile,
Expedierea de lămâi spre nord.

Reporterul, ştiind ceva anume,
Aruncă-o piatră: „Vreau să-ntreb, întâi:
Ce-aşteaptă Verhoianskul? Să consume
Lămâi din proprii lui lămâi!...”

(Dacă le-aş spune asta celor tineri,
Ar crede că îi mint sau că-s glumeţ.)
Cu ani în urmă, parcă într-o vineri,
Chiar lângă Verhoiansk era să-ngheţ;

Fărâma de căldură încă vie
Abia mi-am dus-o pân-la adăpost…
De-a gerului şi-a arşiţii urgie,
Pământul meu, cutreierat ai fost!

Zburau! Zburau!… Piloţii, schimbându-se de gardă,
Introduceau în Cosmos programul pământesc.
Au ocolit bolizii, meniţi pe cer să ardă,
Şi iată că şi Luna c-un gest o ocolesc.

Radistul sta de veghe, Pământul tot chemându-l;
Trudit, navigatorul cam moţăia pe hărţi,
Iar ceilalţi, aşteptându-şi cu-nfrigurare rândul,
Glumeau pe tema „Marte – închipuit în cărţi”.

— Un scriitor, pesemne, scria într-o prefaţă
Că marţienii toate le au pe dos…
— Poveşti!
— Parol!… La ceafă, nasul; un ochi, un sfert de faţă…
— Ei, Saşa, vezi: pe Marte să nu te-ndrăgosteşti!

Îi asculta băiatul, zâmbind, cum se desfată
Punând la cale-o nuntă „tip interplanetar”;
E greu să le explice că pe Pământ e-o fată
Frumoasă fără seamăn…
Ah, dac-ar şti măcar

Că şi ea îl iubeşte!… Da, chestiunea-i gravă…
S-a hotărât:
„Ne-ntoarcem şi-o-ntreb ritos: or’, or’!“
Şi, mulţumit, se pare, de-asemenea ispravă,
Se-apropie de grupul colegilor de zbor.

Glumesc – dar fiecare tristeţea greu şi-o minte:
„Departe e Pământul cu tot ce ne e scump.
Ne vom întoarce, sigur…”
Deodată, Saşa simte:
Comenzile devin parcă de plumb!

Secunde trec în goană… Pierzându-se în spaţii,

Racheta trepidează, pereţii se-ncălzesc;
Supusă-n pripă unei cumplite-acceleraţii,
Ea cade spre-un pământ nepământesc.

Sfârşitul?… Oare moartea le cere cruntă vamă?…
Să nu-ţi mai vezi iubita, pe toţi cei dragi, nicicând?…
Spre comandant priveşte pilotul, fără teamă,
Aşteptând.

Pe umeri, parcă munţii s-au prăvălit, de piatră
Și buzele se mişcă tăcut, ca-ntr-un miraj;
Motoarele înfrânte scrâşnesc, şi gem, şi latră…
Pilotul a ghicit un ordin scurt: „Viraj!”

Zăpada de pe Marte, neîntinate pături,
Racheta o străpunge cu botul ei încins
Și peste-o clipă cade şi explodează-alături
Cabina cu pilotul pe duşumea întins.

*

Metalul scrâşni în cădere.
Orbit de-a exploziei stea,
Pilotul, gemând de durere,
Ieşi din cabina ce-ardea…

Tributul acesta de sânge
Ades, pe căi noi, îl plătim.
Pe fraţii căzuţi îi vor plânge,
Pornind iar urcuşul sublim;

Spre stele gonind, or să poarte
În inimi şi numele-ţi, treaz…
Fii tare! Să nu vadă Marte
Cum lacrimi îţi curg pe obraz!…

Al negurii văl îl destramă,
Deodată, un semn omenesc:
— Ai noştri! O luminogramă!
Trăiesc!…

Deci metru cu metru, ’nainte!…

Sfârşitul…
„— Tu minţi! Nu-s înfrânt!
Mă târâi!…”
Cu care cuvinte
Această-ndârjire s-o cânt?

Această-ndârjire alungă
Și moartea; cu ea, ca un scut,
Pe-o cale spinoasă şi lungă
Umanele oşti au trecut.

În lanţuri, cu ea în privire,
Păşeau solii sfintei dreptăţi;
Scrâşnind cucereau, cu-ndârjire,
Ştiinţă, recolte, cetăţi…

*

Pământul nu poate să doarmă.
Zvâcnind sub al nopţii obroc,
Grăbite semnale de-alarmă
Îşi ţes diadema de foc.

Cu ochii lipiţi de-oculare
Privesc astronomii spre cer,
Visând fericirea cea mare:
Sfârşitul cumplitei tăceri.

Spre Marte, torentul de unde
Porneşte în cosmicu-i sprint,
Vuind:
— Sunt Pământul! Răspunde!…
Şi iată, pe Marte se-aprind
Cuvintele luminogramei:
„Avarie. Saşa e mort.
Căldură – vreo trei kilograme”.
Se stinge cumplitul raport.

Minutele zboară, cernite.
Al şaselea… Timp, să te-opreşti
Atât cât radioul transmite,
Febril, alarmantele veşti!

*

Comunicaţii Interplanetare...
Pe-alei, nisip din Lună (vechi de-un an).
Tradiţia impune-o prescurtare:
Cominterplan.

Şi inima şi timpul sunt cu zorul;
Să chibzuim doar cine-i potrivit
Ca-n noaptea asta, -ndată, să-şi ia zborul
Spre Marte, prin spăimântătorul vid.

Înscrierile vin de pretutindeni:
Sunt tineri, plini de forţă şi elan.
Tu oare nu mai ai curajul sprinten,
Contemporanul meu, azi veteran?

Nu te mai cheamă-a cerului boltire?
În suflet nu-ţi mai arde focul viu?
S-a ridicat, cu calmă îndârjire,
Să spună:
— Comandant, eu am să fiu!

Cunosc eventualele-observaţii,
Dar am zburat destul – nu ca turist!
În numele mai vechii generaţii,
Insist!

*

„Către toţi! Către toţi!... Au pornit să-i ajute!...”
Suliţi tari de lumini sfâşiau bezna grea.
Revărsată pe străzi în şiraguri tăcute,
Uriaşa mulţime – aştepta şi spera.

Doar o fată, plângând, nu credea în minunea
Revederii cu cel prea târziu îndrăgit.
Pentru ea, doar un gând străbătuse genunea,
Doar o veste: „Pilotu-a pierit”.

O iubise, ştia. Îl vedea cum roşeşte,
Cum se uită la ea în tăcere, sfios.
Pe atunci... Pe atunci – măgulită, fireşte –

Nu-l lua-n serios.

Dar acum a-nţeles că în inimă-l poartă.
L-a pierdut!... A căzut fluşturatecul zid
Și îl vede: lipsit de mândrie deşartă,
Îndrăzneţ în văzduh, pe Pământ prea timid.

E-n zadar însă-acum să-l mai cheme, să-l scape
De eterna tăcere, de cumplitul îngheţ.
O, voi lacrimi de foc, mai ţâşniţi de sub pleoape
Şi-n acest ev măreţ?

*

Ger, tăcere-adâncă, întuneric, Marte.
Stranii constelaţii ard pe-un cer ciudat.
În zăpezi albastre – şoim rănit de moarte –
Şi-a-ngropat racheta trupul sfărâmat.

Un vârtej îşi plimbă îngheţata şoaptă
Peste mări de piatră, în rafale iuţi.
În cabina strâmtă, oamenii aşteaptă
Ghemuiţi, tăcuţi.

Vocea răguşită o-ngânau pereţii:
„Când o fi sorocul
să te văd, nu ştiu”.
Vocea prinde aripi – freamătă băieţii:
„Se roteşte-ntr-una
Globul albăstriu...”

Da, la timp solistul şi-a adus aminte
Boarea de pe munte, albele cărări.
Vechiul cântec ştie inima s-alinte,
Alungând tristeţea, să ne cheme-n zări.

Cântecul acesta-i despre noi, pesemne:
„Cei ce-nfruntă veseli
Aprige nevoi”.
Vocea răguşită ştie să ne-ndemne:
„Cei ce niciodată
Nu dau înapoi”.

Hei, Pământ! Ascultă-ţi fiii: nu se lasă!…
Încleştaţi cu soarta într-o luptă grea,
Cântă despre tine, despre cei de-acasă,
Despre clipa sfântă când te-or revedea.

*

…Motoarele urlă, pereţii se clatină,
Pilotul struneşte racheta deplin.
Se-ncing filamente de osmiu şi platină –
Lumini, pretutindeni lumini.

Pământul înseamnă câmpii, munţi de cremene…
Şi-abia se zăreşte departe, lucind,
Mărgea în şiragul planetelor gemene,
Scânteie de-azur şi de-argint.

Iar firul de cântec aripa şi-o flutură,
Sfidând ale sorţii prea aspre-ntocmiri.
L-aude radistul în căşti şi se scutură,
Crezând că sunt doar năluciri.

Dar şi comandantul aude-acum cântecul –
Deodată se rup în adânc vechi peceţi;
Memoria lui recunoaşte descântecul
Trecutei, demult, tinereţi.

Şi strigă bătrânul, cu voce sălbatică:
– Ei cântă! Sunt vii! Înainte, pilot!…
Ca steaua pe mare clipind singuratică,
Un cântec ne-ndrumă spre port!…

Ascultă cei tineri – şi geana li-i umedă —
Un viers de demult, tremurat şi plăpând,
În timp ce racheta prin spaţii se-ncumetă
Spre cei ce aşteaptă cântând.

*

Cuvintele izbânzii îşi deapănă fuiorul:
„Lucrările sunt gata. Curând ne luăm zborul!…”

„Am decolat, prieteni!” (Cuvintele dezmiardă.)

„Sosim pe la amiază…” (Cuvintele vrăjesc.)
Zburau!… Din nou piloţii, schimbându-se de gardă,
Introduceau în Cosmos programul pământesc.

Iar pe Pământ, mulţimea se revărsa-n torente
Spre cosmodrom, cu steaguri, şi cântece, şi flori;
Trimişii omenirii din nouă continente
Veneau s-aducă slavă umanei sărbători.

Şiraguri albe, negre şi galbene şiraguri,
Se contopeau în fluviul acesta nesfârşit,
Și fremăta văzduhul, de roşiile steaguri,
Și sute de eşarfe pluteau în zbor mocnit.

O uşă se deschide. În pragul ei, ciorchine,
Privind vrăjiţi oceanul de trandafiri şi crini,
Apar cosmonauţii…
„Pământ, mă-ntorc la tine!
Şi ţie, cea mai dragă de pe Pământ, mă-nchin!…”

*

Ştiinţa, cu întreaga ei putere,
Nu poate să pătrundă-acest secret:
Din mii de ochi, doar două juvaere
Privirea i-o atrag ca un magnet.

Ni-s cunoscuţi?… Memoria-n urmă cată:
Lumini de-alarmă-n beznă, cerul mut
Și fata lăcrimând îndurerată
La gândul nepăsării din trecut.

Ni-s cunoscuţi? Zăpada de pe Marte
Și tânărul acesta, în pustiu.
„Cu ultimele forţe, mai departe!…
Să nu te-opreşti cât timp eşti încă viu!

Cu îndârjirea-i caldă, omenească,
El a învins al morţii ger cumplit.
Şi-acum stângaci, timid, cu paşi de iască,
Spre ochii ei chemându-l, a pornit…

*

Întâlnirile viitorului…
Înfrăţite vor fi zeci şi sute de graiuri,
Pretutindeni prieteni şi gingaşe flori.
Întâlnirile viitorului –
Întâlniri pe străvechile plaiuri
Potopite de noi frumuseţi şi comori.

Întâlnirile viitorului –
Viitorul comunistelor steme,
Cu căldură în inimi şi lumini în priviri.
Întâlnirile viitorului –
Întâlniri pentru care nici azi nu se teme
Generaţia mea de prelungi despărţiri.

Întâlnirile viitorului:
Aprig marş străbătând necuprinsele spaţii,
Drumuri noi, plete-n vânt.
Întâlnirile viitorului,
Viitorul la care-au visat generaţii,
Pentru care-mpreună cu voi mă frământ.

Întâlnirile viitorului…
Amintire şi slavă de-a pururi
Celor mulţi ce-au căzut împlinind acest vis!
Întâlnirile viitorului
Ale cărui sublime contururi
Se înalţă de-acum pe-orizontul deschis.

Întâlnirile viitorului!
Dacă gândul spre ele-ţi cutează,
Ni-eşti prieten – de nu, eşti străin ori duşman.
Întâlnirile viitorului:
Împletire de vis şi de muncă vitează,
Rânduită de astăzi prin plan.

Anii tineri se duc… Nu-s de noi tânguirile!
La al vremii asalt rezistăm – şi rezist!
Generaţie-a mea, să pornim spre-ntâlnirile
Viitorului nostru-nsorit, comunist!

În româneşte de ION HOBANA

S. Jitomirski

„Proiectul 40“

Pe când eram elev am fost repartizat pentru practică la Institutul geologic. Făceam analize nu prea complicate, eram atent la discuţiile cercetătorilor şi, mai ales, mă străduiam să nu pierd niciun cuvânt când se vorbea despre forajele supraadânci.

Mă atrăgea lupta pentru cucerirea profunzimilor. Pământul se dovedea mai greu de cucerit decât Cosmosul. Fiecare sută de metri era câştigată printr-o muncă titanică, iar probele de roci luate de la adâncimea de 9 kilometri păreau mai preţioase decât dacă ar fi fost aduse din Marte.

Odată, în timpul unei discuţii, în urechi mi-au răsunat cuvintele: „Adâncimea de 40 de kilometri!” Am încremenit cu eprubetă în mână. Am înţeles că soarta mea era hotărâtă. Găsisem, în sfârşit, un ţel pentru care merita să-mi consacru viaţa. În zilele următoare, această cifră neverosimilă se repetă tot mai des, însoţită de exclamaţiile: „De neconceput!… Ameţitor!… Fantastic!…” Apoi, alături de cuvintele magice, au început să se audă numele Annei Sceglova şi comentariile „Tija de foraj n-are să reziste la greutatea proprie… Coloana de foraj o să se turtească… Să te frământi, să calculezi şi să te convingi de propria-ţi neputinţă… N-o cunoşti pe Sceglova… Nu cunoşti pământul…”

Ascultam toate acestea, şi făuream în mintea mea tot felul de planuri cum s-o cunosc pe Anna Sceglova şi să intru în colectivul ei. Desigur, la început n-aveam cum s-o ajut prea mult, dar în orice problemă de felul acesta trebuie şi multă muncă grea, iar eu aş fi făcut cu plăcere orice, numai să lucrez în primele linii ale frontului ştiinţei.

Aşa că, într-o bună zi, când Sergheev mi-a adus proba obişnuită pentru analiză, l-am rugat, ca din întâmplare, să mi-o arate pe Sceglova. El şi-a lăsat ochii în jos, plin de tristele:

— Din păcate, a plecat dintre noi, şi pentru totdeauna…

Am rămas încremenit, deşi îl ştiam pe acest Sergheev ca incorigibil poznaş.

— A plecat… Unde-a plecat?

Sergheev şi-a întins arătătorul în jos:

— Într-acolo. La adâncimea de 40 de kilometri. Aici au rămas

numai rămăşiţele ei pământeşti. Speranţe de întoarcere nu există. Problema pentru care s-a dus e insolubilă…

Apoi, bucuros de efectul obţinut, Sergheev mi-a promis să mi-o arate pe Sceglova la cantină…

Era o fată nu prea înaltă, cu părul lung. O remarcasem de mai multă vreme. Avea o faţă ciudată. Ochii ei priveau lumea cu un interes viu şi totodată parcă distant. Parcă se uita la tot ce o înconjoară fără să-i pese de loc de persoana ei. Privirile îi erau atât de pătrunzătoare, încât am priceput pe loc de ce a fost inclusă în colectivul „proiectului 40“, şi în acelaşi timp am înţeles că n-o să am niciodată curajul să mă apropii de ea.

Dar am avut noroc. De 8 martie, pe la prânz, a intrat în laborator şi a venit drept spre mine:

— Se spune că eşti mare meşter în toate. Mi s-a descleiat flecul la un pantof. N-ai vrea să mi-l repari?

Am acceptat, se înţelege, foarte bucuros. Punând la o parte mănuşile de cauciuc, pe care nu ştiu de ce mă rugase Sergheev să i le acopăr cu parafină, am făcut rost de clei, de o crivală[4] şi am început să-i meşteresc pantoful.

Ea stătea în faţa mea, pe un taburet, cu un ziar sub picioare. Nu putea pleca până când nu se usca bine cleiul. Era un prilej minunat să-mi realizez planul.

— Anna Mihailovna, povestiţi-mi, vă rog, despre „proiectul 40“.

Ea a zâmbit:

— Ca plată pentru reparaţie?

Mi-am făcut curaj şi i-am înşirat tot ce gândeam despre linia înaintată a frontului ştiinţei şi despre ţelul vieţii mele. Mă asculta cu o seriozitate la care nu nădăjduisem.

— În. Locul tău, la 16 ani, aş visa la Cosmos… Toate astea sunt copilării, prietene. Iar despre „proiectul 40“, vorbind cinstit, nu-ţi pot spune nimic îmbucurător…

— Aşadar, să te frământi, să calculezi şi să te convingi de propria-ţi neputinţă? am zis, amintindu-mi de o frază auzită nu de mult.

Ea clătină din cap.

— Să-ţi explic. Ştii, astăzi mijloacele noastre de foraj sunt cu totul nepotrivite pentru asemenea adâncimi. Chiar dacă am realiza coloane de foraj din titan, şi am construi o electroforeză

---

[4] Presă de mână. (n. r.)

de 100000 de kilowaţi. Nu mai vorbesc de faptul că forajul ar trebui săpat în mai multe etape, ca să spun aşa – etajat. Pentru că orice fel de lanţ şi orice fel de tijă, fie chiar din cele mai bune materiale, se rup sub acţiunea greutăţii proprii dacă ating o lungime de 15 kilometri. Astea toate sunt încă în limitele raţionalului. Dar în ce priveşte forţele care acţionează acolo, jos, lucrurile stau cu totul altfel.

Cum să pornim la o treabă ca asta?

Imaginează-ţi adâncimea aceea… E undeva departe, sub scoarţa Pământului, în straturile superioare ale mantiei. Închipuie-ţi o formaţie geologică încălzită până la alb. Presiunea de mii de atmosfere face piatra rezistentă şi elastică aşa cum e oţelul. Dinspre adâncuri, prin straturile terestre, se strecoară ca apa prin nisip căldura. Ea se scurge prin filoanele minereurilor bune conducătoare de căldură, se acumulează în spatele unor zăgazuri nevăzute. Rocile supraîncălzite se dilată, ajung la o incandescenţă orbitoare, încet, încet îşi dau în lături vecinii şi, deodată înving cine ştie ce obstacol, îşi descătuşează întreaga energie ca-ntr-o explozie. Unda colosalului şoc se rostogoleşte cu un zgomot surd, la mii de kilometri în adâncime şi înălţime, coboară în străfundurile minereurilor topite din nucleu, se avântă în sus şi, străpungând scoarţa planetei, scutură cu violenţă pe suprafaţa acesteia firavele îmbinări ale construcţiilor ridicate de oameni…

Dar şi mai important e faptul că rezistenţa materiei comprimate şi supraîncălzite e înşelătoare. Cum îi cobori presiunea, această materie se umflă, curge, fierbe ca apa picurată pe o plită încinsă. Nu suportă niciun fel de goluri, înghite orice fantă, turteşte orice coloană de foraj, cu o forţă de neînvins, şi urcă în lungul ei, ameninţând cu crearea unui nou vulcan…

— Oare problema e de nerezolvat? am întrebat eu, sperând că acum Anna îl va face de ruşine pe Sergheev, cu uşuraticul lui scepticism. Ea a oftat.

Am înţeles că pusesem o întrebare lipsită de tact, şi m-am simţit foarte prost.

Din fericire, parafina tocmai se topise şi am luat mănuşa, chibzuind cum să aduc la îndeplinire însărcinarea primită de la Sergheev. Anna mi-a propus să umflu mănuşa şi s-o scufund în parafină, înainte de a prinde crustă la suprafaţă. Dar în felul

acesta n-am făcut mare ispravă. Mănuşa umflată nu voia de loc să se scufunde în parafină. Atunci mi-a venit o idee:

— Trebuie s-o umplu cu apă. Căci doar apa e mai grea ca parafina!

Experienţa a reuşit. Mănuşa umplută cu apă, semănând cu o legătură de cârnaţi, s-a scufundat şi s-a albit îndată, acoperindu-se cu un strat de parafină solidificată. Am turnat afară cu atenţie, din mănuşa întărită, apa şi am stins gazul. Apoi, m-am întors spre Anna, dar n-am mai recunoscut-o. Se uita fix la mine, cu privirea răzbătătoare pe care o aveau uneori ochii ei, buzele-i strânse îi păliseră, iar faţa îi trăda o atenţie plină de încordare, ca la o alergătoare cu o secundă înaintea startului. S-a ridicat în tăcere. A pornit spre uşă.

— Anna Mihailovna, pantofii! am strigat eu.

Ea s-a întors şi s-a aşezat. Şi-a luat pantofii din mâinile mele. I-a încălţat repede. Iar s-a uitat la mine, dar de data aceasta cu căutătura-i obişnuită:

— Uite ce-i, Alioşa. Dacă vrei, după cum spui, să lucrezi în colectivul nostru, vino mâine la mine. Cu tine se pare că o să reuşim să străpungem Pământul nu numai pe 40, dar chiar pe toţi cei 2 900 de kilometri…

— De ce numai 2900?!

— Nu-ţi ajunge? Mai în adânc, prietene, e nucleul lichid, a râs ea şi a plecat.

Am rămas în laborator, tulburat şi fericit. Aveam de ce. Sub ochii mei, Annei îi venise o idee nouă, neobişnuită. Găsise soluţia problemei, care părea insolubilă. Dar care anume era soluţia? Degeaba îmi frământam creierii. Şi nici nu prea avea rost. A doua zi aveam să aflu totul, oricum. Anna mă invitase doar să lucrez cu ea…

— Ce-a făcut aici Sceglova? m-a întrebat Sergheev, care tocmai intrase.

— I-am lipit un flec.

— Nu cumva i-ai arătat mănuşa? Ţi-a ieşit destul de bine. Tocmai mâna care-mi trebuie, a continuat el, ascunzând mânuşa într-o cutie de bomboane.

— Cum asta? Era un secret? Nu i-am ascuns nimic. Ea chiar mi-a dat o mână de ajutor…

— O mână de ajutor? Aşa se-ntâmplă, dacă te rogi de ageamii! Mi-ai stricat toată poanta. Asta trebuia să fie o

surpriză. Voiam să i-o strecor împreună cu celelalte daruri, pasămite din partea unui băiat care-o cere în căsătorie. Asta-i inima… (a adăugat Sergheev scoţând din cutie un mic flacon de parfum în formă de inimă), iar asta-i mâna. Ai înţeles acum? Deşi, oricum, tot o să avem de ce râde…

A închis cutia. A pornit spre uşă.

Am fugit după el.

— Dă-mi mănuşa… N-ai dreptul!

Lucrurile se întorseseră astfel, încât devenisem, fără voia mea, părtaşul unei farse grosolane, al unei glume jignitoare pentru Anna Sceglova. În momentul acela, una ca asta mi se părea o crimă.

— Ce-i cu tine? Ai înnebunit?! mormăi Sergheev, apucându-mă de guler.

Forţele erau mult prea inegale. M-a împins la o parte şi a ieşit din laborator.

Afară, străzile erau inundate de soare. Mergeam ocolind femeile vesele, cu braţele încărcate de flori. Totul se prăbuşise. Gândul de a mă întâlni cu Anna, care în momentul acela, desigur, mă considera un trădător, îmi era de nesuportat.

L-am rugat pe profesor să mă mute în altă grupă, care lucra într-o fabrică de maşini-unelte, şi nu m-am mai arătat la Institutul geologic.

Poate că întâmplarea aceea prostească mi-a hotărât soarta, şi, deşi mă interesa mineritul, am intrat la Institutul de construcţii de maşini.

*

Au trecut nouă ani. Lucram ca proiectant-constructor, într-o mare întreprindere. Vechea mea atracţie spre chimie îmi inspirase o idee, oarecum neobişnuită, de evacuare a şpanului de aluminiu dintr-o uzină automată pe care o proiectam noi.

Era vorba despre un sistem de canale ce urmau să fie umplute cu un lichid având o greutate specifică mai mare decât a aluminiului. Într-un astfel de lichid, şpanul ar fi plutit, şi problema evacuării lui s-ar fi rezolvat uşor.

Mi-am amintit că citisem de curând despre acvalit, sau apa de piatră, un lichid neutru neobişnuit de greu. Tocmai acest lichid putea să ne fie util.

Fabrica în care se producea acvalitul se găsea nu departe de Tula. A trebuit să schimb multe autobuze până să ajung. În cele

din urmă m-am pomenit într-o mică localitate, aşezată pe malul unui lac, printre coline împădurite. De departe se vedeau conductele încâlcite ale unei construcţii metalice şi turnurile unei uzine.

Am fost primit cu multă prietenie. Un tânăr inginer mi-a arătat uzina.

Acvalitul era un compus organic silicios. Ca aspect amintea apa, dar avea o greutate specifică atât de mare încât pe suprafaţa lui plutea cu uşurinţă sticla şi piatra. Ghidul meu mi-a demonstrat asta într-un laborator, cu seriozitatea unui profesor de liceu. Densitatea de 2,8 a acvalitului mă mulţumea pe deplin.

Mi-am notat datele necesare şi m-am îndreptat spre staţia de autobuz mulţumit de ceea ce aflasem.

Nu era nimeni în staţie. O femeie, care tocmai trecea, s-a uitat la mine, compătimitor. Am înţeles de ce mă compătimeşte numai după ce am citit orarul afişat sub tăbliţa indicatoare. Autobuzul urma să sosească după două ore jumătate.

— Vreţi să ajungeţi la Tula, nu? m-a întrebat ea, oprindu-se. Duceţi-vă mai bine la sondă. De-acolo, autobuzul pleacă la ora 6. Uite, colo, lângă pădure. Sunt vreo cinci kilometri. Mergeţi tot pe lângă conductă, numai pe lângă conductă. Până la 6 aveţi timp s-ajungeţi…

— Dar ce fel de sondă-i aceea?

— Cum? Nu ştiţi?! Sonda-i foarte renumită. Ţine de Academia de ştiinţe. Fabrica noastră a fost construită anume pentru aprovizionarea ei. Acum, fabrica s-a dezvoltat. Au început să ia acvalit toate uzinele de înnobilare a minereurilor. Dar cu vreo doi ani în urmă lucram numai pentru Sceglova. Ea e acolo şefă. Are o metodă nouă. A atins adâncimea de 35 de kilometri, ori de 45.

— „Proiectul 40“! am exclamat eu.

— Cum? Cum? a întrebat femeia.

— Nu, nimic. Voiam numai să întreb cum ajung până la sondă…

Am pornit, pe o potecă nu prea umblată, prin pădure. Iarba pe jumătate crescută pe un taluz care se întindea departe marca tranşeea săpată pentru conductă. Foşnea pădurea. Puieţi de aluni se încurcau printre stejari, care se uitau la ei de sus, cu ramurile, ca la nişte pitici.

Şi m-au copleşit amintirile în pădurea inundată de cântecul

privighetorilor. Pentru întâia dată în viaţă, memoria m-a silit să mă întorc către lucruri neplăcute. Reproşul aducerilor aminte era direct şi amar. Pentru prima oară am simţit cât de ireparabile sunt consecinţele paşilor făcuţi cu uşurinţă pe diferite drumuri, uitând că în viaţă nu se poate reveni asupra unor hotărâri.

Vechea mea pasiune pentru geologie îmi apărea acum nu ca o toană copilărească, ci ca o chemare pe care o trădasem. Cine ştie, dacă nu m-aş fi ocupat atunci de acea blestemată mănuşă, totul ar fi putut merge altfel, iar în „proiectul 40“ ar fi existat şi o parte din munca mea. Îl blestemam pe Sergheev pentru născocirea lui prostească, mă blestemam pe mine însumi pentru că nu mă hotărâsem la timp să-i cer Annei iertare…

Dar, încet-încet, în gândurile mele a început să ocupe tot mai mult loc forajul. „Proiectul 40“ a fost realizat, dar cum? Cum de s-a reuşit să fie înfrântă presiunea? Cum se scot probele de roci din adâncime? Pentru ce este necesar la foraj acvalitul, şi încă în cantităţi care să justifice construirea unei fabrici?

Pe neaşteptate m-a cuprins o bănuială: dacă forajul se umple cu acvalit? Într-adevăr, greutatea lui specifică depăşeşte greutatea majorităţii rocilor, ceea ce înseamnă că o coloană de acvalit, la orice adâncime, creează o presiune mai mare decât a rocilor înconjurătoare.

Rezulta o schemă uimitor de simplă. În esenţă, forajul era asemănător cu un pilot monolit[5] bătut într-un mediu cu presiunea sporită, dar un pilot lichid, deci permeabil pentru instrumente sau pentru capsulele cu aparate.

Tot întorcând pe toate feţele supoziţia mea, am ajuns pe creasta unei coline şi am rămas pe loc, uluit de perspectivă. Se părea că, nemaigăsind destul loc pe pământ, pădurile îşi luaseră zborul spre cer. Culmile împădurite se uitau una din spatele celeilalte, străduindu-se parcă să mă vadă mai bine. Jos, în mijlocul unor păşuni uimitor de netede, şerpuia un pârâu mărginit de arbuşti şi în spatele lui sclipea un crâng de mesteceni, bătând când în alb, când în verde.

— E frumos, nu? am auzit un glas în spatele meu.

Pe cărăruie urcase un tânăr cu părul negru, într-o bluză viu

---

[5] Pilot — stâlp de lemn sau beton armat care se bate în pământ şi serveşte pentru fundarea unei construcţii; monolit — dintr-o singură bucată. (n. t.).

colorată. L-am salutat. Mi-a spus:

— Spre foraj? Să mergem împreună.

Se numea Igor. Era în starea sufletească fericită, când totul pare frumos şi îţi reuşeşte orice. Vorbea într-una, povestea cu plăcere despre el, şi-mi răspundea plin de bunăvoinţă la întrebări.

Lucra la foraj ca dispecer de automatizare şi urma fără frecvenţă cursurile unui institut tehnic. Vorbea cu înflăcărare despre munca lui. Asaltul adâncimilor îl entuziasmase încă de pe când făcea practică, chiar aici, ca elev. Sceglova îl remarcase şi-l angajase pe şantier, după terminarea şcolii. Avea până acum publicate două lucrări închinate variaţiei ondulatorii a temperaturii în adâncime, descoperită cu ajutorul forajului.

Descusându-l, m-am convins că bănuiala mea era justă. Dar acvalitul era folosit nu numai în locul coloanelor de sondă; tot datorită lui, rocile excavate se ridicau singure, prin plutire, la suprafaţă. Chiar şi foreza era construită după principiul submarinului şi putea să se scufunde şi să se ridice. Foarte interesant fusese rezolvată problema evacuării căldurii. În condiţii obişnuite, acvalitul fierbe la 200 de grade, dar la adâncimea de 40 de kilometri, sub presiunea a 10 000 de atmosfere, rămâne lichid chiar şi la 1500 de grade. Dar, mai mult, sfidând parcă toate legile fizicii, acvalitul supraîncălzit nu tinde să urce spre zonele cu presiune mai mică. Asta se explică prin marea lui compresibilitate. Creşterea densităţii o dată cu adâncimea fiind mai mare decât descreşterea densităţii datorită mărimii temperaturii, fenomenul de convecţie nu mai poate avea loc. Rămâne numai transmiterea temperaturii creată de conductibilitatea directă; aceasta fiind infimă, curentul de căldură este atât de redus încât acvalitul poate fi răcit la partea superioară a forajului.

— Am străbătut 40 de kilometri, îmi spunea Igor, iar acuma Anna Mihailovna a propus să acumulăm acvalit şi să pornim la asaltul astenosferei. Nu ştiţi ce-i asta? E zona fierbinte, vâscoasă în care-şi au originea vulcanii. După câte crede ea, acolo nici nu va mai fi nevoie de foraj. Presiunea coloanei de lichid poate străpunge singură roca. Curând o să înceapă construirea de rezervoare pentru acvalit, iar pân-atunci vom face studiile şi cercetările necesare.

— Ce-i Sceglova pe şantier? Director? am întrebat.

— Conducător ştiinţific. Dar nu-i vorba de funcţie. E sufletul întregii lucrări. E foarte bine să lucrezi cu ea. În mâinile ei totul prinde viaţă. Ştie de la început să atace problema principală, fără să se încurce în nimicuri, şi din cauza asta ideile ei prind rădăcini adânci. Acvalitul, de exemplu, a fost sintetizat, la indicaţia ei, pentru foraj, iar acum el e folositor în numeroase domenii tehnice. Priviţi, se şi vede forajul…

Ieşiserăm din pădure. În faţa noastră, într-o vâlcea largă erau presărate clădiri. Alături de turla de foraj se înălţa o construcţie din ferme metalice cu un tambur uriaş, pe care, după cât se părea, erau înfăşurate cablurile de siguranţă pentru ridicarea forezei. În spatele unui lung corp de clădiri, din blocuri mari, se vedeau două turnuri de răcire din care se ridicau aburi. Câteva rezervoare cilindrice de culoarea aluminiului, şi o reţea de conducte de diferite diametre, străbătând în toate sensurile terenul, completau peisajul. Toate acestea aveau un aer impunător, dar cu mult mai modest decât construcțiile primului foraj supraadânc pe care reuşisem cândva să-l vizitez.

Şi numai când am văzut turla de foraj am reuşit să simt ce înseamnă 40 de kilometri adâncime. Am înţeles că din punctul acela al planetei porneşte spre miezul Pământului o cale lungă ca până la Tula, că firul subţire al forajului uneşte lumea pădurilor înverzite cu lumea pietrelor incandescente, supuse uriaşelor presiuni şi temperaturi, unde se hotărăşte soarta vulcanilor şi a cutremurelor, unde rătăcesc forţe din care un procent neînsemnat ar fi de ajuns să transforme în praf şi pulbere toate pădurile din lume. Şi am mai simţit că împărăţia asta e aproape – cât până la Tula! Şi că se întinde peste tot sub picioarele oamenilor.

Dar cum… cum a ajuns Sceglova la ideea acestui fel de foraj?

Am ieşit la şosea, în lungul căreia stâlpii de înaltă tensiune întindeau spre cer mâinile împietrite.

— De altfel, a adăugat Igor, ideea care stă la baza forajului nu-i aparţine ei…

— Dar cui?

— Vă spun îndată. Mai avem vreme, vă conduc până la staţie. Ideea forajului aparţine unui elev. Annei Mihailovna îi place să povestească despre asta. Cândva, elevul acela a umplut cu apă o mănuşă subţire de cauciuc şi a scufundat-o în parafină topită. Mănuşa nu şi-a pierdut forma, deoarece o ţinea întinsă apa,

care, după cum se ştie, e mai grea ca parafina. Asta e, de fapt, chiar ideea forajului. Cum, nu credeţi? Tot ce v-am spus este absolut adevărat. Serios! Ea păstrează chiar mănuşa, care-i aminteşte de şcolarul acela... Mi-a arătat-o şi mie. Uite şi staţia! Autobuzul vine peste o jumătate de oră. Luaţi loc şi aşteptaţi. Şi, dacă vreţi, putem trece între timp pe la foraj. Câte ceva din el tot o să apuc să vă arăt. Trebuie numai să ne întoarcem puţin...

Să ne întoarcem!

În româneşte de EUSEBIU CAMILAR
și RADU TUDOR

Lucrări distinse cu premii şi menţiuni la etapa naţională.

PREMIUL II

Ion Hobana

Cea Mai Bună Dintre Lumi

Întins pe masa de operaţie, pilotul părea mai înalt decât şi-l amintea profesorul din ziare, din filme, de la televizor. Mai înalt şi de o frumuseţe mai impunătoare. Hipotermia îndelungată dăduse trupului său răceala şi duritatea marmurii. De marmură părea şi faţa golită de sânge, cu umbrele viorii ale cearcănelor săpate sub ochii închişi.

„Ce culoare au ochii lui?… Albaştri, verzi…?"

Profesorul opri duşul ultrasonic, îşi strecură sub pleoape lentilele măritoare şi se îndreptă spre trupul inert. Îndoiala care-l învăluise până atunci cu păienjenişul ei paralizant se destrămă brusc. În faţa lui se afla nu un caz nemaiîntâlnit în practica medicală, ci un om decedat prematur. Un om care trebuia redat vieţii.

Asistentul întoarse comutatorul şi lumina începu să scadă treptat. Masa se roti în jurul axei până aproape de verticală. Pilotul părea acum gata să se desprindă din chingile magnetice şi să facă un pas pe podeaua translucidă.

— Contact!

Un roi de scântei verzi porni să se învârtejească pe ecran, prinzând până la urmă contururile unui creier ciuntit. Prin lentilele măritoare, detaliile căpătau, pe rând, proporţiile unui întreg. Profesorul schimbă de câteva ori unghiul de observaţie şi trebui să recunoască temeinicia concluziilor cibernosticului „Salvării”: o porţiune tangentă la centrii memoriei era iremediabil distrusă.

Masa celulară de schimb aştepta în recipientul străveziu al circuitului artificial. Fusese creată după modelul celulelor încă vii ale creierului pilotului. Prima încercare de a reproduce un fragment din cea mai înaltă formă de organizare a materiei.

Profesorul îi aruncă o privire piezişă. Nu mai încercase asemenea transplantări decât la animale şi rezultatele nu fuseseră totdeauna strălucite. I-ar mai fi trebuit câteva luni de

experienţe. Câteva luni…

În penumbra verzuie, chipul pilotului îşi pierduse rigiditatea. Părea cufundat într-un somn adânc, odihnitor. Dar inima nu mai trimitea în artere fluxul vieţii. Hipotermia menţinuse un echilibru precar pe marginea abisului. Foarte curând, moartea clinică avea să se preschimbe într-un proces ireversibil.

Profesorul îşi trase pe degete mănuşile complexului bioelectronic şi se concentră asupra imaginii de pe ecran. Bisturiele radiante, pensele, aparatele de sutură se apropiară de craniul zdrobit. Păreau însufleţite de o voinţă proprie, ameninţătoare, dar nu puteau decât să tălmăcească în mişcări de o precizie inumană fiecare nuanţă a gândului omenesc. Şi gândul le poruncise: „Încet, înainte!”

*

Convalescenţa dura mai mult decât ar fi fost firesc. Grefa izbutise peste orice aşteptări, inima măsura din nou fără greş curgerea timpului, dar pacientul nu dădea semne că ar vrea să se vindece. După ce se întremase puţin, ceruse un dictafon, stilou, hârtie. Toate acestea zăceau acum părăsite într-un colţ. Nu se ştia la ce slujiseră. Pilotul stătea zile întregi tăcut, nemişcat, cu storurile trase. Mâncă puţin şi fără poftă, refuza tonicele şi se împotrivea oricăror tratamente speciale.

După două săptămâni, profesorul îi făcu o vizită, în afara orelor de program. Se aşeză pe fotoliul de lângă pat şi începu bătălia fără hărţuieli de avangardă:

— Am venit să te cert!…

— Dreptul dumitale, mormăi pilotul, continuând să privească în tavan. A doua viaţă… Recunoştinţă eternă… etcetera, etcetera…

Profesorul se instală mai bine în fotoliu:

— N-ai să reuşeşti să mă enervezi.

Celălalt se ridică în coate, cu o mişcare bruscă:

— Puţin îmi pasă de nervii dumitale!… Şi de dumneata în general!…

Aşteptă încordat riposta şi, văzând că întârzie, se trânti pe spate, încercând zadarnic să brutalizeze moliciunea elastică a somierei de xilen. „Copil mare“ zâmbi profesorul – un zâmbet pierdut în hăţişul cutelor fine de la colţurile buzelor. Apoi spuse încet, pe tonul celei mai banale previziuni meteorologice:

— Mie, în schimb, îmi pasă de dumneata.

— Ştiu: pilotul care a descoperit cinci planete.

— Şi asta. Dar şi omul care nu vrea să trăiască… Asistentul meu e convins că apatia dumitale se datoreşte unei leziuni nedescoperite. Eu cred însă…

— Mi s-a făcut somn, declară pilotul.

„Am apucat-o pe un drum greşit” – îşi zise profesorul. Şi schimbă tactica:

— Bine. Renunţ la ceartă. Gazetarii m-au obosit destul ca să nu mă mai pot război şi cu…

— Le-ai împărtăşit ipoteza dumitale?… Au acceptat-o?… Vor fi titluri clare sau aluzii strecurate în text?

Profesorul scotoci alene în buzunarul drept, apoi în cel stâng şi scoase la iveală câteva ziare de seară:

— Dacă te interesează…

Niciun răspuns. Se ridică atunci din fotoliul care îi îmbrăţişase trupul masiv.

— Mai am de făcut o vizită. Te părăsesc pentru câteva minute.

Şi intuind reacţia celuilalt:

— Numai pentru câteva minute!

*

Părăsite ca din întâmplare pe marginea patului, ziarele păreau să fi rămas neatinse. Ochiul atent al profesorului descoperi însă mărturiile unei răsfoiri grăbite: ordinea schimbată, cutele inexistente mai înainte… Reîmpăturit în ultima clipă, „Solul Cosmosului “ lăsa să se vadă titlul unui articol publicat în pagina a doua; „Pil*otul merge spre vindecare”. Iar* dedesubt, cu aldine: „Dup*ă cum ne-a declarat medicul-şef, viaţa pilotului e în afară de orice primejdie. În curând, eroul Cosmosului va putea să-şi reia…”*

— E ora ploii de seară, anunţă profesorul cu melancolie. Ploaia mi-a inspirat primele versuri şi reumatismul de care distinşii mei colegi n-au izbutit încă să mă lecuiască. De fapt, e vina mea. Acum cincizeci de ani, într-o excursie pe Venus…

— Vrei să mă faci să cred că n-ai altă treabă decât să-mi ţii de urât?

— Vreau să te fac să-nţelegi că vindecarea dumitale nu e doar o chestiune personală!

— Înţeleg, râse pilotul fără nicio urmă de veselie. Grija creatorului pentru permanenţa operei sale…

Profesorul tresări, dar rămase la fereastră, privind norii pe care avioanele serviciului meteorologic îi pregăteau pentru ploaia de seară. Într-un târziu începu, aparent fără nicio legătură cu discuţia anterioară:

— În Era Diviziunii a existat o perioadă numită evul mediu…

— În aceeaşi ordine de idei, îl întrerupse pilotul, tatăl meu avea o splendidă colecţie de scoici de pe „Alfa Centauri”.

— Atunci au apărut creatorii de monştri, urmă netulburat profesorul. Nu, nu e vorba de teratologie, de cercetări ştiinţifice. Schilodeau copii şi-i puneau să cerşească… sau îi purtau prin bâlciuri, prezentându-i drept curiozităţi ale naturii. Era o meserie bănoasă… Şi creatorii aveau grijă de permanenţa operei lor…

Norii închipuiau acum calota imobilă a unei gigantice meduze. Avioanele dispăruseră. Antena centrului meteorologic se învăpăie o clipă, lansând în văzduh un trident orbitor. Lovită în plin, meduza îşi desfăcu miriadele de tentacule argintii.

— N-am vrut să te jignesc, spuse încet pilotul. Complexul meu de inutilitate…

— Inutilitate?

*

— M-am născut pe bordul unei cosmonave pornite să exploreze sistemul stelei-proiectil a lui Barnard. O cosmonavă din epoca eroică: decolare de pe rampă terestră, forme aerodinamice, propulsie nucleară – şi o viteză care astăzi ni se pare ridicolă. Drumul dus-întors a durat aproape două decenii. Două decenii de cădere liberă, cu un scurt popas pe o planetă inospitalieră, care n-avea nimic comun cu Pământul în afara mişcării de revoluţie săvârşite în acelaşi timp. Două decenii de imponderabilitate…

M-am adaptat uşor, neavând săpată în fiecare fibră amintirea unei experienţe gravitaţionale. Ceilalţi erau la a nu ştiu câta expediţie şi se obişnuiseră. Căpătasem toţi un nou simţ al echilibrului mai apropiat de cel al păsărilor şi al făpturilor acvatice.

Epoca eroică… Duşmanul cel mai cumplit al cosmonauţilor nu erau meteoriţii sau razele cosmice, ci timpul. Oamenii mâncau, dormeau, controlau bunul mers al aparatelor şi apoi… Cred că atunci s-a născut expresia „a-ţi omorî timpul”, cu toate că lingviştii îi atribuie o vechime impresionantă.

Cosmonava avea o microfilmotecă, o sală de jocuri şi o sală

de sport în care se doborau zilnic recordurile terestre la sărituri şi aruncări. Mai mult mă atrăgeau însă ceasurile de taifas.

Cărţile îi prezintă uneori pe veteranii zborului cosmic drept nişte uriaşi taciturni, cu chip şi sentimente de piatră. Prostii!… I-am văzut apărându-şi fiecare cu îndârjire „steaua lui”, „planeta lui”! După duelul verbal, urma confruntarea peliculelor magnetice. Mă luau drept arbitru şi stăteam ore întregi în faţa ecranului, devorând imaginile tridimensionale, sunetele, culorile şi miresmele unor lumi de o stranie frumuseţe. Auzeam comentariile: „O pădure de cristale purpurii – singura formă de viaţă de pe planeta stelei duble 61 Lebăda… Aici am pierdut trei oameni: plantele carnivore s-au aplecat asupra lor şi… Bila asta e de şaisprezece ori mai mare ca Jupiter. Abia am izbutit să decolăm!”

Vorbeau despre Pământ, cu o nostalgie care mi s-a părut întotdeauna „de rigoare”. Ce poate oferi Pământul unor oameni însetaţi de fiorul necunoscutului?…

Ştiu ce vrei să-mi răspunzi: leagănul omenirii, patria unică, receptaculul civilizaţiei solare… De acord, dar eu nu sunt făcut pentru o existenţă în care zborul pe Uranus înseamnă o adevărată aventură!… De ce-ţi spun asta? Ai să înţelegi.

Membrii expediţiei erau, fireşte, specialişti în cele mai diferite domenii. Sub supravegherea lor învăţam cosmografie şi astrobotanică, teoria mişcării subluminice şi biofizica stelară – tot ceea ce avea să-mi fie necesar pentru obţinerea brevetului de pilot galactic. Învăţam şi aşteptam întâlnirea cu Pământul, ca o escală obligatorie în drumul spre stele.

Un roi de meteoriţi ivit pe neaşteptate între Jupiter şi Saturn ne-a făcut să cheltuim rezerve preţioase de carburant. Drept urmare, lupta cu gravitaţia terestră a fost mai scurtă şi mai brutală. Mama n-a suportat deceleraţia…

M-am târât o vreme prin sălile Institutului de cosmonautică, strivit de greutatea propriului meu trup, mi-am dat examenele şi am fost numit stagiar pe o astronavă care pleca spre „Beta Centauri”. Tata era medicul expediţiei. Am părăsit Pământul fără strângere de inimă…

Nu mă întreba nimic!… Dacă mă opresc, n-am să mai am curajul să continui.

Zeci de ani am străbătut Cosmosul, explorând zeci de sisteme stelare. Am descoperit cinci planete şi fenomenul interferenţei

câmpurilor de atracţie poartă numele meu. Compensatorul efectului Doppler, la care lucram de multă vreme, a fost brevetat şi introdus pe bordul astronavelor fotonice. Aveam câteva proiecte privind crearea condiţiilor de viaţă terestre pe alte corpuri cereşti…

Toate acestea îmi par astăzi titlurile încă vii ale unor cărţi de mult uitate. Nu-mi mai amintesc nimic. Caracteristicile celor cinci planete, calculul interferenţei, principiul cosmonavigaţiei mi-au devenit străine. M-am chinuit ore întregi să dictez o formulare coerentă a unei legi de mecanică astrală. Am înnegrit zadarnic sute de pagini.

Bănuiesc ce s-a întâmplat. Accidentul. Au fost atinşi centrii memoriei… Şi nu pot s-o iau de la capăt! Înţelegi, profesore? Nu mai am timp!… Ştiu ce vrei să spui: să-mi găsesc un rost aici, pe Pământ. Aş fi primit oriunde cu braţele deschise… După şase luni, aş fi în stare să îngrijesc o seră cu plante venusiene. După un an…

Nu, profesore, perspectiva asta nu mă încântă. Gândeşte-te că ai uita dintr-o dată tot ceea ce ţine de meseria dumitale, că n-ai mai putea să vindeci şi să cauţi căi noi de vindecare a oamenilor… Şi încă nu-i acelaşi lucru. Dumneata ai un cămin, o familie. Dumneata eşti un fiu al Pământului, iar eu…

Asta-i tot. Acum poţi să mă cerţi.

*

Clădirea Centrului de explorări galactice (C.E.G.) strălucea orbitor, revărsând razele solare absorbite în timpul zilei. Ca un imens fluture negru atras de lumină, graviplanul coborî pe terasa superioară.

Profesorul ieşi din cabină şi se îndreptă grăbit spre biroul directorului.

— Sunteţi aşteptat. Puteţi intra.

Străbătând anticamera, profesorul notă amuzat inflexiunile de contraltă ale vocii secretarei-robot. „Pesemne că directorul e meloman.”

Directorul era, în orice caz, un om teribil de ocupat. Urmărea pe ecran decolarea unei cosmonave de pe Marte, dicta un răspuns adresat Consiliului solar şi frunzărea în acelaşi timp un teanc de rapoarte cu antetul fosforescent C.E.G. „Atenţie distributivă… Exemplul clasic era un oarecare general din Era Diviziunii, care făcea şi el mai multe lucruri deodată. Cum naiba

îl chema?…”

Profesorul era într-adevăr aşteptat. Directorul închise televizorul şi dictafonul, lăsă rapoartele pe birou şi porunci contraltei să înregistreze toate comunicările. Apoi se întoarse către vizitatorul său şi îl întrebă cu sinceră îngrijorare:

— Cum îi merge?

Ascultă relatarea profesorului, înnegurându-se treptat şi izbucni:

— Trebuie să facem ceva pentru el!… Vă stau la dispoziţie cu toate resursele centrului! Noi şi întreaga Uniune solară îi datorăm prea mult ca să…

Profesorul clătină din cap:

— Nu pot să-i redau memoria.

— Să căutăm totuşi o soluţie!

Peste un ceas, directorul ceru secretarei să-l cheme pe unul dintre colaboratorii centrului.

*

Era un tânăr scund şi timid, pe care faima interlocutorului său îl făcuse să gângăvească în timp ce-şi formula stupefianta propunere. Acum aştepta răspunsul, urmărind parcă înfricoşat necontenitul du-te-vino al pilotului prin încăpere şi ascultându-i monologul întretăiat:

— Viteză supraluminică!… Asta-nseamnă… o colosală extindere a razei de cercetare… Cele mai îndepărtate sisteme ale Căii Lactee. Chiar metagalaxia!…

Se opri brusc în faţa fotoliului:

— Dacă experienţa dumitale reuşeşte, vei rămâne în istoria cosmonauticii… Îţi mulţumesc că te-ai gândit la mine. Din păcate, starea sănătăţii…

— Profesorul spunea… începu tânărul, roşind.

— Profesorul nu ţi-a spus tot! îl întrerupse pilotul, dar desluşi pe chipul celuilalt ceva care-l făcu să adauge: sau poate…

Luă tăcerea drept încuviinţare.

— Atunci înţelegi de ce nu pot accepta. Dumneata ai nevoie de un colaborator, nu de un lest inutil. Nu mai sunt în stare nici să interpretez indicaţiile aparatelor…

— Am pornit la realizarea proiectului, după ce am citit lucrarea dumneavoastră despre interferenţa câmpurilor de atracţie. Nu voi decola decât cu dumneavoastră la bord!… Experienţele preliminare au decurs satisfăcător. Urmează saltul

cel mare. Şi profesorul spunea…

Ezită o clipă. Ochii pilotului ardeau ca două flăcări albastre, poruncindu-i să continue.

— Există o şansă ca viteza supraluminică să va dea un şoc mnemonic.

*

Pe ecranul semicircular pulsa o neverosimila! Auroră boreală. Albastru, roşu, verde… Culorile unduiau, se topeau una-ntr-alta, înfloreau în jerbe scânteietoare…

Pilotul îşi umplea ochii de văpaia aceasta pe care n-o mai întâlnise, nu putea s-o întâlnească în zborurile lui cu viteze subluminice.

— Ne îndreptăm spre Lalande 21 183, anunţă tânărul, aplecat asupra hărţii galactice. Planeta se află la o distanţă medie de 0,132 unităţi astrale faţă de stea. Masă relativă 0,06. Perioadă de revoluţie circa paisprezece ani…

Pilotul privea aurora boreală a Cosmosului.

*

Rezultatul analizei era favorabil; atmosfera nu conţinea elemente nocive. Cosmonauţii abandonaseră scafandrii spaţiali, îmbrăcând costumele de melen – uşoare, ignifuge, mai rezistente ca oţelul.

Planeta se caracteriza printr-o adevărată frenezie vegetală. Ierburile creşteau nemăsurat, lianele îşi legănau pretutindeni trupurile elastice, iar arborii îşi împleteau coroanele într-un ocean de frunziş.

Pilotul şi însoţitorul său îşi croiau drum spre fluviul zărit de la înălţime. Era cald – o căldură umedă, care le încetinea mişcările şi gândurile. Totul împrejur fremăta de o viaţă ascunsă, ghicită doar în tremurul ierburilor şi în foşnetul frunzelor.

Fluviul!… O pânză cenuşie lunecând spre o ţintă necunoscută…

Căutând să suprapună imaginea aceasta pe o amintire neclară, pilotul se apropie de ţărm. Un pas, încă unul…

Tânărul îl opri în ultima clipă. La picioarele lor, arcuirea largă a ierbii nu mai acoperea decât pânza cenuşie.

— Crezi că e vreo primejdie?

— Paragraful 37 al Regulamentului expediţiilor galactice: „Este interzis contactul cu orice substanţe lichide înaintea expertizei obligatorii.” De altfel…

Un ciot uscat descrise o traiectorie alungită spre fluviu. Încă înainte de a atinge apa, o formă nelămurită ţâşni din adânc şi-l hăpăi cu un clămpănit sinistru.

*

Cosmonava sparse în mii de cioburi oglinda calmă a oceanului unic.

— Sistemul Ross 614, anunţase tânărul cu câteva ceasuri mai înainte. Planeta gravitează în jurul centrului comun în decurs de cincisprezece ani. E acoperită în întregime de apă.

— Ross 614, repetase pilotul, şi fruntea i se încreţise într-un efort dureros de biruire a infirmităţii lui psihice.

— Aţi trecut pe aici acum treizeci de ani. Aţi notat în jurnalul de bord: „Cosmonavele de cercetare ar trebui să poată evolua în cele mai diferite medii. Sunt nevoit să părăsesc această lume acvatică, fără să ştiu ce se ascunde în adâncul ei."

Pilotul îl privise lung. Nu-i venea să creadă că frazele rostite de el cu atâta timp în urmă trăiesc în memoria tânărului pe care abia-l cunoscuse…

Umbre stranii evoluau pe ecranul radiaţiilor ultraviolete. Ar fi vrut să le cerceteze mai de aproape, dar indicatoarele sonarului începură să vibreze. Cosmonava îşi încetini cufundarea şi încremeni în văzduhul lichid.

— Un obstacol?

Fără să răspundă, tânărul conectă periscopul la marele ecran semicircular. Pilotul îşi stăpâni cu greu un strigăt: jetul de lumină al Laserului smulgea din întuneric contururile unui fantastic oraş submarin. Cuburi, cilindri şi sfere translucide crescuseră parcă din solul hrănit cu rămăşiţele vieţuitoarelor care se cerneau din straturile superioare ale oceanului.

— O civilizaţie acvatică?

— Nu. A treia expediţie C.E.G. A descoperit aici mari zăcăminte de uraniu.

Laserul lumina acum forfota excavatoarelor şi forezelor, vibraţia şerpuită a conductelor care transportau minereul până la uriaşele magazii translucide.

Pilotul încercă, într-o măsură nemaiîntâlnită la el, mândria firească a celui îndreptăţit să spună: „Iată ce pot face semenii mei!" Şi-şi dori să fie acolo, pe solul submarin, să trimită uzinelor şi cosmonavelor Pământului energia care dormea în bulgării informi de minereu.

*

— Betelgeuse, primul corp ceresc din constelaţia alfa Orion. O stea de milioane de ori mai mare ca Soarele nostru…

Tânărul tăcuse, simţind aţintită asupra lui privirea pilotului. O privire ciudată, care-l urmărise şi mai târziu, în timp ce se târau prin deşert în căutarea unor ipotetice forme de viaţă.

— Masă relativă 0,1 – o forţă de gravitaţie considerabilă, spusese tânărul. Atmosferă de metan şi amoniac. Irespirabilă.

Se târau prin deşert, încovoiaţi sub povara scafandrilor spaţiali. De jur-împrejur, valuri de nisip violet încremenite în asaltul unui ţărm iluzoriu. Soarele nu apusese încă, dar trei Luni de ametist se şi zoriseră să-i ia locul.

— Să ne odihnim o clipă, spuse pilotul.

Ajunseseră lângă un pâlc de copaci cu ciufuri de frunze violete. Se rezemară de trunchiurile aspre, care aruncau umbre lungi pe nisip.

— Amurgul, murmură pilotul, şi vocea lui, uşor deformată de radioemiţătorul scafandrului, părea încărcată de o emoţie nouă, copleşitoare.

O cascadă de lumină îşi revărsa valurile cromatice de la zenit spre orizontul învăpăiat. Toate nuanţele de violet se topeau în prăbuşirea aceasta ireală.

Tânărul oftă fără voie şi se grăbi să justifice ceea ce socotea el o abatere de la luciditate:

— Trebuie să ne întoarcem. Temperatura scade brusc după apusul Soarelui.

Niciun răspuns. Întoarse capul spre tovarăşul său şi-l văzu fără cască, pierdut într-o contemplaţie care-i dădea un aer de neaşteptată tinereţe. În ochii lui se răsfrângeau parcă imaginile pătrunse de aspra, tumultuoasa şi fermecătoarea poezie a acestei planete descoperite în amurgul unei vieţi de neistovite căutări. Cu un sentiment amestecat – uşurare, jenă, bucurie – tânărul îşi scoase şi el casca, trăgând în piept mireasma palmierilor Saharei. „Oare a înţeles încă din jungla Amazoanelor?… Sau abia în adâncul Pacificului?…”

Eliberat de vraja sumbră pe care i-o dăruise filtrul violet, Soarele se mistuia dincolo de cascada luminoasă, cu un ultim suspin auriu. Luna şi cei doi sateliţi artificiali îşi sporiseră strălucirea. Pe boltă începeau să se ivească pâlpâirile îndepărtate ale stelelor. Pilotul îşi lăsă o clipă privirea să

rătăcească asupra lor, apoi şi-o întoarse spre Pământul care-l îmbia cu neasemuita lui căldură şi frumuseţe.

Radu Nor

Lumina Vie

Tşogori seamănă cu o insulă. O insulă pustie, înconjurată de oceanul norilor. Adesea ea se cufundă în acest ocean. Atunci o învăluie o pâclă alburie, prin care nu se străvede nici cerul, nici pământul. Când însă norii se destramă, te afli în faţa unui miracol: ziua, bolta e nefiresc de albastră, iar noaptea, pe întinsul ei se aprind strălucitoare făcliile stelelor. Nicăieri lumina lor nu e atât de vie. Nicăieri ele nu ţi se par atât de aproape…

Singură clădirea observatorului astronomic e săpată în stâncă: o încăpere mică peste care se bolteşte o cupolă străvezie. Mobilierul e practic şi confortabil, instrumentele, în număr impresionant. Găseşti aci totul, de la simpla lunetă şi până la convertizorul electrono-optic cu infraroşii. O microcentrală atomică furnizează energia necesară aparatelor.

Doi oameni trăiesc aci. O dată la trei luni, când condiţiile meteorologice o îngăduie, soseşte un convertoplan şi îi schimbă. E o viaţă monotonă, în care doar radioul aduce puţină variaţie.

Cei doi sunt tineri. Gordon Baxter din Detroit şi Serghei Anosov din Krasnoiarsk nu au împreună nici 60 de ani. S-au scurs şaptezeci şi cinci de zile de când sunt aici, şaptezeci şi cinci de zile şi şaptezeci şi cinci de nopţi. La Krasnoiarsk sau la Detroit, două luni şi jumătate nu înseamnă cine ştie ce. Aici însă, o zi e o lună, o lună cât un an, iar trei luni, o veşnicie.

Au devenit prieteni. Deşi au firi diferite şi un mod diametral opus de a privi viaţa.

Acum, Serghei doarme. Baxter veghează la aparate. Reglează orbitoscopul şi notează observaţiile într-un carnet. Prin liniştea camerei răsună fâşâitul caloronului, gazul care circulă între straturile cupolei, împiedicând depunerea gheţii.

Baxter întinde braţele şi cască. Îşi aprinde o ţigară şi priveşte prin cupolă. Cerul e senin. La lumina palidă a stelelor celelalte creste ale munţilor Karakorum, mai scunde decât Tşogori, seamănă cu un straniu peisaj cosmic.

— Parcă aş fi pe Lună! mormăie Baxter cu ţigara între buze. Sunt aproape sigur că aceste piscuri nu prea se deosebesc de

cele de pe mohorâtul satelit al Pământului.

Şi după altă privire prin cupolă:

— E al naibii de înalt muntele! Al doilea din lume. Nu se vede nimic decât cer, stânci şi gheaţă. Uf…

— Ce ai, Gordon!? De ce te necăjeşti?

Glasul lui Anosov îl face pe Baxter să tresară.

— Ah, te-ai trezit? Este abia trei! mai ai o oră…

— Am dormit destul. Îmi ajunge! Dacă vrei să te culci…

— Nu mi-e somn. Hai să stăm de vorbă. Ştii, Serghei, mă întreb cum de-am nimerit tocmai noi doi în această pustietate?

Anosov zâmbeşte din colţul buzelor.

— Nu cumva ne-a adus pasiunea pentru astronomie?

— Fireşte, fireşte! Drept să-ţi spun, mie mi-a surâs ideea să lucrez la acest observator. Doar că nu îndrăzneam să sper că voi izbuti. Erau atâţia candidaţi… Oameni cu greutate, savanţi. Şi totuşi m-au ales pe mine. A fost un noroc nemaipomenit. Într-un ziar din Detroit a apărut şi un articol: „Gordon Baxter la 8 600 de metri”. E greu să-ţi explic ce-am simţit în ziua aceea. Aveam, în sfârşit, *„publicity”. T*u, Serghei, nu ştii ce înseamnă *publicity! Cât* timp n-o ai, ţi-o doreşti doar aşa, fără s-o preţuieşti la adevărata ei valoare. De-abia când guşti prima oară din licoarea ei dulce, îţi dai seama că fără ea nu mai poţi trăi. *Publicity îns*eamnă ieşire din anonimat, înseamnă glorie. Ea te face om, îţi creează personalitate. Fără *publicity eşti* un oarecare, una dintre umbrele cenuşii care alcătuiesc masa.

Anosov răspunde cu o uşoară ironie:

— Despre mine n-au scris niciodată ziarele. Totuşi, mă simt cât se poate de bine şi nu m-am socotit niciodată un ins oarecare dintr-o masă amorfă.

— Înseamnă că n-ai năzuinţe, n-ai aspiraţii, n-ai ambiţii?

— Te înşeli! Năzuiesc, de pildă, să descopăr ceva nou în noianul acesta de luminiţe, ceva care să deschidă căi gândirii creatoare.

— Păi eu ce-mi doresc? Să găsesc ceva care să stârnească senzaţie pe globul ăsta de lut. Reporteri, interviuri, conferinţe. Titluri mari în ziare…

O privire piezişă a lui Anosov îl face să se oprească. Dar numai după câteva clipe continuă.

— Ştiu la ce te gândeşti, Serghei. Că râvnesc la bani! Da, vreau bani! Bani mulţi, fără număr. *Publicity* şi bani sunt, ca să

zic aşa, unul şi acelaşi lucru. Dacă aş avea vreo mie de dolari, aş lăsa totul baltă şi aş pleca cu primul convertoplan la Srinagar. De acolo m-aş duce cu avionul la Karaci sau la Calcutta şi m-aş îmbarca pe un pachebot de lux. De mic copil mi-am dorit să colind mările. Se spune că apa lor nu-i peste tot aceeaşi. Unele mări au apa albastră şi străvezie, altele sunt negre ca smoala sau verzi ca sticlele de bere, iar altele strălucesc ca aurul sau ca argintul.

Anosov continuă să-l privească lung şi parcă mirat. Cu buzele aproape nemişcate murmură:

— Şi bancnotele sunt de diferite culori.

— Ce-ai spus?

— Nimic, nimic! Eu te înţeleg, Gordon, te înţeleg. Dar vezi, mie mi-ar fi mult mai greu să te fac să pricepi ce m-a îndemnat pe mine să vin la Tşogori.

Timpul se scurge pe nesimţite. Au mai rămas doar vreo două ore până la răsăritul Soarelui. Serghei a înregistrat traiectoria unuia dintre sateliţii artificiali. Introduce filmul în mica fotocombină şi porneşte motoraşul. De afară răsună şuieratul vântului. O parte a cerului a început să dispară sub nori. Câte o stea piere pe negândite. Stă câteva clipe ascunsă şi reapare parcă şi mai falnică.

Anosov le urmăreşte atent, aproape încordat, ca şi când le-ar număra.

— Da, sunt toate! Nu lipseşte niciuna, constată amuzat „gestionarul aştrilor”, cum îi place lui Serghei să se autointituleze. Uneori are sentimentul că cineva i-a dat în păstrare stelele. Ivirea lor; în fapt de seară îl încântă, pălirea lor în zorii dimineţii îl întristează. Constelaţiile, cu formele lor ciudate, evocând vietăţi fantastice sau eroi legendari, sunt marea lui pasiune. Anosov n-a scris niciodată poezii, dar e, în felul lui, un poet.

Pentru el, Andromeda nu e un simplu grup de corpuri cereşti, ci nefericita fiică a lui Cefeu şi a Cassiopeei, ţintuită de stâncă şi lăsată pradă monştrilor. Şi nici Pegasus nu-i o constelaţie obişnuită, ci aprigul armăsar înaripat al lui Perseu, venit cu iuţeala gândului s-o scape pe frumoasa prinţesă.

Părul Berenicei, Dorado, Hercule… constelaţii, dar totodată pietre scumpe din sclipitorul şirag al legendelor.

Serghei se ridică încet din fotoliu şi-şi lipeşte fruntea de

partea de jos a cupolei.

Priveliştea îi stârneşte un gând curios: dacă un astronaut, venind de pe o altă planetă, n-ar zări decât acest pisc golaş, încins de brâul de nori? N-ar fi îndemnat să creadă că Pământul este un imens ocean cenuşiu, din care răsare o singură insuliţă pustie? Poate că ar renunţa să mai străpungă norii… Poate că ar porni nepăsător mai departe, în căutarea unei alte planete mai primitoare.

Râde cu glas tare:

— De-aş fi eu în locul lui, aş cufunda negreşit nava în oceanul învolburat, aş…

Ce-i asta?

Anosov ridică dintr-o zvâcnitură capul şi-şi aţinteşte privirile într-un punct al boitei. Colo, în dreapta, se vede ceva neobişnuit. O stea necunoscută? Nu… nu-i o stea, căci îşi schimbă locul faţă de stelele vecine. Atunci poate un satelit, o staţie cosmică?

Dar la ora asta nu figurează niciuna în program. Şi apoi, aspectul e ceţos, estompat…

O cometă? Sau poate o minusculă nebuloasă, aflată la mii şi mii de ani-lumină?

Degetele tânărului apasă febril pe butoanele tabloului de comandă. Instrumentele optice se îndreaptă spre ciudatul punct luminos. Totodată răsună bâzâitul de bondar al aparatului de filmat.

Zgomotul îl trezeşte pe Baxter.

— Ce s-a întâmplat, Serghei?

Cu un gest al mâinii, Anosov îl cheamă la el.

— Priveşte, Gordon! O mică pată de lumină apărută din senin. Să fie o cometă?

— O cometă? A… da, da, o văd… Mi se pare că se îndreaptă spre noi.

Amândoi urmăresc cu sufletul la gură punctul luminos care acum e mult mai mare şi mai strălucitor.

— Vine spre Pământ, repetă Baxter. Dar traiectoria e atât de neobişnuită pentru un obiect cosmic… iar viteza de deplasare… Nu, nu poate fi o cometă. E altceva!

— Altceva?

— Să dau drumul radiolocatorului!

Un zumzet umple încăperea. Două perechi de ochi urmăresc încordaţi ecranul albastru. Nimic! Nicio tresărire între cercurile

concentrice! Deodată însă se conturează o pată.

— Undele electromagnetice întâlnesc un obstacol. Obiectul care vine spre noi nu e numai… lumină. E ceva… ce emite sau reflectă fotoni, strigă alarmat Baxter.

Serghei îl aprobă.

— Ai dreptate, Gordon. E o masă luminescentă de forma unui triunghi.

Baxter continuă să privească fascinat cerul.

— Se apropie, se apropie mereu. Mă duc să anunţ Srinagarul…

— Stai, opreşte-te!

— De ce? Ca să ne-o ia altcineva înainte? Trebuie să comunicăm neîntârziat descoperirea noastră.

Anosov rămâne pe gânduri, fără să piardă din priviri misteriosul triunghi, care, în cele câteva minute, şi-a dublat dimensiunile. Îl apucă pe Baxter de braţ.

— Nu, Gordon! Te rog să mai aştepţi. Măcar un sfert de ceas. Te rog mult…

— Riscăm să scăpăm un prilej extraordinar. Gândeşte-te dacă anunţă cineva înaintea noastră…

— Asta n-are importanţă. La urma urmei, ce-ai putea comunica? O pată de lumină de formă triunghiulară se apropie de Pământ. Atâta tot. Gândeşte-te însă ce-ar putea să iasă de aici. Anumite ziare de-abia aşteaptă o asemenea bombă. Cine ştie ce o să se mai născocească. Poate chiar că se apropie sfârşitul lumii.

— La naiba! Să anunţe ce le-o plăcea! Dar să amintească de noi! Mă duc să transmit!

Anosov îi taie calea.

— Aşteaptă, Gordon!

— Serghei, e vorba de viitorul, de cariera mea… de a noastră.

Anosov îi pune mâna pe umăr şi-l priveşte drept în ochi.

— Te rog să ai răbdare! mai întâi să stabilim despre ce este vorba.

— Aşteptare, mereu aşteptare! Ştii doar că sunt un om de acţiune, Serghei!

Anosov îl trage spre sine.

— Ascultă, omule de acţiune. Înainte de a trece la fapte, e bine să chibzuieşti. Oricând, cu orice prilej, şi mai ales acuma!

Baxter îi dă un ghiont prietenesc.

— Fie! O fac pentru tine! Deşi asta mă costă pe puţin… câteva miişoare.

Baxter se trânteşte într-un fotoliu şi aşază picioarele pe marginea mesei. Privirea îi rămâne aţintită asupra cerului. Triunghiul de lumină ocupă acum o treime a cupolei şi înaintează mereu.

Încetul cu încetul începe să-l cuprindă teama. Teama de această stranie pată luminoasă, teama de a nu pierde prilejul să-i anunţe prezenţa. Se ridică tiptil şi încercă să se furişeze spre aparatul de emisie. Anosov îl observă:

— Credeam că ne-am înţeles, Baxter?

Reproşul are darul să-l scoată pe acesta din sărite.

— Ne-am înţeles, ne-am înţeles. Cuvintele sună răstit şi un gest nestăpânit îi trădează enervarea. Să aşteptăm? Ce naiba să mai aşteptăm? Momentul când acest triunghi blestemat va atinge Pământul? Cine ştie ce se va întâmpla!

— Orice s-ar întâmpla, radiograma n-ar fi de niciun folos.

Baxter ridică din umeri şi tace.

Anosov e copleşit de privelişte. Se dezmeticeşte greu.

— Haide, Gordon, să ieşim.

— Să ieşim?

Vrea să obiecteze ceva, apoi, dând din umeri, se duce să-şi ia şuba şi căciula.

Afară şuieră vântul. Triunghiul e atât de aproape încât se pare că dintr-un moment într-altul va învălui stâncile. Lumina e puternică, dar nu orbeşte, culoarea albăstruie, cu reflexe argintii. Totuşi, piscul Tşogori continuă să rămână cufundat în beznă, împreună cu oamenii care stau de veghe.

Anosov e liniştit. Ochii lui Baxter însă aleargă de la triunghiul de lumină la cupola adăpostului şi înapoi. Abia îşi stăpâneşte dorinţa să se repeadă la aparate ca să transmită senzaţionala veste.

Lumina albastră atinge piscul. Nu se întâmplă nimic! Doar nămeţii se transformă ca prin farmec în cristal şlefuit, iar stânca devine fosforescentă.

Triunghiul a încetat să fie triunghi. Lumina s-a lăţit pe sol, împrumutând forma acestuia. Se strecoară printre crăpături, urcă pereţii de piatră, aleargă peste micul platou învăluind cupola observatorului.

Cei doi au rămas ţintuiţi locului. Aproape că nu îndrăznesc să

respire.

— Parcă ar fi o fiinţă vie, şopteşte Serghei.

— O fiinţă vie! Baxter îşi înfige degetele în braţul tovarăşului său. Serghei, să ne adăpostim! Repede. Glasul său sună răguşit.

Anosov nu-l aude. Urmăreşte fascinat jocul straniu al luminii albastre, care pipăie în grabă fiecare palmă de teren.

— Caută ceva! Te pomeneşti că ne caută pe noi! strigă Baxter şi se repede spre intrarea observatorului. Mişcările lui atrag parcă lumina. O fâşie ţâşneşte spre el, îl urmăreşte, îl ajunge.

Lumina albastră i-a atins gleznele şi suie repede învăluindu-i trupul. Într-o fracţiune de secundă, Baxter a devenit fosforescent. Îşi priveşte mâna, care sclipeşte acum într-o stranie culoare albastră.

Spaima îi închide gâtlejul. Vrea să strige, să ceară ajutor, dar nu izbuteşte decât să bolborosească câteva silabe nearticulate. E gata să cadă, dar Serghei a alergat spre el şi-l sprijină.

Şi pe Anosov îl învăluie acuma lumina albastră. Cei doi seamănă cu nişte făpturi venite din adâncul oceanului sau dintr-o altă lume.

Serghei are remuşcări. A greşit ieşind din adăpost şi poate şi mai grav, chemându-l pe Baxter. Dacă ceea ce se petrece e manifestarea unui gen necunoscut de radiaţie cosmică? Dacă această lumină albastră este primejdioasă. O privire pe scintilatorul portativ îl linişteşte întrucâtva. Nici urmă de radioactivitate!

Lumina albastră îi părăseşte încet, regretând parcă despărţirea. Alunecă de pe trupurile lor şi se îndepărtează.

Baxter şi-a revenit şi-şi întoarce mâinile pe o parte şi pe alta.

— Ce-a fost asta, Serghei?

— Nu ştiu. O substanţă chimică sau poate nişte microorganisme.

— Microorganisme? Poate virusuri. Dar dacă aceste microorganisme sunt purtătorii unei boli cumplite? Dacă lumina albastră care te-a încântat este arma necruţătoare a unor fiinţe de pe o altă planetă?

— O armă necruţătoare? De ce, Baxter, să fie o armă şi nu o solie de pace? De ce contactul între noi, pământenii, şi fiinţele raţionale de pe un alt corp ceresc trebuie să fie neapărat de natură violentă?

Gordon Baxter nu-l aude.

— Din pricina ta, Anosov, toate din pricina ta. Dacă nu erai tu, rămâneam în observator. Şi lumea ştia acum că o ameninţă o primejdie. Orice s-ar întâmpla, o voi anunţa.

Se pregăteşte să coboare scările, dar Serghei îl cheamă înapoi.

— Gordon, uită-te… acolo, pe platou!

Vrând-nevrând, Baxter întoarce capul. Lumina albastră s-a concentrat pe micul platou de piatră din vecinătatea observatorului. Se petrece ceva straniu. În pătura fosforescentă se iscă valuri, apar fuioare şi dâre. Masa aceasta de lumină se frământă, se subţiază într-un loc şi se îngroaşă într-altul, se destramă lăsând goluri, ca apoi să se aglomereze, formând sfere de diferite mărimi. Sferele albastre, fosforescente, încep un dans lent, un fel de rotire, care-ţi sugerează…

— Un sistem stelar! exclamă Anosov. Macheta unui sistem stelar. Şi sfera asta care licăreşte mai viu decât celelalte e steaua Gemma!

Baxter face câţiva paşi ca să vadă bine.

— Ai… ai dreptate, Serghei! De necrezut! Vezi, în jurul stelei se rotesc nişte sfere mai mici… Planetele. Una dintre planete… Serghei… refuz să-mi cred ochilor…

Pe suprafaţa globuleţului încep să apară contururile unei hărţi. Se văd apele, mult mai întinse decât uscatul. Doar câteva petice răsar ca nişte insuliţe în regiunile celor doi poli.

— Contururile s-au stins, exclamă Serghei. Dar acuma…

Sfera de lumină începe să pâlpâie ca un semnal. Ai impresia că vrea să atragă atenţia privitorilor. Apoi apare din nou harta. Totul se repetă de câteva ori.

Baxter şi Anosov au ajuns până la marginea platoului, unde se desfăşoară fascinantul joc al luminii albastre.

— Pun rămăşag pe ultimul meu cent că acest spectacol e dat în cinstea noastră! exclamă Baxter. Lumina asta parcă vrea să ne sugereze locul de la care provine.

— Aşa e! Sunt aproape sigur! glasul lui Serghei tremură uşor de emoţie. Lumina albastră ne cheamă. Auzi, Gordon, ne cheamă! Ceea ce vedem noi nu poate fi decât un mesaj. Un mesaj transmis, de locuitorii unei planete din sistemul solar al Gemmei.

Anosov scoate un minuscul instrument şi îl cufundă în masa de lumină. Imediat se aude un ţârâit.

— Protoplasmă! Aşa cum am bănuit. Această lumină e vie, trăieşte!

Baxter îl priveşte cu ochi mari.

— Ai bănuit, Serghei? înseamnă că ai găsit o explicaţie pentru tot ce se petrece aici?

— O explicaţie e prea mult spus. O simplă ipoteză şi ea îndeajuns de hazardată.

— Adică?

— Ascultă, Gordon! Să presupunem că fiinţele raţionale de pe planeta din sistemul Gemmei şi-au propus să exploreze spaţiul în căutarea unor forme superioare de viaţă. Să mai presupunem că pe planeta lor trăiesc microorganisme capabile să absoarbă energie direct din lumină, să folosească această energie pentru a străbate distanţe uriaşe şi pentru a executa un program, ca cel al unei maşini cibernetice.

— Asta sună a dresură!

— N-ai decât să spui dresură. Eu l-aş numi... sistem biologic cu sarcini diferenţiate. Fiecare microorganism sau fiecare grup de microorganisme exercită, la o anumită excitaţie, o anumită funcţiune. În cazul nostru, excitaţia a fost găsirea vieţii. Lumina vie a fost trimisă în spaţiul cosmic ca să descopere viaţa. În drum a întâlnit planeta noastră, a descoperit punctul cel mai înalt pe care se găsea în momentul acela viaţă cu o organizare superioară, adică vârful Tşogori. Ne-a găsit pe noi, Baxter, şi, potrivit programului, prezenţa noastră a declanşat sistemul de semnalizare. Bănuiesc că acum se va retrage.

Într-adevăr, sferele de lumină încep să se destrame, să se lungească, să se contopească din nou într-o masă albăstruie mult mai puţin luminoasă decât la început.

— A pierdut energie, remarcă gânditor Anosov. Dar se va reface pe drum. Fiecare astru cu lumină proprie, Soarele nostru sau alte stele o vor hrăni cu radiaţii. S-ar putea ca reîntoarsă pe planeta ei, Lumina vie să îndeplinească ultimul punct din program: formarea unei machete a sistemului nostru planetar, a sistemului unde a găsit forme superioare de viaţă.

Lumina vie începe să se desprindă încet, încet de pe sol şi flutură ca o imensă perdea deasupra piscului.

— Parcă şi-ar lua rămas bun, murmură Serghei.

Baxter, uluit, face încercări să se dezmeticească.

Când reuşeşte, întreabă, de data aceasta fără prea multă

convingere:

— Dacă această lumină a fost trimisă ca să pregătească o invazie? Gândeşte-te, Serghei, poate că fiinţele de pe planeta Gemmei au de gând…

— Baxter, Baxter, Anosov râde, dar râsul său sună trist. Aşa ceva nu este cu putinţă! Fiinţe atât de evoluate, capabile să trimită în spaţiu un… sistem biologic cu program, ca să dea de urma vieţii, nu pot avea gânduri de cuceritori. Un grad înalt de civilizaţie exclude violenţa! Ei, dar ţie îţi este încă greu să pricepi aceste lucruri.

Acum, Gordon, du-te şi transmite: „Pe Tşogori a fost recepţionat mesajul unor fiinţe raţionale de pe o altă planetă. E un mesaj de frăţie, un mesaj de pace”. Du-te, prietene, şi transmite. Atât şi nimic mai mult. Eu mai rămân.

Fericit, Baxter coboară în fugă scările spre observator.

Serghei Anosov rămâne singur pe cea mai înaltă creastă a platoului. Stă neclintit, cu mâinile în buzunarele şubei, cu capul dat pe spate. Undeva, departe, cerul începe să-şi schimbe culoarea. Se apropie dimineaţa. Triunghiul se îndepărtează iute înspre punctul de unde izvorăşte lumina. Abia se mai zăreşte pe întinderea bolţii, pe care stelele încep să pălească.

Serghei ridică mâna deasupra capului. Parcă ar saluta Lumina vie, care se contopeşte pe nesimţite cu cea a Soarelui.

PREMIUL III

Ion Mânzatu

Zidul Metacosmic

1. O DRAMĂ CUMPLITĂ

După timpul convenţional adoptat de toate galaxiile, alarma se dădu în jurul orei 15 şi 17 minute. Până atunci, nimic nu prevestise un deznodământ atât de tragic. Zborul se desfăşurase normal şi pilotul se simţise toată vremea foarte bine. Clipă de clipă, în decurs de trei ani, peste zece mi ioane de galaxii, însărcinate cu urmărirea zborului, înregistraseră o evoluţie absolut firească…

Şi totuşi ceva, care sfidase legile cosmice cunoscute de om de atâtea milenii, îl determinase pe conducătorul astronavei

„Metacuant“ să transmită un mesaj uluitor:

Trans… Teron!… Transmite Te… Mă găs… la un giga-parsec… Stare febrilă… În jur… infern… Nav… se top… Unele ap… nu… asc… înţele… mă dezagre… semnale puter… Zona forţe… Starea sub… înregis… semn… creier… Zona… A…“

Receptoarele din galaxii Continuară să înregistreze, dar descifratoarele logice nu mai puteau reda sensul mesajului. Peste transmisia lui Teron se suprapuseseră paraziţi atât de intenşi, încât orice urmă de înţeles se pierdea complet într-un hârâit infernal.

În acelaşi timp, se mai petrecu un fapt foarte ciudat. Paralel cu mesajul captat de pe astronavă, centrele din galaxii consemnară o extraordinară intensificare a unui alt grup de semnale a căror origine era încă învăluită în negură…

Frânturile de mesaj, stâlcite cum erau şi unele aproape fără înţeles, veniră totuşi să aducă o veste covârşitoare: pilotul şi astronava nu mai existau la ora aceea…

— Teron a murit!

Lapidara şi teribila veste se răspândi vertiginos, ajungând până la cea mai îndepărtată galaxie din MAREA UNIUNE INTERGALACTICĂ. De la cea mai umilă planetă până la giganticele galaxii, de la cel mai neînsemnat sistem planetar şi până la frontierele uriaşei Metagalaxii, care uneşte în sânul ei peste o sută de miliarde de grupuri stelare asemănătoare cu galaxia numită Calea Lactee, doliul se lăsase pretutindeni. Trilioane de trilioane de oameni, din toate zările Cosmosului nostru unificat, îşi opriseră vreme de un minut râsul şi zâmbetul pentru a omagia amintirea celui dispărut. Drama cumplită ce se petrecuse era de neînţeles şi istoria Metagalaxiei nu mai cunoştea ceva asemănător.

— Teron a murit!…

Cel mai iscusit conducător de astronave din câţi au existat vreodată a fost înfrânt de o forţă necunoscută încă, a fost răpus de o ciudată lege a naturii cu care se luase curajos la trântă…

*

Nimeni încă nu luase cuvântul. Amândoi erau frământaţi în fel şi chip de o droaie de gânduri. Până la urmă vorbi Volm Dunt, membru în consiliul expediţiilor cosmice din Uniune:

— Istoria noastră nu mai cunoaşte o astfel de înfrângere!… Acest accident e absurd!…

Reprezentantul Căii Lactee în consiliul galaxiilor, Lum Vir Erid, răspunse mai mult pentru sine:

— Omul cel mai îndrăzneţ pe care l-am cunoscut nu mai există!…

Tăcură din nou. Astronava cu care zburau spre Galaxia Centrală se apropia de zona în care erau dispuse centralizatoarele şi prelucrătoarele cibernetice generale de informaţii. Privindu-şi prietenul, Lum spuse îngândurat:

— Ai fi ispitit să crezi că pilotul nostru s-a izbit de un obstacol care depăşeşte în ciudăţenie până şi antisubstanţa… Celălalt nu răspunse. Lum îşi continuă gândul: Oricum mă gândesc, în cosmosul nostru metagalactic, în care plutesc milioane de galaxii, nu văd nicio cauză care să-i fi putut pricinui vreun rău lui Teron… Doar era apărat împotriva oricărui pericol previzibil…

Dunt bătu cu palma în marginea fotoliului şi spuse:

— Atunci ce forţă oarbă a putut să biruie un om ca el? Când Teron a salvat convoiul de astronave din ghearele încleştării cu antisubstanţa, natura i s-a supus!… Ce l-a putut doborî acum?…

— Şi n-avea decât vreo trei mii cinci sute ani de viaţă!… oftă Dunt. Un om în puterea tinereţii!…

Deodată Lum cătă spre prietenul său cu o insistenţă stranie. În cele din urmă întrebă:

— Spune-mi, Dunt, cum vom putea justifica în faţa galaxiilor moartea acestui om?

— Ştiu… Totuşi, într-acolo, înspre… zona cercetată de el, era necesar, absolut necesar să plece o fiinţă gânditoare!… Roboţii exploratori n-ar fi putut înlocui niciodată creierul unui om – şi încă al unuia ca Teron! Şi a plecat la propria-i cerere…

Aparatele de bord semnalizară apropierea de Galaxia Centrală, situată la 700 milioane de ani-lumină de Calea Lactee. Dar Dunt nu luă în seamă semnalizările, ci se îndreptă către imensul hublou deschis al astronavei şi privi tăcut văpaia de stele. Pe neaşteptate, strânse din dinţi şi şopti ameninţător:

— Cosmosul a încălcat legile convieţuirii dintre el şi om!… După atâta vreme de înţelegere reciprocă a ucis un cosmonaut!… Trebuie tras la răspundere!…

2. NĂVALA AMINTIRILOR

Ret Orm La, ilustrul biocibernetician al Galaxiei Pluricefeidice, cunoştea pentru prima oară în viaţa lui sentimentul unei atât de răscolitoare dureri. La început aproape că nu înţelesese bine

sensul alarmei. Apoi, deodată, pricepu, şi buzele lui abia putură să murmure:

— Teron… mort!… Teron…

Colegii aflaţi în preajma sa îi înţelegeau marea durere, ştiau că între el şi Teron dăinuise, secole în şir, o neasemuit de frumoasă prietenie.

— Oprim experienţele!… Comunicaţi galaxiilor să pregătească informaţiile!…

După aceste scurte indicaţii, Orm porni cu astronava lui spre Galaxia Centrală. Dorea să ajungă cât mai iute la centrul de coordonare a activităţii Uniunii, unde urma să-l întâlnească pe Ram Nevi Steng, coordonatorul principal al galaxiilor…

Oricât de năprasnic de repede se desfăşura zborul, cele trei ore de mers i se păreau o veşnicie…

Chipul prietenului pierit îl obseda. Deodată îl fulgeră o idee. Prin undele câmpului de comunicaţie, stabili legătura cu planeta-i de reşedinţă şi porunci unuia dintre robotii săi de-acasă să treacă pe emisie videojurnalul. În el Orm îşi păstra filmate cele mai frumoase amintiri. Filmul era munca roboţilor care îl însoţeau peste tot, asemenea unor umbre.

Între creierul lui Orm şi jurnalul-emiţător se stabili acordul de rezonanţă. Apoi, una după alta, în minte i se perindară rapid nenumărate scene trăite. Deodată Orm comandă, prin simplul gând, oprirea la una dintre secvenţele jurnalului. Robotul de pe astronavă preluă dorinţa omului şi o transmise planetei îndepărtate. După puţină vreme, Orm începu să urmărească cu ochii minţii scene pe care i le transmitea jurnalul de-acasă.

Ultima lor întâlnire. Teron venise să se întreţină câteva zile cu bunul său prieten. Orm încă nu ştia nimic de plecarea lui Teron. Fericit de vizită, lăsă orice treabă la o parte şi porniră amândoi într-o plimbare cosmică.

Un timp, Teron tăcu. Asculta atent noutăţile biocibernetice pe care Orm i le servea cu pasiune. După o vreme, celebrul cosmonaut îşi întrerupse prietenul:

— O clipă… după câte înţeleg, aţi rezolvat, în sfârşit, problema creierului biologic artificial…

— Cred că da! răspunse Orm. Elementele celulare, zonele cerebrale şi conexiunile neuropsihice le stăpânim destul de bine. Aş îndrăzni să afirm că legile creierului nu mai constituie pentru noi o taină.

— Hm!… Aţi muncit, nu glumă! zâmbi cosmonautul. Trei secole, oricum, e un timp respectabil! Dar noutatea pe care mi-ai comunicat-o îmi întăreşte convingerea că mă poţi ajuta. Ştii că plec?

Orm îl privi uimit:

— Consiliul Uniunii şi-a dat consimţământul?

Teron clipi din ochi fără să răspundă.

— Deci… pleci!… Acum înţeleg de ce eşti atât de fericit!…

Cosmonautul se mulţumi să zâmbească, în ochi plutindu-i o bucurie neastâmpărată. Apoi spuse:

— Zona spre care mă voi îndrepta n-a mai fost cercetată… E dincolo de limitele Cosmosului vizitat până astăzi. Totuşi galaxiile vor să afle ce se întâmplă şi dincolo de pâcla prin care telescoapele noastre nu desluşesc nimic. Şi apoi trebuie să ştim odată de unde vin semnalele acelea perturbate…

— E ciudat cum de nu se confirmă nicio ipoteză emisă asupra originii acelor semnale… Nu se poate ca prin efortul întregii noastre Metagalaxii să nu dezlegăm misterul…

— Sigur că-l vom dezlega! răspunse surâzând Teron. Până una-alta, te-aş ruga să nu-mi refuzi o rugăminte… Prevăd că n-am să pot transmite toate descoperirile pe care le voi face în zborul meu, având la îndemână doar înregistratorul de gânduri… De cinci ani mă munceşte o idee… Cred că bănuieşti despre ce-i vorba… Am venit să mă ajuţi!

— La ce ţi-ar folosi ideea asta?

— La ce mi-ar folosi?!… răspunse visător galactonautul. Cu toţii am fi de două ori în câştig. Întâi, v-aş putea transmite extrem de rapid toate informaţiile descoperite de mine, precum şi concluziile pe care le-aş formula la faţa locului. Pe de altă parte, s-ar putea realiza o experienţă decisivă: veţi studia detailat fiecare celulă a unui creier uman aflat în plină activitate în condiţiile unui zbor la hotarele universului cunoscut de noi.

Orm se uită la prietenul său de parcă l-ar fi văzut pentru prima dată. „Ce gânduri ciudate îţi mai frământă mintea?” se întrebă el. Apoi spuse cu voce tare:

— Sincer să-ţi mărturisesc, e neaşteptat ceea ce-mi ceri… Desigur că voi face tot ce-mi stă în putere… Dar asta ar însemna amânarea plecării tale…

— Nu face nimic… Aranjează ce crezi că este necesar, fixează apoi şi centrele din galaxiile care mă vor urmări… Tu ştii mai

bine ce-i de făcut…

*

Orm întrerupse legătura cu jurnalul de-acasă. „Cât de trist, cât de groaznic s-a sfârşit totul! Experienţa poate ne-a reuşit, dar tu, prietene drag, nu vei mai putea să te bucuri de roadele ei!” îşi rezemă fruntea de geamul transparent şi simţi că un nod îi strânge gâtul. Se întoarse brusc şi începu să se mişte agitat. În clipa când se opri lângă panoul de comandă, ecranele astrografice îi vestiră apropierea de zona spre care zbura…

3. CONSILIUL GALAXIILOR

Metagalaxia fremăta, cuprinsă de sentimentul unei pierderi neasemuit de grele.

Era în ajunul unui eveniment care nu se petrecea decât în cazuri cu totul excepţionale. Se convocase Consiliul Galaxiilor. Asta însemna că peste câteva ore toate galaxiile şi, la rândul lor, toate sistemele planetare galactice trebuiau să stabilească legătura cu Galaxia Centrală. Lumile înfrăţite aşteptau cu nerăbdare începerea acestei întruniri cu adevărat universale.

Nimeni nu trebuie să se deplaseze de la locul său de baştină. De la centrul Uniunii Intergalactice, Ram, coordonatorul principal, urma să se adreseze tuturor oamenilor, răspândiţi pe nesfârşita întindere de sute de miliarde de ani-lumină a Metagalaxiei…

La ora fixată, cele câteva trilioane de trilioane de oameni deschiseră aparatele, şi pe ecranele acestora se profilă chipul binecunoscut al lui Ram. Undele câmpului de comunicaţii legau între ele cele mai îndepărtate galaxii, transmiţând concomitent imagini şi informaţii sonore cu viteze ce depăşeau pe cea a luminii de mii de trilioane de ori…

Fără nicio introducere, coordonatorul principal deschise şedinţa:

— Tovarăşi de pe întinsul galaxiilor, cu toţi am aflat despre tragica moarte a pilotului-erou, Teron Nezaar Vlur. Înainte de a intra în miezul discuţiei ne va fi prezentat filmul zborului, atât cât s-a putut ţine legătura cu galactonava „Metacuant”.

Ram schiţă un semn, şi, deodată, în mintea participanţilor la această grandioasă consfătuire apăru galactodromul de pe care şi-a luat zborul cosmonava lui Teron.

Lumile de oameni fremătară, emoţionate. Toţi ştiau că gigantul pe care îl vedeau acum înţepenit pe pista

galactodromului l-a purtat pe Teron spre zări ale Universului care se întind mult dincolo de frontierele Metagalaxiei… într-acolo de unde veneau de la o vreme ciudate semnalizări logice, al căror semn nu putea fi descifrat din cauza unui zgomot distrugător – Teron pornise în dorinţa să dezlege uimitoarea enigmă…

Cosmonautul salută pentru ultima dată omenirea, apoi bolidul se pierdu fulgerător în hăul sideral. Dar detectoarele de vehicule superluminoase prinseră în antenele lor astronava lui Teron şi, asemenea unui antic radar adus la supremă perfecţiune, o ţineau sub straşnica lor supraveghere.

Galactonava „Metacuant“ era cel mai perfecţionat vehicul superluminos sau, cum i se mai spunea, superlumnava cea mai reuşită din Metagalaxie. După puţin timp, prinse o viteză de aproape două trilioane de ori mai mare decât viteza luminii. Cu toate astea, observatoarele din galaxii o ţineau sub o asemenea observaţie încât îi cunoşteau în fiecare clipă până şi mişcarea atomilor din materialul ei de construcţie. În plus, starea pilotului era controlată de alte câteva sute de miliarde de aparate biocibernetice, fiecare cu funcţia lui specială. Acestea recepţionau necontenit toate informaţiile furnizate de creierul lui Teron, urmărind totodată cum se comportau până şi atomii din celulele cerebrale.

Un timp, zborul se desfăşură fără incidente. Superlumnava părăsi zona ultimei galaxii şi pătrunse în regiunea practic vidă, ce înconjură Metagalaxia. Chiar de la descoperirea acestei ciudate regiuni, oamenii s-au întrebat de ce natura nu permisese nicio grupare de stele în sânul acestei uriaşe centuri. Pe întinderi nesfârşite, de jur-împrejurul Metagalaxiei, Cosmosul era gol, înfiorător de gol, lipsit de orice urmă de materie stelară. Dar dincolo de această pustietate ce se află?

După o bucată bună de zbor prin genunea acestui straniu pustiu, Teron transmise că semnalele de origină necunoscută s-au intensificat. Pilotul emise chiar ipoteza că probabil se apropia de sursa misterioaselor semnale, deşi încă nu zărea niciun corp ceresc în direcţia de zbor şi nici în alte părţi…

Deodată imaginile filmului începură să se înceţoşeze. În jurul galactonavei apăru un nimb albăstrui.

care se intensifică treptat, până ajunse la o strălucire orbitoare. Teron transmise, pentru prima dată, că simte o

uşoară indispoziţie. Brusc, indispoziţia i se accentuă, devenind îngrijorătoare. „Metacuant“ era încinsă într-o văpaie care nu prevestea nimic bun. Deşi nu putea fi vorba de o frecare cu vreun gaz cosmic, era clar că superlumnava se prăpădeşte.

Teron transmise atunci la bază: „Semnalele s-au intensificat şi par mai clare… Nu le pot descifra… Aparatele de bord oscilează bizar şi unele nu mă ascultă decât cu mare greutate… Câmpul de izolare luminoasă e foarte puternic perturbat… încă nu înţeleg ce se întâmplă…”

Coordonatorul intergalactic răspunse fulgerător: „întoarce imediat!… Ai intrat într-o zonă de mari perturbaţii… Mesajele tale sunt tot mai puţin inteligibile… Paraziţi foarte intenşi pe câmpul de comunicaţie… întoarce, Teron!”

Dar se pare că pilotul nu luă în seamă apelul Metagalaxiei. Imaginile deveniră tot mai neclare, în cele din urmă, se recepţionară frânturile ultimului mesaj după care se produse o explozie extraordinară. Orice imagine dispăru şi cu asta se sfârşi şi filmul…

După câteva minute de reculegere, Ram vorbi emoţionat lumilor metagalactice:

Nu ştim deocamdată ce s-a mai întâmplat cu „Metacuant”. Cu toate că imensul volum de informaţii primite de la Teron nu ne-au spus încă nimic, fiind acoperite de zgomotele acelea ciudate, putem emite două presupuneri. Mai întâi că Teron a înţeles până la urmă cauza care l-a distrus, dar n-a mai avut răgazul să ne transmită şi concluzia la care a ajuns cu o clipă înainte de moarte. Pe de altă parte, el ne-a comunicat că semnalele logice, al căror izvor îl căuta, s-au intensificat pe parcursul său de zbor şi au devenit mai clare pe măsură ce galactonava se afunda în zona aşa-numitului pustiu înconjurător. Numai fiinţe asemănătoare nouă pot transmite mesaje cu un anumit sens. Nu ne îndoim că Teron s-a apropiat întrucâtva de galaxiile necunoscute care semnalizează spre noi şi poate chiar ne cheamă. Dar ceva straniu, ceva care nouă astăzi ne scapă, l-a împiedicat pe marele nostru prieten să-şi ducă; misiunea, până la capăt. Tovarăşi metagalactici, taina morţii lui Teron trebuie s-o dezlegăm, cu orice preţ! Numai aşa vom descoperi pârtia pe care vom putea porni cu deplină siguranţă spre acele lumi străine…

„Lumile care ne strigă!… gândi Dunt în sinea lui, în vreme ce-l

asculta pe Ram. Câte mii de veacuri, câte milioane de ani nu s-au strigat între ele şi galaxiile noastre!… A venit timpul să mergem mai departe!… Omul va încerca acum să-şi întâlnească fraţii de pe alte meleaguri ale nemărginirii!… În numele acestei nobile căutări, Teron şi-a dat viaţa, pornind primul spre necunoscut…”

Glasul coordonatorului principal îi întrerupse şirul gândurilor:

— Vă rog examinaţi cu atenţie ce-i de făcut… Se acordă o zi pentru consultări. Transmiteţi apoi centrului de coordonare cibernetică concluziile şi propunerile voastre…

4. ACEASTA E SOLUŢIA!…

După o zi, galaxiile se aflau din nou în adunare plenară. Primul luă cuvântul savantul Ret Orm. Parcă îngândurat, începu:

— Îmi revine cinstea să formulez concluzia ce se desprinde din propunerile sosite la centrul de coordonare generală. Cei mai mulţi dintre voi şi-au trimis propunerea sub forma întrebării: „De ce nu se pot folosi maşinile cibernetice actuale pentru descifrarea mesajului primit de la Teron?” Desigur, în emisiunea recepţionată de observatoare până în clipa morţii lui Teron se ascund informaţii valoroase, dar acestea rămân mai departe pierdute în marea de zgomote. Pe scurt, vă pot răspunde că maşinile cibernetice contemporane nu ne sunt de mare folos, Ele nu pot umple nenumăratele goluri existente în mesajele lui Teron şi nu sunt în stare să descifreze sensul tuturor informaţiilor recepţionate de pe „Metacuant”. Capacitatea cibeomaşinilor e limitată la anumite sarcini. Cu toate acestea, este absolut necesar să aflăm ultimele gânduri ale marelui dispărut! În creierul său se vor fi înscris concluziile la care a ajuns când şi-a dat seama ce forţă îi pulverizează astronava. Pentru a afla enigma morţii cosmonautului Teron Nezaar Vlur există, din fericire, o cale…

După o tăcere, continuă tulburat:

— Calea aceasta este şi unica posibilă!… Singura „maşină” care ar putea să ne ajute cu siguranţă, care ar putea să ne fie un consilier de neînlocuit, ar fi însuşi creierul lui Teron!… Dar acest creier nu măi există, a dispărut… A rămas totuşi ceva din el care s-ar putea să însemne foarte mult…

Galaxiile ascultau cuvântul biociberneticianului cu tot mai mult interes. Orm reluă şi mai însufleţit:

— În situaţia în care ne găsim, propun Metagalaxiei să

construim sub forma unui model viu creierul ilustrului meu prieten!… Numai o asemenea maşină, de esenţă biologică, din aluat viu, va fi în stare să rezolve sarcina copleşitor de grea ce ne stă astăzi în faţă. Îngăduiţi-mi să motivez succint această propunere:

Preşedintele Ram îi făcu semn să continue:

— După cum ştiţi, până astăzi, bioautomatica s-a mărginit să construiască dispozitive vii, care înlocuiesc cu succes elementele unor maşini cibernetice. Aceste dispozitive de structură biologică sunt foarte sigure, în funcţionare şi au un randament net superior oricăror circuite de natură moletronică. De trei secole încoace, eu şi colegii mei nu facem altceva decât să încercăm extrapolări ale legilor biocibernetice. Când a plecat, prietenul meu Teron m-a rugat să-i întocmesc fişa biopsihică a creierului său. Un număr restrâns de zece milioane de galaxii au înregistrat în decursul zborului comportarea fiecărei celule din emisferele cerebrale ale cosmonautului. Dispunem, aşadar, de un volum imens de date, practic de toate cele necesare pentru a începe construcţia unui model de creier care să semene întrutotul cu acela al lui Teron până în clipa morţii sale. Odată creat, modelul acesta va fi pentru noi singurul mijloc în stare să reconstituie textul ultimului mesaj transmis de Teron pe calea gândirii…

Orm se aşeză. Se ridică atunci Ram:

— Vă informez că marele consiliu a aprobat ideea lui Orm. Prin mine vă cere acum vouă, locuitorii Metagalaxiei, încuviinţarea pentru începerea acestei temerare experienţe!…

*

Aprobarea definitivă a Metagalaxiei sosi curând. În unanimitate, oamenii încuviinţară experienţa propusă. Votul galaxiilor însemna că Orm se poate folosi de toată energia de care avea nevoie şi de orice număr de laboratoare şi savanţi care-i erau necesari pentru realizarea cutezătoarei sinteze.

Laboratoarele, într-un număr impresionant, fiecare cu mii de secţii, fură instalate pe planeta A din galaxia NGC-6111. Întregul sistem planetar din care făcea parte planeta aleasă fu izolat de restul Cosmosului printr-un perete invizibil de câmpuri protectoare. Planeta însăşi fu protejată printr-un al doilea perete sferic. Niciun câmp cosmic perturbator nu mai putea tulbura munca din laboratoarele lui Orm. Aici era nevoie de o linişte

totală, căci se refăcea opera cea mai complexă a naturii în nesfârşita-i existenţă. În acest scop, trebuiau asigurate condiţii excepţionale. Ceea ce evoluţia biologică şi munca umană creaseră în milioane de ani – creierul fiinţei gânditoare – omul ţinea să realizeze într-un interval de timp infinit mai scurt, folosind pentru asta întreg arsenalul ştiinţei sale…

Centrelor din galaxii, Orm le ceru să selecteze şi să sistematizeze informaţiile recepţionate de ele în ordinea primirii lor de pe „Metacuant”, iar apoi să le transmită planetei A.

În dimineaţa aceea, totul era pregătit. Fiecare cercetător şi specialist îşi cunoştea în amănunţime sarcinile. Mulţimea de savanţi se afla într-o încordată aşteptare. Când primul centru semnaliză, o emoţie profundă îi cuprinse pe toţi:

„Galaxia Andromeda transmite grupul de informaţii selectate de pe lobul frontal stâng…”

Prima dintre galaxii raporta rezultatele, şi cu asta marea experienţă începea…

5. *TAINA CARAPACEI METAGALACTICE*

Cu patru ani în urmă, galaxiile sfârşiseră de trimis rapoartele lor şi începuse creaţia propriu-zisă.

Orm îşi îngădui o pauză, când în laboratorul principal pătrunse Dunt, membru în consiliul expediţiilor cosmice. Cei doi savanţi se salutară cordial şi biociberneticianul îşi invită oaspete să viziteze laboratoarele. Dunt deschise vorba:

— Ei, prietene, cum vă mai merg treburile?

— Probele parţiale au reuşit, răspunse Orm. Centrii cerebrali pe care i-am creat răspund perfect încercărilor de laborator. Ei reproduc exact zonele corespunzătoare din creierul lui Teron… Totuşi ar fi greşit să se creadă că prin asta am rezolvat totul. Abia acum urmează partea grea. Organul gândirii are două laturi principial diferite. O latură structurală, care include aşezarea spaţială şi reciprocă a atomilor în creier. Cealaltă latură, permanent schimbătoare, influenţată de împrejurări, este rezultatul evoluţiei în timp a celor două emisfere care compun creierul. Gândirea, după cum ştii, nu este legată numai de felul în care sunt aşezaţi atomii din celulele creierului. Ea este determinată de tot ceea ce a fost creierul înainte… De zeci şi zeci de ani de evoluţie!…

— Şi în ce fază vă aflaţi acum?

— Asamblăm… Trebuie să alcătuim un creier viu care să

devină omologul exact al creierului pe care l-a avut Teron. Pe de altă parte, acest model, după ce-i vom furniza toate informaţiile, trebuie să ne dea şi răspunsurile pe care ni le-ar fi dat însuşi Teron în ultima-i clipă din viaţă… Maşinile ereditare şi-au terminat rolul. Abia când va fi asamblat totul, vom vedea dacă am greşit sau nu cu ceva…

*

De atunci au mai trecut câteva luni. Tulburaţi, membrii consiliului de creaţie, în frunte cu Orm, priveau în clipa, aceea îngrămădirea ciudată din recipientul uriaş şi transparent ce se înălţa ca un monument în faţa lor. Îngrămădirea aceea, din care ieşeau nenumărate conexiuni biologice, era modelul creierului pe care-l avusese Teron… „Dublura”, cum i se spunea, încă nu fusese încercată. Nu aducea de loc cu un creier uman obişnuit. De altfel, savanţii nici nu urmăriseră aşa ceva. Nu forma trebuia imitată, ci structura şi funcţiile intime ale organului gândirii. Ceea ce creaseră miliardele de colaboratori ai lui Orm nu semăna nici la exterior, nici ca dimensiuni cu emisferele cerebrale. În niciun craniu n-ar fi putut încăpea acea imensă masă de materie vie…

Orm se aşeză la pupitrul de comandă şi se adresă roboţilor supraveghetori:

— E totul în ordine?

După un minut, în faţa lui, un beculeţ roşu se aprinse cu o lumină strălucitoare. Cele 17 miliarde de răspunsuri analizate de robotul centralizator veniseră în unanimitate aprobative…

Orm comandă din nou:

— Începeţi!… Zonele subcorticale sub dublă supraveghere!… Informaţii!…

După 47 de secunde, coordonatorul cibernetic general ai experienţei răspunse omului:

— S-a terminat înmagazinarea!…

Toate informaţiile fuseseră încredinţate creierului model. Acum se apropia finalul. Ce va răspunde „dublura”?…

Brusc, semnalizatoarele grupului analizor vestiră evenimentul atât de aşteptat. Creierul, prin intermediul robotului bioanalizor cu care era conectat, legă primele cuvinte:

„… Transmite Teron!… Transmite Teron!…”

Un circuit moletronic dintr-un centru supraveghetor se defectă, curmând pe neaşteptate firul frazelor alcătuite de

creierul artificial.

— De la început!… Grupul 6 018 înlocuit!… Cortexul sub triplă supraveghere!… Coordonatorul de informaţii pe intensitate maximă!…

Comenzile lui Orm fură executate prompt. La puţin timp după asta, cei prezenţi putură să afle, în sfârşit, ultimele pâlpâiri ale gândirii lui Teron:

„Transmite Teron!… Transmite Teron!… Mă găsesc la un giga-parsec… Mă încearcă o stare febrilă… Acum mă simt foarte rău… Nava arde!… în jurul meu e un infern al haosului în flăcări! … Corpul cosmonavei se topeşte şi nu mai pot face nimic… Unele aparate de bord nu se mai Supun voinţei mele… Forţele mă părăsesc… Nu e antimaterie… înţeleg… în zona aceasta nu poate exista nimic complex… Mă dezagreg… Semnalele sunt foarte puternice şi clare!… Metagalaxia este înconjurată de zona forţelor subnucleonice… Nu mai pot transmite… Nu pot să-mi mai descleştez gura… Nu pătrundeţi în regiunea aceasta!… Dincolo se află… E mai tare decât noi… Dar… Poate Orm!… Rămas bun!…”

Modelul creierului lui Teron Nezaar Vlur, eroul-cosmonaut al tuturor galaxiilor, îşi îndeplinise datoria. Marea taină era dezlegată. Totodată, însă, omul se pomenea înaintea unei probleme şi mai surprinzătoare şi mai complexe…

— Transmiteţi totul Marelui Consiliu şi Omenirilor!… ceru Orm zguduit.

Prin minte îi fulgeră vechea amintire. Acum multe lucruri îi deveniseră clare. „Cât de mare ţi-a fost mintea şi cât de neasemuit curajul!” se adresă el prietenului drag, răpit vieţii de acele forţe necunoscute. „Abia acum îmi dau seama. Dar tu ai intuit întregul risc pe care-l comporta căutarea ta! Şi mi-ai cerut să-ţi viu în ajutor… Iar eu, care credeam că eşti doar un părtaş entuziast al experienţelor mele… în realitate, voiai ca omenirea să nu piardă nimic din taina împotriva căreia mintea ta declarase o luptă pe viaţă şi pe moarte… Prietene drag, îţi mulţumim!…”

*

Consiliul galaxiilor începu o nouă şedinţă. Coordonatorul principal se adresă imediat lui Karim Nov Arf, consilierul intergalactic pentru cercetarea structurii materiei:

— Mesajul îl cunoşti… Ce ne poţi spune?…

De la distanţa de 30 milioane de ani-lumină, de pe planeta pe care se afla în clipa aceea, Karim răspunse după o uşoară şovăială:

— Descoperirea lui Teron este uluitoare. Este drept că materia există în univers sub o nesfârşită gamă de înfăţişări. Acest adevăr este atestat de toate legile naturii. Fizicienii cunosc încă de mult că este posibilă şi o stare subnucleonică a materiei, adică o formă pe care o îmbracă substanţa înainte de a deveni nucleon, nucleu şi atom. Până astăzi am crezut că această stare subnucleonică a materiei nu poate dăinui izolată… Se vede însă că am făcut o eroare… Teron a descoperit contrariul… Metagalaxia noastră este înconjurată, îmbrăcată de un fel de imensă carapace alcătuită din materia subnucleonică. Aş spune: din materie protonucleonică… Teron a fost răpus de acele forţe deoarece în zona lor nu poate exista nimic complex, nicio substanţă formată din atomi, nuclee sau electroni… Marele nostru dispărut a numit această carapace „infernul haosului”! Desigur n-a avut o altă expresie mai sugestivă la îndemână. De fapt, acest aşa-zis haos îşi are, deşi încă nu le cunoaştem, legile lui specifice. Între Metagalaxia noastră şi restul universului, natura a interpus un zid prin care n-ar putea trece niciun corp construit din atomi. Viaţa şi chiar substanţa obişnuită este incompatibilă cu legile acestei vaste regiuni a universului, cu legile ucigaşe ale acestui Metacosmos…

— În concluzie? insistă Ram.

— În jurul unor planete existau odată centuri de radiaţii prin care omul nu putea trece. A fost o treabă destul de uşoară să facem inofensive acele centuri, restrângându-le în nori de atomi neutri. Dar carapacea care ne înconjoară este infinit diferită de acele centuri, atât prin natura, cât şi prin imensitatea ei!… „Haosul” lui Teron este în fond un Metacosmos aflat încă în faza lui de preorganizare. După părerea mea, va fi foarte greu să mergem mai departe cu cercetarea, poate chiar imposibil!…

Cu o vigoare extraordinară, coordonatorul principal se ridică şi strigă:

— Este aceasta şi părerea omenirilor noastre? Veţi îngădui naturii să repurteze asupra Uniunii umane o astfel de biruinţă?…

O clipă, peste imensitatea cosmică se lăsă tăcerea. Despărţite prin scurte intervale, veniră răspunsurile galaxiilor, care se alăturau, rând pe rând, protestului formulat de Ram împotriva

naturii. Părea prăvălirea unui tunet fără sfârşit:

— Nuuu!… Nuuu!…

Ram ceru linişte:

— În numele întregii Metagalaxii, cer savanţilor noştri să caute, începând chiar de astăzi, o cale de ieşire din situaţia de izolaţi cosmici… „Carapacea Teron“ – aceasta să-i fie numele! — trebuie să fie spartă. Vă rog să căutaţi drumul spre galaxiile la care Teron n-a mai ajuns!… Hotărârea intră în vigoare din acest moment!… Sunt încredinţat că în această supremă bătălie lumile noastre vor ieşi învingătoare!

6. *TUNEL SPRE NEMĂRGINIRE*

După aproape un secol de trudă fantastică, grupurile pentru cercetarea structurii materiei trimiseră consiliului galaxiilor raportul final al rezultatelor obţinute.

Consilierul acestor grupuri era acum Deta Gera Ird, o femeie încă foarte tânără, dar o savantă cu o excepţională capacitate de organizare a cercetărilor. În mare măsură, rezultatele din raport se datorau modului în care orientase ea eforturile celor peste opt miliarde de secţii ale Uniunii.

Ram asculta raportul împreună cu mulţimea consilierilor săi. Robotul reproducător transmitea acum partea cea mai importantă a documentului:

„… Pe scara infinită a formelor pe care le poate lua materia în univers, starea subnucleonică nu reprezintă decât un stadiu de preorganizare a substanţei cunoscute în lumea noastră. Este foarte probabil – şi ecuaţiile o atestă – ca substanţa subnucleonică din carapacea care înconjoară Metagalaxia să constituie doar resturile de materie neorganizată, care dăinuie de trilioane de ani în această stare. În acest imens răstimp, galaxiile noastre s-au format, ajungând la un stadiu metagalactic evoluat. Totuşi, printr-un proces care ar părea întâmplător, dar care în infinitatea universului este perfect posibil, carapacea noastră a rămas la forma ei de protocosmos, vrăjmaş oricărei organizări superioare a materiei…

Desigur, ne este cu neputinţă să spargem acum acest zid, care are alte legi decât acelea ale Cosmosului, supus omului.

Cercetările s-au încheiat şi raportăm omenirii concluziile…”

Întorcându-se către consilieri, Ram sublinie:

— Vă rog să reţineţi bine această parte din raport. Este cu adevărat la o înălţime ameţitoare…

Robotul-raportor continuă:

„…Mecanismul de trecere a substanţei preorganizate în nucleon, nucleu, atom etc., este stăpânit acum în laboratoarele noastre. Reacţia de organizare a materiei subnucleonice este de tipul reacţiilor în lanţ. Pentru a verifica justeţea concluziilor noastre, am căutat şi am descoperit şi reacţia inversă, de dezorganizare a substanţelor nucleare şi nucleonice, reuşind să le trecem şi pe acestea în stare subnucleonică. Rezultatul confirmă întrutotul tezele teoretice…

Subliniem faptul că reacţia de organizare a substanţei subnucleonice poate avea loc numai în prezenţa unor câmpuri catalizatoare. Spre marea noastră bucurie, am descoperit că natura a creat astfel aceste câmpuri, încât ele se găsesc chiar în sânul substanţei subnucleonice, ca o lege ciudată, proprie numai Protocosmosului. Prin aceasta, constatăm că avem la dispoziţie tot ce ne este necesar pentru a începe, fără ezitare, atacul direct împotriva carapacei izolatoare!…”

Coordonatorul principal se adresă consilierilor:

— Aţi înţeles, cred, ce vrea Deta!… Metagalaxia trebuie să intre într-o luptă înverşunată împotriva Protocosmosului!… Raţiunea umană va trebui să-şi măsoare forţele cu protomateria, care ne barează din toate părţile calea de ieşire spre larg…

Lum exclamă, cuprins de o bucurie tinerească:

— Ceea ce universul n-a reuşit sau poate a uitat să realizeze va face în curând omul, grăbind la maximum evoluţia acestui protocosmos ciudat!… Eu aprob planul Detei!…

După o clipă de tăcere, Ram se ridică şi declară:

— Voi fi în asentimentul vostru dacă socot că este necesar să ne pregătim pentru această bătălie, cea mai gigantică din istoria Uniunii umane!

*

După alte trei decenii, 850 miliarde de galactonave porniră spre frontierele interioare, spre poalele Protocosmosului-Carapace. Uriaşii bolizi superlumnavici duceau cu ei staţiunile siderale care urmau să săvârşească o acţiune demnă numai de atotputernicia naturii.

Folosindu-se cu pricepere de forţele catalizatoare din sânul substanţei subnucleonice, Metagalaxia declanşă pe tot frontul protocosmic reacţia în lanţ prin care urma să fie adusă la stadiul

de materie organizată o zonă nesfârşită din univers. Omul nu mai putea aştepta pura întâmplare ca să vadă organizată şi carapacea înconjurătoare. Ştiinţa umanităţilor înfrăţite învăţase să treacă de acum chiar peste legile hazardului…

La aproape două secole de la acest eveniment istoric, observatoarele din Metagalaxie dădură din nou alarma generală. Ceea ce se aştepta de mult se împlinea acum…

Pe direcţia în care zburase cândva şi Teron, galaxiile intensificaseră mult reacţia de organizare a Protocosmosului. Ca rezultat, prin zidul vrăjmaş apăru, în sfârşit, o breşă, un pasaj imens, şi ca lăţime şi ca lungime, un tunel de trecere liberă.

— „Tunelul lui Teron”! şopti Ram, primind vestea. Pregătiţi convoiul de galactonave!

Aproape simultan cu aceasta, Galaxia Centrală raportă:

„Primul grup de semnale logice venite de dincolo prin tunel a fost descifrat!…”

Lângă coordonatorul principal se afla şi Orm. O bucurie nesfârşită îi învălui inima. „Teron, prieten drag, eşti răzbunat! Pornim acum spre lumile-surori care ne cheamă, aşa cum vei fi bănuit şi tu atunci!” mai gândi Orm, cutremurat de fericire.

Şi convoiul superlumnavelor pătrunse fără frică în „tunelul lui Teron”. Dar deodată, aparatele de bord semnalizară îndrăcit.

Cosmonauţii Metagalaxiei înţeleseră, înfioraţi, aceste zbateri ale semnalizatoarelor. Orm şi Ram se apropiară de ecranele de detecţie şi, când desluşiră imaginile de pe ele, în ochi le licări o bucurie copleşitoare.

Orm prinse cu amândouă mâinile ecranul din faţa sa şi vorbi, gâtuit de cea mai zguduitoare emoţie:

— Iată marea surpriză!… Lumile de dincolo ne ies în întâmpinare!… în tunelul care ne duce spre nemărginire se vor întâlni acum solii a două cosmosuri ce până de curând erau complet izolate unul de celălalt!…

Pe bord se anunţă:

„Întâlnirea se va produce peste 44 de minute!”

— Oare cum vor fi arătând ei? În ce fel sunt construiţi?

Dar Orm nu-şi mai sfârşi întrebările. Ram îl chemă lângă el să privească prima imagine clară a cosmonavei din fruntea convoiului ce venea dinspre alte metagalaxii…

Camil Baciu

Legea Cea Mare

La marginea Galaxiei Albastre, acolo unde navele păreau că se afundă într-un imens ocean de azur, în cel mai mic dintre sistemele solare, se rotea planeta Myosotis. Diametrul ei nu trecea de a mia parte dintr-o secundă lumină şi, aşa cum aluneca lin prin razele albăstrii ale Soarelui ei, părea o planetă artificială, una dintre cele trei milioane de planete colorate ce împodobeau universul locuit, asemenea străvechilor globuri japoneze.

De jur-împrejur sistemul ei solar era vegheat de mari câmpuri magnetice turbionare, de nestrăbătut pentru undele radio, şi în spatele acestei mantii de linişte îşi căutau refugiul cei îmbătrâniţi înainte de vreme şi care, închişi în crisalidele lor străvezii, aşteptau să renască. Legănându-se în capsulele lor de aer, ei dormeau somnul acela adânc, dătător de viaţă pe care oamenii îl învăţaseră în ultimii două mii de ani. Dormeau, astfel, culcaţi unul lângă altul, un bărbat şi o femeie, îmbrăcaţi în costume argintii şi ţinându-se de mână. Dormea un bătrân scăldat în lumina strălucitoare a descărcărilor de regenerat ţesuturile, înconjurat de ţevi transparente şi jerbe de scântei. Părea că doarme până şi fiinţa aceea originară din lumea planetelor de sodiu şi care semăna grozav cu un ou alungit.

Cu toţii dormeau, aşteptând să renască, rotindu-se încet în jurul planetei Myosotis, în afara unui tânăr uscăţiv, care-i privea fără să-i vadă. „Poate că ar fi fost mai bine să călătoresc acum prin Galaxia de Rubin – îşi spunea – pentru a revedea lumile acelea scăpărând în roşu şi vieţuitoarele lor oribile, de plasmă… Sau, poate, m-aş fi lăsat purtat de undele mai iuţi decât lumina din Galaxia Timpului, simţindu-le cum pulsează o dată cu câmpurile navei… Sau, cine ştie, poate că ar fi trebuit să mă smulg din această tăcere îngheţată, plecând într-o misiune îndepărtată, în explorarea lumilor necunoscute”…

Dar nu… Nu voia să călătorească prin Galaxia de Rubin, nici prin Galaxia Timpului. Nu dorea să revadă niciunul dintre locurile pe care le cunoştea şi a căror imagine îl făcea să vibreze, cu ani în urmă, de emoţia marilor călătorii.

Dar poate că ar fi vrut să se joace? Avea la îndemână muzica, dansurile şi poveştile în imagini ale tuturor secolelor. Pentru a le asculta şi pentru a le vedea nu trebuia să facă nicio mişcare,

nici măcar să vorbească. Multiplicate, selectate, undele emise de creierul său erau de ajuns de puternice ca să comande automatului de bord melodii şi imagini spaţiale. Dar el nu dorea să se joace.

Îşi dădea seama că e bolnav şi n-avea putere să lupte cu boala. O presimţise încă de atunci când, lăsându-se pradă chinuitoarei sete de a călători, de a întrece viteza luminii şi apoi vitezele supergalactice, întârziase prea mult în lumea planetelor de sodiu. Îl avertizaseră prin radio de primejdia beatitudinii reci pe care o dădeau radiaţiile acelea bizare, necunoscute, şi, pentru că nu mai asculta, trimiseră nave care să-l aducă înapoi. Dar el îşi continuase călătoria, singur, afundându-se din ce în ce mai mult în sistemele necercetate – şi pe neaşteptate, beţia ameţitoare a spaţiilor îl părăsi, făcând loc celei mai jalnice dintre boli: boala lipsei de dorinţe. Şi atunci, fixându-şi ca obiectiv Galaxia Albastră, fugise să se ascundă în spaţiile de azur ale planetei Myosotis.

Pentru a nu se mai gândi, privi în jur la cei câţiva oameni născuţi în colţuri atât de diferite ale universului. Unii îşi conectaseră căştile de vise, alţii se cufundau în somnul ce preceda călătoriile îndepărtate. Îi ocoli uşor şi-şi aşeză nava pe suprafaţa poroasă şi aspră a planetei. Învelindu-se în capsula de protecţie, porni să se preumble alene, pentru a-şi dezmorţi muşchii, când deodată zări sera.

Era aceeaşi mică grădină închisă sub o boltă transparentă de alamandin şi care exista pe toate planetele vizitate de oameni, potrivit legii marelui centru coordonator. El însuşi transportase astfel de sere în Galaxia de Rubin şi în misterioasele planete de sodiu, bucurându-se nespus la vederea corolelor ce prindeau să se deschidă sub cerul altor lumi. Şi acum, după trecerea atâtor ani de peregrinări singuratice, simţi cum tresare, la vederea florilor, simbolul expansiunii vieţii în univers.

Descoperise sera în mijlocul unui platou – câţiva crini, o orhidee şi flori de nu-mă-uita, ce dăduseră planetei G 10-8 numele de Myosotis. Şi alături de corolele multicolore, un pomişor. Crini, orhidee, myosotis – după calendarul universului locuit, asta însemna veacul XXII – că fiecare combinaţie de flori definea secolul în care fuseseră plantate. Dar pomişorul nu era consemnat nicăieri. Stingher şi de prisos, cu tulpina sa subţiratică şi frunzele rotunde, pomişorul nu se abătea oare ca

şi dânsul de la regula marelui centru coordonator, în acest colţ al Galaxiei Albastre?

Se aplecă să cerceteze trunchiul puţintel şi neajutorat, dar în clipa aceea o lumină orbitoare îl învălui şi un val de aer fierbinte îi astupă gura şi urechile. Când îşi reveni înţelese că una dintre nave explodase, căci de jur-împrejurul său fumegau sfărâmături înnegrite. Îşi întoarse privirile spre mica seră, dar aceasta dispăruse şi numai pomişorul mai trăia, îngropat pe jumătate.

Lăsându-se în genunchi, tânărul acoperi planta cu capsula sa protectoare şi o luă la fugă. Ajunse la navă şi, pătrunzând în cabină, stropi pomişorul cu apa sa de băut. Dar crengile subţiri, aproape retezate cădeau neputincioase şi frunzele prindeau să se ofilească. Viaţa se scurgea pe nesimţite de sub coaja cafenie, de-a lungul nervurilor fine.

Nu, asta nu era îngăduit! Nu putea lăsa viaţa să piară sub ochii săi. Cu mult înainte de marea ceremonie a maturităţii, când i se înmânase casca de cosmonaut, învăţase legea fundamentală a centrului coordonator: expansiunea şi apărarea vieţii în univers cu preţul vieţii tale. Şi acum pomişorul se stingea în pumnul său!

Se ridică, pradă unei neobişnuite surescitări, şi puse în funcţie automatul de transmutări universale cu care prelucra combustibilul navei. Pansă rupturile crengilor cu resturile de pământ ce mai rămăseseră prinse de rădăcină, le înfăşură şi le legă în pernele de transfuzii. Scoase apoi rezerva de magneziu şi o introduse în automat. Cadranul de urmărire a reacţiilor se lumină şi atunci, întinzându-se pe spate, îşi cuplă şi lui perna de transfuzii. Simţi cum acul seringii îi pătrunde în venă şi văzu apărând pe cadran formula hemoglobinei.

N gl N
Fe
N N

Oare hemoglobina sa nu fusese afectată de îndelungata perioadă de timp petrecută în cabină? Întinse cealaltă mână şi declanşă butonul de corelaţie. Automatul porni să vibreze şi, o dată cu el, toată nava. Formula de pe cadran se dezvoltă, întinzându-şi toate legăturile mobile ca pe nişte membre vii şi vibraţia crescu la maximum, aerul se înfierbântă şi se încărcă de electricitate. Pe cadranul luminescent, alături de prima formulă apăru a doua, la început fragmentată, întrerupându-se mereu,

până când se stabiliză:

N gl N
Mg
N N

Cosmonautul surâse. Hemoglobina lui se prefăcea în clorofilă, înlocuind fierul prin magneziu. Cunoştea experienţa aceasta încă din anii de şcoală, dar nu ştia ca vreodată un om s-o fi făcut cu sângele lui. Şi iată, sub ochii săi, magneziul lua locul fierului, fluidul vital trecea de la animal la plantă.

Tânărul aştepta ca procesul să se fixeze, apoi întrerupse circuitul de corelaţie. Vibraţia automatului încetă şi ecranul redeveni mat. Scoţându-şi braţul din perna de transfuzie, desfăcu legăturile pomişorului şi-l aşeză într-un vas de metal. Sfărâmă apoi micul glob de pământ pe care-l purta la bordul navei, simbol al planetei pe care trăiseră strămoşii lui, presără pulberea aceea cafenie peste rădăcinile plantei şi o stropi cu apă. Frunzele ofilite se desfăcură asemenea unor petale umezite de rouă şi codiţele lor lipsite de vlagă se arcuiră. Alene, crengile se întinseră, ca braţele unui om trezit din somn. Marea lege a centrului coordonator fusese apărată şi aici, în marginile Galaxiei Albastre, în spatele câmpurilor electromagnetice turbionare.

Ridicându-şi fruntea, tânărul văzu plutind în jurul său pe toţi cei pe care îi crezuse dormind – nu numai pe cei care semănau cu el şi care respirau oxigen, ci şi pe acei din Galaxia Timpului, şi chiar pe acela (sau aceea) din lumea planetelor de sodiu şi care semăna grozav cu un ou alungit. Alunecau cu toţii deasupra şi dedesubtul său, tulburaţi la culme; le „auzea“ întrebările interioare, traduse în limbajul universal al creierelor şi deodată simţi că toţi împărtăşesc bucuria lui, mai adâncă şi mai copleşitoare decât ameţitoarea beţie a spaţiilor. Şi le spuse, în aceeaşi limbă universală: „E marea lege pe care oamenii o poartă cu ei în expansiunea lor spre adâncurile universului…” Şi din nou simţi că ceilalţi se bucură, ca şi cum lumile lor bizare s-ar fi rotit sub semnul aceleiaşi legi.

Culcându-se pe spate, mângâie pomişorul ce tremura uşor în vasul de metal. Apoi, stabilind traiectoria navei, se cufundă în somnul de gheaţă al călătoriilor îndepărtate, mistuindu-se, asemenea unei raze, către marele centru coordonator al universului locuit.

MENŢIUNI

I.M. Ştefan

Oglinda Răsturnată

„Wotan”, unul dintre cele mai mari vase ale Germaniei federale, despica maiestuos Pacificul.

Oskar Schmideke privea în tăcere spre Soarele care apunea. Razele roşcate aprindeau pe talazuri limbi repezi de foc. Undeva, departe, pierea coasta de nord-est a Noii Guinee.

Profesorul de geografie îi amintise, şi nu o dată, că aci Germania imperială îşi avusese una dintre cele mai bogate colonii. Nu-l uitase pe Herr Waldemar, cel care împărţea tărâmurile lumii după trecuta, actuala sau posibila lor apartenenţă la Germania; murise în timpul războiului, în timpul unui bombardament. Cu câtă revoltă trata schimbările de numiri geografice operate de englezi în aceste locuri:

— Auzi, îndrăzneală! spunea el. Portul Friederich Wilhelms Hafen a fost rebotezat Madang, Neu Pommern a devenit Noua Britanie, iar Neu Mecklenburg – Noua Irlandă! Ce vandalism antiştiinţific! Arhipelagului Bismarck n-au îndrăznit însă să-i spună altfel; era prea cunoscut. Astăzi, cei peste o sută de milioane de germani din toată lumea care aspiră după un spaţiu vital, corespunzător cerinţelor şi capacităţii lor, vor şti să-şi asigure locul pe care îl merită în lume!…

Dacă îşi adusese aminte de profesorul de mult dispărut, nu era numai fiindcă vaporul trecuse în apropierea Noii Guinee, ci şi dintr-o altă pricină.

Observa de câtva timp doi oameni de pe punte, de vârste foarte diferite, dar cu o ţinută la fel de rigidă şi de elegantă, care schimbau gânduri ce îi readuceau în memorie spusele lui Herr Waldemar. Bărbatul mai în vârstă era ofiţer în rezervă şi îşi făcuse stagiul militar, cu mai bine de patru decenii în urmă, prin aceste locuri, în fostele colonii germane; acum era trimis în Samoa în calitate de consul al republicii de la Bonn. Cel tânăr era reprezentantul unei mari firme de chimicale. Amândoi păreau foarte siguri de ei, gesturile lor exprimând o mare suficienţă.

Pe punte bătea un vânt puternic şi Oskar nu prindea decât crâmpeie de discuţie:

— Acolo, în Kaiser Wilhelms Land, a fost cândva un tărâm al măreţiei germane… Câte sacrificii n-au fost necesare până ce steagul nostru a ajuns să fluture pe insulă! Nu voi uita niciodată parăzile de la Friederich Wilhelms Hafen… Şi apoi, într-o bună zi, după primul război mondial, australienii ne-au luat pe nemeritate locul…

— Am plecat, dar iată că acum ne întoarcem, domnule colonel! interveni cealaltă voce, mai tânără. Desigur, nu ca stăpâni de colonii – asta-i acum demodat şi nesigur – ci într-un fel mai trainic…

Vântul risipi cuvintele ce urmară, apoi glasul ajunse iar până la Oskar:

— …Capitalul german, maşinile germane, chimicalele noastre cuceresc Oceania. Dacă în războaiele economice s-ar da comunicate, acestea ar trebui să consemneze înaintarea noastră pe tot frontul, ruperea tuturor liniilor de apărare ale concurenţilor noştri, chiar şi ale japonezilor!

— În fond, răsună iar prima voce, poate că ai dreptate. Acum nu mai e vremea coloniilor, dar întreprinzătorii germani nu stau cu braţele încrucişate, nu se joacă.

Un clopoţel sună.

— Să coborâm la masă, spuse colonelul. Aici până şi vântul e fierbinte, iar o sticlă de bere müncheneză este un produs german pe care în astfel de împrejurări nu-i cazul să-l dispreţuieşti.

Un hohot de râs prelung, strident se rostogoli parcă peste punte. Apoi, în ritm cadenţat, ca într-un marş, răsunară paşii celor doi bărbaţi care coborau scara.

Oskar Schmideke privi lung în urma lor. Cuvintele rostite îi răsunau în urechi ca refrenul unei melodii fără sfârşit. Deşi nu-i cunoştea – aflase însă că atât colonelul, cât şi reprezentantul comercial erau oameni foarte avuţi – i se păru că îi ştie de când lumea. Şi-i închipuia, fără să-şi dea seama prea bine de ce, într-un cor de feţe simandicoase, alcătuit din imberbi şi bărboşi, din fetiţe cu codiţe blonde şi matroane corpolente, intonând cu evlavie „Deutschland, Deutschland über alles, über alles în der Welt…” După război, când din multe oraşe germane nu mai rămăseseră decât ruine fumegânde, „domnii colonei” şi acoliţii

lor amuţiseră pentru câtva timp. Acum însă, se cocoţaseră din nou în vârful piramidei sociale.

Oskar izbutea cu greu să-şi precizeze sentimentele faţă de ei. Le ghicea egoismul acerb, care se împletea cu patosul patriotard al pangermanismului; era suficient de lucid ca să nu fi uitat la ce dezastre duseseră în două rânduri naţiunea germană. Dar, în acelaşi timp, îi invidia; erau oameni care reuşiseră în viaţă şi bunăstarea de care se bucurau îi făcea să peroreze de la înălţimea unei mari mulţumiri de sine.

— Totul e să ştii să-ţi croieşti drum cât mai sus, indiferent de mijloace! îl povăţuise adesea mama lui. Vreau ca fiul meu să fie un victorios şi nu un învins.

„Un victorios?” se gândi Oskar. El nu era în niciun caz aşa ceva. Şi ce înseamnă oare să fii victorios? Să ai bani şi putere... Desigur. Dar asta îi ajunge oare omului?

La înălţimea ameţitoare a catargului, o pasăre întinse larg aripile şi-şi luă zborul spre orizont.

Strigătul ei răsună senin, ca un imn al naturii libere.

Profilul întunecat al navei crescuse la dimensiuni demiurgice. „Wotan”, invincibilul zeu al zeilor, străbătea cel mai mare dintre oceane şi lui Oskar Schmideke i se păru că nimic în lume n-ar putea stăvili această cursă triumfală.

Seara coborâse pe nesimţite.

*

Se întâmplase ceea ce cu puţină vreme în urmă ar fi părut de necrezut: „Wotan“ – fusese învins!

Se prăbuşise, ca şi cum strălucirea lui n-ar fi fost decât un efemer foc de artificii.

Din fericire costumul pneumatic „Salvex”, cumpărat de la magazinul sportiv „Bruder Dietrich” din Hamburg, se dovedea perfect. Ironic, ca întotdeauna, Olaf Krämer, prietenul lui Oskar din Köln, făcuse haz pe seama acestei precauţii; acum, însă, era salutară. Valurile Pacificului se înălţau şi coborau uriaşe, dar omul sălta şi cobora o dată cu ele, fără să se scufunde, de parcă s-ar fi ghemuit într-o barcă de cauciuc. Doar crestele înspumate care se iscau pe coama lor îl izbeau, oprindu-i respiraţia; nu le întâlnea însă decât rareori.

Oskar Schmideke avea de ce să se felicite pentru simţul său de prevedere. Aparatul acesta pneumatic îi salvase deocamdată viaţa, în timp ce sute de alţi pasageri pieriseră. Ar fi fost cumplit

ca tocmai acum, când se credea atât de aproape de ţelul său, să cadă victimă unui naufragiu; socotea de aceea că soarta îl cruţase, pentru a nu scăpa prilejul ce i se oferea.

Cu un ceas în urmă, când vaporul era aproape scufundat, apăsase crispat pe butonul cel roşu. În câteva secunde minusculul motor umflase costumul pneumatic, care devenise astfel cel mai desăvârşit colac de salvare.

*

Întreaga întâmplare îi reveni în minte.

„Wotan“ se ciocnise de o mină japoneză, uitată undeva, la vest de Noua Caledonie, încă din vremea războiului, când prin aceste meleaguri acvatice se înfruntaseră marile cuirasate ale marinelor niponă şi americană.

Oskar Schmideke îşi aminti că şi în atelierul lui de jucării de la Köln se fabricau cuirasate şi mine poleite, pe lângă tancuri, avioane blindate, rachete şi soldaţi de plumb, toate zugrăvite în vopseluri argintii, ca să-şi atragă cumpărătorii.

Acum, când explozia minei adevărate căscase în pereţii vasului o gaură imensă, strălucirea argintie a jucăriilor, aşa cum îi apăruseră ultima dată alunecând pe banda rulantă a atelierului, i se arăta stranie şi batjocoritoare.

Un sfert de oră după accident, sirenele vasului sfâşiau aerul, sunând fără încetare. Undeva, în adâncul întunecat al calei, câţiva marinari voinici mai încercau să închidă breşa, dar tentativa lor avea puţini sorţi de izbândă. Rana pricinuită vasului era prea gravă ca să mai poată fi tămăduită.

Copleşitoare, forfota sutelor de pasageri cuprinşi de panică îl încremenise. Se sprijinise de o parâmă şi închisese ochii. Caleidoscopic, imagini din trecut se succedau în secvenţe stranii.

— Oskar, eşti un om de nimic şi pe deasupra un ins imposibil! Cuvintele acestea, ale soţiei lui, rostite în seara când îl părăsise pentru totdeauna, îi răsunară deodată în ureche, de parcă ar fi fost spuse acum, din imediata lui apropiere.

Un ins imposibil? Poate pentru Gertruda, o făptură mărginită, care nu-l înţelesese niciodată. Un om de nimic? Asta şi mai puţin. E drept, până acum norocul nu-i surâsese din plin, dar dacă în arhipelagul Samoa va găsi într-adevăr pe bătrânul acela polinezian de care-i vorbise Krämer, totul se va schimba! Tancurile şi rachetele argintii se banalizaseră pentru puştii din

Köln; le vedeau în filme, pe afişe, în albumele colorate ale organizaţiilor soldăţeşti. Trebuia altceva, ceva fascinant!

Uneori îi plăcea să se urce în Alpii bavarezi. Acolo, pe culmile verzi, unde Pământul era parcă mai aproape de cer, îşi punea tot felul de întrebări, pentru care în tumultul oraşului nu avea timp. Se întreba, spre pildă, de va fi într-adevăr mai fericit dacă va izbuti în afaceri. Când cobora de pe înălţimi, respingea acest gând, ca pe un oaspete nedorit.

Alteori, îl frământa izolarea lui. Afară de Krämer, pe care-l admira pentru priceperea şi şiretenia lui, n-avea niciun prieten. Şi nici pe acesta nu-l simţea ca pe o fiinţă apropiată.

Cabana preferată unde obişnuia să se oprească era ţinută de un bătrân geolog, doctorul Dieter Ruhle; în decursul vieţii sale, Ruhle cutreierase toţi munţii Germaniei în căutarea minereurilor şi lui i se datorau descoperiri de mare însemnătate economică. În vremea lui Hitler, suferise închisoare şi apoi lagărul datorită ideilor lui socialiste. După război soarta nu i se schimbase prea mult. Se apucase să activeze într-o asociaţie a persoanelor persecutate de nazişti – şi într-o bună zi se trezise arestat sub învinuirea de „agitaţie subversivă”. După eliberare, îşi vânduse apartamentul de la oraş şi cumpărase cabana turistică, din ale cărei venituri trăia.

Lui Oskar îi plăcea să se sfătuiască cu bătrânul Ruhle asupra traseelor turistice, să-l asculte povestind despre piscuri semeţe şi păduri neumblate, despre întâmplări vânătoreşti şi legende străvechi. Alteori însă, bătrânul istorisea altfel de lucruri. Îi vorbea despre timpurile eroice când luase parte la Revoluţia germană, despre trădarea oportuniştilor care o pierduseră, de Karl Liebknecht şi Roza Luxemburg, despre lupta grea împotriva nazismului care se ridica, despre rezistenţa eroică a antifasciştilor în anii întunecaţi ai dictaturii. Sensibilitatea faţă de frumuseţile naturii se îmbina în acest om cu o adevărată pasiune pentru dreptate socială. De câte ori îl revedea, Oskar era tulburat de luciditatea cu care doctorul zugrăvea tabloul societăţii şi căldura cu care pleda pentru o nouă orânduire.

Uneori i se părea că ar fi vrut să fie şi el ca Ruhle, să se frământe şi să lupte pentru binele altora, dar aceste elanuri nu durau mult…

Talazuri imense băteau pupa, care cobora tot mai aproape de nivelul apei, în timp ce prova se ridica în aer, ca un uriaş semn

de întrebare, înscris de-a curmezişul planurilor sale.

Acum, când plutea legănat de valuri, amintirile năvăliră cu o putere nouă, readucându-i în faţa ochilor scenă cu scenă.

Revedea clipa când ultima barcă de salvare îşi primise încărcătura de femei şi copii. Ambarcaţiunile luptau aprig împotriva oceanului, care gemea de mânie. Două dintre ele se răsturnaseră. Disperaţi, cei care ştiau să înoate foiau zadarnic în jurul lor. Palme crispate mai răzbăteau o singură dată deasupra apei, pentru a pieri apoi pentru totdeauna. Zbaterea acelor nenorociţi îi sfâşia mintea şi îşi simţea nervii tot mai încordaţi.

Oskar retrăi clipa când îşi încleştase mâinile spasmodic de balustrada şovăielnică a vasului. Nu voia să moară! îşi păstra mijlocul de salvare pentru ultimul moment, deoarece prefera să evite o săritură de la înălţimea punţii în apă.

Acum era sigur că vaporul nu mai avea nicio scăpare. Oamenii rămaşi pe punte alergau năuci, împiedicându-se unii de alţii. Mulţi îşi strigau rudele din bărci, dar niciun nume nu putea răzbate prin vuietul valurilor şi urletul sirenelor.

Zeul necruţător al mărilor îşi trăgea prada spre fund încet, dar sigur, fără niciun răgaz.

Oskar îşi auzea bătăile ritmice ale sângelui în inimă, în gât, la tâmple – dar încerca din răsputeri să nu-şi piardă cumpătul. Pentru prima dată se întâlnea cu moartea faţă în faţă.

Citi din nou, pe prova avântată în ultima ei semeţie spre cer „WOTAN", şi inscripţia sclipitoare, strălucind în razele soarelui, îi apăru deodată dureros de ridicolă. „Wotan" – simbol al măreţiei trufaşe – avea să fie, peste o lună sau două, o epavă ruginită, vizitată de peşti ciudaţi, în abisul oceanic. Luminându-şi calea, peştii adâncurilor vor pătrunde prin ochiurile de geam şi vor cutreiera luxoasele saloane de clasa I, în căutarea vreunei bucăţi de pâine putrezite.

Pupa dispăruse cu totul sub apă, iar prova cobora pieziş; tot mai iute, înghiţită treptat de ocean. Vântul, stârnit în rafale mari, risipise bărcile până departe, pe întinderea frământată a apei.

Un val îl stropi de sus până jos, ca spre a-l pregăti pentru marea încercare. Nervozitatea îi ajunsese la paroxism. Oceanul în care avea să plutească peste puţine clipe se zbătea tot mai aproape de el, chemându-l avid, din o mie de ochi fantomatici.

Când, emoţionat, apăsă, în sfârşit, pe butonul roşu, Oskar auzi

mai întâi bâzâitul uşor al unui motor, apoi simţi cum, sub hainele obişnuite, costumul pneumatic începe să se umfle. Deodată, valurile cotropiră puntea, măturând-o.

Se trezi plutind, uşor ca o minge, în apa călduţă, cu miros reavăn de alge.

Şovăi câtva timp, apoi începu să înoate repede, îndepărtându-se de mulţimea de naufragiaţi, de teamă ca vreunul dintre nenorociţii care se luptau cu moartea să nu se agaţe de el, trăgându-l la fund. Pipăi cu mâini tremurătoare costumul în dreptul pieptului, dar răsuflă uşurat, micul aparat care prefăcea apa mării în apă bună de băut era la locul său, lângă pistolul de semnalizare. Pe mână, lipită de ceas, văzu brăţara busolei de naufragiu.

Marea aventură începea şi nimeni mi putea şti care va fi deznodământul luptei dintre om şi ocean.

Mai aruncă o privire înapoi. Vârful provei pierea tocmai în Pacific şi Oskar îşi închipui silueta zveltă a vasului lunecând, într-un dans gigantic, în ultima sa cursă, spre adâncuri.

*

Plutea de două zile.

Oceanul era acum liniştit ca oglinda. Un curent marin îi purta lent spre apus. Îşi mărea iuţeala vâslind cu mâinile.

Terminase biscuiţii din săculeţul impermeabil şi pământul nu se zărea nicăieri. Deşi aţipise de câteva ori – nu ştia nici el pentru cât timp, căci ceasul i se stricase – o sfârşeală grea îi apăsa trupul şi-i înceţoşa gândurile. De câteva ori i se păruse că un rechin uriaş îi dă târcoale, dar poate că această impresie era o născocire a spaimei.

Căută să-şi dea singur curaj, amintindu-şi de cuvintele mamei lui, care sunau ca o mustrare adusă veşnicelor sale îndoieli şi ezitări:

— Să nu uiţi, Oskar, băiatul meu, că o bătălie în a cărei izbândă crezi, este pe jumătate câştigată. Când nu crezi în victorie, lupta este dinainte pierdută.

Ce ciudat era limbajul acesta „de război” al mamei lui: „bătălie” „izbândă”, „învingător”.

Dar oare această bătălie, în care forţele-i erau sleite, mai avea sorţi de izbândă?

Când se lăsă; noaptea, ţintele de aur ale stelelor luciră în oglinda apei calme, ca într-un al doilea firmament.

În adolescenţă visase să se facă pictor şi reuşise chiar să câştige premii la nişte concursuri liceale. Mama lui se pusese însă de-a curmezişul acestor planuri. Îl oprise chiar să mai pună mâna pe penel:

— Viitorul nu aparţine romanticilor! îl mustrase ea. Alege ceva practic, care să te salte repede cât mai sus.

Îi urmase sfatul şi… uneori îi părea rău.

Acum viaţa lui era orientată spre un singur scop: reuşita în afaceri. Dar chiar când realiza o tranzacţie bună, nu se simţea pe deplin mulţumit. Fuga aceasta după bani, în care se angajare împins de cei din jurul său, convins că altă cale n-avea de ales, îi părea adesea un salt în gol. În făptura lui se zbăteau parcă două suflete.

— Banii sunt totul, dragul meu! îi spunea Krämer. Dacă-i ai din belşug, totul e la picioarele tale, dacă-ţi lipsesc, te târăşti ca o rimă…

Oskar ar fi vrut să-şi dovedească lui, să dovedească celorlalţi că poate să câştige mulţi, foarte mulţi bani. Mirajul succesului îl fascina, deşi nu era convins că izbânda materială îi va da adevărata bucurie a vieţii.

Da, bucuria vieţii, acesta era lucrul pe care-l dorea zadarnic, de atâta vreme.

În căutarea ei, nu uita să-şi ia pensula şi culorile, când urca la cabana lui Ruhle. Dacă izbutea să adune în suflet şi să aştearnă pe pânze farmecul unui luminiş de pădure sau strălucirea radioasă a unui răsărit de soare, i se părea că a găsit ceea ce dorea. Dar acest simţământ nu dura mult. Şi-l îngăduia doar ca un amuzament trecător, căci calea vieţii îi fusese călăuzită într-alt fel, spre alte ţeluri.

Pânzele nu le ducea în oraş. Erau păstrate în podul cabanei, într-o despărţitură pe care i-o construise bătrânul geolog. Îi făcuse într-un rând şi lui Ruhle portretul, surprinzându-i de minune zâmbetul, plin de înţelegere faţă de oameni, dar nu lipsit de amărăciune, privirea pătrunzătoare şi înţeleaptă. Tabloul acesta, singurul care fusese atârnat pe perete, în odaia cabanierului, vorbea parcă. Într-un rând, Ruhle îi spusese:

— E o pânză reuşită, dar mi-ai cam idealizat anumite trăsături. Dacă într-adevăr le apreciezi, de ce nu încerci să ţi le însuşeşti?

Oskar răspunsese repede:

— Una e visul, alta e realitatea. Vai de cel care le confundă…

Dar acum, ce mai contau toate acestea?

Se gândi din nou la mama lui. Când vorbea cu el îi dădea numai sfaturi limpezi, peremptorii. Dar viaţa ei părea destul de searbădă. Familia o ocolea şi prietene nu prea avea, ca şi el.

Niciodată nu putuse afla cine-i tatăl său, şi colegii râdeau la şcoală de el, socotindu-l „copil din flori”. Îşi închipuia foarte greu cum femeia aceasta rece şi austeră a putut să aibă în tinereţe o „aventură”.

Nu ştia de ce, dar ori de câte ori o întreba despre tinereţea ei sau când încerca să afle ceva despre împrejurările în care se născuse sau despre prima sa copilărie, între mamă şi fiu se lăsa o tăcere de gheaţă. Speriat, schimba chiar el vorba.

Într-un rând, în ultima clasă de liceu, descoperise o scrisoare ciudată a unui medic, datată cu vreun an înaintea naşterii lui. Aci se menţiona o iminentă experienţă biologică de mare însemnătate, despre care nu se dădeau însă niciun fel de amănunte. Întrebată, mama sa refuzase să-i dea vreo explicaţie şi îi interzisese chiar să-i mai amintească vreodată de scrisoare. Oskar îşi dădu seama că atinsese un punct foarte vulnerabil şi nu mai insistă. Ani de zile după aceea strania întâmplare îl obsedase, fără să-i poată da de înţeles.

Uneori avea sentimentul că peste viaţa mamei lui plutea un mister pe care nu-l va putea dezlega niciodată. Când o auzea rostind veşnicele ei maxime ale neînduplecării şi ale egoismului (cea preferată era „Homo homini lupus”), îşi spunea c? Această închistare este consecinţa unei vieţi ratate…

Foamea îl chinuia tot mai rău şi îşi simţea picioarele amorţite. Dubla feerie a nopţii i se păru un decor anume făcut pentru scena finală a propriei sale vieţi.

— Oskar Schmideke, bătălia a fost pierdută… îţi trăieşti sfârşitul! şopti el grav, înduioşat subit de propria-i soartă.

În aceste ceasuri, poate ultimele ale vieţii lui, ar fi vrut să picteze. Lumea îi apărea mai frumoasă ca oricând, parcă anume pentru a-i face despărţirea mai grea.

„Şi când te gândeşti că nimeni nu mă va regreta! gândi Oskar. Sau poate că Ruhle, în mărinimia lui, tot va mai stoarce o lacrimă pentru mine… Cât despre mama! Cred că n-am simţit niciodată duioşia ei. Va regreta probabil ambiţia neîmplinită”…

Deodată, spre sud-vest, zări un pâlc de luminiţe pâlpâitoare,

care nu aparţineau nici cerului, nici oglinzii lui din apă. Un strigăt de bucurie, de care cu o clipă mai înainte nici nu s-ar fi crezut în stare, îi izbucni din adâncul pieptului.

Fără să piardă nicio clipă, scoase dintr-un buzunar al costumului pneumatic pistolul de semnalizare. Declanşă mecanismul şi cartuşele ţâşniră spre înaltul bolţii, desfăşurând acolo jerbele unui foc de artificii cu semnificaţia de S.O.S.

Aşteptă câtva timp fără să facă nicio mişcare. În liniştea nopţii se auzi, mai întâi abia perceptibil, apoi ca un zumzet de bondar, zgomotul unei şalupe.

În sufletul lui Oskar clocoti un tumult vijelios, aproape de nesuportat în starea lui de istovire. Bucuria şi oboseala se amalgamau într-un amestec ciudat.

În timp ce zgomotul motorului creştea treptat, speranţele îi înfloreau din nou. Îşi aminti dintr-o dată, aproape cuvânt cu cuvânt, povestirea pe care Olaf Krämer, procuristul marii fabrici de cosmetice, i-o spusese la berărie, în seara când se împăcaseră după o supărare de câteva zile.

— Ştii, Oskar, jocul acela, inspirat de Hiroşima, inventat de bătrânul din Tutuila, mi s-a părut grozav de ingenios. Polinezienii ăştia din Samoa au imaginaţie, nu glumă! Închipuie-ţi nişte vaporaşe, Dumnezeu ştie din ce material uşor, poate din coaja unui fruct, plutind pe un mic bazin. Deodată, dintr-unul din vase ţâşneşte un proiectil minuscul, care explodează la vreo câţiva metri înălţime şi produce un nor de fum aidoma ciupercii atomice! Suflul exploziei răstoarnă toată flotila, care se scufundă. Straşnic, nu?

Îl lăsase pe Krämer să-şi depene istorisirea până la capăt, prefăcându-se că nu-i acordă nicio însemnătate. Reţinu însă că pe bătrân îl chema Tovinu şi că locuia lângă Pago-Pago, în satul Kipo, pe insula Tutuila. În sinea lui, Schmideke era uluit că procuristul, cu mirosul lui fin în afaceri, el, care spunea mereu că banul e totul în viaţă, nu sesiza uriaşele posibilităţi-comerciale ale unui asemenea joc; cine ştie, poate fiindcă lucra în cu totul altă branşă.

Acum când zgomotul şalupei se auzea tot mai aproape, se şi vedea lansând „primul joc atomic din lume”, încasând profituri fabuloase, obţinând „subvenţii psihologice” de zeci de ori mai mari decât până acum de la magnaţii trusturilor de armament.

Pizmuise întotdeauna pe întreprinzătorii care se lansaseră

printr-o lovitură; curajoasă, deveniţi celebri şi bogaţi într-o singură noapte; prin negura pe care oboseala i-o aşternuse în minte, vedea de acum pâlcurile de invidioşi şi linguşitori mişunând în juru-i. Îl auzea parcă spunând:

— A ajuns departe Schmideke ăsta!

Fosta lui soacră, experimentata Frau Braun, îl dojenea adesea pentru încetineala, cu care acţiona. De câte ori nu-l învinovăţise de lipsă de „fler”!

Când va izbuti, le va râde tuturora în faţă. El – lipsit de „fler”? Iată că sesizase un prilej unic, pe lângă care chiar Krämer trecuse indiferent. Plecase până la antipod ca să-l pună în valoare.

Acum, pictura, Ruhle, elanurile generoase fuseseră aruncate dintr-o dată peste bord. Oskar Schmideke devenise pe deplin fiul mamei lui, aşa cum ea şi-l dorise întotdeauna.

Farul şalupei desena pe apă un triunghi galben de lumină. Începu să strige. Motorul se opri brusc şi zări siluetele unor marinari.

Pe un perete al vasului citi:

BRISBANE

— Unde mă aflu? fu prima lui întrebare.

— În largul portului Brisbane, îi răspunse un glas din şalupă.

Ajunsese în preajma, coastei răsăritene a Australiei.

Deodată simţi că nu mai voia decât un lucru: să doarmă.

Peste câteva clipe, când braţe puternice îl ridicau în şalupă, se simţi ca din cârpe. Dacă oamenii aceia ar fi vrut să-l taie în bucăţi, n-ar fi avut puterea să li se împotrivească, poate nici măcar să strige.

Un fior îi cutremură tot trupul şi căzu în nesimţire…

*

Întrevederea cu consulul vest-german din portul Brisbane, capitala statului australian Queensland, fusese scurtă. Baronul von Thierp îi promisese tot concursul ca să ajungă la Samoa. Ideea lui Schmideke îl impresionase plăcut. La plecare, îi spusese convins:

— Iată într-adevăr un joc necesar copiilor noştri! Vremea păpuşilor şi a ursuleţilor a trecut de mult. Educaţia trebuie să ţină seama de viitorul poporului german.

Acum, Oskar aştepta pe o bancă a cheiului, la umbră, vasul arhiplin în care baronul izbutise să-i rezerve telegrafic un loc.

Oboseala nu i se scursese încă cu totul din trup. Cheiul se arăta pustiu, deşi la această oră era de obicei forfotă mare: muncitorii din port se aflau în grevă.

Privea în apa molcomă şi clară a radei, unde i se oglindea chipul şi nu-i venea să creadă că doar cu o zi mai înainte se zbătuse între viaţă şi moarte, în imensitatea plină de vrăjmăşie a oceanului.

Fără veste, două siluete de pe chei se iviră în oglinda undelor legănate. Erau un bărbat şi o femeie tânără. Se opriseră şi Oskar le vedea numai spatele. Tot privindu-i, simţi cum o nelinişte surdă i se strecoară în inimă; recunoştea ceva în aceste siluete, dar nu-şi putea da seama ce.

Femeia avea un păr mătăsos, de culoarea mierii de munte, şi mâini nervoase, puternice. Purta o rochie albastră, simplă, care-i vădea conturul viguros al trupului. Bărbatul, de statură mijlocie, gesticula convins. Vorbea încet, aşa încât nu reuşi să înţeleagă niciun cuvânt.

Deodată, Schmideke îşi dădu seama că înfăţişarea bărbatului era aceea care îi producea neliniştea.

Nu observase la el nimic ieşit din comun, nici în înfăţişare şi nici în îmbrăcăminte, dar parcă îl mai văzuse cândva, ba chiar de mai multe ori. Chipul îi era familiar, dar totuşi cât de straniu îi apărea! De unde îl cunoştea oare, căci era convins că îl cunoaşte bine, foarte bine?

Instinctiv, se retrase, căutând un refugiu în linia parabolică a băncii, dar continuând să privească ca hipnotizat spre acelaşi loc. Îşi puse automat ochelarii mari, negri, ca pentru a se ascunde.

Pe neaşteptate, insul se întoarse, şi Oskar îi zări limpede în apă întreaga faţă. Simţi cum un nod îi frânge, hain, răsuflarea. Genunchii i se muiară. Dacă ar fi fost în picioare, s-ar fi prăbuşit desigur pe cimentul cheiului.

Omul acela – era el însuşi!…

Îşi văzu capul rotund, puţin chel, ochii verzi, sprâncenele stufoase, ale căror capete se uneau deasupra nasului îngust şi osos, buzele subţiri, terminate cu o cută scurtă şi groasă, simulând un vag surâs.

Se scutură, ca pentru a se trezi dintr-un coşmar, dar imaginea stăruia în apă, cu atât mai vie şi mai fascinantă.

Continua să privească, obsedat.

El, Oskar Schmideke, putea fi în două locuri în acelaşi timp?

Poate că îl încerca o halucinaţie – îşi spuse el deodată, o nălucire ivită pe terenul propice al zilelor de mare încordare nervoasă prin care trecuse, al istovirii pe care nu o învinsese încă cu totul, într-o vreme, când începuse să studieze medicina, pe care o abandonase după doi ani de cursuri, problema rătăcirilor psihice îl preocupase. Ştia că nălucirile se manifestă cu o forţă nemaipomenită, care face ca bolnavul să le ia drept cea mai autentică realitate, oricât sunt de absurde.

Poate că naufragiul şi lupta cu oceanul îi zdruncinaseră într-atâta mintea…

Deodată îi veni o idee.

Dacă cea de-a doua imagine din apă era tot a sa, n-avea decât să ridice o mână, pentru a vedea dacă şi acest alter ego va reproduce mişcarea. Făcu, plin de timiditate gestul. Imaginea „celuilalt” rămase nemişcată. Pe urmă, îşi dădu seama că experienţa fusese inutilă: omul celălalt nu avea nici ochelarii săi şi era cu totul altfel îmbrăcat.

Cu toate acestea, statura şi chipul necunoscutului erau identice cu ale sale. Tocmai zâmbea, la o vorbă a prietenei sale, şi trăsăturile feţei lui nu se deosebeau cu nimic de ale lui Oskar. Apoi rosti un cuvânt, în englezeşte, cu glas tare:

— Impossible!

Schmideke tresări, de parc-ar fi fost fulgerat de un curent electric. Timbrul era al său, iar expresia feţei reproducea exact mimica sa într-o astfel de împrejurare.

Oskar îşi aduse aminte de vechii egipteni, spunându-şi că omul acesta era „dublul” său. Râse în sine de această, idee năstruşnică.

Pe urmă, dintr-o dată, o furie oarbă îl cuprinse. Făptura aceasta îl jefuise: îi furase chipul şi glasul! Poate chiar şi soarta.

Era gata-gata să se ridice pentru a căuta să se explice cu acest australian neruşinat, când i se păru că descoperă prima deosebire dintre el şi strania sa copie. Din mimica şi gesturile omului reieşeau un calm profund şi o stăpânire de sine care lui îi lipseau adesea. Părea mai hotărât în gândurile şi faptele sale, iar gesturile-i aveau ceva învăluitor.

Furia i se stinse ca prin farmec, dar nerăbdarea de a dezlega enigma crescu.

„Celălalt eu”, cum îl botezase în gând, îl atrăgea cu o forţă

irezistibilă, de parcă era o altă faţă a destinului său, pe care trebuia să o cunoască cu orice preţ; totodată îi era teamă, o teamă cumplită de acest om, fiindcă misterul său era parcă prea covârşitor ca să-l poată îndura.

Acum, „celălalt eu” vorbea din nou încet cu însoţitoarea sa. Oskar făcea febril observaţii: când omul se încrunta, fruntea avea exact aceleaşi cute ca şi a sa; din timp în timp, ridica uşor din umeri, ceva mai mult din cel drept decât din cel stâng, întocmai cum ştia de la alţii că face şi el; mâna avea exact aceeaşi formă a degetelor şi a unghiilor ca a lui.

Cu cât se uita mai mult, vedea mai multe analogii.

Îşi spuse deodată că omul acesta îi oferea un prilej unic: acela de a înţelege ce ar fi putut să fie viaţa lui dacă ar fi pornit-o altfel. Avea în faţa sa o făptură care, după câte se părea, păşise în existenţă cu aceleaşi premise fizice ca şi ale sale.

Judecând cu toată obiectivitatea, Oskar nu putea să se socotească drept un ins care a reuşit în viaţă şi nici drept un om mulţumit cu ceea ce înfăptuise. Făcuse o greşeală după alta, dar tea mai mare îi părea acum renunţarea la pictură şi ulterior la studiul medicinei, convins de mama lui şi atras de mirajul conjuncturii de afaceri din republica de la Bonn. Atelierul de jucării mersese la început prost, iar acum mergea „aşa şi aşa”, datorită „subvenţiilor psihologice”, obţinute cu preţul profilării producţiei exclusiv pe jucării-armament.

Singura lui şansă era cumpărarea invenţiei lui Tovinu, care ar fi putut să-l salte dintr-o dată. Era marea ocazie. Îşi închipui cum se vor înfăţişa lucrurile când va izbuti. Văzu parcă atelierul său devenit fabrică, iar jucăriile „Schmideke A.G.“ răspândindu-se în toată lumea occidentală, ca un simbol al idealurilor întemeiate pe politica de forţă.

Banii vor curge gârlă…

În depărtare se auzi plânsetul unui copil.

Euforia succesului visat deveni palidă, în umbra îndoielii. Se întrebă, aşa cum se întreba uneori în cabana din Alpii bavarezi: Presupunând că va reuşi, va fi oare cu adevărat fericit? Nemărginirea cerului şi a oceanului, stacojiul amurgului, smaraldul frunzelor, fiinţele din jur – vor fi aceleaşi. Va şti să se bucure altfel de ele?

Însuşi faptul că delibera atâta era o dovadă că nu putea deveni un bun om de afaceri – îşi zise Oskar, supărat pe el

însuşi, judecându-se cu argumentele cu care l-ar fi dojenit desigur mama lui. Îi lipsea spontaneitatea, siguranţa, reflexul fulgerător al hotărârilor.

Unde era fericirea? Cele două suflete din făptura lui Schmideke se angajaseră în marea bătălie…

*

Un vas trecu aproape de chei şi urma lui sparse imaginile oglindite în apa radei. După ce ezită câteva clipe, Oskar se hotărî să se întoarcă spre „celălalt Oskar”. Trebuia să-l vadă nemijlocit, să-l privească drept în faţă!

O făcu, cu un gest brusc…

Nu mai zări pe nimeni!

Ar fi trebuit să fie acolo, la şase sau şapte metri de el.

„Celălalt Oskar” şi femeia blondă de lângă acesta dispăruseră. Dispăruseră sau… nu existaseră niciodată decât în imaginaţia lui.

Oskar Schmideke începu să alerge de-a lungul cheiului. Nu voia să-l piardă pe „celălalt” şi i se păru că ţinta cursei acesteia era însăşi viaţa lui. Ca prin vis îşi dădu seama că vaporul care intrase în port nu era altul decât „Peer Gynt“ – vasul norvegian care trebuia să-l ducă la Pago-Pago, în arhipelagul Samoa. Acum, toate gândurile îi erau însă altundeva.

Trebuia să dea vălul tainei la o parte! Dacă „celălalt Oskar” reprezenta o plăsmuire a minţii sale, însemna că e bolnav, greu bolnav. Dacă însă exista ca o fiinţă reală, atunci trebuia neapărat să-l cunoască.

Ore întregi cutreieră prin toate ungherele portului. De câteva ori, observă că ochii unor oameni se aţintesc asupra lui curioşi şi nedumeriţi, dar era prea preocupat ca să le dea vreo atenţie.

„Celălalt Oskar” nu era nicăieri. Îi veni în minte că sarcasticul Krämer l-ar fi luat în râs dacă i-ar fi povestit această cursă. Îl auzea parcă spunându-i:

— În imaginaţia ta l-ai căutat bine, Oskar?

Nu ştia de ce, dar Krämer acesta îi devenea tot mai nesuferit.

*

După ce luase prânzul într-un birt, porni la întâmplare prin oraş.

Ce oameni curioşi erau cei din Brisbane! Chelnerul îl tratase ca pe un client cunoscut, şi această familiaritate îl cam iritase. Totuşi, un lucru îl impresionase plăcut: individul acela îi vorbise

ca unui om pe care îl stima şi îl servise cu o amabilitate aproape prietenească. La plecare, îi spusese: „M-am bucurat c-aţi venit pe la noi. Poftiţi cât de des”. Oskar nu avea ce să-i răspundă şi mormăise doar: „Mulţumesc, mulţumesc!”

În spatele lui, auzise un comentariu:

— Ce om de treabă! Azi e cam prost dispus. Iar bossii ăia, cu mizeriile lor…

Ce voiau să spună? Se refereau cumva la „celălalt”? În acest caz „celălalt” exista. Nimeni nu vorbise vreodată aşa despre el!

În fond, ce-i păsa? Avea un singur scop. Să lămurească misterul. Să descopere făptura care îl tulburase într-atâta. O dorea fierbinte.

Mai mult: dacă totul n-a fost decât o halucinaţie – dar acest lucru i se părea tot mai improbabil – s-ar fi mulţumit numai cu mirajul lui…

Dar unde să-l caute?

Rătăcea pe străzi, şi zgomotul traficului îi părea un cântec ispititor, ca acela din legenda frumoasei Lorelai.

Spre ce stâncă abruptă îl atrăgea imaginea oarbă pe care o zărise dimineaţa în apele radei portului.

Deodată, se revoltă împotriva lui însuşi.

Ce rost avea toată această goană după fantome? Ce mascaradă! „Peer Gynt“ îl aştepta în port pentru a-l duce spre un ţel concret, cu un folos palpabil, sigur, imediat. Oare scăpase de moarte pentru a rata marele prilej pe care i-l oferea viaţa? Nu, nu se putea! Ce va spune mama lui? Nu-i va ierta niciodată această slăbiciune. Parcă o vedea strigându-i suprema dojană:

— Om de nimic!

Făcu calea întoarsă. Apoi, când se uită la ceas, începu să alerge spre port. Vaporul în care avea rezervat un loc spre Pago-Pago mai era oare acolo? Nădăjduia că da.

Drumul era lung. Gâfâia, dar era bucuros că-şi învinsese slăbiciunea. Nici nu-i va povesti mamei lui toată această întâmplare absurdă. Nu se va mai gândi niciodată la „celălalt”! Poate că totuşi era doar o ficţiune.

În sfârşit, intră în port. „Peer Gynt“ se odihnea, la chei, parcă aşteptându-l, fără nicio grabă de a părăsi Brisbane-ul. În lipsa docherilor, aflaţi în grevă, echipajul abia terminase descărcarea vasului.

Deodată, auzi un glas în spatele lui:

— Ca el nu-s mulţi. Un om adevărat, aşa cum ar trebui să fim noi toţi!

Cuvintele loviră din plin.

Despre cine se vorbea astfel la Brisbane? Bănuia, dar nu-i venea să creadă. Se întoarse brusc, parcă curentat. Doi oameni îmbrăcaţi simplu, care îl priveau, îl salutară prieteneşte. În ochii lor juca o lumină ca aceea din ochii mamei care îşi revede copilul sau ai tânărului care îşi zăreşte iubita.

În aceeaşi clipă, Oskar înţelese că nu poate să respingă marea chemare, că dezlegarea enigmei care se ivise în cale, era însăşi dilema vieţii lui.

Fără să mai arunce o privire spre vapor, o luă înapoi, spre oraş.

Tot aurul din lume nu merita cât omul acesta, de care avea să dea până la urmă şi care era legat, într-un fel de neînţeles, de el, de Oskar Schmideke.

După un timp ajunse pe străzile cu case scunde ale periferiei Brisbane-ului.

Aici vehiculele erau rare. Iarba creştea printre dale. Se auzea lătratul unor câini care se-ncăieraseră.

La buza unui maidan năpădit de scaieţi zăcea ruginită, zvârlită de cine ştie când o jucărie de tablă. Îşi aminti de o strofă, tipărită în prospectul uneia dintre jucăriile fabricate în atelierul lui, în vremea când producea şi obiecte „civile”:

Un maimuţoi mecanic adus dintr-un Olimp
De hârburi smălţuite şi puse câte două.
Cu inima pornită de-o cheie, la răstimp
Și măruntaie prinse în copci de tablă nouă.

În definitiv – el devenise… o jucărie a propriilor sale jucării. Calamburul pe care-l născocise îl amuză mai întâi, dar apoi, când se gândi la sensul său, îl întristă.

Un bătrân marinar îi ieşi zâmbind în faţă. „Îşi închipuie probabil că umblu după o gazdă” – îşi spuse Oskar şi voi să i se ferească din cale. Omul venea însă drept spre el.

Înainte ca Oskar să se dezmeticească, marinarul îl bătu pe umăr, de parc-ar fi fost o veche cunoştinţă:

— Ce-i, Kurt, cu tine? La ei te duci? Te-ai împopoţonat ca de nuntă. Crezi că aşa ai să-i convingi mai uşor?

Brusc, Schmideke înţelese. Fără să ştie de ce, se simţi foarte mulţumit. Acum – era sigur. „Celălalt Oskar” exista! îl chema Kurt. Bătrânul îi confundase, dar în dorinţa de a afla cât mai multe despre „celălalt”, Schmideke nu se dădu de gol.

De altfel, marinarul nu aşteptă să i se răspundă. Turuia fără încetare.

— Am fost pe la Harris, hamalul ăla pentru a cărui pensie te-ai zbătut atât. În sfârşit, a primit primii bani. Baba lui, o habotnică care-o tot ţine-n cruci, te binecuvânta ca pe-un sfânt. Zicea că-i păcat să nu intri-n rai fiindcă nu mergi la biserică… Ştiu, ştiu, nu trebuia să mi-o mai spui. Pastorul se plimbă-n limuzină cu armatorii, e omul lor…

Câteodată mă întreb ce s-ar face marinarii şi muncitorii din port fără tine? Mai ales acum, în timpul grevei! Ieri, când ai vorbit la adunare, îmi venea să mă urc la tribună şi să te iau în braţe. Îţi sorbeau cuvintele oamenii…

Numai să te fereşti de curcani. Se vorbeşte că Gilbert, tâlharul ăla de armator, a depus plângere contra ta. Cică faci „instigaţie”…

Acum mergi, pesemne, la tratative? Ţine-te tare! Pân’ la urmă, n-au ce face. Fără noi se zbat ca peştii pe uscat. Doar n-o să puie ei mâna…

Oskar trăia un sentiment cu totul nou. Nu simţise niciodată căldura semenilor revărsându-se asupra sa şi i se părea că se găseşte într-o baie de lumină. Se amăgi că el e Kurt, că despre el vorbeşte bătrânul. I-ar fi plăcut să trăiască, măcar câteva ore această iluzie, să recolteze mulţumirea altora, recunoştinţa lor. Ce fericire mai mare decât să vorbească oamenii despre tine aşa cum vorbesc despre Kurt? Un gând contrariu îi veni apoi în minte: de fapt, Kurt îşi istovea puterile şi-şi irosea vremea pentru alţii; ce profita din asta şi mai ales când mai ajungea să-şi trăiască viaţa lui? Dar el, Oskar, îşi trăia oare viaţa? Era fericit? Chiar înainte ca vasul să se scufunde, avea adesea sentimentul că e un naufragiat. Tutuila îi apărea, undeva, departe, ca un port al salvării.

Brusc, o bănuială îl descumpăni. Dacă Krämer, cu cinismul lui, îşi bătuse joc de el, iar Tovinu nu era decât o născocire a acestui şurubar? Gândul crescu repede, în dimensiuni covârşitoare. Procuristul era un as al afacerilor. Scotea bani chiar şi din piatră seacă. N-ar fi lăsat să-i scape o asemenea ocazie. Numai el,

Oskar, cu naivitatea lui, şi-a putut închipui că Krämer nu sesizează ce sesizează el.

A fost vreodată iepurele mai şiret decât vulpea?

Toată povestea din Samoa i se păru dintr-o dată neverosimilă. Polinezienii erau sătui de bombele atomice pe care americanii le tot experimentau în preajma lor. Nu le ardea de jocuri nucleare.

Era limpede: Olaf Krämer îl trăsese pe sfoară, îi făcuse o farsă sinistră, care îi dezvăluia şi mai deplin hidoşenia goanei după aur…

Poate că acest Kurt tot avea mai mult decât el.

— Ce-ai de taci aşa? izbucni bătrânul.

Lui Oskar îi veni o idee. Marinarul l-ar putea duce la „celălalt”. Îi spuse, într-o doară:

— Nu mergeam la tratative. S-au amânat pentru mâine. Mă duc acasă… Vrei să mă însoţeşti?

Ochii bătrânului străluciră.

— Cum să nu, Kurt!

Şi adăugă:

— Cine nu se bucură să schimbe o vorbă cu tine?

Oskar îşi aminti că ospătarul îi vorbise şi el de bucuria de a-l vedea şi, treptat, imaginea sufletească a „celuilalt” începu să prindă un contur tot mai clar în mintea sa.

Străbăteau uliţe strâmte, cu pas domol, Schmideke era bucuros să asculte cât mai mult, iar bătrânului îi plăcea să se audă vorbind.

— Ştii, Kurt, zicea el acum, discutam ieri cu Tom şi Peter despre tine. Ai face bine să nu mai munceşti atâta. Dimineaţa macaraua, după masă, până seara târziu, treburile astea cu sindicatul. Noi, marinarii, te tot hărţuim cu necazurile noastre, dar tu prea ţi le iei pe toate la inimă. Ai sufletul larg, asta e… şi nouă, sigur, ne prinde al dracului de bine.

Oskar schiţă un răspuns:

— Aşa sunt eu, ce vrei. Îşi spuse în gând: Ce fericire să te simţi în pielea acestui Kurt! Nimic nu-i mai de preţ decât să meriţi iubirea oamenilor. Chiar acum, când nu fac decât să-i joc rolul, mă simt înălţat în propriii mei ochi.

— Ştiu, ştiu! vorbi iar bătrânul. Noi aşa zicem: Kurt nu trăieşte pentru el, ci pentru alţii. Asta-i mulţumirea lui cea mai mare. Un om curios: nu trage din pipă, nu bea peste măsură, prin taverne nu-l vezi – şi în schimb toate grijile oamenilor mării şi le-a luat

pe cap.

Ştii ce spunea într-o zi Whipple, curelarul ăla glumeţ? Să mori de râs! zicea că dac-ai fi tu Dumnezeu, noi ăştia, sărăcimea din Brisbane, am avea parte de zile mai bune. Ehehe – dar dac-ar fi să-l judecăm pe cel de sus după cum ne merge nouă – tare mai trebuie să fie hapsân bătrânul!

Marinarul se oprise şi Oskar îl imită.

— Azi eşti rău prins de gânduri, Kurt! Ţi-ai uitat până şi poarta casei. Uite-o pe Evely. Asta zic şi eu femeie. Să ai o nevastă ca ea, înseamnă o bună răsplată pentru un om ca tine… Acum te las, băiete… Noroc la tratative… Îţi ţinem cu toţii pumnii.

Paşii bătrânului se stinseră în depărtare.

*

Oskar întoarse ochii spre casă. Femeia pe care o zărise pe chei îi zâmbea de la geamul unei case mici.

— Bravo, Kurt, mă bucur că ai venit azi mai devreme.

Se întâlnea cu cea de-a treia făptură care-l cunoştea pe „celălalt” şi din nou *bucuria* revenea, ca un laitmotiv. Oskar privi casa proaspăt văruită, cu muşcate la fereşti, cu femeia aceasta veselă, care acum ieşise în prag.

Îl emoţionau cuvintele care erau adresate „celuilalt”. Ar fi vrut – pentru a câta oară astăzi? — să-i fie lui spuse. Câtă mulţumire culege omul care ştie să se dăruiască celorlalţi! Atelierul de arme-jucării din Köln şi polinezianul din Tutuila îi păreau departe, parcă în cu totul altă galaxie.

Vocea Evelynei se auzea ca un clopoţel.

— Vino în casă, Kurt! De ce te-ai oprit la poartă? Ce-ai făcut cu bătrânii Peacot? I-au evacuat până la urmă?… Vai, ce tăcut eşti astăzi!…

Străbătu aleea, printre florile micii grădini, până la uşa casei. Flutură în drum trandafirii cu palma. Căldura oamenilor, care se revărsa de câteva ceasuri, printr-o stranie confuzie, asupra sa, îl îmbăta. Se gândi că viaţa poate să fie şi altceva decât o goană după „idei care îmbogăţesc” şi că maxima preferată a mamei lui este o lege pentru junglă, nu pentru oameni.

— Ce costum ţi-ai cumpărat! ciripi Evelyn. Parc-ai fi un boss. Să ştii că nu-mi place nici de frică…

Era gata să-i sară de gât.

Îndurerat, Oskar rupse vraja, oprind-o cu un gest:

— Iartă-mă, doamnă Evelyn… Eu nu sunt Kurt. Numele meu

este…

Femeia tresări, dar, venindu-şi repede în fire, bâigui:

— Oskar!… înţeleg… Eşti Oskar Schmideke. Fii binevenit în casa noastră. Kurt a încercat mereu să te găsească.

*

Interiorul apartamentului lui Oskar Schmideke, din Köln, era mai spaţios şi mai bine mobilat, dar camerele acestea, mici şi modeste, respirau o intimitate şi un gust delicat, care te cucereau de la prima privire.

În casă erau flori, multe flori în ghivece. Fără să ştie de ce, Oskar întrebă:

— Atâtea ghivece şi nicio vază cu flori?

— Bărbatul meu nu suferă florile tăiate. Spune că-s nişte cadavre frumoase.

Evelyn îi vorbi multă vreme despre Kurt, despre viaţa şi munca lor (ea era zootehniciană la o fermă cooperativă de la marginea oraşului), despre cei doi copii – îi botezaseră Miriam şi Oskar; erau acum plecaţi la Erich Jürgen, unchiul lui Kurt, pe care-l adorau. Îi povesti multe întâmplări mari şi mici din viaţa lor, şi Oskar reţinu că lui Kurt nu-i plăceau jucăriile cu teme militare şi că-ntr-un rând aruncase până şi nişte soldaţi de plumb pe care ea îi cumpărase băiatului.

La un moment dat, Evelyn se opri:

— Poate că toate astea te plictisesc, Oskar – dă-mi voie să-ţi spun aşa, căci eu şi Kurt vorbim adesea despre tine. Te interesează desigur altceva şi e firesc… Mama ta nu ţi-a spus niciodată nimic despre Kurt?

— Nu, niciodată.

— E fratele tău geamăn. Un geamăn neobişnuit, născut, împreună cu tine, pe baza unei experienţe biologice remarcabile, despre care nu s-a scris însă nicăieri nimic. Sunteţi gemeni născuţi prin partenogeneză, ceea ce explică şi extraordinara voastră asemănare.

Oskar o privi uimit:

— Prin partenogeneză? Ştiam că acest mod de reproducere este caracteristic numai plantelor şi animalelor inferioare, la care fecundarea de către mascul nu e necesară.

— Într-adevăr, aşa este, dar mai există o partenogeneză artificială, care a putut fi aplicată chiar la peşti, broaşte şi iepuri de casă. În biologie sunt cunoscute experienţele lui Loeb şi

Delage, care au provocat partenogeneza artificială la astfel de animale prin excitaţii chimice, termice sau mecanice.

— Dar la om?

— La om nu se cunoştea niciun caz de partenogeneză.

Câteva clipe domni o tăcere grea. Apoi Evelyn continuă:

— Kurt îţi va spune probabil mai multe. Am aflat toate acestea de la Erich Jürgen, unchiul lui Kurt, un om tăcut, dar foarte simpatic. El l-a adus aici pe Kurt, încă de mic.

Mi-a povestit că mamei voastre, educată într-o atmosferă clericală, îi era groază de bărbaţi. Îşi dorea totuşi, din tot sufletul, un copil. Un prieten al familiei, biolog şi medic talentat, care a murit de tânăr în război, i-a aplicat un procedeu inventat de el, menit să declanşeze artificial o partenogeneză. Procedeul său era bazat pe o excitare cu radiaţii a ovulului. În felul acesta, diviziunea începea fără intervenţia gametului mascul. Condiţia pusă de mama voastră a fost păstrarea unui secret absolut şi acest lucru a şi fost respectat: biologul a luat taina cu el în mormânt.

Când gemenii s-au născut, unchiul Jürgen, cunoscut ca luptător antifascist, suferise tocmai o groaznică lovitură. Era pe vremea nazismului, şi bandele brune puseseră la cale asasinarea sa. Bomba cu dinamită, explodată în casa lui, i-a ucis întreaga familie. El a scăpat, ca prin minune, deoarece nu era acasă. Zdrobit de durere, s-a hotărât să plece departe de locul năprasnicei suferinţe.

Mama voastră, care o ducea pe atunci destul de greu, mai ales că familia o privea chiorâş, din pricina voastră, considerându-vă bastarzi, s-a decis să-i încredinţeze unul dintre gemeni, pe când n-avea decât câteva luni, şi totodată i-a mărturisit taina copiilor.

Aşa a ajuns Kurt în Australia…

Tăcerea coborî de această dată pentru multă vreme în încăpere. Ceasul de perete bătu de ora nouă.

Tot Evelyn reluă vorba:

— Îl admir pe Kurt, dar mi-e uneori teamă pentru el. Pune totul în joc în folosul celorlalţi. Uite, acum umblă să organizeze o creşă pentru copiii docherilor. Mâine dimineaţă conduce comisia muncitorilor grevişti la tratative. N-are odihnă şi cred că de nimic nu-i e teamă. Oamenii vin la el ca la un duhovnic de parc-ar putea să îndrepte tot răul din lume.

— E fericit, Evelyn, cu viaţa pe care-o duce?

— Se frământă mult, dar cred că are mari mulţumiri.

— Bătrânul marinar care m-a condus încoace mi-a spus de Kurt că e un om care trăieşte pentru ceilalţi.

— Asta aşa-i, întări ea. Uneori îmi spune că nu trebuie să-ţi iubeşti mai mult fratele decât pe un necunoscut care-ţi bate la uşă în faptul serii. Şi Evelyn adăugă: şi tu eşti la fel, nu-i aşa?

Oskar o scrută în ochii albaştri, până ce ea întoarse capul. Apoi spuse:

— Poate. În orice caz, azi m-am gândit mai mult ca oricând la rosturile vieţii… Aş vrea să trăiesc şi altfel decât până acum. Ştii, Evelyn, cred că fiecare dintre noi are şi pe dracu, şi pe Dumnezeu în el. Depinde cine-i până la urmă mai tare.

— Ce vrei să spui?

— Odată şi odată îţi voi povesti o întâmplare. Vei înţelege atunci că există minuni omeneşti care întrec cele mai extraordinare experienţe biologice.

Voi începe aşa:

Dragă Evelyn! Într-o zi ca toate celelalte, Oskar Schmideke a trăit cea mai fantastică dintre întâmplări: s-a întâlnit cu el însuşi. Dar chipul şi l-a văzut într-o oglindă răsturnată şi imaginea aceasta nouă i-a zdruncinat într-atâta cugetul, încât n-a mai ştiut încotro s-o apuce…

Deodată, lui Oskar i se păru că-şi aude, prin fereastră, propriul glas.

Kurt striga din alee:

— Evelyn, hallo, Evelyn!…

Fraţii se întâlniră în prag. Două glasuri identice rostiră în aceeaşi clipă:

— Oskar!

— Kurt!

Plantele grădinii foşniră parcă dintr-o dată şi boarea serii le aduse miresmele în casă.

Oskar îşi apucă fratele de umeri. Spuse, simplu:

— Rămân cu tine.

D. Todericiu

Mesajul Albaştrilor

O îndepărtată bătaie de clopot vesti ceasurile zece ale nopţii.

Sirenele fabricilor din împrejurimi se puseră la rândul lor în mişcare.

Inginerul Victor Georgescu lăsă pe tăblia mesei de lucru – lipită de instalaţie – micul bloc de ebonită, legat prin fire subţiri de trupul masiv al cronometrului atomic. Era dezamăgit. „Nimic!” Nici în acest sertar al panoului nu izbutise să descopere vreo defecţiune. Circuitele minuţios controlate, unul după altul, nu prezentau vreun aspect neobişnuit. De altfel, nici măcar „accidentul” datorită căruia îl prinsese o oră atât de nepotrivită aici, lângă instalaţie, nu era anormal. Un deranjament al aparaturii de control auxiliare. Unul dintre desele, prea desele deranjamente… Complexitatea lucrării, realizată pentru prima oară în lume la Bucureşti, după o schemă „Senzaţional de originală”, cum se pronunţaseră specialiştii de peste hotare, justifica desigur asemenea mici… accidente. Le justifica, dar totuşi s-ar fi căzut să se întâmple mai rar – se încruntă la acest gând tânărul inginer, chiar dacă instalaţia nu ieşise încă din probele tehnologice.

— Rămân eu! spusese Victor. Am să-i controlez etajele de lucru, circuit cu circuit. Rândul trecut i-am dibuit meteahna după mai puţin de o oră de căutare… Dioda aceea… Vă mai aduceţi aminte?

Profesorul Andrieş clătinase din cap cu îndoială:

— Neglijezi surprizele calculului probabilităţilor, tinere… Defecţiunile întâmplătoare nu apar mereu în aceeaşi formă… Sper însă că, de astă dată, încheiase „şeful” cu un surâs, vei avea norocul să afli în mai puţină vreme pricina celor întâmplate. De pildă, într-un sfert de oră… Ce zici?

— Nădăjduiesc că nu urmăriţi să-mi puneţi ambiţia la încercare, râse la rândul său tânărul şi, rămas singur, se şi aşternu pe lucru.

Chipul lui Andrieş îi mai stărui o vreme în minte, pe când, aproape maşinal, degetele îi desfăceau butoane, tăblii, casete, luând, cu aparatele de control – încheietură cu încheietură – pulsul instalaţiei…

Adevărat om de ştiinţă, profesorul! Iar instalaţia – cum potrivit o numiseră ziarele – copilul său… Un copil capricios însă, în orice caz. Şi aceasta cu toate că „educatorii” cei mai potriviţi nu lipseau.

Prin mintea inginerului Georgescu se perindară – pentru o

clipă – chipurile sutelor de „părinţi” ai maşinii: savanţi, fizicieni, electronişti, proiectanţi, constructori, montori.

Aparatul, denumit pe scurt ESHM, exploratorul structurilor hiperfine ale materiei, releva o complexitate cu adevărat unică. Dotat cu un dispozitiv electrono-microscopic, ESHM explora structurile „hiperfine” ale materiei vii, înregistrând fiecare proces la viteza cu care se desfăşura. Un dispozitiv de observaţie automată, „investigatorul”, alegea apoi din cele peste 225 milioane de „vederi” realizate pe secundă de „obiectivul” instalaţiei doar pe cele în care erau surprinse transformări interesante. Acestea erau apoi transmise spre înregistrare unor analizoare electronice speciale. În acest fel, fenomenele vieţii erau minuţios cercetate, stabilindu-se natura specifică individuală a miilor de procese simultane din edificiul subcelular. Utilizarea aparatului deschidea mari perspective biologiei. Toate problemele tehnice legate de realizarea unui asemenea complex electronic fuseseră rezolvate pe rând. De multe ori, în cursul construcţiei, observaţii făcute pe drum amelioraseră, în părţile lui esenţiale, proiectul ESHM. Necesitatea măsurării exacte nu numai a vitezelor de desfăşurare ale microbioproceselor studiate, ci şi aceea de fixare a momentelor iniţiale şi finale ale experimentărilor (dintre care unele priveau fenomene „terminate” în mai puţin de 1/100.000.000 parte din secundă) necesitase completarea instalaţiei cu un cronometru atomic.

Iar acum?…

Victor Georgescu îşi privi, nu fără mândrie, „ceasul”…

— O adevărată bijuterie! Păcat că nu-l poţi purta la mână, Victore. Ai fi în stare să dormi noaptea cu el nedezlegat… îl necăjiseră colegii. Deşi, în afara celor douăzeci sau treizeci de probe, „ceasul” nu fusese încă pus să lucreze, inginerul se pasionase pentru instalaţia de care răspundea. Zi de zi o aprofunda cu ajutorul calculelor şi al aparatelor de control, ajungând să-i cunoască din ce în ce mai bine „anatomia”. Chiar dereglările nu făceau decât să-i stimuleze şi mai mult afecţiunea pentru acest utilaj extraordinar, intrat abia de două luni în primele probe tehnologice.

Lucra de câteva ore… Terminase până acum de două ori revizuirea conexiunilor generale, măsurase – unul după altul – indicii de funcţionare a părţilor de instalaţie, luate fiecare

separat… Totul era în regulă. În ansamblu însă lucrurile nu mergeau cum ar fi trebuit. Deranjamentul persista.

Enervat, inginerul Georgescu începu să desfacă întregul sertar care adăpostea circuitele probabil buclucaşe, îi întinsese legăturile pe masa de lucru şi reluă cu minuţiozitate controlul. Excitaţie normală, intensitate constantă, tensiuni nominale[6]…

Fără îndoială că de astă dată am obosit, îşi spuse Victor contrariat că nu izbutea să descopere cauza accidentului. Tensiunea de lucru şi intensitatea de regim a curentului de alimentare erau cele prevăzute. Aparatul era viu… Înciudat, inginerul apăsă un buton scoţând din circuit sertarul…

Cu mişcări încete, voit calme, tânărul consultă apoi încă o dată un carneţel din buzunarul halatului… Valorile indicate de aparatele de control corespundeau întrutotul parametrilor normali de lucru. Cuplă din nou sertarul în schema generală.

O lumină portocalie, clipind grăbit în colţul unui panou al instalaţiei, îl făcu să tresară… Ecranul! Fotopanorama creierului electronic intrase în funcţiune, deşi etajul superior al ESHM era stins şi nici nu-l pornise nimeni. Intrase în funcţiune… De la sine? Declanşarea automată a ecranului necesita un consum de energie, pe care instalaţia nu-l putea furniza. Nu! E imposibil! Specialistul alungă, ridicând din umeri, orice gând absurd… Îl pornise probabil chiar el, într-o clipă de neatenţie… Cine ştie ce contacte necontrolate… Vreo izolaţie străpunsă… Alt semn discret al unei defecţiuni latente, pe care probele tehnologice nu-l scoseseră încă la iveală… Ce instalaţie buclucaşă! Marea ei calitate era într-adevăr sensibilitatea, dar, în acelaşi timp, şi partea ei slabă… Avea dreptate Andrieş, în domeniul aparaturii electronice complexe avantajele prezintă întotdeauna un revers neplăcut.

Semnalizatorul portocaliu continua să clipească… Ridicându-se gânditor de pe taburet, Victor Georgescu se îndrepta spre compartimentul ecranului, „sala de lectură” a complicatei aparaturi.

Ecranul nu se afla prea aproape. 32 de metri pe orizontală şi 12 metri pe verticală despărţeau cronometrul atomic de fotopanoramă; aceasta deoarece creierul electronic ocupa nu

---

[6] Prin tensiuni nominale se înţeleg tensiunile pe care trebuie să le aibă în mod obişnuit la borne orice aparat care lucrează sub curent electric în condiţii normale. (n. a.)

mai puţin de 24 de încăperi situate pe 3 paliere ale unei impunătoare clădiri.

Să deschizi şi să închizi pe rând nouă uşi şi să urci de trei ori câte 14 trepte, iată o „corvoadă”, care necesită un timp suficient pentru ca să judeci şi chiar să condamni cu asprime… surprizele tehnice ale unui aparat. Mai ales când acesta te pune pe drum… Ar fi greu de spus însă că tânărul era într-adevăr supărat. Dimpotrivă chiar… „de data aceasta am să reuşesc să-l conving”… Andrieş era cel care trebuia convins. Toate compartimentele autonome ale ESHM erau prevăzute cu un dispozitiv de siguranţă, care permitea deconectarea, „stingerea generală”, oprirea întregii instalaţii. Cronometrul atomic nu dispunea însă de un asemenea mecanism. Profesorul Andrieş găsise că este inutil să prevadă un declanşator general.

„Înseamnă să nu pot interveni cu nimic”, protestase la început tânărul inginer. „Să fim serioşi, tovarăşe Georgescu, îi răspunsese profesorul. Detaliile unei aparaturi sunt generate doar de necesitate şi nu de ambiţia – chiar bine intenţionată – a celor care lucrează cu ea… Ceasul are menirea să verifice şi să semnalizeze, nu să oprească instalaţia…”

Amintindu-şi de cuvintele lui Andrieş, inginerul surâse… Ce figură ar mai fi făcut acum profesorul. Aici, aici în faţa primei năzdrăvănii de proporţii mai serioase a cronometrului, plin de surprinzătoare iniţiative, chiar în cursul unei biete tentative de control şi reparaţie…

În faţa ultimei uşi de pe palierul superior ezită o clipă, apoi apăsă hotărât pe clanţă şi pătrunse zgomotos în încăpere… Drept în faţa lui, la câţiva paşi doar, ecranul!

Cu ochii pironiţi asupra întinsei suprafeţe acoperite cu o sticlă special aluminizată, elegant încadrată într-o ramă alburie de material plastic, Victor Georgescu se opri ca ţintuit locului…

Şovăind, făcu doi-trei paşi îndărăt… Ecranul era nu numai luminat, aşa cum ar fi trebuit să fie, nu! Pe el se urmăreau într-o neaşteptată succesiune imagini alcătuite dintr-un caleidoscop de linii, forme şi culori… Ochii tânărului se desprinseră precaut, alunecând în jos şi lateral spre locul ştiut… Indicatorul de lucru al investigatorului. Acul înţepenit în poziţia zero. Era şi normal să fie aşa… Fiind semnalizată defecţiunea, instalaţia principală fusese scoasă din probe. Atunci? Tânărul îşi ridică încet privirile. Realitatea din faţa ochilor îl invadă cu o nelămurită senzaţie de

spaimă... Stângaci îşi căută batista şi după ce-şi nimeri buzunarul, îşi şterse tâmplele de năduşeală cu o mână nesigură...

Imaginile, asemenea unor imense draperii schimbătoare, îşi transformau neîncetat nuanţele şi formele... Linii luminoase apăreau, se îngroşau şi apoi se desfăceau ca într-o nesfârşită revărsare de culori, a căror ordine îl izbi de la început pe mutul spectator al acestei neobişnuite simfonii cromatice. Violet, indigo, albastru, verde, galben, portocaliu şi roşu... Cum compune oare aparatul asemenea bizare imagini? De la violet la roşu, culorile se înlănţuiau necontenit, izvorând parcă din aceeaşi albă jerbă de lumină, apărând una după alta şi una din alta, de sus în jos, într-o mereu aceeaşi succesiune... Liniile de lumină se desfăceau pe ecran, trecând prin miriade de tonuri intermediare în componentele spectrului solar... Fascinat de fantasticul joc policrom, copleşit de uluirea din care nu-şi mai revenea, inginerul nu contenea să se întrebe despre sursa ciudatului fenomen... Să fie totuşi de vină numai instalaţia? Cunoştinţele sale despre natura luminii nu-i dădeau tânărului candidat în ştiinţele fizico-matematice temeiul să-şi poată explica tot ceea ce vedea...

Deodată, decorul se schimbă şi în faţa ochilor larg deschişi ai lui Victor Georgescu se ivi, într-o scurtă secvenţă de film mut, un grup. Andrieş, el însuşi, cei doi mecanici de schimb şi energeticianul-şef, proiectaţi pe decorul de fond al compartimentului cronometrului atomic. Andrieş, vorbind cuvinte neauzite, îl bătea tocmai protector pe umăr... Tânărul recunoscu scena, trăită aievea cu patru sau cinci zile în urmă, cu prilejul ultimei defecţiuni descoperite la instalaţie.

Fără de veste, imaginile de pe ecran începură să tremure uşor, apoi prinseră să se rotească vertiginos şi totul se întunecă... În mijlocul ecranului rămase doar un singur punct luminos, căruia întunericul din jur îi dădea perspectiva unei profunzimi fantastice... Curând senzaţia se întări şi, brusc, punctul, mărindu-se, deveni gura unui imens tunel de beznă, în care privirile inginerului Georgescu fură atrase ca de viitoarea unui irezistibil abis... Căderea (căci senzaţia era aceea a unei ameţitoare prăbuşiri) în golul de lumină de la capătul irealului tub, cu pereţii rotunzi, şlefuiţi într-un bloc de întuneric căderea continuă... De-a lungul neverosimilului tunel, începură să alerge

din fund înspre el figuri de constelaţii, la început familiare, apoi tot mai necunoscute. Stelele Racului făcură loc semnelor cereşti ale Gemenilor, luminile din Taur fură ajunse din urmă de cunoscuta înfăţişare a Berbecului. Capricornul îşi prezentă şi el „farurile de poziţie”[7] după Peşti şi după Vărsător. Neînduplecatul tunel, prin care privirile inginerului Georgescu alunecau din ce în ce mai repede şi mai departe, gonea înainte, mereu înainte, lăsând în urmă stele şi lumi de lumini şi de întuneric, pe care redusele cunoştinţe de astronomie ale tânărului nu-i mai îngăduiră să le recunoască… Deodată, ca la un semn, cu precizia unei simple mişcări de caleidoscop, reliefuri şi forme se născură în străfulgerarea unei singure clipe. Se născură, aşezându-se fiecare la locul său, în faţa înmărmuritului spectator. Inginerul se apropie ca vrăjit de ecran, sprijinindu-se cu amândouă mâinile de bara de protecţie.

Un glob splendid îşi strecura reflexele de peruzea printre masele difuze ale unui înveliş noros. Văzându-l, ai fi spus că un mecanism de orologerie mişcă o sferă îmbrăcată în solzi strălucitori de şopârlă şi învelită mai peste tot într-o blană de vată.

Alunecarea continua… Norii acoperiră totul… De sub ei răzbătu apoi lumina… În faţa ochilor lui Victor apăru ritmic, legănându-şi valurile abia trezite la viaţă, o bănuită briză, o întindere oceanică, cu apele de culoarea alămii. Un zbor alb, a cărui pricină nu izbuti s-o deslușească, îi fâlfâi prea aproape, iar două întunecate încrucişări, iscate deasupra zării, peste noianul apelor, nu-i dădură nici ele prilejul de a înţelege pe deplin rostul celor văzute. Imaginile continuau să se perinde. Foarte curând, privirile îi acostară la malul oceanului de chihlimbar, pe o plajă al cărei nisip bătea într-o strălucitoare nuanţă de indigo… De aici încolo totul deveni o goană peste lanuri şi păduri portocalii, lăsând din când în când în urmă clădiri de forme ciudate cu ziduri albe şi acoperişurile plate sau ţuguiate, învelite în solzi de smalţ violet… Fulgere în chip de stele incandescente brăzdau uneori înălţimile, descriind traiectorii ciudate, înscrise în volute complicate ori în line, dar uluitor de rapide alunecări, coborând în spatele codrilor sau iscându-se din umbra vreunui munte golaş şi siniliu. Să fie oare aparate de zbor?

[7] Far de poziţie — lumină de semnalizare a obiectelor în timpul nopţii. (n. a.).

Ecranul fu însă acoperit de un zid alb, compact, care se apropia atât de vertiginos, încât bietul pământean, strivit parcă lângă bara de protecţie, se dădu speriat la o parte… Totul era atât de real… Imaginea trecu prin zid. Înăuntru, în jurul unei mese, trei făpturi întrutotul asemănătoare oamenilor, poate doar cu ochii ceva mai mari şi buzele mai puţin pronunţate, cu părul de culoarea bronzului, iar cu pielea feţei şi a mâinilor albastră, stăteau în jurul unei mese lungi. Pe un perete al încăperii se afla un uriaş ecran hexagonal. Amănuntele aduse de fotopanoramă îi îngăduiau lui Victor să înregistreze detalii de o neaşteptată fineţe. Unul dintre cele trei personaje se ridică de pe scaunul său şi, solemn, se apropie de ecranul hexagonal. Întinse mâna, apăsă pe un buton…

Ecranul se aprinse; în centrul său apăru proiectat, sprijinit de o bară… bara de protecţie a ESHM, el însuşi, inginerul Victor Georgescu!

Continuând să nu-şi desprindă privirile de pe ecran, tânărul îşi duse maşinal mâna stângă spre ceafă, scărpinându-se în cap cu un gest obişnuit şi pe care nu-l făcea decât în ocazii de mare încurcătură.

Dincolo, pe ecranul televizorului din perete, propria lui imagine făcu la fel. Grăbit, cu gesturi febrile, Victor îşi tamponă din nou fruntea cu batista, dădu de câteva ori din cap, încercă timid să-şi ridice neobservat mâna, salutându-se singur printr-un discret fluturat din degete… Chipul de dincolo – el însuşi reflectat ca într-o oglindă – procedă întocmai…

Mii de gânduri se învălmăşiră în mintea tânărului, într-un vârtej de-a dreptul ameţitor. Deodată, chiar şi gândurile i se opriră… Venindu-i în întâmpinare, cu spatele la propria lui imagine din televizor (imagine care se şterse alunecând lateral, ca şi cum ciudata încăpere de dincolo s-ar fi rotit), făpturile albastre îi făcură front, salutându-l reverenţios, cu o solemnitate plină de cea mai adâncă seriozitate. Stingherit, inginerul se surprinse răspunzându-le la salut, cu o aceeaşi gravă înclinare. Întorcându-se apoi, unul dintre cei trei luă de pe masă un soi de baghetă şi se apropie de o placă albă-cenuşie fixată pe perete, aidoma unei table de şcoală. Apoi personajul începu să deseneze semne, linii, forme, contururi ciudate care, concretizându-se sub atingerea baghetei, se iveau ba negre, ba roşii pe luciul tablei din perete.

O cruce? Nu… Un sistem de coordonate! Abscisa, ordonata, iar la întretăierea lor punctul zero. Curios, inginerul aşteptă cu nerăbdare notaţiile: un mic triunghi cu vârful în sus pe abscisă, la dreapta punctului zero; un alt triunghi cu vârful în jos, la stânga… La capătul superior al coordonatei, din nou semnul din dreapta; la extremitatea inferioară, cel din stânga. Triunghiul cu vârful în sus înseamnă, desigur, plus, iar cel cu vârful în jos, minus… interpretă inginerul simbolurile. Aşadar, cu acelaşi sistem de referinţe: terestrele coordonate carteziene…

Mişcându-se, bagheta atinse un punct din câmpul al treilea al sistemului de coordonate carteziene – câmpul negativ. Un copac portocaliu începu să crească… cu rădăcinile pe abscisă, atârnând sub ea ca dintr-un tavan imaginar. Arborele se lungi şi se lăţi, acoperind aproape întreg câmpul… O cută de nedumerire brăzdă faţa inginerului… Bagheta atinse din nou placa. Arborele spânzurat de rădăcini dispăru… În locul său se ivi imaginea unui copil, cu capul în jos, acesta crescu, deveni un tânăr bărbat, apoi un bătrân gârbov, pe când, pe jumătatea inferioară a ordonatei, apăreau diviziuni marcate cu diferite semne. Timpul! Pe ordonată, ei înscriu timpul… Cu capul în jos… De ce cu capul în jos? Diviziunile de pe axa timpului se opriră. Figura omului răsturnat semăna într-un mod straniu cu înfăţişarea omului albastru de lângă perete… Vârsta deci… Pe aceasta o exprimau diviziunile… Timpul! Bagheta îşi mută vârful, atingând de astă dată un punct din câmpul întâi al sistemului de coordonate… câmpul pozitiv. De sub capătul în mişcare al băţului se ivi perfect schiţat din câteva linii… chipul încruntat al inginerului: un bust abil desenat, deasupra abscisei şi în totală opoziţie geometrică cu imaginea răsturnată a necunoscutului albăstrui.

Bagheta se mişcă din nou… alături de pământean, pe grafic se ivi cunoscuta siluetă a edificiului atomic – un nucleu roşu înconjurat de electroni negri în rapidă mişcare pe câteva orbite convenţionale… atomul de hidrogen, atomul de oxigen, atomul de azot, cel de carbon. Şi dincolo, jos, în câmpul opus al sistemului de coordonate, apărură imaginile celor patru atomi, de astă dată însă nucleul era negru, iar electronii de pe orbitele argintii erau roşii. Victor Georgescu se aplecă parcă pentru a vedea mai bine. Lângă primele nuclee, stăruia semnul câmpului întâi al sistemului de referinţe… nucleele atomilor din câmpul

opus care îl însoţeau pe savantul albastru erau marcate cu semnul contrar…

O orbitoare lumină ţâşni din micile triunghiuri cu vârfurile îndreptate în sus şi în jos, copleşind gândurile tânărului inginer… Substanţă şi antisubstanţă… Făpturile albastre, creaturi inteligente, vieţuiau într-o altă lume, alcătuită din antisubstanţă şi în care timpul se scurgea în mod contrar…

Entuziasmat, uitând pentru moment să mai caute vreo altă explicaţie, Victor Georgescu dădu cu energie din cap, în semn că a înţeles, ba mai mult, strigă de câteva ori: „Aşa e… am înţeles… am înţeles…"

Omul de la tablă se întoarse spre Victor şi, privindu-l pătrunzător cu ochii lui mari, al căror iris era galben-roşiatic ca şofranul, îi porunci parcă să-l urmărească atent mai departe… Cele două figuri, răsturnate una faţă de alta, rămaseră la locul lor. În cele două câmpuri opuse ale sistemului de coordonate crescură în sus, în partea din dreapta, şi în jos, în cea din stânga, două reprezentări ciudate.

În câmpul pozitiv, două puncte galbene apropiate se ridicară depărtându-se… în celălalt câmp, diametral opus, două puncte roşii îndepărtate, de sub abscisă, porniră şi ele la drum, apropiindu-se, pe măsură ce coborau.

Curbele se opriră… Aveau înfăţişarea a două pâlnii, una galbenă, alta roşie, cu laturile paralele, două câte două…

Necunoscutul cu părul de bronz se întoarse privindu-l cercetător pe tânărul inginer care, pierdut în căutarea unei dezlegări, căuta, căuta… Bagheta reintră în funcţiune. Reduşi la dimensiuni minuscule, inginerul şi savantul albastru, unul în picioare în câmpul său, celălalt atârnând cu capul în jos în câmpul al treilea al sistemului de referinţă, amândoi cu spatele la ordonată, se lipiră de ea. Apoi cele două imagini se îndepărtară una de alta, de-a lungul abscisei… un pas, doi paşi, trei paşi… Spaţiul! strigă triumfător inginerul, spaţiul şi antispaţiul…

În minte i se făcu lumină… Curbele nu reprezentau decât uriaşul mers al celor două lumi atât de diferite. În primul caz, o regiune cosmică alcătuită din substanţă şi aflată în plină expansiune – punctele galbene se depărtau unele de altele în timp; în al doilea caz, o zonă constituită din antisubstanţă şi aflată într-un proces de contracţie…

Dar făptura albăstruie încă nu isprăvise tot ce avea de arătat…

În partea de sus a graficului, după ce se lărgiseră, curbele în formă de pâlnie începură să se strângă; jos, dimpotrivă, curbele foarte apropiate se îndepărtară. Continuările însă îşi schimbau culoarea, adoptând-o pe aceea a pâlniei din câmpul opus. Pe tablou părea să fi apărut două coloane, formate din trapeze galbene şi roşii, alipite alternativ, când pe baza mare, când pe cea mică.

Lucrurile se petreceau ca şi cum, pentru a se putea desfăşura, în timp, cele două sisteme îşi reveneau din expansiune sau din contracţie printr-o fază contrară, în care substanţa trece în antisubstanţă, iar aceasta din urmă în substanţă…

Natura celor două lumi am înţeles-o, îşi spuse inginerul. Trecerea însă dintr-o zonă în alta. Cum ar putea fi făcută? De parcă i-ar fi ghicit gândul, învăţatul albastru schiţă noi mişcări de baghetă. Pe tablou apărură din nou şirurile de pâlnii.

Alungindu-se, fiecare coloană îşi împreună capetele alcătuind un cerc. Cu o mişcare cunoscută de Victor doar din filmele de desene animate, bagheta lovi uşor unul dintre cercuri, care, vibrând, se instală peste celălalt. În acelaşi timp trapezele se subţiară, transformându-se într-o linie, iar cele două figurine dinainte (Victor şi savantul albastru) prinseră a se roti pe aceste orbite, aidoma unor electroni dintr-un sistem atomic.

În clipa în care bagheta se apropie de centrul reprezentării, Victor îşi dădu seama de semnificaţia celor văzute.

Da. Totul se întâmplă ca în minuscula lume a atomului. O orbită corespunde unui nivel de energie. Ca să împingi afară un electron de pe orbita lui îi furnizezi un surplus de energie, ca să-l aduci pe orbite interioare îi iei din zestrea de forţă de care dispune…

Ipoteza savantului sovietic G. I. Naan, emisă încă prin anul 1962, când verificase ecuaţiile lui Dirac în cadrul unor lucrări din domeniul teoriei relativiste, îi reveni tânărului inginer în minte, ca o anticipare a ceea ce-l învăţa acum acest ciudat profesor dintr-o antilume… Universul? O uriaşă pulsaţie, în care lumi în expansiune şi lumi în contracţie îşi conduc funcţionarea după marele mecanism al dialecticii naturii şi al legităţii ei. Lumi care, chiar atunci când sunt substanţial opuse, se caută una pe alta

pentru a se ajuta pe căile fără de sfârşit ale cunoaşterii…

Dincolo, pe ecran, explicaţia luase sfârşit… Scoţând dintr-un sertar al mesei, care se deschidea ca o trapă în suprafaţa acesteia, un aparat de formă cilindrică, prevăzut cu o fantă longitudinală, un al doilea personaj albastru proiectă pe acelaşi perete câteva imagini… Sub privirile obosite ale inginerului, o sămânţă, pusă în pământul violet al antilumii şi stropită cu apa aurie a planetei făpturilor albăstrii, dădu colţ şi înălţă spre cer un gingaş şi subţire fir de iarbă portocalie… Imaginea se şterse, făcând loc unei femei albastre, tinere şi frumoase, care cu un gest de adâncă şi umană semnificaţie, îşi alăpta pruncul dolofan la umbra deasă a unui soi de stejar bătrân, cu trunchiul alb şi frunzele de culoarea portocalei, într-o grădină împodobită cu flori de toate culorile. Nu departe, la marginea unui bazin, un grup de copilaşi, albăstrii şi ei, se jucau, băieţii construind cetăţi din pietricele negre, fetiţele legănându-şi cu grijă păpuşile din antisubstanţă azurie.

Veni apoi rândul celui de-al treilea personaj să se ridice de la locul său… Acesta însă nu apucă să facă niciun pas spre tabla din perete, când, dintr-o explozie de linii şi forme, la fel de violentă şi de neaşteptată ca aceea care adusese această antilume în faţa ochilor lui Victor Georgescu, imaginea se destrămă în puzderie de scântei luminoase. Pentru o clipă reapărură înfricoşătorul tunel de la început şi fuga dezlânată a stelelor de-a lungul peretelui de întuneric… apoi lumina ecranului se stinse brusc…

Abia reuşind să-şi acopere repezile bătăi ale inimii, Victor îşi întinse scurt mâna stângă, consultându-şi ceasul. Din clipa în care începuse fantasticul joc de imagini trecuseră nouă minute.

Revenindu-şi, inginerul se apropie de tabloul principal de comandă. Declanşatorul era acolo, nemişcat, în poziţia zero… Cu alte cuvinte, îşi repetă el aproape cu voce tare, fotopanorama n-am pornit-o eu… noi… noi cei de-aici, iar defectul…? Fantastică, ideea i se înfipse în creier ca un cui. Ieşi în goană, trântind în urmă-i uşa şi nu se opri decât cu un etaj mai jos, în faţa investigatorului… Aici trebuia să se afle cheia misterului. Încercând legăturile, controlând releele, întrerupsese sau stabilise un contact neprevăzut, comisese o foarte posibilă greşeală de neatenţie… Aceasta însă a declanşat

investigatorul… investigatorul şi-a fixat acţiunea pe ceva… iar acest ceva…

Iată… Dispozitivul de fixare a plăcilor cu probe de investigat. Aici se aşază preparatele de ţesuturi vii… Este gol… nimic…! şi totuşi… Suportul acesta, de pildă… piesa purtând gravat indicele L4083/3, prezintă o scobitură neobişnuită…

Victor Georgescu dorea să-şi explice totul… Răsfoi registrul de instalaţie, păstrat pe masa de lucru a compartimentului. Scobitura nu figura în proiectul piesei şi nici în desenul ei de execuţie… Aşadar… Aşeză piesa din nou în locaşul său… Porni chiar, pentru o clipă, investigatorul. Fasciculul acestuia, care în mod obişnuit servea să furnizeze materialelor de cercetat o iluminare de contrast în lumina normală, cădea exact pe locul scobiturii.

Aşeză cu grijă piesa la loc… după ce mai întâi luă cu o bucăţică de ceară un mulaj al găurii. Se reîntoarse apoi la postul său de observaţie. Declanşă instalaţia. Nu izbuti însă să-şi mai regăsească interlocutorii. Totuşi, desene ciudate, contururi suspecte, ba chiar şi un peisaj de noapte smălţuit de necunoscute constelaţii mai populară pentru câteva secunde ecranul.

Înapoiat la investigator, Victor Georgescu constată, fără o prea mare surprindere de astă dată, că scobitura se adâncise. Încercă să-şi adune ideile, căutând o explicaţie pentru tot ceea ce trăise. Un lucru deveni sigur. Procedând la reparaţie, determinase naşterea unui proces nou în interiorul complexului electronic. Deocamdată nu zăbovi cu gândul asupra celor petrecute. Era cert însă că acest nou proces, acest fenomen pentru el încă abia intuit, se propagase de undeva dintr-un sector al cronometrului, responsabil de ivirea lui, şi ajunsese până la investigator… Emisiunea acestuia, un fascicul de radiaţie luminoasă provenit de la o sursă obişnuită, fusese alterată de o radiaţie deocamdată necunoscută şi care „scăpase”, „mâncase”, „rosese” piesa dezagregându-i pur şi simplu substanţa… Să determini la temperatura obişnuită şi în banalele condiţii ale mediului ambiant, dispariţia unei cantităţi de oţel din care fusese confecţionată piesa atacată nu este dovada unei forţe lipsite de importanţă… Gama radiaţiilor cunoscute în ştiinţa modernă nu număra, după câte bine ştia Victor Georgescu, nicio asemenea emisiune de energie radiantă.

Se poate spune pur şi simplu că noua radiaţie dezagregă, distruge metalul… Fenomenele însă trebuie judecate în mod dialectic. „Ceilalţi”, făpturile albastre de la care primise nu numai o informare ştiinţifică de imensă valoare teoretică şi practică, ci şi un mesaj de adâncă umanitate, în care vibra profilul de universală valoare morală a raţiunii răspândite în toate formele de lumi posibile… „ceilalţi” n-aveau, fireşte, decât o legătură cu totul întâmplătoare cu „accidentul” ESHM. Prezenţa lor pe ecranul instalaţiei nu putea fi însă explicată decât printr-o permanentă, prealabilă căutare de a intra în contact cu lumea noastră. Radiaţia necunoscută, ivită în aparat, acolo, la capătul investigatorului, a constituit, desigur, placa turnată a fantasticului contact între cele două civilizaţii. Acesta fusese realizat timp de nouă minute în condiţii ce nu vor putea fi stabilite decât după nenumărate alte cercetări şi, mai ales, explicaţii… Inginerul Georgescu era mai mult decât convins, în ceea ce-l privea, că emisiunea curioasei radiaţii şi acţiunea ei asupra metalului au reprezentat eventual „semnalul” pe care, prinzându-l, captându-l cei de „dincolo” au izbutit să întindă imensul şi greu de înţelesul pod între cele două lumi atât de deosebite… întrebările veneau, însă, mereu altele, una după alta… Spiritul său critic ştiinţific încerca – şi nu prin întrebări prea subtile – să-i pună la îndoială chiar ceea ce văzuse în scurtul timp de contemplare a antilumii. Fizicianul fu pus în încurcătură de o întrebare relativ simplă, atunci când îşi aminti de prezenţa propriei lui imagini pe ecranul celor trei bărbaţi cu pielea albastră, a propriei lui imagini executând mişcări simultane cu modelul ei adevărat de dincoace de ecran… Locul şi timpul… Ce aparat îl înregistrase pe el însuşi ca să-i transmită imaginea pe planeta oamenilor albaştri?… Şi apoi, de când şi cum se pot străbate în univers asemenea distanţe într-un timp practic nul, în mod cvasiinstantaneu… O rază de lumină face doar mai mult de opt minute din trupul de foc al Soarelui, atât de apropiat, până pe faţa Pământului… „Imaginea” inginerului Georgescu se scărpinase însă cu mâna în dosul cefei o dată cu el însuşi, deşi se afla la atât de mare distanţă. E împotriva legilor naturii! Zâmbea calm, superior raţionalistul din el. Congestionat, brusc nervos şi cu o sclipire de ironie în privire, prea convins de tot ceea ce văzuse ca să cedeze cu ceva, practicianul tehnicii avansate răspundea printr-o altă întrebare:

dar relativitatea?... Ca să se îndoiască de ea, nu s-au găsit la început destui slujitori ai raţiunii?... Desigur, prezenţa „lui“ pe ecranul „lor“ pare a nu fi în concordanţă cu legile naturii... Legile naturii nu reprezintă însă o aplicare rigidă a unui şablon. Nu, ele nu pot fi aşezate pe un pat al lui Procust pentru ideile şi chiar pentru fenomenele care, aparent, sunt greu de explicat la prima vedere... Locul, de pildă... Apariţia pe ecran a grupului de pământeni aflat lângă cronometru în timpul reparării defecţiunii anterioare contribuia la lămurirea lucrurilor. În parte cel puţin... înseamnă, de fapt, că şi atunci... da... şi atunci se produsese o emisiune a ciudatei radiaţii... poate că tocmai atunci fuseseră „albaştrii” avertizaţi de „semnal” pentru întâia oară... Faptul că ne-au prins imaginea, ecranul rămânând totuşi liniştit, ar putea duce la ipoteza că, luând act cu primul prilej de existenţa instalaţiei, s-au pregătit să-l întâmpine pe al doilea printr-o emisiune dirijată în aşa fel, încât să fie prinsă de ESHM... Apoi, în definitiv, aşa cum se poate capta o radiogramă de undeva din univers, de ce să nu admitem captarea unei imagini reale sau poate chiar a unei radiaţii...

Fără să se dea bătut, spiritul critic al fizicianului reveni la atac. Deşi ipoteza mai are lacune, să admitem că ar fi aşa... Cu problema timpului însă cum rămâne?

Victor Georgescu îşi reaminti de mişcarea celor două orbite de pe tablă. Da, lucrurile se petrec ca în edificiul atomic. Ca să împingi electronul de pe orbita lui spre alta mai exterioară sau invers, trebuie să-i dai sau să-i iei o anumită cantitate de energie. Dar în clipa în care i s-a furnizat sau i s-a luat electronului energia corespunzătoare trecerii dorite, aceasta a şi avut loc. Ce energie fantastică au trebuit să cheltuiască „albaştrii” ca să realizeze o asemenea trecere a emisiunii lor... Da! Este adevărat... m-am privit în ochi cu semenii mei dintr-o antilume.

În picioare, în faţa investigatorului, mângâind cu mâna minuscula piesă scobită, inginerul Georgescu, cu privirile rătăcite dincolo de amintirile încă atât de proaspete, mai zăbovi câtva timp... Lucrurile deveniseră pentru el destul de limpezi... Emisiunea de energie a „celorlalţi” determinase tot ce văzuse pe ecranul care fusese acţionat de-o accidentală intrare în funcţiune a investigatorului. Un surâs îi lumină faţa. De fapt – tot el – lucrând la verificare în astă-seară, sau poate rândul trecut,

provocase totul, declanşând întregul complex electronic… Ce e drept, căile fuseseră puţin ocolite: „via” antilume! O clipă se întunecă, simţindu-şi aripile entuziasmului smulse de sarcasmul unei observaţii răutăcioase ivite brusc în minte. „Nu te va crede nimeni. Nici măcar profesorul”. Nu, o astfel de primejdie nu se întrevede, căci dovada există: radiaţia din investigator… Radiaţia pe care, după cum a încercat, o poate provoca… şi câtă vreme există această piesă de metal şi putinţa de a emite fasciculului acela nevăzut care mănâncă oţelul se va rezolva cu siguranţă cel puţin prima parte a uriaşei probleme, puse de ciudata lui aventură. Cât despre „oamenii“ albaştri, ne vor chema, ne vor mai chema ei… tot ei, dacă vor mai avea energie s-o facă… ei sau alţii… Şi poate peste câţiva ani noi înşine, cercetând, descoperind, îi vom chema… Totul însă va porni, cel puţin aici pe Pământ, de la studierea acestei curioase radiaţii…

În cele din urmă, dezlipindu-se parcă cu greu de lângă investigator, inginerul se reîntoarse lângă bunul său cronometru… Ora era înaintată. Nici prin cap însă nu-i trecea să plece înainte de a fi descoperit defecţiunea… Fu ajutat la găsirea acesteia de înseşi cele văzute pe ecranul fotopanoramei… Nu-i prinseseră oare pe „ceilalţi” aici, lângă ceas, cu prilejul reparaţiei anterioare? În astă-seară însă nu controlase decât foarte superficial circuitele de control reparate atunci. Raţionamentul se dovedi bun. În curând, alt sertar ieşi din panou pe masa de control, dezvăluindu-şi „taina”… Un contact multiplu de tip circular, cu peste o sută de poziţii grupate câte cinci, după o anumită schemă, foarte răspândit în aparatura electronică de control şi măsură, începând de prin anul 1966, fusese legat „greşit”… Un contact care, împreună cu două străpungeri de izolaţie (aproape imperceptibile), contribuise la deranjarea întregului sistem şi la transformarea investigatorului în emiţătorul surprinzătoarei radiaţii necunoscute… De îndată ce constată defecţiunea – de care însă nu se atinse – trecu la o a doua operaţie. Se înarmă cu un detector automat de radiaţii, cu care încercă să măsoare intensitatea câmpului, precum şi datele fizice ale curioasei emisiuni… încercă numai… Indicatoarele aparatului de măsură rămâneau aproape toate insensibile… Radiaţia continua să-şi păstreze natura enigmatică. Singurele indicaţii ale aparatului de control permiteau ca această emisiune necunoscută să poată fi

numai întrucâtva asemănată cu ultrasunetele… Faptul însă că putea s-o recunoască prin efectele sale concrete, că putea s-o reproducă după dorinţă în actualele condiţii de lucru ale aparatului îl linişti pe tânărul inginer… Se şi gândi ca, după identificarea acestei radiaţii (comune, desigur, şi antilumii), s-o denumească antisunet… Antisunet… nu e urât de loc acest nume!

Târziu de tot, trecuse de mult de miezul nopţii, se îndreptă spre casă…

Pe masa de lucru lăsase sertarele scoase din panourile lor şi caietul său de însemnări cu scoarţele negre, în care schiţase graficul transmis din antilume, notând sub el cu scrisul său rar şi apăsat: „Realizarea contactului relativ instantaneu dintre lume şi antilume va putea servi la învingerea uriaşelor diferenţe de timp; astfel vor fi stabilite legături simultane printr-o trecere dintr-un punct A al lumii noastre în lumea din antisubstanţă şi de acolo înapoi în punctul B al Cosmosului nostru”.

„Emoţiile violente tocesc reflexele şi deranjează automatismele psihice instalate…” – iată o frază pe care Victor o citise odată, într-o lucrare de cibernetică şi de care îşi aduse aminte târziu, în cursul dimineţii, când, trezit dintr-un somn de plumb fără vise, constată cu groază cât de mult întârziase… El care se scula întotdeauna o dată cu zorile şi care, la orice oră din noapte s-ar fi culcat, se trezea singur, exact atunci când îşi pusese în gând s-o facă înainte de-a adormi. El, care-şi propusese să fie cel dintâi în această zi însemnată la institut, în preajma ESHM! Plecă în trombă de-acasă după ce mai privi o dată, cu ură chiar, deşteptătorul solicitat pentru întâia oară de ani de zile să-l deştepte. Clopoţelul acestuia însă nu izbutise să-l determine decât să se întoarcă pe partea cealaltă, continuându-şi somnul…

Îl întâmpină Andrieş…

— Mi-am dat seama că ai lucrat până târziu, tovarăşe Georgescu… Reviziile acestea obosesc mai mult decât orice altceva… „Ceasul” dumitale însă a fost pus la punct… Am chemat echipa de revizie de zi. Datorită eforturilor dumitale de astă-noapte, băieţii au repus uşor lucrurile la punct. Defecţiunea privea unul dintre cele două sertare trase din panourile lor… un contact multiplu circular şi două străpungeri… încă o dată îţi mulţumesc… Dar ce ai? Nu te simţi cumva bine? Ce-i cu

dumneata?

Romulus Vulpescu Și Liviu Macoveanu

Gigant 1

— Perfect, murmură Regele-celor-mai-durabili-mai-ieftini-şi-mai-frumoşi-ciorapi-de-lână-pentru-pensionari[8], lăsându-se legănat de fâşâitul mătăsos al aerului sfâşiat de puternica şi tăcuta limuzină care-l ducea, cu peste 250 km/h, la vila bunului său prieten, Regele-celor-mai-naturali-dinţi-falşi-sintetici (poreclă alintătoare pentru vestitul colecţionar de electricitate sub formă de baraje, hidro şi termocentrale, becuri, radiouri etc., marele patriarh al ocultei religii pe acţiuni *Lumină şi Putere*[9]*.* Ţinea să asiste personal la discreta scoatere din funcţie a generatorului de energie electrică particular ce alimenta vila Regelui-dinţilor-electrici şi acum se pregătea să participe la ceea ce, peste 4 ore, ediţiile speciale ale ziarelor de seară vor numi „îndrăzneaţă tentativă de spargere a nostimei vile *rococo* a cunoscutului şi iubitului nostru Rege, al c.-m.-n.-d.-f.-s.[10]“ Firele telefonice tăiate „Chiar şi firul secret, pe care banditul întreţine conversaţii galante!” La 10 km de vilă, un puternic post emisie-recepţie, instalat pe un automobil, era menit să bruieze orice

---

[8] Din fire supraelastice de polietil, subprodus rezidual al petrolului, de care, din spirit de sacrificiu şi pasiune pentru sinteză, se ocupa îndeaproape. Adunase toate societăţile mai mici de exploatare a naftului în buzunarul cu carnetul de cecuri. Era un filantrop, discret protector al animalelor: oploşea pisicuţele pierdute ale ţiţeiului într-o clădire pe care, din nobleţe sufletească, pusese firma *Internaţional Oleum,* mascându-şi modest dragostea pentru animalele defuncte în erele anterioare şi ale căror rămăşiţe le cinstea postum în petrol. (n. a.)

[9] Coincidenţa de nume între această asociaţie de energie spirituală şi societatea cu preocupări terestre de electricitate *Light and Power* este accidentală. Nu ne luăm nici o răspundere pentru acest accident, de care nu suntem vinovaţi. (n. a.)

[10] „Prescurtaţi! Concentraţi stil telegrafic! Economisiţi *timp, spaţiu, bani! Time is money (Folclor* moşi-strămoşi) Explicaţii ample cât şi un *Index abreviorum* (sic!) se pot obţine consultând bibliografia de specialitate *(Reader’s Digest & Comp.),* (n. a.)

încercare eventuală de comunicare prin radio cu exteriorul. Două duzini dintre cei mai buni oameni ai Şefului-celor-mai-economice-şi-discrete-metode-de-îndepărtare-a-unui-adversar înconjurau vila şi aşteptau doar semnalul patronului lor, care dirija la faţa locului magistrala acţiune. Acasă nu rămăsese, probabil, decât personalul de serviciu şi, fireşte, corpul de pază. Neinteresanţi. Vor dormi câteva ceasuri, după cea dintâi grenadă plastică soporifică, tăcută şi curată, produs garantat de Regele-celor-mai-plăcute-grenade-plastice etc.

Regele-dinţilor-electrici precis nu era acasă, căci lua parte la o licitaţie de tablouri neo-supra-futuriste, dintr-o colecţie particulară, oferită la preţuri de lichidare. Câteva falsuri şi piese de mâna a doua din chiar colecţia Regelui ciorapilor (benzen, uleiuri, utilaj de forare), care, cunoscând marota artistică a prietenului său, organizase în cel mai mare secret vânzarea. „Cel puţin trei ore stă acolo. O să-l enerveze concurenţa Celui-mai-specializat-specialist-în-cumpărări-vânzări-de-capodopere-de-artă-modernă, care e un om dotat!”

Şoferul stopă lângă maşina-sport blindată şi decapotabilă a Şefului-c.-m.-e.-şi-d.-m.-de-î.-a.-u.-a.[11] înăuntru, lângă Şef, se afla inginerul care supraveghease instalarea safeului special al Regelui-danturilor-de-înaltă-tensiune. Cunoştea sistemul de schimbare periodică a cifrului şi era în stare să descopere în 10 minute forma-cheie a zilei respective.

La un semnal al Şefului, operaţia se declanşă şi, în trei minute, vila era în mâinile atacatorilor. În toată uriaşa clădire nu mai rămăsese niciun om în stare să se apere sau să vadă ceva. Regele ciorapilor zâmbi: Regele-celor-mai-plăcute-grenade-plastice etc., nu-l înşelase. Îi dăduse câteva bucăţi din stocul pe care-l folosea personal. Cele câteva zeci de persoane aflate în vilă respirau liniştite şi regulat, pe unde le apucase explozia grenadelor plastice. Toţi ochii erau închişi. Toţi sau aproape toţi.

*

Cu o lună de zile înainte, Fata-cu-cei-mai-rotunzi-umeri-bronzaţi participa la un pasionant spectacol în aer liber, oferit de Regele-celor-mai-elegante-proteze-pentru-infirmi: ciocnirea a două trenuri pe un pod suspendat[12] deasupra unei prăpăstii (în

[11] Cf. op. cit. (n. a.).

[12] Opera concernului condus de Regele-celor-mai-periculoase-poduri-suspendate-peste-prăpăstii (R.–c.–m.–p.–p.–s.–p.–p.). (n.

decor natural oferit de Societatea-pentru-amenajarea-marilor-exterioare: SPAME). Fata-cu-c.-m.-r.-u.-b.[13] Se aşezase printre spectatorii de rând şi, îmbrăcată în *sweater*-ul portocaliu, era *incognito.* Altminteri, Societatea-de-televiziune-pe-trei-canale *Ecranul Albastru* şi-ar fi disputat imaginea Fetei cu Societatea-de-televiziune-pe-trei-canale *Catodul-morţii-la-domiciliu,* prezentă şi ea la gala de accidente agreabile, al cărei *manager* fusese Regele-organizării-accidentelor-agreabile-şi-cu-minimum-de-risc. Câteva clipe după ciocnire, în tribună se produsese o busculadă, abil regizată de Regele-o.-a.-a.-şi-cu-m.-de-r.[14] Soldată numai cu unele fracturi benigne şi zgârieturi superficiale, suficiente pentru menţinerea bunei dispoziţii în rândul participanţilor şi, mai ales, a bunei reputaţii de care se bucura Casa-producătoare-de-accidente-agreabile etc. Printre cunoscătorii avizaţi. Un tânăr înalt şi simpatic, aflat lângă barul cu răcoritoare (Cele-mai-răcoritoare-răcoritoare etc.), se năpusti printre schelele de aluminiu răsturnate (Cele-mai-uşoare-schele-de-aluminiu etc.) şi ridică Fata cu o secundă înainte ca pantoful-sanda-pentru-spectacole-în-aer-liber al unei celebre vedete de cinema să-i strivească cel-mai-rotund-umăr-bronzat-drept. A ajutat-o să se urce în maşină şi a condus el până în oraş. Fata îi mulţumise călduros pentru mâna de ajutor pe care i-o dăduse cu atâta promptitudine şi pe care tânărul o uitase şi acum, când ţinea cu cealaltă volanul, pe umărul ei drept (cel periclitat). Senzaţie ce, trebuia să recunoască *in petto*[15]*,* nu-i era de loc dezagreabilă şi se asocia curios de bine cu admiraţia faţă de bărbatul de lângă ea, care conducea cu sânge rece (poate datorită nenumăratelor răcoritoare variate, al căror delicat miros îl răspândea în jur). Îl invitase apoi în cochetul ei apartament mobilat-stil (de Casa-de-decoraţiuni-interioare-plăcute-şi-originale) şi el se comportase ca un gentleman… de lume, în ciuda marilor cantităţi de răcoritoare şi mai variate în ceea ce priveşte concentraţia, pe care le ingurgita. Agreabilul gentleman o recunoscuse numaidecât pe Fata-cu-cei-mai-

---

a.)

[13] Fata-cu-cei-mai-rotunzi-umeri-bronzaţi; vezi mai sus. (n. a.).

[14] …Accidentele-agreabile-şi-cu-minimum-de-risc : „Casă de încredere, fundată în 1803 (de un gangster pocăit), furnizorul Senatului”. (n. a.)

[15] În sine, în limba italiană în original. (n. a.).

rotunzi-umeri-bronzaţi şi, în calitatea lui de gazetar, reporter-al-celui-mai-exact-şi-la-timp-informat-ziar, îşi manifestă discret curiozitatea profesională, vrând să verifice, de v*isu et de sensu*[16] *as*erţiunea reclamelor ce-i dezvăluiseră – dacă ne putem exprima aşa – în toată lumea perfecţiunea umerilor. Şi cum Reporterul-care-şi-bagă-nasul-unde-nu-i-fierbe-oala avea ochi tandri şi mâini sensibile (de altă factură decât cele ale membrilor din juriile de selectare), afecţiunea mutuală care se născuse între cei doi tineri dura de o lună de zile şi se cimenta zilnic sau aproape, ca şi cum ar fi fost luată-n antrepriză de Regele-celui-mai-rapid-şi-trainic-beton-armat. În ciuda discreţiei pe care o puseseră amândoi, aluziile agenţiilor de publicitate se înmulţeau vertiginos. Ochii tuturor erau aţintiţi asupra acestei nostime perechi. Toţi ochii erau deschişi. Toţi sau aproape toţi.

*

Toţi sau aproape toţi ochii din vilă erau închişi. Cei ai Reporterului erau deschişi. Se afla de câteva ceasuri în vila aceasta din împrejurimile capitalei, unde venise împreună cu Fata (umerii bronzaţi), fiica Regelui-măselelor-cu-curent-alternativ, să continue, în apartamentele ei dintr-o aripă retrasă a clădirii, dezbaterea aprinsă asupra calităţilor relative a două noi mărci de răcoritoare lansate de câteva zile. Pătrunseră în vilă cu dibăcia profesională pe care o mai folosise în câteva împrejurări anterioare, înşelând vigilenţa corpului de gardă.

Dezbaterea, care avusese un pronunţat caracter ştiinţific, însoţită fiind de exemplificări repetate, îl încălzise puţin, ameţindu-l (ceea ce dovedea câtă pasiune pusese). La un moment dat, nu multă vreme în urma panei de curent, simţise un miros neobişnuit plutind în atmosfera încăperii (era gazul soporific al celor-mai-plăcute-grenade-plastice etc.), dar îl pusese pe seama noilor răcoritoare, cărora încă nu izbutise să le determine apartenenţa chimică. Observase cu oarecare uimire că Fata-cu-cei-mai etc., adormise surprinzător de repede, cu atât mai surprinzător cu cât ea nu făcuse decât să guste cele două preparate. Rămas singur şi presimţind că va fi victima unei depresiuni morale imediate, plecă în căutarea proviziei de răcoritoare vechi (de cel puţin 80 de ani), aduse prin contrabandă din Lumea Veche. (Regele sintezelor dentare era un tradiţionalist cu o propensiune marcată pentru răcoritoare

---

[16] Cu *văzul şi cu pipăitul,* în limba latină în original. (n. a.).

venerabile, de marcă – *eau de vie de marc*[17], de pildă). Ajuns în aripa afectată apartamentelor Regelui-dinţilor-*hi-fi*[18], simţi cum oboseala experienţei de curând terminată se risipeşte la iuţeală. Cât pe-aci să se-mpiedice de un corp căzut într-un coridor pustiu. Era un membru al corpului de pază. „Probabil a făcut o experienţă mai amănunţită”, îi trecu prin minte. Şi-şi continuă investigaţia. La al patrulea corp întâlnit, începu să se întrebe ce caracter a avut materialul folosit pentru această experienţă atât de concludentă şi cu rezultate atât de categorice. Mirosi faţa omului. Nu mirosea a răcoritoare. Faptul începu să i se pară cu atât mai suspect cu cât, auzind un murmur de glasuri în holul de la parter, privi în jos şi văzu nişte inşi cu măşti de gaze stand în faţa uşilor de la odăile ce dădeau în hol. Flerul reportericesc îl înştiinţă că treaba avea toate şansele să fie cel puţin curioasă. Şi, în ciuda blazării omului sătul să tot scrie despre crime misterioase, divorţuri scandaloase, afaceri veroase etc., se întinse, deplin lucid şi atent, pe burtă, aşteptând să vadă ce se va întâmpla. Îşi dădu seama că oamenii adormiţi pe care-i întâlnise pe coridoare fuseseră narcotizaţi cu vreun gaz, al cărui miros îl simţise şi el. Interesant că asupra lui nu avusese niciun efect. Probabil din cauza noului tip de răcoritoare. După un timp, cei de jos îşi scoaseră măştile şi Reporterul-care-şi-bagă-nasul-unde-nu-i-fierbe-oala constată, cu ajutorul pomenitului nas, că mirosul acela ciudat dispăruse. În hol se deschise una dintre uşi, şi în cadrul ei apărură două personaje de marcă[19], bine cunoscute gazetarului. „Suspectă afacere”, se gândi acesta. „Atac cu gaze. Regele-celor-mai-durabili (zăcăminte, sonde, mase plastice etc.) şi Şeful-celor-mai-economice (dinamită, răpiri, incendii etc.) împreună. În timp ce Regele-celor-mai-naturali (curent continuu şi alternativ, unde de joasă şi înaltă frecvenţă) este absent. Interesant! Demn de urmărit pista”. Şi Reporterul se hotărî să nu dea încă publicităţii această ştire, care ar fi avut un efect considerabil asupra contribuabililor. Va urmări pentru propria plăcere de curios care-şi-bagă-nasul-unde-nu-i-fierbe-oala această afacere, ce promitea să fie rodnică în surprize. Când cele două duzini dintre cei mai buni

---

[17] *Rachiu de drojdie,* în limba franceză în original. (n. a.).
[18] *High Fidelity:* „înaltă fidelitate”, obligatorie molarilor radioreceptori. (n. a.).
[19] Adică de *trade mark* – marca depusă, comercială. (n. a.).

oameni ai Şefului părăsiră teatrul acţiunii, Reporterul se luă după ei şi, la adăpostul complice al întunericului (la care, cu delicată atenţie, colaboraseră şi organizatorii cambriolajului), se strecură prin parc, cu iscusinţa omului care cunoaşte locurile favorabile, pentru că le-a mai bătut şi în alte împrejurări, şi ajunse, ferit de priviri, pitindu-se după tufişuri, în dreptul celor doi specialişti. Aceştia se îndreptau liniştiţi, ca oamenii care n-au de ce se grăbi, spre locul unde-şi parcaseră maşinile. Prinse, cu urechea exersată la indiscreţii, câteva crâmpeie din discuţia celor doi, care păşeau la oarecare distanţă înaintea oamenilor lor.

— Pricepi, Şefule, spunea Regele, bătrânul bandit pregăteşte o lansare „bombă”. E clar că urmăreşte să ne sufle ceva, dar naiba ştie ce.

— Mai avem la dispoziţie o săptămână… aşa reiese din documente. Dacă l-am „ajuta” să „amâne“ puţintel data?

— Nu cred că se poate. Într-o asemenea afacere, bătrânul rechin, îl cunosc bine, şi-a luat toate măsurile de precauţie…

— Dar expediţia noastră de astă-seară…

— Îmi cam vine să cred că nu socoteşte atât de importante documentele pe care le-am descoperit. Au, probabil, mai mult un interes, cum naiba-i zice… „ştiinţific”. Dacă era vorba de ceva serios registre contabile, capital investit, mă rog, ceva financiar – instala în safe *un* sistem de distrugere automată. Da, da, cred că nu în safe*-ul* ăsta se află secretul. Oricum, trebuie să ne grăbim să…

În această clipă, cel mai inoportun arbore pe care-l întâlnise vreodată în viaţa lui intră într-o viguroasă coliziune cu nasul Reporterului. Cele câteva minute necesare ca să se reculeagă după această contondentă cunoştinţă cu neatentul gentleman vegetal se dovediră suficiente pentru apariţia, creşterea şi regretabila dezvoltare a unui cucui, cât şi pentru pierderea unui timp preţios. Cei doi, urmaţi de plutonul celor-mai-ai-Şefului-celor-mai, părăsiseră aceste locuri atât de ospitaliere pentru unii şi atât de ostile faţă de alţii. Reporterul-care-şi-bagă-nasul-unde-nu-i-fierbe-oala se-ntoarse la vilă să-şi răcorească proeminenţa facială traumatizată şi să vadă în ce stare se mai află bronzul de pe umerii Fetei.

Regele-dinţilor-de-mare-voltaj nu păru prea descumpănit de spargere (chiar şi de pe caninii sintetici sare câteodată smalţul),

dar convocă de urgenţă în cabinetul său două persoane: pe Secretarul-particular-poliglot-licenţiat-şi-om-de-lume şi pe Savantul-plin-de-idei-geniale-periculoase.

— Domnilor, puşlamaua aceea bătrână de găzar, vânzător-ambulant-de-ciorapi-cârpiţi (sunt sigur că el şi nu altcineva a pus la cale spargerea), ne sileşte să schimbăm data lansării. Dacă mai aşteptăm până la sfârşitul săptămânii, societatea rivală, pe care, după cum ştiţi, o finanţează în mare secret, e capabilă să lanseze şi ea o rachetă, numai din spirit de concurenţă. Asta n-ar fi nimic, dar în stadiul actual al lucrurilor riscăm să se afle scopul real al explorării noastre… „ştiinţifice”…

— Nu cred că vom putea totuşi scurta perioada de încărcare, mormăi Savantul-plin-de-idei-geniale-periculoase.

— Suntem nevoiţi, domnilor, suntem nevoiţi. Interesele, pardon de expresie, „ştiinţifice” ne cer un efort suplimentar. Propun ca mâine…

— Mâine în niciun caz nu. Rampa de lansare nu e încă pusă la punct. Mi-ar trebui cel puţin trei zile.

— Şi pe urmă declanşarea ofensivei publicitare era programată pentru poimâine abia, îngână Secretarul[20].

— Nu, conchise Regele. În astă-seară – ofensiva publicitară. Mâine – rampa. Poimâine dimineaţă – lansarea. Triplaţi echipele de încărcare. Triplaţi plăţile. Triplaţi paza. Triplaţi totul. Rezultatele se vor tripla, vă asigur. Va fi o adevărată explozie… îşi îngădui să zâmbească Regele, satisfăcut de calamburul subtil pe care ceilalţi doi îl gustară fiecare în felul său. Mai bine zis ceilalţi trei (cu toate că al treilea, Reporterul, nu-l gustă de loc, simţind un triplu fior răcoritor străbătându-i spinarea). Risca imens, nu numai o entorsă a gâtului, în poziţia incomodă în care se afla, ci mult mai mult dacă-l descoperea garda, vigilentă acum şi decisă să fie zeloasă. Înţelesese că secretul e aici, la vilă, nu în posesia spărgătorilor plecaţi. N-o trezise numai pe Fată, ci şi curiozitatea ei şi le determinase pe-amândouă să-l ajute. În timp ce Regele şi garda făceau o inspecţie a vilei, după convocarea Secretarului şi a Savantului. Reporterul-care-şi-bagă-nasul se strecurase în armura milaneză din biroul regal. Spera, şi speranţele nu-i fuseseră înşelate, că acolo se vor discuta secretele. Triplul fior se datora unei triple cauze: calamburul regal, răceala armurii şi dezgustul pe care i-l

---

[20] P.-p.-l.-şi-o.-de-l. ; personajul mai sus-citat. (n. a.).

pricinuia vederea răcoritoarelor cu care cei trei îşi limpezeau gândurile. Dezgust faţă de inechităţile destinului: unii beau şi alţii se uită. Se uită şi nu pot vedea nimic din cauza desei reţele a vizierei lăsate. „Am spus întotdeauna că ţesăturile milaneze nu sunt bune de nimic. Şi, în general, războaiele astea menţionate în manuale erau făcute la-ntâmplare. Se duceau orbeşte...” înţepenise în armură şi avea impresia că zvâcnetul pulsului punea în vibraţie tinichelele cizelate, care făceau, probabil, un zgomot asurzitor. Numai preocuparea intensă a celor trei putea să le atrofieze, în asemenea hal, auzul. Din fericire, tija subţire şi lungă de oţel ce susţinea armura pe postament îi permitea să stea rezemat într-un fel. „Ca pe-un scaun înalt de bar...” În sfârşit, cei trei părăsiră încăperea, şi Reporterul încercă să iasă fără zgomot şi cât putea de repede din „fracul de fier”, cum îl blestema în gând. Cu viclenii şi abilităţi de vânător în brusă reuşi să se strecoare în portbagajul maşinii Savantului. „Tristă predestinare. Din armură, unde-nţepenise în picioare, în portbagaj, unde se va anchiloza chircit!” Dar n-avea încotro. Savantul pleca de la vilă peste un ceas – cât îi trebuie să facă o baie şi să ia o gustare cu Regele şi cu Secretarul. Se ducea direct la cosmodrom, şi asta era singura şansă pe care-o mai avea Reporterul să pătrundă prin cele trei cordoane de pază. Acolo o să vadă el cum o să se descurce.

*

Uriaşul platou de beton, luminat *a giorno* de proiectoare puternice, forfotea, cuprins de febra activităţii. Abia se dăduse jos, pe nevăzute, din portbagaj şi schiţase câteva mişcări gimnastice spre a se dezmorţi, că un supraveghetor enervat îl îmbrânci spre un grup de oameni: „Mişcă, fiule, pune-ţi salopeta şi nu căsca gura. Pân’ la ziuă trebuie să-ncărcaţi totul”. Primise o salopetă, ca şi ceilalţi, şi acum încărca în nişte furgonete electrice mari cuburi învelite într-un strat izolator plastic. Lucra alături de-un ins mai vârstnic, tăcut şi iute-n mişcări. După o vreme avu o clipă de răgaz să se uite spre rampa luminată puternic. Un fel de zgârie-nori strălucitor, metalic, un fel de havană *Coronas*[21] ca-ntr-o reclamă de coşmar pentru giganţi, se ridica vertical, încorsetată într-o reţea de schele. Sus, foarte sus, un proiector, ce părea o stea indiferentă, marca vârful rachetei,

[21] Celebru *trade mark* al unei ţigări de foi cu forma aerodinamică. (n. a.).

probabil. Sub această lumină, la oarecare distanţă dedesubt, în tot cazul la o mare înălţime faţă de sol, peretele vertical avea o deschizătură prin care braţele metalice a două macarale introduceau nişte cutii cilindrice, oblonge. „Probabil tot încărcătură” – se gândi. Şi aşteptă să se întoarcă muncitorul în etate plecat cu electrofurgoneta la baza rampei. Nu îndrăznea să se arate prea curios, de teamă să nu pară novice în treburile astea. Sondă timid: „Încărcătură mare. Şi sus şi jos. Combustibil pentru o călătorie lungă…” Şi tăcu. Muncitorul îl privi, nu spuse nimic şi în clipa când se sui pe furgonetă se-ntoarse către el:

— Ai mai lucrat la rachete, prietene? Parcă nu-mi vine să cred. Combustibilul se depozitează, de obicei, mai jos. Şi cel pentru pornire şi cel pentru cursă. În niciun caz acolo, sus.

Şi furgoneta porni.

Reporterul rămase cam perplex. Nu ştia ce să-nţeleagă din cuvintele muncitorului. E drept că nu prea se pricepea la rachete. Ba, ca să fie sincer, habar n-avea ce şi cum asistase, într-adevăr, în calitatea lui de ziarist, la două lansări. Vorba vine, lansări. Prima dată nu văzuse nimic din cauza busculadei provocate în adăpostul antişoc, situat la mare depărtare de rampa de lansare, pe care racheta făcuse explozie înainte să se desprindă de sol. A doua oară, după câteva luni, apucase să vadă nava cosmică ridicându-se-ncet de la pământ, ca un fel de balon scăpat din mână. Când să se asocieze şi el aplauzelor abia începute, vârful proiectilului cosmic se aplecase spre pământ şi nava intrase în ordinea obştească a suratelor care-o precedaseră întru deces. De-atunci devenise sceptic şi încetase să se mai intereseze de o problemă ce părea sortită, în ţara lui, unui eşec permanent.

— Acolo, sus, se transportă ceva special, adăugă muncitorul în timp ce încărcau din nou furgoneta. Dacă vrei, fă dumneata drumul următor şi, după ce treci de turnul cu proiectoare şi te apropii de baza rampei, la combustibil, ai să vezi lucruri interesante.

„Cumsecade om“ – îşi spuse Reporterul şi se sui în furgonetă. După ce depăşi turnul cu proiectoare, văzu în stânga un fel de lungă promenadă, puternic luminată de fasciculele reflectoarelor, pe care circulau furgonete teledirijate. Cele încărcate, cu câte două recipiente cilindrice, lunguieţe, cenuşii ieşeau dintr-o cazemată aflată la capătul acestei piste

luminoase. Ajunse la baza rampei, dincolo de locul de descărcare a furgonetelor electrice dirijate de oameni, pătrundeau, una câte una, într-o cuşcă metalică. Supravegheate de câţiva inşi în costume de protecţie ciudate (combinezoane complete, albe, căşti transparente ca nişte clopote mari de scafandru), furgonetele teledirijate urcau cu un lift până la orificiul de lângă vârful rachetei. Acolo, braţul macaralei, automat şi el, desigur, fiindcă nu părea să se vadă pe undeva vreun om, le descărca în rachetă. Liftul cobora cu iuţeală, telefurgoneta se depărta, în vreme ce alta încărcată îi lua locul.

— Sus e ultima treaptă. Acolo sunt numai aparatele, zâmbi muncitorul când Reporterul reveni din cursă. De data asta trebuie să fie nişte aparate secrete şi complicate. Şi, oricum, tare numeroase. Nu înţeleg însă de ce le socotesc aşa de periculoase, încât îşi iau atâtea precauţii: costume de protecţie antiradioactive, transport teledirijat…

Reporterul ciuli urechile. „Radioactivitate? Adică elemente radioactive. Atomi. Ăsta să fie combustibilul? Şi-atunci ei ce-ncarcă? Nu. Ei transportă combustibilul. Acolo, sus, doar i-a spus muncitorul, nu se pune combustibil. Acolo e ultima treaptă, containerul cu aparate. Pentru explorarea ştiinţifică.”

— Parc-ar vrea s-o trimită-n Lună, comentă celălalt. Lucrez de mulţi ani aici şi n-am văzut niciodată atâta rezervă de combustibil. Ar fi de ajuns pentru patru rachete.

În zori, încărcarea se terminase. Echipele plecaseră. Reporterul părăsise şi el cosmodromul. Mare lucru nu aflase. În orice caz, nu mai ştia cum să se-ascundă acuma, ziua, şi oricum mâine, la lansare, va căuta să fie de faţă. În calitate de ziarist. Tot sceptic rămăsese, dar cu un reviriment de curiozitate. Era frânt de oboseală, trebuia să treacă şi pe la ziar şi voia să se-ntâlnească şi cu Fata, care poate mai aflase ceva.

*

Când ajunse-n oraş, campania publicitară era în toi. Reclame uriaşe anunţau lumii „lansarea colosalisimei nave cosmice *Gigant 1,* cea mai puternică rachetă de până acum, care va porni spre Lună în vederea unei ample cercetări ştiinţifice menite să îmbogăţească în mod incontestabil tezaurul de cunoştinţe al omenirii. Dovadă a spiritului de iniţiativă ce domneşte în lumea noastră ştiinţifică, ilustrare a modului de viaţă care permite libera dezvoltare a inteligenţei practice şi

creatoare a individului etc.”

Sloganurile obişnuite în astfel de ocazii. Numai „Noul Surâs”, ziarul finanţat de concernul dinţilor falşi, strecura la sfârşitul pălăvrăgelii (aceeaşi, cu mici variaţiuni stilistice, în toate publicaţiile de mare tiraj) o frază misterioasă despre o „îndrăzneaţă şi *primă* experienţă de acest fel, unică în felul ei, o experienţă-surpriză, al cărei caracter va fi dezvăluit în momentul imediat următor lansării, experienţă menită să umple toate cercurile ştiinţifice, mai ales cele rivale, de stupoare”.

*

Fata nu aflase nimic de la părintele ei. Toată dibăcia pe care-o pusese în interogare se dovedise neputincioasă, stăvilită fiind, dacă ne putem exprima astfel, de zâmbetul ştirb al Regelui-celor-mai-naturali etc. (Ca indiscreţie picantă pentru amatorii de curiozităţi, suntem în măsură a-i informa că regala gură ştirbă folosea drept reclamă pentru firmă, la coloana „înainte”, iar superba dantură, într-adevăr naturală, a fetei, la coloana „după”.) Reporterul nu făcuse niciun efort ca el să fie cel trimis de ziar pe cosmodrom în ziua lansării. Nu degeaba lucra la Ziarul-cel-mai-exact-şi-la-timp-informat: se ştia de idila cu Fata şi se punea mare preţ pe această relaţie, datorită căreia s-ar fi putut scoate ştiri senzaţionale despre dinţi, rachete şi alte întreprinderi similare. Pe scurt, în dimineaţa lansării, în adăpostul-tribună, situat la o respectabilă distanţă de rampă, printre cele câteva zeci de privilegiaţi, îmbrăcat într-un costum de protecţie împotriva radiaţiilor, se afla Reporterul, aşezat lângă Fata-cu-cei-mai-rotunzi-umeri-protejaţi. Radioul, televiziunea, casele cinematografice, ziarele erau prezente. Pe un ecran translucid, agenţiile de publicitate retransmiteau textul reclamelor consacrate lansării. Reporterul le urmărea cu un ochi distrat, enervat puţin de zumzăitul de voci din căştile receptoare ale clopotului plastic ce-i ţinea loc de pălărie:

„Milioanele de proprietari ai dinţilor „Fildesh“ (garnituri complete pentru toate vârstele, în culori plăcute pastelate, la preţuri accesibile, forme şi mărimi variate pentru spectacole de music-hall şi pentru conferinţe de presă, pentru nunţi şi pentru matchuri amicale de catch, pentru recepţii oficiale şi pentru întâlniri galante, sortimente care satisfac orice exigenţă – consultaţi catalogul gratuit şi, în schimbul unei taxe mici, pe doctorii noştri specialişti), milioane de proprietari ai zâmbetului

„Fildesh“ vor saluta cu un zâmbet unanim plecarea lui *Gigant 1,* sonda cerului, amicul Lunii!

Per amica silentia lunae!

Savanţi! Profesori! Studenţi!

Vreţi să aflaţi unul dintre secretele succesului cercetărilor în domeniul cosmic? Contra unei sume echivalente cu preţul a două pachete de ţigări puteţi deveni proprietarii unei perechi de „Selenic“ noul tip de bretele magnetice, antişoc, garanţia suspensiei perfecte, cu adaptare automată la orice ritm de deplasare. Favorizează digestia şi creează buna dispoziţie sufletească în orice împrejurare. Psihologii diplomaţi afectaţi serviciilor noastre vă explică în mod ştiinţific ce modificări pot surveni în evoluţia caracterului dumneavoastră.

Savantul-plin-de-idei-geniale[22] a declarat: „Sunt singurele pe care le port!”

Cu prilejul lansării lui *Gigant 1,* în care aparatajul magnetic este bazat pe acelaşi sistem de reglare automată ca şi produsul „Selenic”, mari reduceri de preţuri. Folosiţi-le cu încredere. Apără inima de emoţii!

Fraţi şi surori ai adevăratei biserici!

Progres şi dumnezeire!

Ştiinţă şi credinţă!

„Apostolii mântuirii din ceasul al 11-lea“ vă roagă să binevoiţi a nu uita de cele sufleteşti. Da, fraţii mei, păcatele noastre sunt grele, dar avem posibilitatea să le răscumpărăm la preţuri moderate, accesibile tuturor iubitorilor de Dumnezeu! Sucursalele noastre autorizate „Suliţa divină” au pus în vânzare un nou stoc de acţiuni *Gigant 1,* emisarul nostru în empireu! mai valoroase decât indulgenţele evului mediu! Biletele noastre de participare la redempţiune aduc tantieme impresionante ce pot fi investite în alte participaţii asemănătoare menite să ne mântuie cu certitudine!

Feriţi-vă de contrafaceri!

Semnul nostru este suliţa! O suliţă goală!

Falşii apostoli ai sectei de pungaşi care îşi atribuie cu obrăznicie mântuirea în ceasul al II-lea şi 3/4 (Ruşine! De trei ori ruşine! *Hip, hip,* huo!) au lansat o emisiune de acţiuni cu semnul *suliţa cu burete.* Atenţiune! Nu aceasta este calea mântuirii! Jos buretele înşelător cu care vor să vă otrăvească! E plin de venin!

---

[22] …şi-periculoase. (n. a.).

Suliţa goală!

Gigant 1 are forma unei suliţe!

In hoc signo vinces. Amen!

„Mă rad numai cu ele“ – a declarat Şeful corpului de pază al cosmodromului de pe care pleacă *Gigant 1.* E vorba de noul nostru tip de lame lansat acum câteva zile în cinstea plecării spre Lună a lui *Gigant 1.* Nu uitaţi: „Cap Cosmical” rade impecabil, implacabil, imbatabil, infailibil. În ziua lansării, mari reduceri de preţuri!

Noul creion pneumatic *Gigant 1,* de dimensiuni reduse; mai mic decât o ţigaretă obişnuită; poate fi purtat în orice împrejurare. Cu adaptor deflagrant poate folosi şi ca browning până la 15 m! Eficace! Irezistibil! Pentru doamne, modele cu ruj (la celălalt capăt). Nu uitaţi, *Gigant 1:* aparatul viitorului. Manipulare simplă.

Creion, ruj, browning! (La cerere se poate modifica şi ca seringă.) “

Şi aşa mai bine de două ore. Lansarea întârzia nu se ştie din ce cauze. Societăţile de televiziune îndemnau publicul să urmărească pe ecrane (în culori, stereo, panoramic şi relief[23]) operaţiunile de lansare, cât şi declaraţia-surpriză a Regelui-celor-mai, declaraţie ce urma să fie făcută imediat după desprinderea de sol a rachetei.

„În exclusivitate pentru Ecranul albastru! Singura societate care a obţinut autorizaţia transmisiei complete. Două dintre camerele noastre video se află în sala cu mesele de telecomandă a navei! Urmăriţi zborul numai pe Ecranul albastru”.

„În exclusivitate pentru Catodul morţii la domiciliu…”

„În exclusivitate pentru Ecranul verde…”

„În exclusivitate pentru Ecranul portoc…”

„În exclusivitate pentru Ecr…”

„În exclusivitate pen…”

„În exclusivitate…” „Etc.”

În fine, în căştile asistenţei se auzi vocea morocănoasă a crainicului cosmodromului:

— Ora: G.M.T… Rampa: 6. Nava: Giga*nt 1. Dire*cţia: Lună. Scopul lansării: cercetări ştiinţifice. Coordonate: polar… axial…

---

[23] Sau, într-un cuvânt, *Pantotalvistavision.* (n.a.).

meridian…

Pe unul dintre ecranele staţiei de televiziune a cosmodromului apăru rampa 6 şi sclipirea orbitoare a navei. Pe alt ecran se putea vedea sala cu mesele de telecomandă, în jurul cărora stăteau nemişcaţi, atenţi, asistenţii ştiinţifici ai Savantului. Crainicul reluă:

— Dăm legătura cu sala de telecomandă.

În căşti şi în difuzoare se auzi glasul puţin obosiţi puţin strident al Savantului:

— Atenţiune. Sincron 5… 4… 3… 2… 1… zero. Contact.

Cu un urlet ameninţător, prelungit, încrâncenând spinările participanţilor, *Gigant 1* se urni scrâşnind, pufnind un cumplit nour de fum şi pulberi, şi porni să alunece în sus, accelerându-şi din ce în ce viteza.

După câteva clipe de linişte, izbucniră glasurile aţâţate ale celor de faţă. Un zgomot asurzitor, parcă la fel de asurzitor ca al deflagraţiei carburanţilor de pornire, umplu sala din adăpostul-tribună. Camera video urmări câteva secunde racheta care dispăru în înălţime, apoi consacră sălii de telecomandă amândouă ecranele. Pe fondul acesteia apăru în prim-plan faţa cu zâmbetul ştirb destins al Regelui-celor-mai-naturali, care-şi începu declaraţia:

„Doamnelor şi domnilor, prieteni,

A sosit clipa solemnă în care putem anunţa fantastica ştire menită să dea ştiinţei noastre locul de frunte ce i se cuvine în lume. *Gigant 1* nu este o simplă rachetă-sondă. Mărimea ei impresionantă, nemaiîntâlnită la niciuna din rachetele noastre de până acum, a uimit probabil pe mulţi. Scopul lui *Gigant 1* este un scop măreţ: ştiinţific şi practic, punând cuceririle ştiinţei în slujba progresului economic al naţiunii. *Gigant 1* va explora Luna! Au mai făcut-o şi alţii, veţi spune. Dar nu ca noi! Noi vom face analiza spectroscopică a prafului selenar şi vom putea calcula cu precizie compoziţia fizică şi chimică a straturilor lunare. Pentru ca experienţa să poată fi făcută în bune condiţiuni şi să indice exact cantitatea şi calitatea bogăţiilor minerale ale acestui astru stins, am luat o îndrăzneaţă iniţiativă ştiinţifică, sortită să aibă urmări incalculabile. Dacă, aşa cum bănuim, speranţele nu ne vor fi înşelate, şi Luna posedă mari rezerve minerale, vom lansa una dintre cele mai grandioase întreprinderi de exploatare a acestor bogăţii ale nimănui.

Rachete şi staţii-robot vor aseleniza şi vor trece la exploatarea propriu-zisă, extensivă, a bogăţiilor, revenind pe Pământ încărcate ca nişte Moşi Crăciuni prosperi. În câteva ore, pe suprafaţa Lunii se va ridica o uriaşă coloană de praf selenar ce va putea fi fotografiată şi analizată de pe Pământ, cu ajutorul aparatelor noastre perfecţionate. Cum va fi realizat acest miracol ştiinţific? Nu prin aparatele aflate la bordul lui *Gigant 1! Gigant 1* nu are la bord decât aparatajul necesar teledirijării de pe sol! Datorită Savantului-plin-de-idei-geniale, savantul casei noastre, care-şi consacră în exclusivitate eforturile prosperităţii noastre şi a acţionarilor noştri, *Gigant 1* transportă la bord cea mai formidabilă încărcătură explozivă termonucleară pe care a cunoscut-o omenirea. Vom provoca pe Lună o explozie nucleară colosală, ce va produce coloana de pulbere selenară de care vă pomeneam...”

Pe chipurile celor de faţă se zugrăvi o intensă stupoare, un început de teamă admirativă faţă de pionierii îndrăzneţei şi periculoasei experienţe! „Evident, domnilor, pentru globul nostru această explozie nu prezintă niciun fel de pericol. Se vor găsi, desigur, adversari care să pretindă că vom tulbura spaţiul cosmic, legăturile radio şi mai ştiu eu ce alte baliverne. Dar *Gigant 1* este un simbol al libertăţii, al descătuşării minţii şi spiritului practic uman! Suntem liberi să experimentăm unde şi cum vrem în Cosmos! Cosmosul, care este astăzi deschis tuturor, va deveni în curând al nostru, numai la nostru, îndrăzneţii lui cuceritori, adevăraţii lui cuceritori, care pun ştiinţa în slujba progresului şi a bunei stări economice...”

Zâmbetul Regelui se lăţise acum pe tot ecranul, ce părea ciupit, pe alocuri, de molii. Ştirbiturile danturii electrocutau pe spectatori cu triumful „ştiinţei” şi al „progresului”, posibile numai datorită modului de viaţă al lumii „libere”!

Şi, dintr-o dată, într-un moment de tăcere al monarhului dinţilor naturali, falşi, sintetici, electrici, se auzi distinct glasul Savantului, care, aflat în plan secund, întors cu spatele spre telespectatori, urmărea atent drumul navei cosmice pe care o dirija:

— Drace! Mii de...[24] îmi scapă! Îmi scapă! S-a dus! Şi mugind furios: A scăpat din ghidaj!

---

[24] Decenţa ne împiedică să transcriem exact cuvintele rostite de Savantul-plin-de-idei-geniale-periculoase ! (n. a.).

Pe ecran zâmbetul se prefăcu în rânjet uluit, buzele se prăbuşiră în ştirbituri, apoi chipul dispăru, înlocuit de surâsul stereotip al unui crainic anunţând: „O uşoară defecţiune tehnică, lesne remediabilă. Casa de lansare vă oferă un intermediu palpitant de *strip-tease* intitulat „Cosmicos-deflagrant „. Îşi face debutul…”

Reporterul nu mai asculta. Se debarasase de costumul de protecţie şi, făcând un semn Fetei, se strecură afară din sală, profitând de învălmăşeala produsă la auzul veştii. Nu de anunţul numărului de *strip-tease.* Se depărtă grăbit, trecând dintr-un coridor într-altul, şi pătrunse, urmat de Fată, în sala de telecomandă. Aici consternarea se transformase într-o indescriptibilă agitaţie inutilă. Regele părea zdrobit. Asistenţii ştiinţifici, laboranţii, colaboratorii comentau, zguduiţi, accidentul. Maşinile electronice de calcul, înnebunite de spaimă, dădeau fişe cu rezultate contradictorii. Savantul mormăia furios şi, cu o viteză uluitoare, acoperea cu socoteli zeci de foi albe.

— Nu-nţeleg! Nu-nţeleg! Calculele erau precise! M-au grăbit! Din cauza concurenţei… Plus de corecţie 17… Abatere orbitală K 25! Dacă mă lăsau măcar o zi în plus! Şi doar i-am spus şi i-am repetat… Unghi magnetic…

Reporterul se apropie de Regele abătut:

— Ce se poate face? Există vreun pericol?

Regele păru că-şi scutură amorţeala eşecului financiar şi răspunse maşinal:

— Nu ştiu! Apoi, privindu-l cu atenţie, adăugă: Cine eşti dumneata? şi prin ochi îi trecu o sclipire ce nu prevestea nimic bun. Cum ai ajuns aici? Cine ţi-a dat voie?

Fata îşi riscă umerii, apropiindu-se de pericolul patern, şi interveni eroic:

— Logodnicul meu, papa! Reporterul-celui-mai-exact-şi…

Regele sări electrizat în picioare.

— Publicul… presa… Nicio vorbă… Daţi asigurări… De altfel, Savantul nostru…

Apoi se apropie de Savant.

— Ce-i de făcut? Probabil că se va pierde în spaţiul cosmic… Poţi să reiei comenzile?

— Eroare, domnilor, rosti cu ton profesional Savantul. O navă cosmică scăpată din telecomenzi nu mai poate fi recuperată. Orice încercare este zadarnică. Mai ales în cazul lui *Gigant 1,* al

cărui aparataj este, în fond, simplificat, deoarece nu eram interesaţi de recuperarea vreunei capsule cu aparate. Totul era destinat exploziei şi transportării explozibilului nuclear la ţintă.

Aparatele de control arată că a ieşit din comenzi la două minute de la lansare. La prima viteză cosmică pe care-o atinsese, accidentul s-a produs în spaţiul cosmic nu prea departe de limita superioară a atmosferei. În acest moment, *Gigant 1* a devenit un satelit artificial al Pământului. Cea mai optimistă estimaţie nu-i poate da mai mult de trei luni de rotaţie pe orbita eliptică pe care se deplasează acum. În tot acest timp se va apropia din ce în ce mai mult de Pământ şi va pătrunde în straturile dense ale atmosferei, unde, datorită frecării şi încălzirii, s-ar putea produce explozia care ar infecta atmosfera terestră. Dacă nu explodează sus, atunci urmează catastrofa terestră. Marea cantitate de explozibil termonuclear de la bord e suficientă să distrugă complet un teritoriu de suprafaţa unei ţări mici. Unde va cădea nava? Nu pot prevedea. Să sperăm că într-un ocean…

O tăcere mormântală (e cazul s-o numim aşa) se aşternu în sala telecomenzilor.

Regele bâigui:

— Să sperăm că nu la noi… că nu în preajma noastră…

Fata se cutremură şi cei mai rotunzi umeri bronzaţi se-nfiorară.

Reporterul simţi ca niciodată imperioasa nevoie a reconfortantelor răcoritoare. Cu glasul uscat de emoţie spuse:

— Şi nu există niciun mijloc să evităm catastrofa?

Savantul clipi de câteva ori, ezită, apoi spuse cu un ton detaşat, privind în altă parte:

— Unul singur. Dar nu ştiu dacă în stadiul actual al cercetărilor noastre suntem în stare să-l aplicăm. Ne-ar trebui mai bine de un an de zile să-l punem la punct: o altă rachetă teledirijată pe orbita calculată a lui *Gigant 1.* Ajunsă în apropierea lui *Gigant 1,* racheta se autodirijează spre navă şi, ciocnind-o, produce explozia în spaţiul cosmic.

— Şi nu e nimeni în stare de asemenea performanţă? se auzi glasul anxios al Fetei.

— Ba da, murmură Savantul. Ceilalţi… Primii cuceritori ai Cosmosului. Dar nu le putem cere concursul. Dacă facem aşa ceva, ne autotorpilăm. Recunoaştem implicit că ştiinţa şi tehnica

noastră sunt inferioare.

— Fără discuţie, nu! întări Regele dinţilor. E o chestiune de prestigiu politic. Nu ne putem permite. E în joc onoarea noastră naţională. Să ne rugăm Domnului să nu cadă la noi. Poate pică-n ocean sau (rânji el cu glas scăzut) la ei… Vom avea chiar şi o scuză. Condoleanţe etc. Plătim pagubele… Ce vreţi, vom spune. Riscurile experienţelor ştiinţifice contemporane destinate să îmbunătăţească nivelul de trai al popoarelor ş.a.m.d.

Reporterul simţi că-l apucă ameţeala. „Regele era cinic, imbecil, inconştient, monstru iresponsabil? Sau toate la un loc? Ce dracu! El, Reporterul, nu-i iubea cine ştie ce pe ceilalţi, dar îi stima. Le făcuse chiar şi-o vizită acum câţiva ani. Erau oameni obişnuiţi, cumsecade, muncitori, aşa ca toată lumea, ca şi cetăţenii de rând de la noi. Îşi vedeau de-ale lor, construiau, iubeau, defrişau păduri, se duceau la spectacole, petreceau cu amicii, se supărau, mureau ca şi alţii, nu dispreţuiau un păhărel, cu alte cuvinte: oameni normali. Şi să le pice o asemenea năpastă pe cap! Moartea nucleară… Repetarea crimei petrecute în Extremul Orient? Şi aici nu-ncăpea nicio scuză. Numai inconştienţa dementă a Savantului finanţat. Parcelarea Lunii. Exploatarea selenară extensivă! Prostii! Profituri cu orice preţ! Reclamă!”

Şi rosti cu glas puternic:

— Trebuie să spunem, de data asta, adevărul! Trebuie să le cerem ajutorul! N-avem nimica de pierdut! Prestigiul politic? Dar nu vă daţi seama că, vrând-nevrând, participăm şi noi la loteria morţii? Riscurile sunt egale pentru toţi. Şi răspunderea în faţa umanităţii? Oamenii există, totuşi. Nu-i iubesc prea mult, dar fac şi eu parte dintre ei. Şi nu ţin să mor stupid din vina unor inconştienţi…

Porni grăbit spre uşă.

— Opriţi-l! strigă Regele.

Câţiva oameni îl imobilizară pe Reporter.

— E nebun! urmă capul neîncoronat al coroanelor dentare. Spaima îl face să nu-şi mai dea seama ce spune. Să pactizăm cu ei! Imposibil! Dacă n-ai fi logodnicul fetei, te-aş da pe mâna Comisiei! Activitate de propagandă contra intereselor noastre vitale. Interesele noastre vitale primează, domnilor. Noi nu ne speriem de moarte. Şansele sunt împărţite, şi de partea noastră este Dumnezeu.

— Care îi apără pe cei slabi cu duhul! comentă ironic Reporterul.

— Tinere, eşti neserios. Te voi sechestra pentru că-mi eşti simpatic şi văd că nici fiicei mele nu-i eşti indiferent.

Şi întorcându-se către Secretarul poliglot:

— Notează. Informaţie oficială pentru toate ziarele. Ediţii speciale. Aprobarea oficialităţilor capăt sigur într-o jumătate de ceas. Nu se va opune nimeni şi (zâmbind ştirb) chiar dacă, prin absurd, ar fi posibilă o tentativă de opoziţie, există mijloace infailibile… Suntem o societate bine organizată, şi asta se va trece la capitolul cheltuieli suplimentare…

Deci:

„Nava cosmică ştiinţifică *Gigant 1,* cu destinaţia Lună, a scăpat din telecomenzile terestre la două minute de la lansare. Din primele cercetări făcute se bănuieşte că de această defecţiune nu sunt străini adversarii noştri politici, care au făcut-o să devieze prin puternica magnetizare a unei zone atmosferice, prin care…”

— Ce nevoie avem să explicăm cu argumente politice eşecul nostru în afacerea asta? întrerupse Savantul. Şi pe urmă ei n-au nicio vină. Ştiu bine că toată vina o poartă graba de a lansa cu câteva zile mai devreme. Nici n-ar fi putut să ne influenţeze ghidajul. Şi ce interes aveau? Nu ştiau că *Gigant 1* e destinat unei explozii nucleare.

— Dumneata să nu te amesteci! Ai greşit şi, în loc să fii mulţumit că-ţi declin responsabilitatea, a dumitale şi-a oamenilor dumitale, care-aţi dat dovadă de incapacitate notorie, intervii cu argumente ridicole.

— Bine, dar este inexact, ştiinţific vorbind…

— „Ştiinţific vorbind”, *Gigant 1* trebuia să explodeze în Lună, nu pe Pământ, cum se va-ntâmpla.

Aşadar, urmez:

„Datorită acestui sabotaj, pe care-l putem taxa de piraterie cosmică, *Gigant 1* nu-şi va ajunge ţelul. Totuşi, savanţii noştri au pornit la lucru pentru a preveni orice accidente posibile. În câteva zile vor pune la punct un dispozitiv ce va permite devierea rachetei într-o zonă cosmică depărtată, unde va exploda fără pericol pentru globul terestru. Societatea noastră nu se va uita la uriaşele sacrificii materiale pe care le-a făcut pregătind lansarea lui *Gigant 1*, nici la cele pe care trebuie să le

facă pentru a-l devia în Cosmos, deoarece principiile umanitare ce stau la baza modului nostru de viaţă ne dau forţa morală de a suporta orice prejudicii financiare în scopul salvării omenirii de la posibilitatea unui accident neprevăzut…”

*

Ziarele apărute peste câteva ore publicau comunicatul (întărit cu declaraţii luate unor personalităţi financiare, artistice şi câtorva profesori de liceu de mâna a doua), urmat de comentariile reţinute, dar favorabile, ale presei.

Ştirea se răspândi în toată lumea şi, în ciuda asigurărilor din surse oficiale, oficioase, religioase, financiare etc., un vânt de panică începu să bântuie unele regiuni ale globului pământesc.

O cenzură severă suspendase cele câteva publicaţii ale asociaţiilor de luptători pentru pace şi ziarele organizaţiilor muncitoreşti, care încercaseră să arate publicului realitatea fără văluri, cerându-le tuturor savanţilor lumii să caute o soluţie rapidă de evitare a catastrofei.

În marile capitale, considerate încă de mulţi drept oraşe ale artelor, ale luminii, ale muzicii, ale distracţiilor etc., panica luase proporţii neaşteptate. Sinucideri, reclame, expoziţii de cimpanzei, futurişti, orgii, hipnotism, licitaţii de mărfuri vechi la preţuri de lichidare, oficii divine, volume de versuri macabre, apariţii de secte religioase noi, spectacole de groază, crime pasionale, baruri devastate: acesta era bilanţul primelor zile.

Pe mai bine de a treia parte din glob însă, oamenii îşi vedeau de treabă, oarecum îngrijoraţi, exprimându-şi în adunări sobre revolta faţă de inconştienţa criminală a genocizilor contemporani, fiind siguri totuşi că dezastrul va putea fi evitat, savanţii din acea parte a lumii fiind în măsură, după cum o dovediseră succesele incontestabile şi fără precedent de până atunci, să rezolve rapid şi bine grava problemă.

Dejucând planurile Regilor neîncoronaţi ai dinţilor, ciorapilor de lână, accidentelor agreabile, rachetelor perfecte etc. Din zona de umbră a lumii, în ciuda asprei cenzuri şi a vigilenţei poliţieneşti, câteva apeluri către oameni ieşiseră printre gratiile închisorilor arhipline.

Un fel de literator dement îşi clama, între sughiţuri alcoolice şi reclame colorate proiectate pe cer, ideile funeste:

„Vino, moarte din Cosmos!

Coboară, gigantic Unu,
Demiurg al distrugerii,
Compresor al eternităţii gri;
Soporific, iubită, beţie-a neantului,
Adu-ne pacea, cataclism universal!
Slavă genialei ştiinţe ce ni te dăruie,
Ofrandă a spaimei! Vom fi holocaust
Pe altarul acestui neo-Jehova
Gigantic, Unu, Indivizibil eon al…”

Şi aşa mai departe, în acelaşi stil de apocalips, pe zeci de pagini mari, îndoite.

Cifrele de afaceri creşteau într-o progresie fabuloasă.

Nou! Excepţional!

Consumaţi ultima şi cea mai delicioasă mixtură: „Mortuar unu şi cel din urmă”.

Ultimul cocktail al omenirii!

Nu ezitaţi! Nu e o sumă prea mare! Achiziţionaţi adăpostul nostru Antigigant: durabil, confortabil, modern. Tip individual, pentru o pereche sau pentru familii numeroase. Instalarea cuprinsă în preţul de livrare. Aparate speciale amortizează explozia, transformând suflul în zefir filtrat şi igienic.

Reţineţi din vreme bilete, preţuri moderate, la ultima slujbă a Reverendului nostru ce va avea loc în ziua catastrofei în catedrala subterană amenajată pentru numai 3000 de locuri! Tema predicii: „Este posibilă comuniunea în moarte?” Loc de parcare pentru maşini. Ora catastrofei va fi anunţată la vreme!

Ultimul film al specialistului în suspens-uri, celebrul autor a zeci de mii de crize cardiace în sălile obscure. Zguduitoare peliculă a catastrofei, turnată într-un timp record. Veridicitate, pasiune, groază, scene de masă, secvenţe diabolice. Premieră de gală. Spectacole limitate.

Şi panica izbuti să străbată uşile inexpugnabile ale safeurilor, să răstoarne parapetele valutare, să străpungă stratul izolant de acţiuni la purtător, să zdrobească tampoanele antişoc de cecuri barate, să spargă cazematele apărătorilor „libertăţii şi drepturilor omului”, să perforeze pereţii de optimism obligatoriu

ai Comisiei de cercetare.

Simţind că se apropie ceasul fatal, când nimic n-ar mai fi putut să-i păzească de forţa nucleară dezlănţuită de ei înşişi, capabilă să li se-ntoarcă împotrivă, Regii neîncoronaţi şi toată ierarhia de operetă a curţii se hotărâră să apeleze la ajutorul „adversarilor”.

Reporterul eliberat se năpustise spre aparatul telefonic, formând numărul ziarului şi începând să dicteze apelul:

„Ne adresăm tuturor oamenilor dornici să vadă lumea cruţată de un înfiorător dezastru...”

Se întrerupse de la primele cuvinte pe care le auzi rostite în amplificatoarele aparatului de radio deschis.

„Retransmitem o ştire senzaţională difuzată de toate agenţiile.”

Sunetele rare, maiestuoase, de clopot, semnalul vestit al postului de radio, precedară o voce baritonală, frumoasă, calmă, vocea aceea a Crainicului, cunoscută şi iubită de cei care aveau urechi de auzit:

„Buletin de ştiri. Racheta cosmică „Sapiens 106 „, cu tele şi autocomandă şi-a îndeplinit misiunea, distrugând nava cosmică Gigant 1 *cu încărcătură nucleară. Explozia s-a petrecut la 8 000 km altitudine, astăzi, la ora 12,00, ora locală”.*

„Bulletin d'informations. La fusée cosmique „Sapiens 106 „, télé et autocommandée a réalisé son programme, détruisant á une altitude de 8 000 km, l'engin cosmique Gigant 1, *qui transportait une charge nucléaire. L'explosion s'est declenchée, aujourd'hui, 12 heures, l'heure locale”.*

„Letzte Nachrichten. Die Kosmische Rakete „Sapiens 106 „, mit Fern-und Selbststeuerung, hat ihre Aufgabe erfüllt und în 8 000 km Höhe das Raumschiff Gigant 1, *welches cine Kernladung...” „New's bulletin. The cosmic rocket „Sapiens 106 „, tele and selfguided, has accomplished his mission, destroying at 8 000 km altitude...”*

Reporterul nu mai asculta. Lăsă încet receptorul în furcă şi ieşi printre oameni, pe care înţelegea că-ncepe să-i iubească.

Cei doi tineri se priviră. Pe figurile lor era întipărită o expresie ciudată. „Cum se uită unul la celălalt! îşi spuse şeful. Ai zice că sunt plini de… Stai, stai, cum se numea sentimentul acela? (Din pricina efortului, şeful încreţi fruntea şi luă fără voie un aer supărat.) Nu cumva mă lasă memoria?… Un sentiment de antagonism, foarte răspândit în omenire, în urmă cu câteva sute de ani. (îşi aminti brusc de un pasaj dintr-un roman istoric: „Donald şi Gregory simţeau cum îi copleşeşte… „) Ce naiba îi copleşea?… Mânia? Nu, nu asta!… A, da: duşmănia! îi copleşea duşmănia… Da, ai zice că şi ăştia doi, din faţa mea, se privesc cu duşmănie…”

Şeful zâmbi. Şi pentru că-şi amintea termenul, dar mai ales pentru că îl amuza ideea. Păcat că nu putea să le spună şi celor doi de ce zâmbeşte. Erau prea tineri ca să ştie ceva despre duşmănie. Into nu împlinise nici şaizeci de ani. Şi cu siguranţă că niciunul dintre ei nu citea romane istorice.

Din minusculul difuzor, îngropat în peretele vitrificat al camerei, răsună vocea impersonală şi niţeluş sacadată a secretarului electronic:

— Cinci apeluri. Fără legătură cu Groda. Transmit?

— Nu! Menţin prioritate pentru Groda.

Şeful conectă o bornă şi, peste câteva clipe, camera fu inundată de o melodie delicată, aeriană. „Cât e de când oamenii îl ascultă pe Bach? Un mileniu, aproape. Şi totuşi, încântarea rămâne aceeaşi… Poate că o să ne ajute şi acum să calmăm puţin spiritele!”

Dar notele cristaline, pe care le picura un clavecin aflat parcă alături de ei, nu avură niciun efect asupra celor doi tineri. „După cât se pare – îşi spuse şeful, animozitatea nu e solubilă în muzică”.

— Discuţia nu are niciun rost, declară cu o voce înăbuşită Into. Dreptatea este evident de partea mea…

— Evident pentru cine? întrebă ironic Dartu. Pentru mine în niciun caz!

Se uită cu coada ochiului la şef, dar acesta nu scoase niciun cuvânt.

— Eu sunt mai tânăr, spuse Into.

— Nu cumva m-ai trecut în categoria moşnegilor? îţi atrag

respectuos atenţia că n-am împlinit decât nouăzeci şi doi de ani. În schimb, am mai multă experienţă ca tine…

— Aici nu e vorba de experienţă, ci de rezistenţă. Nu uita că organismul tău e destul de şubred. Ai avut şi o moarte clinică!

— Ei şi? Pe cine vrei să impresionezi cu moartea clinică? Asta-i ca şi cum ai fi spus acum cinci-şase secole că am avut… Cum îi zicea bolii ăleia, uşoare, dar sâcâitoare, de care nu mai scăpau oamenii?

— Guturai, spuse şeful. („Vasăzică citeşte şi Dartu romane istorice!”)

— Nu ştiu ce e aia „guturai”, răspunse posac Into. Ştiu numai că până acum tu ai murit o dată şi eu nu…

— În schimb, eu nu am decât şase copii şi tu ai treisprezece!

Degetele nevăzutului clavecin brodau neobosite diafana lor dantelă muzicală. Dar nici şeful nu se mai gândea la Bach. Conducea de aproape o sută de ani C.E.A.O.N.P.[25] Şi în acest răstimp avusese multe probleme. Multe, şi nu uşoare! De data aceasta însă, hotărârea pe care o avea de luat i se părea mai grea ca oricare alta din miile de hotărâri pe care le luase până acum. Poate pentru că planeta Groda era atât de departe, de puţin cunoscută, de ameninţătoare. Explorările automate, executate cu nave-robot cu propulsie termonucleară, dăduseră rezultate incomplete şi nesigure. Niciuna dintre nave nu se înapoiase. Niciuna! Şi numai C.E.A.O.N.P. Trimisese optzeci şi patru… Fără a mai pune la socoteală pe cele lansate de Baza de investiţie cosmică şi de Institutul pentru comunicaţiile interplanetare. Le aşteptaseră luni, ani, decenii… Dar niciuna nu se înapoiase.

Navele nu explodaseră, contactul cu Groda se făcuse de fiecare dată normal. Dar televideoscoapele difracţionale transmiseseră imagini tulburi, înceţoşate, care păleau din ce în ce, până dispăreau cu totul. Rezultatele analizelor gravitaţionale parveneau cu întreruperi, astfel încât nu se putea trage o concluzie categorică. Ceva – ceva necunoscut, misterios – făcea ca informaţiile sosite de pe Groda să ajungă tot mai rar la destinaţie, şi în cele din urmă, robusta aparatură trimisă acolo paraliza cu desăvârşire.

Bineînţeles, explicaţii se dădeau multe. Chiar prea multe,

[25] Centrul experimental de adaptare a omului pe noile planete. (n. a.).

după părerea şefului. Dintre toate, el înclina să dea dreptate celei pe care o furniza observatorul „Titov”, de pe Saturn: planeta Groda, spuneau cei de acolo, este alcătuită în proporţie de 85 la sută din hiperiu 312. Prezenţa acestui minereu fusese semnalată de mult în Cosmos încă de pe când navele ionice brăzdau spaţiile interplanetare. Dar nu fusese localizat nicăieri şi ipoteza unei astfel de concentraţii într-un singur corp ceresc era deosebit de îndrăzneaţă. Poate tocmai de aceea ipoteza i se părea şefului atât de atrăgătoare. Dar niciuna dintre nave nu se întorsese pentru a o confirma sau infirma.

În laboratoarele C.E.A.O.N.P., programul normal de lucru fusese de mult dat uitării. În loc să muncească de trei ori pe săptămână câte două ore, oamenii veneau zilnic şi stăteau de dimineaţă până seara târziu. Se încercau tot felul de formule pentru perfecţionarea aparaturii, dar rezultatele continuau să fie nemulţumitoare. Condiţiile de pe Groda cereau cu siguranţă un alt program pentru analizoarele automate. Dar în ce sens trebuia făcută modificarea? Iată o întrebare la care răspunsul nu putea fi primit decât într-un singur loc: pe Groda.

De lucrul acesta, şeful îşi dăduse seama în urmă încă cu câţiva ani. Marea lui experienţă îi dovedise că există întotdeauna un grad de incertitudine asupra posibilităţilor de adaptare a omului pe o nouă planetă. Siguranţa deplină nu se căpăta decât în clipa când era făcut şi ultimul pas, când omul şi planeta se întâlneau la ea acasă. E adevărat, uneori se iveau surprize neplăcute. Alteori însă, planeta se dovedea o gazdă mai primitoare decât ar fi lăsat să se presupună cercetările preliminare. Şeful cântărise îndelung toate argumentele pro şi contra şi în cele din urmă ajunsese la concluzia că trebuie să facă o propunere Consiliului universal de autoadministrare. Propunerea de a trimite un om în Groda…

Lucrul nu era simplu. Plecarea aceasta putea să însemne pentru cel care ar fi făcut-o ultimul său drum. Împotriva elementului hiperiu 312 existau mijloace de protecţie, dar cine ar fi putut afirma cu certitudine că ele erau suficiente şi pe Groda? Fenomenul care provoca distrugerea aparaturii automate putea nimici şi pe om. Şi viaţa fiecăruia dintre cele 123 miliarde de fiinţe umane care populau universul era nespus de preţioasă. Pe de altă parte însă, dacă pe Groda se găsea cu adevărat hiperiu 312 în proporţie de 85 la sută, beneficiul

pentru omenire ar fi fost uriaş, incalculabil: capacitatea radioactivă a hiperiului era de cinci ori mai mare decât a uraniului. Ajuns pe enigmatica planetă, astronautul ar fi urmat să descopere din ce cauză se deteriora aparatura, să încerce să schimbe pe loc programul maşinilor automate sau în caz că acest lucru ar fi fost cu neputinţă, să comunice C.E.A.O.N.P. Măsurile ce trebuiau luate.

Toate acestea cu o singură condiţie: ca astronautul să supravieţuiască.

Hotărârea era grea, foarte grea. Iată de ce, înainte de a face propunerea, şeful se hotărâse să-i consulte pe Into şi Dartu. Erau asistenţii lui, cu care se sfătuia de fiecare dată. Dar discuţia luase o întorsătură neaşteptată. Amândoi se declaraseră de acord cu trimiterea unui om pe Groda. Dar fiecare voia ca el să fie acela. De aceea se născuse cearta, de aceea se priveau cu atâta ostilitate.

„… Dartu zâmbi. Nu din cauza lui Bach. Muzica contenise de mult, şi şeful nu mai făcuse nicio încercare de a destinde atmosfera. Dartu zâmbi şi spuse:

— Mai am un argument… Un argument capital.

— Mă îndoiesc, mormăi Into.

— Ba da, ba da, capital! Vă amintiţi când a fost descoperită Groda?

— În 2018, răspunse maşinal şeful, care cunoştea în cele mai mici detalii biografia tainicei, primejdioasei şi totuşi atât de atrăgătoarei planete.

— Exact! Şi ştiţi cine a descoperit-o?

— Grigore Odaru… De aici îi vine şi numele. De ce?

— O clipă, vă rog. Ce naţionalitate avea acest Grigore Odaru?

Şeful ridică mirat sprâncenele:

— Ce importanţă are asta?

— Una foarte mare. Aflaţi că era român!

Dartu zâmbi din nou, de data asta triumfător.

Into se uită la el, cu gura căscată:

— Nu înţeleg, spuse el morocănos. Nu înţeleg unde vrei să ajungi…

— Vrea să ajungă în Groda, râse şeful. Dar nici eu nu văd legătura…

— Legătura e foarte simplă. Trei dintre strămoşii mei sunt români. Aşa că…

— Aşa că ce?
— Aşa că e o datorie elementară pentru mine să plec pe planeta pe care tot un român a descoperit-o!
— Dă-mi voie, dă-mi voie, se supără Into. Zici că trei dintre strămoşii tăi au fost români. Şi eu îţi răspund că toţi strămoşii tăi au fost oameni… Oameni, înţelegi? Români sau ruşi, sau norvegieni, sau sud-africani… Tot oameni… Cu un argument ca ăsta…
Dar şeful nu mai asculta. Argumentul lui Dartu era într-adevăr pueril. Marele Amestec al Raselor avusese loc cu sute şi sute de ani în urmă. Poate că printre strămoşii lui Dartu se aflau într-adevăr trei români. Dar ceilalţi? câţi indieni dăduseră pielii lui culoarea de un măsliniu deschis, câţi japonezi îi lăsaseră ca moştenire ochii lor oblici, câţi suedezi îi transmiseseră părul lor blond şi moale? Ca şi Into, ca şi el însuşi. Dartu era vlăstarul nu al unei singure naţionalităţi, ci al tuturor celor cinci continente.
Da, argumentul lui Dartu era pueril. Dar şeful înţelegea de ce asistentul său îl invocase. Aşa cum înţelegea şi enervarea lui Into. Cum de se putuse gândi adineauri la duşmănie? Aici era vorba de cu totul altceva, de ceva exact opus duşmăniei. Pentru amândoi tinerii moartea – nu cea clinică, ci cea definitivă, ireversibilă, care îl pândea pe exploratorul Grodei – era un lucru de neconceput. Niciunul dintre ei nu putea să admită moartea. Dar nu numai moartea sa, ci şi a celuilalt. Fără îndoială, instinctul de conservare acţiona din plin. Numai că acest instinct multimilenar era blocat de ceva nou, ceva relativ recent, pe care-l adusese cu sine, în urmă cu câteva veacuri, victoria mondială a comunismului; grija fără de margini pentru viaţa prietenului, tovarăşului, fratelui.
Şi deodată, şefului îi fu clar totul.
— Vă mulţumesc, spuse el.
Into şi Dartu se priviră.
— Care din noi? întrebă Into.
— O să mai stăm de vorbă mâine…
Şeful le strânse mâinile. Acest străvechi obicei al oamenilor de a-şi lua rămas bun părea acum încărcat de o semnificaţie deosebită. Trapa ascensorului interior coborî cu cei doi asistenţi şi şeful rămase singur. Stătu aşa, nemişcat, câteva clipe, apoi apăsă pe levierul de transparentizare. Peretele vitrificat din faţa sa îşi pierdu brusc capacitatea, ca şi cum s-ar fi topit în aer – şi

şeful putu să vadă, dedesubtul lui, pavilioanele de aclimatizare. În imediata apropiere pavilionul Saturn (unul dintre cele mai vechi) în dreapta pavilioanele Luna şi Mercur. Acolo se făcea preadaptarea oamenilor, înainte de a fi trimişi pe alte planete. Şi existau sute de pavilioane.

Şeful puse în funcţiune telestereoscopul. În clipa următoare, silueta fragilă a soţiei lui se afla lângă dânsul. Deşi îi despărţeau aproape o mie de kilometri, părea vie, reală, de parcă ar fi fost cu adevărat alături de dânsul. Simţi cum inima i se umple de acelaşi val de căldură ca în urmă cu aproape un secol şi jumătate, când începuse dragostea lor.

— Mala, începu el încet, m-am sfătuit cu băieţii…

Ea dădu din cap. Era inutil să întrebe în ce privinţă fuseseră consultaţi Into şi Dartu. De atâta vreme îi vorbea soţul ei despre Groda, încât planeta ajunsese un fel de membru al familiei lor. O rudă bizară, plină de toane, dar o rudă totuşi.

— Şi la ce concluzie aţi ajuns?

El ezită. Tonul cu care Mala rostise cele câteva cuvinte era liniştit. Dar el o cunoştea bine, cunoştea fiecare inflexiune a glasului ei şi îşi dădea seama câtă încordată aşteptare se ascundea sub acest calm aparent.

— M-am hotărât, spuse el în cele din urmă. Înaintez chiar azi propunerea către Consiliul universal.

Mala nu răspunse. Stătea nemişcată, atât de nemişcată încât conturul imaginii ei stereoscopice deveni şi mai precis, iar iluzia prezenţei sale reale şi mai puternică. Numai buzele îi tremurau.

— O să fie o treabă uşoară, spuse el repede. Un drum scurt şi simplu…

— Scurt şi simplu, repetă ea cu o voce înăbuşită. Sigur… Scurt şi simplu…

— Ştii pe cine m-am gândit să propun pentru…

— Ştiu, îl întrerupse ea. Când pleci?

Grigore Davidescu

Monstrul

– Iscodire paleoastronautică –

I. O NAVĂ RĂTĂCEŞTE PRIN COSMOS

Amintirea unui „Pământ“ părăsit – a planetei lor de origine – nu mai constituia decât o noţiune abstractă pentru cosmonauţii

de a treia generaţie ai navei. Născuţi pe metalul acesteia şi educaţi după străvechiul program – în amănunţime alcătuit de cei mulţi ai meleagurilor originare, rămaşi în urmă, peste spaţiu şi timp – tinerii de astăzi cunoşteau perfect tehnica şi istoria, dar intuiau cu greu ce poate însemna un „Pământ”. Desigur, fiindcă criteriul fundamental al cunoaşterii ne este singură practica, experienţa... Şi le era greu iarăşi să trăiască dorul de acest „Pământ” pe care nu l-au cunoscut decât din filmotecă. Totuşi un sentiment patriotic le era viu în inimi, printr-o naturală extindere a dragostei ce-i lega în marea lor familie, a celor de pe navă.

Racheta era o solidă construcţie uriaşă, prevăzută cu tot ce trebuia să asigure eficienţa unui zbor de veacuri, la o viteză apropiată de a luminii. Aerul le era purificat biologic prin flora bogată din navă, hrana, prin fauna de cultură, iar apa, obţinută prin sinteză electrochimică. Energia de „uz interior” o asigurau centrale foto şi crioelectrice, iar energia de propulsie o produceau atât giganticele motoare atomice, cu jet de particule, cât şi cele de foto-propulsie.

Dar, cum toate lucrurile au un sfârşit, trebuia ca şi zborul lor să-şi găsească unul. Prin intervenţia unui accident. Nimeni nu a ştiut (şi, bineînţeles, nu va mai şti vreodată) ce anume s-a produs. Dar într-o clipă nava fu frântă în două.

Dereglarea pilotului automat? Astfel ca să nu mai fi putut preveni ciocnirea cu vreun asteroid? Greu de crezut! Fisiune spontană în vreo bară de uraniu, dacă acesta va fi fost elementul pilei atomoenergetice?

Dar faptul catastrofal pentru navigatori nu era pierderea trenului posterior, care, oricum, putea fi detaşat oricând în mod voit, ci faptul că în jumătatea desprinsă şi pierdută pe veci, îşi găsiseră pieirea două treimi dintre ei.

Nu mai supravieţuiau decât doi. Două tinere femei, dintre care doar una cu studiile terminate şi încă de foarte puţină vreme.

Dacă din punct de vedere tehnic călătoria era ratată, ţelul ei nemaiputând fi atins, în schimb din punct de vedere psihic tragedia era înspăimântătoare. Singure din „familia” distrusă, cele două fete de cum încercau a se privi recădeau pradă unui zbucium sufletesc. Erau tinere şi de firi deosebit de sensibile. Şi catastrofa a fost deplină abia la sfârşitul celei de-a doua zile de

la accident, când cea mai mică dintre ele, pe când ieşise pe suprafaţa exterioară a navei ca să repare oarecare breşe şi să refacă unele contacte, în uluiala ei, omisese cele mai elementare precauţiuni şi se desprinsese de navă, pierzându-se în nemărginire…

Fata rămasă vădi în clipa aceasta o nebănuită tărie de caracter. Ea primi lovitura a doua cu mult mai mult stoicism decât pe prima. Refăcu calcule matematice, fixă parametrii, ordonă noul program pilotului automat şi dispuse aterizarea pe prima planetă locuibilă, după calculele ei. Avea un ţel imediat: salvarea materialului cules pe navă.

Se găsea în acel moment gata să pătrundă într-un sistem solar. Era un soare minuscul – o stea pitică galbenă – de temperatură superficială supraminimală (după categoriile cunoscute ei).

Una dintre planete, şi nu cea mai apropiată de soare, se dovedea a reţine o atmosferă densă.

Cosmonauta dirijă nava spre acest „Pământ”. Iar în vecinătatea lui preluă manual conducerea rachetei. Îi ocoli brâul neutronic, urmând o traiectorie epipolară[26], până ce coborî sub straturile de norişori sidefii.

Pentru prima oară în viaţă, ea vedea acum azuriul unei atmosfere, pâclele de nori zdrenţăroşi, petecele de sol statornic.

După prima rotaţie completă, ea îşi fixă locul de „aterizare”. Nu pe continent şi nu în ocean. Zărise o mare prea puţin adâncă, presărată cu nenumărate insuliţe. Ea viză pe cea mai mare dintre acestea, care îi satisfăcea raţionamentul de a evita o aglomerare de fiinţe „umane” – de vor fi existând pe acest Pământ – şi de a-şi favoriza o bază de decolare dacă viitorul i-o va mai îngădui.

Dar şi aterizarea nu-i fu lipsită de incidente de ordin tehnic. Astfel că, în loc să aşeze racheta perpendicularizată, pe plaja insulei, ea se trezi în plină mare, la o bună distanţă de mal. Unul dintre motoare încetase de a mai funcţiona. Căderea fu mai bruscă decât ar fi trebuit, iar prin lovirea de stânci, avaria rachetei spori.

---

[26] Terra este înconjurată de un brâu de neutroni nocivi organismelor vii. Acest brâu trebuie evitat în pregătirea aterizării printr-o traiectorie vecină unuia dintre polii tereştri. (n. a.).

Trebuia să caute ajutor la „oamenii” de pe insulă, dacă vor fi şi dacă o vor înţelege…

Până una alta, racheta se afla împlântată în solul submarin, cam la vreo două înălţimi de om sub nivelul mării.

În timp cerşi îmbrăcă costumul de cosmonaut, ea se privi în peretele de oglindă.

Era înaltă şi zveltă. Mătasea impermeabilă a salopetei i se muia pe forme armonioase. Brâul metalic îi strângea o talie suplă, iar colierul metalic al căştii se rezema pe umerii largi.

Îşi mai privi o dată trăsăturile obosite ale feţei, înainte de a-şi pune casca.

Ochii ei mari şi ardezii o priveau din oglindă trişti şi extenuaţi de nelinişte. Pielea albă şi fină avea reflexe de sidef. Părul său alburiu, tăiat scurt, lăsa descoperită o enormă frunte verticală, largă şi uşor bombată. Gura mică îşi avea buzele subţiri încă mai palide decât de obicei, strânse într-o sforţare de voinţă. Nările palpitau, sub minusculul nas subţire.

Ea îşi adaptă etanş casca.

Acum părea un monstru fantomatic. Două coarne scurte – antenele – dădeau un aer feroce greoaiei apariţii. Plasticul argintiu al căştii – transparent doar într-un singur sens – apărea ca un bot oribil.

Zâmbi trist, dar nu-şi văzu zâmbetul. Îşi reglă oxigenarea, îşi luă trusa şi închise camera de ecluzare.

II. MONSTRUL DIN MARE

Ţărmul nordic al insulei, veşnic bătut ritmic de valurile înalte, desena sinuozităţi în care marea pătrundea adânc, tăind delureţe calcaroase sau scăldând plăji nisipoase.

La mică distanţă, în interior, câteva zeci de case de piatră se căţărau pe acele coline. În centrul lor, drept în faţa ţărmului, se profila destul de maiestuos un templu mic, ridicat printre coloane scunde, privind o piaţă pietruită în care se găsea un altar din stâncă albă.

„În strâmtul templu trona stăpânul mărilor, încruntatul Poseidon, sprijinit de tridentul său.

În dimineaţa aceea, în faţa altarului, din jilţul său de lemn lustruit, basilevsul – „divinul” rege-preot – al cetăţii asista la sacrificiile aduse de preoţii mărunţi zeului, ce era însuşi unchiul său. Ritul era scrupulos urmat, iar cântecele însoţeau jertfele.

Din jos, de la ţărm, răzbi un glas puternic, ţipând ceva devenit ininteligibil în ecoul văii.

Un om în vârstă se apropia în fugă. Urca gâfâind. Îşi pierduse o sanda, iar fâşia înfăşurată în jurul şoldurilor, singura sa îmbrăcăminte, aproape că i se desfăcuse. De pe gâtul viguros şi de pe pieptul său ars de soare picura sudoare. Iar trăsăturile feţei îi erau zbuciumate. Gura îi urla în rictus amarnic:

— O, rege, tu! O, Minos rege! Îndură-te, ne izbăveşte!

Omul ajunse, în sfârşit, la marginea pieţei şi se prosternă, lipit de pardoseala de piatră.

Emoţia sa violentă contamină mulţimea strânsă şi pe însuşi regele semeţ.

— Vorbeşte odată, omule! îi ordonă acesta, însă cu glasul răguşit, strident.

— Din valuri a ieşit un monstru. E-ngrozitor de-l vezi la chip, ca toţi născuţi din zeul mării... Acesta are-un cap de taur deasupra unui trup de om... Doar tu, din sângele lui Zevs, tu ne mai poţi scăpa de el!

Din nou se întoarseră cu faţa spre templul lui Poseidon şi-l invocară-n imn fierbinte, să-i scape de-o calamitate. Apoi regele şi suita, cu lănci şi săbii de aramă, porniră încet, în rânduri strânse, spre ţărmul vuietelor de valuri.

*

În acest timp, cosmonauta verificase atmosfera terestră şi, nenorocită, se aşezase pe o stâncă. Decepţia o zguduise. Era prea mult pentru o fiinţă. Prea crude încercări şi multe... În patru zile încercase chiar patru tragedii cumplite. A patra era însuşi faptul că atmosfera pământească, deşi bogată în oxigen, nu era densă îndeajuns.

Ea îşi spuse că poate, cu timpul, după ani şi ani de decomprimare progresivă extrem de lentă, poate că atunci organismul ei s-ar putea adapta. Slabă nădejde! Căci cum să vieţuiască până atunci? Prizonieră a costumului de scafandru! Dar cum să se hrănească prin el şi de unde să ia rezerve de oxigen comprimat atunci când puţinele tuburi de pe navă se vor fi terminat!

Doar în microclimatul rachetei ar putea ieşi din costum. Dar nu în condiţiile avariei. I-ar lipsi hrana şi însuşi aerul purificat biologic... Singura ei scăpare rămânea totuşi oamenii meleagurilor acestora.

III. PRIZONIERA A HIPOBARISMULUI[27]

Când regele şi oştenii săi ajunseră în faţa cosmonautei, aceasta era zdrobită de dezamăgire.

Încă de pe când aceia coborau coasta, ea îşi dăduse seama că, din era ei atomică, se prăvălise în era aramei; că nu oamenii aceştia o vor putea salva.

Însă, deşi deprimată, încercă să-şi înjghebeze un plan de acţiune. Şi avu răgazul, căci cei ce se apropiau o făceau cu… menajamente. Trecuseră ore până când ei parcurseră o depărtare de cinci minute. Fiecare pas al lor era cumpănit, fiecare gest al „monstrului” era cântărit, judecat, interpretat.

Se opriseră la o distanţă respectuoasă.

Ea se ridică şi se apropie lin de cel mai împodobit dintre ei. Gesticulă cât putu mai elocvent, arătându-i că doreşte să i se ridice o clădire, că doreşte să i se procure mijloace de tracţiune.

Planul ei era să-şi desprindă de pe racheta – imobilizată pe veci – o dublă cameră etanşă şi de ecluzare în care să vieţuiască pe sol. Acest „bloc“ urma să fie înglobat într-o clădire închisă de un zid, care s-o adăpostească şi în acelaşi timp să-i înlesnească primirea hranei şi punerea în funcţiune a unui electrogenerator. În condiţiile acestea, ea ar putea vieţui până la sfârşitul zilelor ei şi ar avea răgazul să emită semnale radiaţionale, care spera să-i fie captate „acolo”, de către ai ei.

Regele se dovedi inapt de a-i pricepe pantomima. Dar, de lângă rege, un om vârstnic, de rang se părea, după ţinuta şi mimica sa, interveni. Vorbi ceva stăpânului, apoi se apropie de ea. El îi arătă prin semne că-i va efectua o construcţie. Ea îi dădu. Un minim de indicaţii asupra amplasamentului şi asupra unui viitor transport.

În vremea aceasta, de pe colină, se auzi un strigăt ascuţit. O fată de cel mult 10–12 ani fugea, ţipând, spre rege.

— Ce te tulbură, Ariadna? îi strigă, la rândul său, acesta. Ariadna era fiica regelui. Plăpândă şi scundă, negricioasă şi sprintenă, ea impresiona la prima vedere prin mobilitatea ei, prin patima ce o punea în fiece manifestare. Se agita şi acum mai mult decât toţi laolaltă. Ariadna nu fusese acasă în această dimineaţă, dar când se întoarse din satul vecin şi aflase despre monstru şi îl bănuia pe tatăl ei în greu pericol îşi pierduse orice

[27] Hipobarism — presiune atmosferică scăzută sub limita fiziologică. (n. a.).

control. Alergând bezmetică, ea căta să-l prevină de primejdia înnebunitoare, strigându-i prudenţă…

Cu greu o domoli regele pe pătimaşa sa fiică, în ai cărei ochi se citea ura împotriva monstrului, ură şi frică.

Incidentul odată aplanat, arhitectul purcese la executarea ordinelor monstrului. Nicio umbră de rezistenţă nu s-ar fi ivit în mintea pământenilor faţă de orişice dorinţă a „fiului lui Poseidon”, deci a „vărului” regelui lor…

Fundaţia fu săpată şi primele stânci cioplite şi clintite începând din acelaşi moment.

Cosmonauta, oarecum mai împăcată sufleteşte, se retrase în fundul mării, în racheta sa urgisită.

*

Când, la sfârşitul primului răgaz de timp, reapăru, o clădire cu un cat se şi desena pe plaja aceea. Palatul îşi avea terminate câteva încăperi şi da să se întindă în lung şi în lat.

Cosmonauta purcese imediat la ridicarea nacelei etanşe. Ea ceru funii numeroase, ale căror capete le luă cu ea în străfunduri. Într-un târziu reapăru, şi, la ordinul ei, o armată de sclavi şi de oşteni traseră din răsputeri cabina detaşată de rachetă. Acesta se urni, apăru pe plajă în dosul zidului palatului, iar când se alipi de piatră fu bine priponită şi arhitectul începu o construcţie în jurul ei.

Cosmonauta se împământenise… În cabina în care aştepta acum sub blânda lumină a soarelui, ce-i răzbea prin hublouri, începu o activitate febrilă de punere în funcţiune a întregului aparataj energetic.

Centrala fotoelectrică însă, vai, nu putea funcţiona. Radiaţiile solare incidente erau prea slabe pentru întinderea ei mică. Ea imagină o centrală mecanoelectrică pentru păstrarea unei presiuni convenabile în cabină prin comprimarea aerului.

Şi în zilele următoare, în incinta palatului – ce creştea văzând cu ochii – se şi construise un angrenaj de roţi ce vor fi învârtite de om. Şapte sclavi viguroşi fură priponiţi de şapte spiţe şi, mergând în jurul axului roţii orizontale, ei puneau în funcţiune mecanismul unui dinam şi aparatul de comprimat aer.

Rămânea ca pentru semnalele radio să utilizeze energia unuia dintre cele două mici motoare nucleare portative, de avionetă, ce se găseau în cabină.

*

Au trecut săptămâni.

Palatul era acum – după ideea arhitectului său – un labirint de zeci de încăperi, dând una într-alta, cu zeci de curţi interioare adăpostind sclavi – şapte bărbaţi şi şapte femei. Bărbaţii urneau roata de care erau înlănţuiţi, iar femeile creşteau orătănii şi preparau hrana pentru ei şi pentru „monstru”.

Cât despre acesta, el nu mai apărea în ochii nici unui alt muritor. O dată pe zi ieşea ca să-şi aducă în cabină merindele pregătite din vreme şi puse la un anumit loc de către sclave.

Încă din primele zile, cosmonauta pricepuse multe din cele ce vedea în jurul său, fie chiar şi prin plasticul unei căşti etanşe.

Ca exponent al unei civilizaţii atomice, era normal ca ideile ei asupra unei vieţi sociale să fie clare. Este drept că despre o societate sclavagistă nu ştia decât cele cuprinse în câteva pagini de carte rezumativă şi în câteva piese de filmotecă. Este adevărat de asemenea că, zdruncinată de tragedia cumplită a ei şi a alor ei, i-au trebuit săptămâni până să se dezmeticească.

Dar iată că deodată ieşi din inerţia ei.

Văzu deodată oameni ca şi ea. Şi se înfioră privindu-i legaţi în lanţ, împingând la spiţa unei roţi, fără speranţă şi fără vreun scop conştient… Iar gestul acesta i se păru că simbolizează întreagă vitregia orânduirii asupritoare în care nimerise…

Ea îşi dădu seama că în afara îndatoririlor către sine şi către îndepărtata ei colectivitate mai avea datoria să cultive ideile mari şi generoase în lumea în care se afla acum.

Avea de transmis un mesaj Pământului. Însăşi prezenţa ei acolo i-o impunea. Era o chemare care deodată îi devenise mai imperioasă decât chiar salvarea propriei vieţi.

Ah, de n-ar fi fost sechestrată în costumul de scafandru cosmic!

Trebuia să facă neapărat ceva pentru aceşti oameni urgisiţi.

Ea se apropie de ei, le desfăcu lanţurile şi, prin gesturi, încercă şi izbuti din ce în ce mai bine să se facă înţeleasă.

După ore şi ore, ei începură să-i urmărească gândurile. Gesturile ei, însoţite probabil şi de o transmitere mai directă a gândurilor (deoarece unora dintre sclavi le-a pus pe cap un bizar cerc metalic), reuşiră să le stârnească idei, pentru ei umilitoare, despre libertatea unei lumi în care omul este pentru om prieten.

Ea ceru preaiscusitului arhitect ca munca robilor să fie împărţită în ture, iar ei să obţină odihnă şi suficientă hrană.

Cosmonauta însă merse şi mai departe. Ea le ajută – în mod nebănuit de nimeni – evadarea, făcându-i pe câte unul, la câteva zile, să escaladeze zidul dinspre mare. Fiecare, ştia ea, va duce departe, în lumea lui, noile gânduri.

Dispariţiile acestea rămaseră pentru Minos un mister.

Nimeni nu mai îndrăznea acum să păşească poarta labirintului, pentru că regele răspândi vestea că sclavii introduşi în palat erau devoraţi de monstru.

IV. PASIUNEA RĂPUNE MONSTRUL

Iar au trecut luni…

„Ea“ nu încetase nicio zi de a emite semnale pe lungimile de undă convenite, deprimată, dar nu dezarmată că nu recepţionează încă nimic.

Înlocuise primul motoraş atomic prin cel de-al doilea, dar în zadar.

Viaţa sa de recluziune decurgea febril, cu toată monotonia ei.

Între timp, regele Minos fusese nevoit să schimbe zeci şi zeci de echipe de sclavi şi, purtând şi câteva războaie, impusese cetăţilor învinse să-i dea ca tribut câte şapte perechi de sclavi pe an drept „hrană“ monstrului „divin”.

În lunea aceasta însă, unul dintre proaspeţii flăcăi primiţi din Elada era un atenian.

De cum îl văzu, Ariadna i-a şi vorbit tatălui ei:

— O, tată-rege, tu nu vezi că acest bărbat e fiu de zeu? Priveşte bine chipul său şi păru-i auriu în bucle… Şi dârza sa putere mare şi chiar privirea-i arzătoare. Nu-i om de rând, ci-i fiu lumesc de rege, sânge de-olimpian…

Dar asprul tată nu-i făcu nicio favoare.

Cosmonauta îl remarcase şi ea pe Tezeu, a cărui privire înţelegătoare îi sugeră un plan măreţ. O revoltă în masă a sclavilor de aci.

Pentru aceasta doar glasul acestuia putea să-i stârnească şi să-i conducă în locul ei, care nu era nici măcar auzită din casca etanşă.

Ea îl luă pe Tezeu de o parte şi începu să-l iniţieze în planurile concepute.

Amurgise când Ariadna – care între timp pregătise o luntre la ţărm, pentru evadarea alesului ei – urcă pe zidul labirintului.

Dar înlemni de groază. Monstrul ţinea mâna pe umărul lui Tezeu. Ariadna mai că-şi pierdu minţile de furie.

Cum, şi Tezeu avea să fie devorat asemenea celorlalţi sclavi?

În patima-i aprinsă brusc, preaexaltata Ariadna merse îndată la cel mai înţelept supus al lor, la arhitectul cu măiastră faimă.

— O, tu, Dedal, îi zise ea, ascultă-mă şi dă-mi un sfat pe care-l crezi mai bun. Venit-a aci un mândru fiu de zeu. Tezeu îl cheamă şi-i flăcău puternic. El nu-i, desigur, hărăzit pieirii şi vreau scăparea s-o primească tocmai prin mâna mea, care-l iubesc năvalnic!

Prilejul era binevenit. Dedal ştiu să nu-l scape. El divulgă misterul pe care doar el îl cunoştea:

Monstrul nu ieşea decât o dată pe zi şi doar pentru scurt timp. În rest stătea închis într-o încăpere a lui, care comunica prin tuburi de racord, dintr-o stranie substanţă rezistentă, dar moale şi elastică.

Tuburile trebuiau tăiate în miezul nopţii cu cuţitul, şi Dedal îi dădu un cuţitaş şi îi spuse să se conducă – spre a găsi bârlogul monstrului – după un fir pe care îl va lega chiar de un asemenea tub şi-l va trage de acolo până la poarta labirintului. În aceeaşi seară, Dedal legă firul, iar Ariadna urmându-l, în miez de noapte, ajunse până la încăperea misterioasă şi tăie tuburile de racord ale compresorului de aer. Apoi, tot de-a lungul firului, ieşi din palat…

*

Cosmonauta dormea în primul ei somn. Poate că visa că reuşise să restabilească comunicaţia cu planeta ei…

Dar deodată un coşmar interveni. Se făcea, probabil, că zbura, că i se defectase aparatul de oxigen…

Se înecă, tuşi şi o podidi sângele pe nas şi gură. Năucită de coşmar, se deşteptă. Era încă buimacă şi nu-şi dădu seama de ce se petrece cu ea. Se sufoca din ce în ce mai mult, iar hemoragia nazală sporea în abundenţă.

În jur, cabina era neschimbată, toate la locul lor. Nu-i trecu prin gând nicio clipă că presiunea aerului scăzuse la un nivel mortal pentru ea şi pierdu astfel minute preţioase. Nu văzu costumul ei de scafandru, care se găsea alături, în camera de ecluzare, aşa că nu-i veni ideea să respire oxigen. Leşină de două ori. Iar în ultima clipă preagonică deschise uşa ecluzei. Se târî spre casca de oxigen, întinse cu greu o mână tremurândă. Când apucă aparatul, nu mai vedea decât negru în faţa ochilor. Îşi vârî totuşi capul în cască şi, cu sforţări supraomeneşti, putu

să deschidă robinetul de oxigen. Dar gazul nu mai fu în stare s-o reînvie, căci se pierdea în camera hipobarică… Totuşi reuşita de a fi deschis robinetul de gaz o făcu să zâmbească, şi cu faţa luminată de mulţumire, încetă să mai respire…

*

În zori, Dedal vizită el singur cabina.

Ce va fi înţeles din rostul aparatelor ce vedea nimeni n-a ştiut. Şi nici nu se apropie de monstru, al cărui cap hidos îl zări într-un colţ.

De peste zid auzi însă zarvă. El urcă şi privi. Regele însuşi, cu figura descompusă de mânie, îi strigă cuvinte foarte de ocară. Află astfel că Ariadna povestise tatălui ei cum scăpase viaţa lui Tezeu, cum acesta răpusese monstrul cu cuţitul şi cum că ea îl vrea de soţ… Regele se înfuriase, cutremurat de frică de mânia lui Poseidon… El ordonase întemniţarea lui Tezeu şi a lui Dedal… Ariadna însă reuşise să se urce într-o luntre şi să dispară peste valuri, împreună cu cel drag.

Iar regele aducea acum pe fiul lui Dedal, pe tânărul Icar, să-l închidă şi pe el, ca să piară o dată cu tatăl său, în labirint…

*

Nu după multe zile, Minos fu înştiinţat de mulţime că două păsări uriaşe au zburat de pe zidul labirintului, îndreptându-se spre soare-apune…

De atunci, rămase labirintul pustiu, dar neclintit, ca să-şi poarte peste veacuri trista-i taină… Neputincios s-o strige tare, tuturor…

V. AU TRECUT VEACURI DE-ATUNCI…

Şi peste veacuri, trista taină, sub mărturia mută a labirintului, fu totuşi des purtată peste ţări şi vremi…

Şi-o băsmeau bătrâni miraţi şi-o tălmăceau neştiutori copii creduli…

— „Era pe vremea când zeii abia că încetaseră de a mai sta printre muritori, iar fiii lor cu muritoarele încă stăpâneau cetăţi…

Şi Minos[28], regele din Cnosos, fu pedepsit de Poseidon[29], ce-i hărăzise un monstru cu cap de taur şi trup de om: un minotaur.

---

[28] Minos – era primul fiu al Europei (fiică de rege fenician) cu Zevs, care-o răpise transformat în taur, şi apoi o părăsise în Creta. (n. a.).

[29] Zeul mării — frate cu Zevs (stăpânul zeilor din Olimp). (n. a.).

Minos îl închisese în labirintul[30] clădit de Dedal, vestitul arhitect atenian, şi-l îndestula cu prinşii din războaie, drept hrană.

Din Atena învinsă, an de an primea asemenea şapte perechi de tineri. Şi printre ei, Tezeu[31]...

Ariadna, fiica lui Minos, îl îndrăgi pe-acesta şi după sfatul lui Dedal, îi dădu un ghem după al cărui fir să se călăuzească în labirint. Şi un cuţit, cu care Tezeu a şi răpus pe minotaur.

Ariadna fugi apoi cu Tezeu de furia lui Minos. Dar Tezeu o părăsi curând în insula Naxos unde ea deveni soaţă, mai apoi, lui Dionisos.

Dedal şi fiul său Icar au fost închişi de mâniosul Minos, în labirint. Dedal înjghebă însă aripi – din pene şi ceară – şi ei zburară. Dar – cam prin al zecelea veac înaintea erei noastre – pe drum, Icar căzu...”

Şi-n Creta, insula scăldată-n undă de smarald, spre coasta ei de miazănoapte, întortochiate ziduri veştede dau mută mărturie că acolo se vor fi ascunzând şi triste taine...

---

[30] Palat cu sute de încăperi în care cel intrat nu mai găsea ieşirea. (n. a.).

[31] Tezeu era fiul lui Etra (soţia regelui Egeu al Atenei) sedusă de Poseidon. (n. a.).